

รวมคำพิพากษาฎีกา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ว่าด้วย

ตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง นายหน้า

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๒

พร้อมหมายเหตุและบันทึก

(เล่ม ๒)

รวบรวมโดย

ศาสตราจารย์พิเศษประสิทธิ์ โฆวิไลกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

(พ.ศ. ๒๕๕๓)

(เอกสารนี้ไม่มีการจำหน่าย ใช้ค้นคว้าเพื่อประโยชน์ทางวิชาการนิติศาสตร์
ภายในสถาบันการศึกษาเท่านั้น)

รวมคำพิพากษาฎีกา

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ว่าด้วย

ตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง นายหน้า
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๒

พร้อมหมายเหตุและบันทึก

(เล่ม ๒)

รวบรวมโดย

ศาสตราจารย์พิเศษประสิทธิ์ โฉมิไถกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิกร สุนทรชัย

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

(พ.ศ. ๒๕๕๓)

(เอกสารนี้ไม่มีการจำหน่าย ใช้ค้นคว้าเพื่อประโยชน์ทางวิชาการนิติศาสตร์
ภายในสถาบันการศึกษาเท่านั้น)

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๑๕๗ ตัวแทน

๑๒๑๘/๒๕๒๖ การที่ชาวไร่หรือที่เรียกว่าสมาชิกผู้รับการส่งเสริมจะรับสินเชื่อไปจากโจทก์จะต้องทำสัญญาส่งเสริมการปลูกฝ้ายกับห้างจำเลย ซึ่งเรียกว่าผู้ส่งเสริมก่อน และต้องเอาฝ้ายคอกมาขายให้จำเลยแต่ผู้เดียวตามราคาที่จำเลยกำหนดไว้ในสัญญา แล้วหักทอนกับสินเชื่อที่รับไปเท่ากับจำเลยออกทุนให้ปลูกฝ้ายแล้วเอาผลผลิตมาขายหักใช้หนี้ ระหว่างที่โจทก์รับเอาสินเชื่อไปจ่ายแก่สมาชิก จำเลยก็มีจดหมายถึงโจทก์แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับการจ่ายสินเชื่อ โจทก์จึงเป็นตัวแทนจำเลยทั้งในการนำวัสดุสินเชื่อตลอดจนเงินสดและเช็คไปจ่ายแก่สมาชิก และรวบรวมฝ้ายคอกจากสมาชิกมาขายให้จำเลย โจทก์จึงมีสิทธิรับบำเหน็จจากจำเลย

๕๗๑

๒๔๓๔/๒๕๒๖ จำเลยที่ ๒ ผู้จัดการธนาคารสาขาได้รับมอบอำนาจจากธนาคารจำเลยที่ ๓ ได้แต่งตั้งจำเลยที่ ๑ เป็นทนายความฟ้องโจทก์ให้ชำระหนี้และไถ่ถอนจำนอง ตามหนังสือมอบอำนาจ จำเลยที่ ๑ ไม่มีอำนาจรับเงินในคดีแทนจำเลยที่ ๒ นอกศาล การที่โจทก์มอบเช็คให้จำเลยที่ ๑ ไปจัดการชำระหนี้ให้แก่จำเลยที่ ๓ เพื่อมิให้ที่ดินของโจทก์ต้องถูกขายทอดตลาด จำเลยที่ ๑ ยอมรับเช็คไปดำเนินการตามความประสงค์ของโจทก์ จำเลยที่ ๑ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นตัวแทนโดยปริยายของโจทก์แล้ว ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๕๗ วรรคสอง หากมีความเสียหายเกิดขึ้นเพราะความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ แล้ว ย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำละเมิดเมื่อที่ดินของโจทก์ต้องถูกขายทอดตลาดไปเพราะความประมาทเลินเล่อของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ก็ต้องรับผิดชอบโจทก์

๑๘๔๗

๒๖๖๘/๒๕๒๖ โจทก์ซื้อวิทยุแล้วมอบให้ผู้ขายนำวิทยุไปให้จำเลยขนส่งไปให้โจทก์ซึ่งอยู่ต่างจังหวัด โดยโจทก์จ่ายค่าขนส่งเอง ผู้ขายจึงเป็นตัวแทนของโจทก์ในการทำสัญญาขนส่งวิทยุกับจำเลย โจทก์ซึ่งเป็นผู้ขายจึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาขนส่งได้

๑๕๕๗

มาตรา ๘๙๘ ตัวแทน แบบ

๑๓๕๕/๒๕๒๖ ในคำให้การจำเลยมิได้ต่อสู้ว่า โจทก์มิใช่ตัวแทนในการซื้อขายหุ้นของจำเลย แต่ต่อสู้ว่า โจทก์ซื้อหุ้นโดยที่จำเลยมิได้สั่งให้ซื้อ ดังนั้นปัญหาเรื่องการเป็นตัวแทนหรือไม่จึงไม่เป็นประเด็นในคดี แม้ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือก็ฟังได้ว่าโจทก์เป็นตัวแทนจำเลย

๘๐๒

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน มอบอำนาจเฉพาะการ

๑๒๖๗/๒๕๒๖ หนังสือมอบอำนาจมีใจความว่า ขอมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจทั้งปวง จัดการเกี่ยวกับการขอรับมรดก และมีอำนาจเต็มที่ในการรับและจัดการมรดกดังกล่าว ดังนี้ เป็นการมอบอำนาจเฉพาะการให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจในการขอรับมรดก และมีลักษณะเป็นการตั้งให้เป็นตัวแทนได้รับมอบอำนาจทั่วไปที่จะจัดการเกี่ยวกับมรดกที่ได้รับมาได้ตามที่เห็นสมควร ผู้รับมอบอำนาจขอมไม่มีอำนาจฟ้องคดีขอให้ศาลถอนผู้จัดการมรดกคนเดิม และแต่งตั้งให้คนเป็นผู้จัดการมรดกแทน เพราะเป็นการขัดกับ ป.พ.พ. ม. ๘๐๑ (๕)

๖๒๗

๒๖๕๖/๒๕๒๖ ตามหนังสือมอบอำนาจ เป็นการมอบอำนาจให้รับรดใดจากพนักงานสอบสวน มิได้มอบอำนาจให้มายื่นคำร้องหรือดำเนินคดีต่อศาลเพื่อขอคืนรดใดของกลาง ซึ่งเป็นคนละเรื่องต่างหากจากกัน ผู้รับมอบอำนาจจึงไม่มีอำนาจมายื่นคำร้องหรือดำเนินคดีต่อศาลเพื่อขอคืนรดใดของกลางคืน

๒๐๑๘

มาตรา ๘๐๑ ตัวแทน มอบอำนาจ

๑๒๖๗/๒๕๒๖ หนังสือมอบอำนาจมีใจความว่า ขอมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจ ทั้งปวงจัดการเกี่ยวกับการขอรับมรดก และมีอำนาจเต็มในการรับและจัดการมรดกดังกล่าว ดังนี้ เป็นการมอบอำนาจเฉพาะการให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจในการขอรับมรดก และมีลักษณะเป็นการ ตั้งให้เป็นตัวแทนได้รับมอบอำนาจทั่วไปที่จะจัดการเกี่ยวกับมรดกที่ได้รับมาได้ตามที่เห็นสมควร ผู้รับมอบอำนาจขอมอบไม่มีอำนาจฟ้องคดีขอให้ศาลถอนผู้จัดการมรดกคนเดิม และแต่งตั้งให้ตนเป็นผู้จัดการมรดกแทน เพราะเป็นการขัดกับ ป.พ.พ. ม.๘๐๑ (๕)

๕๒๗

มาตรา ๘๐๓ ตัวแทน บำเหน็จ

๑๒๑๘/๒๕๒๖ การที่ชาวไร่หรือที่เรียกว่าสมาชิกผู้รับการส่งเสริมจะรับสินเชื่อไปจาก โจทก์จะต้องทำสัญญาส่งเสริมการปลูกฝ้ายกับห้างจำเลยซึ่งเรียกว่าผู้ส่งเสริมก่อน และต้องเอาฝ้าย ดอกมาขายให้จำเลยแต่ผู้เดียวตามราคาที่จำเลยกำหนดไว้ในสัญญา แล้วหักทอนกับสินเชื่อที่รับไป เท่ากับจำเลยออกทุนให้ปลูกฝ้ายแล้วเอาผลผลิตมาขายหักใช้หนี้ ระหว่างที่โจทก์รับเอาสินเชื่อไปจ่าย แก่สมาชิก จำเลยก็มีจดหมายถึงโจทก์ขอมความเข้าใจเกี่ยวกับการจ่ายสินเชื่อ โจทก์จึงเป็นตัวแทนจำเลย ทั้งในการนำวัสดุสินเชื่อตลอดจนเงินสดและเช็คไปจ่ายแก่สมาชิก และรวบรวมฝ้ายดอกจากสมาชิก ขายให้จำเลย โจทก์จึงมีสิทธิรับบำเหน็จจากจำเลย

๕๗๑

มาตรา ๘๐๕ ตัวแทน ไม่ได้รับความยินยอม

๑๘๖๖/๒๕๒๖ ก. ตัวแทนของจำเลยได้ทำสัญญาขายไม้ให้แก่โจทก์ในนามของจำเลย ทำกับตัว ก. เองโดยอาศัยโจทก์เป็นเครื่องมือ เมื่อ ก. ไม่ได้รับความยินยอมจากจำเลยซึ่งเป็นตัวการ สัญญานั้นขอมอบไม่ผูกพันจำเลยตาม ป.พ.พ. ม. ๘๐๕

๑๒๐๔

มาตรา ๘๐๗ ตัวแทน ตัวแทนรับผิดชอบ

๒๕๔๕/๒๕๒๖ โจทก์ตั้งให้จำเลยเป็นตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์ โดยกำหนดให้จำเลยปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์ทางโทรศัพท์หรือทางหนังสือ ในกรณีที่โจทก์ไม่ชำระเงินให้จำเลยภายในกำหนดหรือไม่ชำระเงินเพิ่มขึ้นให้ครบถึงร้อยละ ๓๐ ตามเงื่อนไข โจทก์ยอมให้จำเลยนำหลักทรัพย์ทั้งหลายของโจทก์ที่จำเลยซื้อไว้แทนออกขายในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเอาเงินสุทธิที่ได้มาชำระหนี้ที่ค้างอยู่ ดังนี้ การขายหุ้นตามข้อความคั่นท้ายเป็นกรณีจำเลยทำได้เองตามสัญญาเพื่อบังคับเอาเงินชำระหนี้แก่จำเลย หากต้องปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์ดังกรณีที่กำหนดไว้ในตอนต้น อันเป็นเรื่องกระทำแทนไม่

แม้เมื่อจำเลยขายหุ้นของโจทก์ไปแล้วได้มีหนังสือแจ้งให้โจทก์ทราบว่า ถ้าจำเลยไม่ได้รับการคัดค้านภายใน ๓ วัน จำเลยจะถือว่ารายการที่แจ้งไปยังโจทก์ถูกต้องสมบูรณ์ก็ตาม แต่มิได้หมายความว่าหากโจทก์คัดค้านแล้วถือว่ารายการที่แจ้งไปไม่ถูกต้องสมบูรณ์ ฉะนั้นการที่โจทก์แจ้งคัดค้านไปภายในกำหนดว่าจำเลยไม่มีสิทธินำหุ้นของโจทก์ออกขาย จึงหาผลให้การกระทำของจำเลยซึ่งชอบอยู่แล้วกลับกลายเป็นไม่ชอบไปไม่

๒๒๐๘

華僑崇

มาตรา ๘๑๒ ตัวแทน ทำนอกอำนาจ, รับผิดชอบ

๓๔๗/๒๕๒๖ ฟ้องโจทก์มุ่งหมายให้จำเลยรับผิดชอบในเหตุกระทำละเมิด และจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนของโจทก์ได้กระทำการนอกเหนืออำนาจทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การที่โจทก์นำสืบว่าจำเลยกระทำการนอกเหนืออำนาจอย่างไร จึงไม่เป็นการนำสืบนอกประเด็น

๑๑๕

๔๕๓/๒๕๒๖ โจทก์นำเช็คไปเข้าบัญชีโจทก์ที่ธนาคารจำเลยเพื่อเรียกเก็บเงิน เมื่อเรียกเก็บไม่ได้ การที่จำเลยไม่คืนเช็ค ไม่ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะได้ความว่าสิทธิของโจทก์ที่มีต่อผู้สั่งจ่ายยังคงมีอยู่ เพียงแต่โจทก์ต้องการเช็คเพื่อนำไปแสดงเป็นหลักฐานว่าเช็คเรียกเก็บเงินไม่ได้ ซึ่งหลักฐานดังกล่าวก็ปรากฏอยู่ตามเอกสารอื่นแล้ว จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเท่าจำนวนเงินในเช็คหรือคืนเช็คให้โจทก์

๒๐๕

๑๓๕๔/๒๕๒๖ ธนาการโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ ผู้จัดการสาขาในฐานะตัวแทนให้รับผิดชอบ
ต่อโจทก์ในฐานะที่จำเลยที่ ๓ ได้ให้จำเลยที่ ๑ กู้เงินไปโดยปราศจากอำนาจหรือนอกขอบอำนาจ
ทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย

มาตรา ๘๒๐ ตัวแทน ตัวการรับผิดชอบ

๑๕๑๕ ถึง ๑๕๒๑/๒๕๒๖ ความตกลงใกล้เคียงค่าทดแทนไม่มีกฎหมายกำหนดว่าจะ
ต้องทำตามแบบอย่างไร การที่คณะกรรมการปรองดองให้ผู้เข้าร่วมประชุมลงชื่อไว้ในบัญชีผู้เข้า
ประชุมและจดชื่อกลต่าง ๆ ไว้ในรายงานการประชุมเป็นหลักฐานถูกต้องตามแบบอย่างทางราชการ
ย่อมใช้บังคับกันได้ หากต้องทำเป็นรูปสัญญาใด ๆ อีกไม่ เมื่อเป็นคณะกรรมการที่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของจำเลยแต่งตั้งขึ้น เพื่อพิจารณา
ใกล้เคียงค่าทดแทนให้แก่เจ้าของผู้ครอบครองหรือผู้ทรงสิทธิอื่นในอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน
อันเป็นอำนาจหน้าที่ของจำเลย จึงเป็นตัวแทนของจำเลยในกิจการที่กล่าวนั้น เมื่อคณะกรรมการได้
ทำความตกลงกับโจทก์ยอมให้ค่าเสียหายแก่โจทก์จำเลยจึงต้องผูกพันตามนั้น จะอ้างระเบียบภายใน
ว่า ความตกลงดังกล่าวต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าการหรือคณะกรรมการของจำเลยแล้วแต่กรณีก่อน
มาปฏิเสธความผูกพันโดยไม่มีข้อความเช่นนั้นเป็นเงื่อนไขในข้อตกลงหาได้ไม่

๘๓๑

๒๐๒๕/๒๕๒๖ บรรยายฟ้องว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๑ ออกเช็ค โดยจำเลยที่ ๒
หุ้นส่วนผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายในฐานะแทนจำเลยที่ ๑ แต่นำสืบว่าจำเลยที่ ๒ มอบอำนาจ
ให้ ช. เป็นผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายและประทับตราแทนจำเลยที่ ๑ นั้น เป็นการนำสืบว่าจำเลยที่ ๑
ซึ่งเป็นตัวการต้องรับผิดชอบในหนี้ตามเช็ค และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการต้องรับผิดชอบร่วมกับ
จำเลยที่ ๑ หาเป็นการนำสืบนอกฟ้องนอกประเด็นไม่ เมื่อธนาการปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยทั้งสอง
ต้องร่วมกันรับผิดชอบชำระเงินตามเช็ค

๑๒๖๔

๑๕๐๐/๒๕๒๖ จำเลยและ อ. เป็นผู้มีอำนาจลงชื่อแทนบริษัทผู้เป็นเจ้าของบัญชีเงินฝาก กระแสรายวัน การที่จำเลยและ อ. ลงชื่อเป็นผู้ส่งจ่ายในเช็คที่มีเลขบัญชีดังกล่าวของบริษัทโดย ประทับตราของบริษัทด้วย จึงถือว่าบริษัทเป็นผู้ส่งจ่ายเช็คฉบับนี้ จำเลยเป็นเพียงผู้แทนของบริษัท หาใช่ผู้ส่งจ่ายซึ่งจะต้องรับผิดชอบส่วนตัวไม่

๒๕๗๕

๓๑๖๒/๒๕๒๖ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า พ. ลงนามในสัญญารับเหมาสร้างทางในฐานะ ทำแทนห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๑ สัญญามีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ เมื่อ พ. และคนงานสร้างทาง ตัด ฟันต้นไม้ และแผ้วถางป่าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โจทก์ จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดดังกล่าว พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ จำเลยทั้งสอง มิได้คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์แต่อย่างใด จะมารื้อฟื้นยกขึ้นเป็นข้อฎีกาว่าจำเลย ที่ ๑ ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ซึ่งได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วหาได้ไม่ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็น หุ้นส่วนผู้จัดการห้างจำเลยที่ ๑ เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบจึงต้องรับผิดชอบส่วนตัว ด้วย

๒๕๑๕

๓๔๘๕/๒๕๒๖ จำเลยทำสัญญาให้โจทก์เป็นผู้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์แทนจำเลย โจทก์ มิได้เป็นผู้ซื้อหลักทรัพย์ด้วยตนเอง แต่ได้ติดต่อผ่านบริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ ให้ซื้อหรือขายหลักทรัพย์แทน ซึ่งบริษัทสมาชิกจะทำการเป็นนายหน้าของบุคคลใด ๆ หรือเป็น ตัวแทนของบริษัทหลักทรัพย์ที่มีได้เป็นสมาชิกได้ตาม พ.ร.บ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗) ม. ๒๐ วรรคสอง และไม่มีกฎหมายใดห้ามบริษัทหลักทรัพย์ที่มีได้เป็นสมาชิกรับเป็น นายหน้าของบุคคลใด ๆ ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ของ โจทก์จึงเป็นการประกอบกิจการที่กระทำได้โดยชอบ สัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยดังกล่าวมีผล ผูกพันใช้บังคับได้ เมื่อโจทก์ได้จัดซื้อหลักทรัพย์ให้จำเลยตามคำสั่งของจำเลยโดยออกเงินทราดรองให้ ผู้ขายไปแล้วจำเลยก็ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้โจทก์ตามสัญญา

๒๖๕๕

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทน ตัวแทนเจ็ด

๒๐๒๕/๒๕๒๖ บรรยายฟ้องว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๑ ออกเช็ค โดยจำเลยที่ ๒ หุ้นส่วนผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายในฐานะส่วนตัวและในฐานะแทนจำเลยที่ ๑ แต่นำสืบจำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้ ช. เป็นผู้ลงลายมือชื่อส่งจ่ายและประทับตราแทนจำเลยที่ ๑ นั้น เป็นการนำสืบว่าจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการต้องรับผิดชอบในหนี้ตามเช็ค และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ หาเป็นการนำสืบนอกประเด็นไม่ เมื่อธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน จำเลยทั้งสองต้องร่วมรับผิดชอบชำระเงินตามเช็ค

๑๒๖๔

๔๐๑๖ ถึง ๔๐๒๐/๒๕๒๖ ฐ. ทำสัญญายอมให้ อ. ปลุกสร้างตึกแถวที่ดินของ ฐ. มีข้อตกลงว่าเมื่อก่อสร้างเสร็จ อ.ยอมให้ตึกแถวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ ฐ. อ. มีสิทธิจัดหาคนเช่าและเรียกเก็บเงินค่าก่อสร้างจากผู้เช่า โดยให้ผู้เช่าทำหนังสือสัญญาจดทะเบียนเช่ากับ ฐ. มีกำหนด ๑๕ ปี ต่อมา ฐ. โอนกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้นให้บุตรโจทก์ หลังจากนั้น ฐ. ทำหนังสือสัญญาจดทะเบียนให้จำเลยเช่าตึกแถวดังกล่าว ดังนี้ ไม่ใช่เป็นเรื่องบุตรโจทก์เจ็ด ฐ. เป็นตัวแทน หรือยอมให้ ฐ. เจ็ด ตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทน เพราะจำเลยเข้าใจว่า ฐ. เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ฐ. เป็นผู้เก็บค่าเช่า ต่อมาถึง ๔ ปีเศษ บุตรโจทก์จึงฟ้องขับไล่จำเลยและถอนฟ้องแล้วโอนที่ดินนั้นให้โจทก์ แสดงว่า บุตรโจทก์และโจทก์ได้รู้เห็นและรับรู้สิทธิตามสัญญาระหว่าง อ. กับ ฐ. ตลอดจนสิทธิตามสัญญาเช่าของจำเลยตลอดมาตั้งแต่ต้น บุตรโจทก์และโจทก์พึงจะมาเปลี่ยนใจหาทางบิดพลิ้วในภายหลัง จึงเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต โจทก์ไม่สามารถอ้างความไม่สุจริตของคนมาฟ้องขับไล่จำเลยได้

๓๒๒๕

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน ทำนอกอำนาจ

๑๓๕๔/๒๕๒๖ ธนาคารโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๓ ผู้จัดการสาขาในฐานะตัวแทนให้รับผิดชอบ โจทก์ในฐานะที่จำเลยที่ ๓ ได้ให้จำเลยที่ ๑ ภูเงินไปโดยปราศจากอำนาจหรือนอกขอบอำนาจ ที่ให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะไม่อาจบังคับชำระหนี้เอาแก่จำเลยที่ ๑ ได้ ดังนี้ จำเลยที่ ๓ จะอ้างว่าโจทก์ได้ดอกเบี้ยจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๓ ได้รายงานให้ทราบทุกเดือน โจทก์ไม่เคย ทักท้วง จำเลยที่ ๓ จึงไม่ต้องรับผิดชอบไม่ได้ เพราะข้อต่อสู้ของจำเลยที่ ๓ เป็นเรื่องที่บุคคลภายนอก ฟ้องให้ตัวมารับผิดในการกระทำของตัวแทน ซึ่งเป็นคนละกรณีกับตัวการฟ้องตัวแทนให้รับผิดชอบ ตัวการ

๗๒๕

มาตรา ๘๒๔ ตัวแทน ตัวการอยู่ต่างประเทศ

๑๒๘๔/๒๕๒๖ จำเลยทำสัญญารับขนส่งสินค้าแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศ และมี ภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ เมื่อสินค้าสูญหายไปในช่วงขนส่ง จำเลยซึ่งเป็นตัวแทนจะต้องรับผิดชอบ ตามสัญญานั้นแต่ลำพังตนเอง

๖๕๔

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๗/๒๕๒๗

(นางเบญจาง ศิริปรุ โจทก์ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ จำเลย)

แพ่ง ละเมิด นายจ้างรับผิดชอบ (ม. ๔๒๕)
 ตัวแทน แบบ (ม. ๗๕๗)
 ตัวแทน ตัวการรับผิดชอบ (ม. ๘๒๐)
 ประนีประนอมยอมความ (ม. ๘๕๐)

บ. ทำสัญญาเช่าใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์ในนามของตนเองในฐานะผู้ค้าประกัน ป. ถูกจ้างของจำเลยในกรณีที่ถูกจ้างก่อให้เกิดความเสียหายแก่จำเลย สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญา ระหว่างโจทก์กับ บ. ซึ่ง บ. ได้ทำกับโจทก์โดยคิดว่าตนจะได้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบตามสัญญา ค่าประกันที่ทำได้แก่จำเลย ไม่ปรากฏว่าได้ทำในฐานะเป็นตัวแทน ป. หรือจำเลยสัญญาประนีประนอมยอมความฉบับนี้จึงไม่มีผลระงับข้อพิพาทในมูลละเมิดที่จำเลยจะต้องรับผิดชอบต่อ โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๔๗/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เงินทุนหลักทรัพย์ ภัทรธรรณกิจ โจทก์ นางสนธยา สมบูรณ์ผล จำเลย)

แพ่ง ตัวแทน ทำตามคำสั่ง (ม. ๘๐๗)
 บริษัทจำกัด โอนหุ้น (ม. ๑๑๒๕)
วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน หน้าที่นำสืบ (ม. ๘๔)
 พยานหลักฐาน การรับฟังพยาน (ม. ๑๐๔)
พระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗

การกำหนดให้ฝ่ายใดนำพยานมาสืบในประเด็นข้อใดก่อนหรือไม่ยอมเป็น ไปเพื่อความ สะดวกและรวดเร็วในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงต้องวินิจฉัยจากพยาน หลักฐานที่โจทก์จำเลยนำสืบมาประกอบกัน โดยพิจารณาตามภาระหน้าที่การพิสูจน์ของแต่ละฝ่าย มักจะต้องวินิจฉัยจากพยานหลักฐานของฝ่ายที่มีหน้าที่นำพยานเข้าสืบก่อนเพียงฝ่ายเดียว

จำเลยตั้งโจทก์เป็นตัวแทนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ โดยโจทก์ได้ประโยชน์เป็น ดอกเบี้ยจากเงินที่ทดร่องจ่ายแทนจำเลยไปในการซื้อหุ้นและเงินค่าบำเหน็จในการซื้อขาย ส่วนจำเลย จะได้ประโยชน์หากหุ้นได้กำไร วัตถุประสงค์อันแท้จริงของโจทก์จำเลยจึงเป็นการค้าเก็งกำไร จาการราคาหุ้นที่ขึ้นลงมากกว่าประสงค์ที่จะให้มีการ โอนหุ้นไปซื้อจำเลยเป็นเจ้าของอย่างแท้จริง อันจะต้องปฏิบัติตามวิธีการที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. ม. ๑๑๒๕ ดังนั้น แม้โจทก์จะมีได้ปฏิบัติตาม ระเบียบข้อบังคับและกฎหมายในเรื่องตลาดหลักทรัพย์ ก็หาทำให้หุ้นที่โจทก์ซื้อได้ตามคำสั่งของ จำเลยมิใช่หุ้นที่จำเลยสั่งซื้อไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๑/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เอเชียประกันภัยฯ โจทก์ นายสมชัย เจริญคง กับพวก จำเลย)

แพ่ง	ละเมิด	ตัวการรับผิดชอบ	(ม. ๔๒๗)
	ตัวแทน	ตัวแทนเชิด	(ม. ๘๒๑)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	พิพาทที่ไม่เกินคำฟ้อง		(ม. ๑๔๒)
	บรรยายฟ้อง		(ม. ๑๗๒)

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของรถยนต์รับจ้างสาธารณะ และนำไปวิ่งรวมกับจำเลยที่ ๓ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้ว่าจ้างให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ขับ หรือจำเลยที่ ๓ ขอมให้จำเลยที่ ๑ เชิดจำเลยที่ ๓ ออกแสดงเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ โดยการขับรดดังกล่าวซึ่งมีตราหรือเครื่องหมายอันเป็นสัญลักษณ์ของจำเลยที่ ๓ คิดอยู่ที่ประตูค้ำหลังรถ และจึงบรรยายฟ้องต่อไปอีกว่า จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มีผลประโยชน์ร่วมกันในการใช้รถยนต์ดังกล่าวรับจ้างขนส่งผู้โดยสาร จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๓ ด้วย แสดงให้เห็นว่านอกจากฟ้องขอให้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ รับผิดชอบเป็นนายจ้างของจำเลยที่ ๑ แล้ว ยังขอให้จำเลยที่ ๓ รับผิดชอบในฐานะเชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๓ ด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๑/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เบล-เรย์ฯ โจทก์ บ.จ.ก. เบลเร จำเลย)

แพ่ง	นิติบุคคล	วัตถุประสงค์	(ม. ๖๕)
	อายุความ		(ม. ๑๖๔)
	อายุความ	บังคับสิทธิเรียกร้อง	(ม. ๑๖๕)
	ละเมิด		(ม. ๔๒๐)
	ตัวแทน	มอบอำนาจทั่วไป	(ม. ๘๐๑)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	คู่ความ		(น. ๕๕)
พระราชบัญญัติ	เครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๔๗๔		

หนังสือมอบอำนาจระบุว่า ให้มีอำนาจฟ้องร้องดำเนินและต่อสู้คดีทางอาญาและทางแพ่งในศาลทั้งหลาย ดังนี้ ผู้รับมอบอำนาจจึงมีอำนาจฟ้องคดี ไม่ต้องห้ามตาม ป.พ.พ. ม.๘๐๑ ทั้งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมาย ห้ามมิให้นิติบุคคลเป็นผู้รับมอบอำนาจในการฟ้องคดี ทั้งวัตถุประสงค์ของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลผู้รับมอบอำนาจก็มีว่า ดำเนินการฟ้องร้องป้องกัน ต่อสู้

คดีต่าง ๆ และดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ว่าจะเป็นในทางแพ่ง ทางอาญา ห้างฯ จึงรับมอบอำนาจจากโจทก์ให้ฟ้องคดีได้

โจทก์เป็นบริษัทจำกัดที่ต่างประเทศ เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้ารายพิพาท ซึ่งจดทะเบียนที่ต่างประเทศ และได้ใช้เครื่องหมายการค้าพิพาทกับสินค้าของโจทก์มาก่อนจำเลย จึงมีอำนาจฟ้องขอให้เพิกถอนเครื่องหมายการค้ารายพิพาทได้

กรณีที่พิพาทกันว่า โจทก์หรือจำเลยมีสิทธิในเครื่องหมายการค้ารายพิพาทดีกว่ากัน ตาม พ.ร.บ. เครื่องหมายการค้าฯ ม.๔๔ บัญญัติว่า ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. ม. ๑๖๔

สิทธิเรียกร้องให้เพิกถอนทะเบียนนั้น ต้องนับตั้งแต่เครื่องหมายการค้าขอ-สำหรับจดทะเบียนสมบูรณ์แล้ว

คำพิพากษานี้มีที่ ๑๔๐๐/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เงินทุนหลักทรัพย์ศรีมิตรฯ โจทก์ บ.จ.ก. ออโต โมบิล อินเตอร์เนชั่นแนล กับพวก จำเลย)

แพ่ง	นิติบุคคล	ผู้แทน	(ม. ๗๖)
	ตัวแทน	สัตยาบัน	(ม. ๘๒๓)
	ตัวเงิน	ลายมือชื่อ	(ม. ๕๐๐)
	ตัวเงิน	กระทำแทน	(ม. ๕๐๑)
	บริษัทจำกัด	ตัวแทน	(ม. ๑๑๖๗)

วิธีพิจารณาความแพ่ง คำให้การ (ม. ๑๗๗)

แม้จำเลยที่ ๒ ลงชื่อในคำสัญญาใช้เงินแต่ผู้เดียวและประทับตราบริษัทอื่นเป็นการไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของบริษัทซึ่งจะต้องมีกรรมการ ๒ คน ลงชื่อร่วมกันพร้อมกับประทับตราบริษัทก็ตาม แต่บริษัทจำเลยที่ ๑ ก็ให้การยอมรับว่าเป็นผู้ออกคำสัญญาใช้เงินแก่โจทก์ จึงเท่ากับเป็นการให้สัตยาบัน บริษัทจำเลยที่ ๑ ต้องผูกพันรับผิดชอบคำสัญญาใช้เงิน จำเลยที่ ๑ ไม่ต้องรับผิดชอบในคำสัญญาใช้เงิน นั้นเป็นการส่วนตัว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๕/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เงินทุนหลักทรัพย์ค้าแร่รัตนศาสตร์ โจทก์ นางพรรณเพ็ญ กุฑารวุฒิพงศ์

จำเลย)

แพ่ง	หนี้	ดอกเบี้ย	(ม. ๒๒๔)
	ตัวแทน	เงินทศรอง	(ม. ๘๑๖)
	ตัวแทน	ตั๋วการรับผิด	(ม. ๘๒๐)
	ตั๋วเงิน	ลายมือชื่อ	(ม. ๕๐๐)

พระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗

จำเลยตั้งโจทก์เป็นตัวแทนในการซื้อขายหุ้น ย่อมมีความผูกพันด้วยโจทก์ตามสัญญาตัวแทน เมื่อโจทก์ออกเงินทศรองซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แทนจำเลย โจทก์ย่อมมีสิทธิที่จะเรียกเอาเงินชดใช้จากจำเลยซึ่งเป็นตั๋วการได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๘๑๖ การที่จำเลยส่งลายมือชื่อส่งจ่ายเช็คให้โจทก์เพื่อชำระหนี้ที่โจทก์ออกเงินทศรองไป จึงเป็นการชำระหนี้ที่มีมูลหนี้โดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อโจทก์เรียกเก็บเงินไม่ได้ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้เงินตามเช็คพร้อมด้วยดอกเบี้ย

การที่จำเลยตั้งโจทก์เป็นตัวแทนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีวิธีปฏิบัติปกติโดยการโอนลอย เมื่อโจทก์ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แทนจำเลย โดยดำเนินการตามทางที่เคยทำกันมาย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยชอบ จำเลยซึ่งเป็นตั๋วการจะต้องรับสนองในผลแห่งการกระทำของโจทก์ ถึงหากนิติกรรมการซื้อหุ้นจะตกเป็นโมฆะ จำเลยก็ต้องรับผลแห่งการนั้นจะยกมาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธไม่ชำระหนี้ที่โจทก์ออกเงินทศรองไปในการจัดทำกิจการแทนจำเลยหาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๖๐/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. ราชารัฐเงินฯ โจทก์ นายจ่าง เม่นเดือน จำเลย)

แพ่ง	โมฆะ		(ม. ๑๑๓)
	ตัวแทน		(ม. ๗๕๗)
	ตัวแทน	เงินทศรอง	(ม. ๘๑๖)
	บริษัทจำกัด	รับจำหน่ายหุ้น	(ม. ๑๑๔๓)

พระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗

การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์
และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒

โจทก์จัดการซื้อหรือขายหลักทรัพย์โดยเป็นตัวแทนและนายหน้าของลูกค้า โดยโจทก์ให้บริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ดำเนินการแทนโจทก์ หากใช่เป็นการจัดให้มีตลาดหรือสถานที่อื่นเป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์หรือให้บริการที่เกี่ยวกับการจัดให้มีตลาดหรือสถานที่ดังกล่าวตามความหมายของ พ.ร.บ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยฯ ม.๓ ไม่ โจทก์ย่อมกระทำการดังกล่าวได้โดยชอบ

การที่โจทก์ให้จำเลยกู้เงินไปเพื่อซื้อหุ้นของบริษัทโจทก์เอง โดยโจทก์ยึดถือหุ้นนั้นไว้เป็นจำนำหรือเป็นประกันเงินที่โจทก์ทรงจ่ายซื้อหุ้นหรือโจทก์ให้จำเลยกู้เงินจากบริษัทในเครือของโจทก์ โดยเงินที่กู้เป็นเงินของโจทก์ให้บริษัทในเครือนำไปให้จำเลยกู้ยืมต่อหนึ่ง ทั้งหุ้นที่จำเลยจำนำแก่บริษัทในเครือ โจทก์เป็นผู้ยึดถือไว้เอง ดังนี้ ถือได้ว่าโจทก์เป็นผู้ให้จำเลยกู้ยืมเงินไปซื้อหุ้นของบริษัทโจทก์และ โจทก์รับจำนำหุ้นของตนเองเป็นประกันเป็นการต้องห้ามชัดแจ้งตาม ป.พ.พ. ม. ๑๑๔๓ ทั้งต่อมา พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจฯ ม. ๒๐ (๓) บัญญัติห้ามมิให้บริษัทเงินทุนรับหุ้นของบริษัทเงินทุนนั่นเองเป็นประกัน หรือรับหุ้นของบริษัทเงินทุนจากบริษัทเงินทุนอื่นเป็นประกันอีกด้วย การกระทำของโจทก์จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. ม.๑๑๓ ไม่มีผลบังคับ โจทก์จะอ้างเป็นมูลเรียกร้องให้จำเลยชดใช้เงินที่โจทก์ฟ้องมิได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๐๕/๒๕๒๗

(นางวราพร สุธีรชัยฯ โจทก์ บ.จ.ก. ไทยไฟแนนเชียลทรัสต์ จำเลย)

แพ่ง ซื้อขาย กรรมสิทธิ์ (ม. ๔๖๐)

ตัวแทน ระบุ (ม. ๘๒๖)

พระราชบัญญัติ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๗

ระเบียบปฏิบัติของตลาดหลักทรัพย์ฯ มีว่า การซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์จะต้องส่งมอบใบหุ้นและชำระราคากันภายใน ๔ วันของวันทำการ เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น จำเลยเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ จึงต้องปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าว ไม่ว่าคู่กรณีฝ่ายหนึ่งจะเป็นสมาชิกหรือไม่ จะอ้างว่า โจทก์ผู้สั่งซื้อหุ้นมิได้เป็นสมาชิกตลาดหลักทรัพย์จึงไม่ต้องใช้บังคับดังกล่าวหาได้ไม่ โจทก์จึงมีสิทธิขอให้จำเลยโอนใบหุ้นที่สั่งซื้อให้แก่โจทก์ภายใน ๔ วันของวันทำการได้

แม้โจทก์จำเลยจะผูกพันกันในฐานะตัวการตัวแทนก็ดี หากจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตนตามระเบียบข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์ซึ่งใช้บังคับระหว่างโจทก์จำเลยแล้ว ถือได้ว่าตัวแทนประพฤติดุศีลสัญญา โจทก์ซึ่งเป็นตัวการยอมบอกเลิกสัญญาได้

การซื้อขายหุ้นที่จะถือว่าเป็นการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดนั้น จะต้องเป็นการซื้อขายหุ้นที่ ผู้ซื้อและผู้ขายได้กำหนดกันไว้แล้วว่าเป็นหุ้นจำนวนและมีหมายเลขหุ้นที่เท่าใด ขณะจำเลยตกลง ซื้อหุ้นรายพิพาทจากสมาชิกผู้ขาย ยังไม่มีใบหุ้นตามจำนวนที่ตกลงซื้อขายกันอยู่ที่ผู้ขายมีบุคคลใด มอบหมายให้ขายหลักทรัพย์นั้น เมื่อการซื้อขายยังไม่มีจึงเป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งตามข้อบังคับ ของตลาดหลักทรัพย์ฯ ๓ วรรค ๑ และ ๒ ถือไม่ได้ว่าเป็นการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดแล้วการซื้อขาย ดังกล่าวไม่ผูกพันโจทก์

เมื่อโจทก์บอกเลิกสัญญาซื้อหุ้นเพราะเหตุผลประพาศิเคราะห์ระเบียบข้อบังคับของตลาดหลัก ทรัพย์ฯ หนี้อันเกิดจากโจทก์สั่งซื้อหุ้นพิพาทจึงไม่มี จำเลยต้องคืนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินที่โจทก์ จ้างนำไว้เป็นประกันการสั่งซื้อหุ้นให้แก่โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๕๗/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เงินทุนหลักทรัพย์ไทยพัฒนา โจทก์ นายเอิล โทณวนิก จำเลย)

แห่ง

อายุความ		(ม. ๑๖๔)
ตัวแทน	ทำตามคำสั่ง	(ม. ๘๐๗)
ตัวแทน	เงินทศรอง	(ม. ๘๑๖)

จำเลยสั่งให้โจทก์ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ และยอมชำระค่าหุ้น ๓๐ % แก่โจทก์ไป แล้ว ส่วนค่าหุ้นอีก ๗๐ % โจทก์ผู้เป็นตัวแทนจำต้องออกเงินทศรองจ่ายไป โจทก์จึงชอบที่จะ เรียกเอาจากจำเลยผู้เป็นตัวแทนได้ตาม ป.พ.พ. ม. ๘๐๗, ๘๑๖ และกรณีนี้เป็นเรื่องตัวแทนเรียกร้อง เอาเงินที่ได้ทศรองจ่ายไปในกิจการอันตัวแทนมอบหมายแก่ตนจากตัวแทน ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติ อายุความไว้เป็นอย่างอื่น จึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตาม ม.๑๖๔

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๕๕/๒๕๒๗

(นายสงคราม เมืองมนตรี โจทก์ นายตัน โคตรสิทธิ กัปพวก จำเลย)

แพ่ง ตัวแทน แบบ (ม. ๑๕๘)

 ตัวแทน ตัวแทนเชิด (ม. ๘๒๑)

จำเลยที่ ๒ เจ้าของที่ดินพิพาทได้รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ทำหนังสือสัญญาขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ เป็นการเชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทน จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบโจทก์ ตามสัญญา ตาม ป.พ.พ. ม. ๘๒๑ และกรณีไม่ต้องทำเป็นหนังสือแต่งตั้งตัวแทนตามที่บัญญัติไว้ใน ม.๑๕๘

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๒๕๘/๒๕๒๗

(นายถนอม เวศม์วิบูลย์ โจทก์ นายชัย คุ้มถนอม กัปพวก จำเลย)

แพ่ง ละเมิด (ม. ๔๒๐)

 ละเมิด นายจ้างรับผิดชอบ (ม. ๔๒๕)

 ละเมิด ตัวการรับผิดชอบ (ม. ๔๒๗)

 ละเมิด ความเสียหายแก่กาย (ม. ๔๔๔)

 ตัวแทน (ม. ๑๕๗)

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพจำเลยที่ ๓ ได้เช่ารถยนต์ของจำเลยที่ ๒ มาใช้ในการเดินรถโดยสารของคน โดยมีจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ เป็นคนขับ ดังนี้ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๓ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถโดยสารโดยประมาทชนโจทก์ได้รับบาดเจ็บ จำเลยที่ ๓ ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ด้วย แม้นายจ้างของโจทก์จะได้จ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลแก่โจทก์ไปแล้วก็หาทำให้จำเลยที่ ๑ ผู้กระทำละเมิดต่อโจทก์พ้นความรับผิดชอบในการชดใช้ค่ารักษาพยาบาลไม่ โจทก์มีสิทธิฟ้องเรียกค่ารักษาพยาบาลจากจำเลยทั้งสาม

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๑๓/๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เด็ยเต็กเล็ง (๑๕๗๖) ฯ โจทก์ นายบรรยงค์ สีลาอนุพัฒน์ กับพวก จำเลย)

แห่ง

ซื้อขาย แบบ (ม. ๔๕๖)

ตัวแทน (ม. ๓๕๗)

ตัวแทน แบบ (ม. ๗๕๘)

ตัวแทน ตัวการรับผิดชอบ (ม. ๘๒๐)

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ความรับผิดชอบ (ม. ๑๐๘๘)

การตั้งตัวแทนซื้อขายสังหาริมทรัพย์ซึ่งตกลงกันเป็นราคา ๕๐๐ บาท หรือกว่านั้นขึ้นไป ซึ่งจำต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น เมื่อตัวการซึ่งเป็นผู้ซื้อสินค้าและรับสินค้าไว้ อันถือได้ว่ามีการชำระหนี้แล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๑๕ ถึง ๒๔๒๖/๒๕๒๗

(นายอนุพล มั่นประเสริฐ กับพวก โจทก์ ห.จ.ก. กำไม้กรุงเทพ ฯ กับพวก

จำเลย บ.ส. เพ็ชหทัย ฅานบริสุทธ์ ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้คัดค้าน)

แห่ง

จำนอง ผู้รับจำนอง (ม. ๗๐๒)

ตัวแทน แบบ (ม. ๗๕๘)

ตัวแทน ไม่เปิดเผยชื่อ (ม. ๘๐๖)

ทรัพย์สิน (ม. ๑๒๕๕)

วิธีพิจารณาความแห่ง

ฎีกา ความสงบเรียบร้อย (ม. ๒๔๕)

บังคับคดี ร้องขัดทรัพย์ (ม. ๒๘๘)

พระราชบัญญัติ

ล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ (ม. ๕๖)

แม้ที่ดินพิพาทเป็นของบริษัท ศ. โดยจำเลยที่ ๒ กรรมการผู้จัดการเพียงแต่มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินแทน แต่การที่บริษัท ศ. ขอมให้จำเลยที่ ๒ ผู้เป็นตัวแทนแสดงออกเป็นการด้วยการเอาที่ดินพิพาทไปทำสัญญาจำนองเป็นประกันหนี้ให้ไว้ต่อเจ้าหนี้ผู้ขอรับชำระหนี้ จำเลยที่ ๒ จะต้องผูกพันรับผิดชอบตามสัญญาจำนองในฐานะเป็นคู่สัญญาโดยตรง และบริษัท ศ. อยู่ในฐานะเป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อซึ่งจะแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาจำนองที่จำเลยที่ ๒ ทำไว้แทนคนดังกล่าวได้แต่จะทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของเจ้าหนี้ผู้ขอรับชำระหนี้ที่มีต่อจำเลยที่ ๒ และที่

จนขายได้มาก่อนรู้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนหาได้ไม่ ดังนั้นผู้ร้องซึ่งเป็นเพียงผู้เช่าซื้อที่ดินจากบริษัท ศ. จึงไม่อาจอ้างสิทธิของบริษัท ศ. อันจะเป็นเหตุทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของเจ้าหน้าที่ผู้รับชำระหนี้ที่มีต่อจำเลยที่ ๒ ได้ ผู้ร้องไม่มีสิทธิร้องขจัดทรัพย์

ปัญหาว่าผู้ร้องมีสิทธิร้องขจัดทรัพย์หรือไม่ เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเองได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๗๕ / ๒๕๒๗

(นายทองคำ สุทธิลออ กับพวก โจทก์ นาวาอากาศเอกอุดม ถนอมกุลบุตร

จำเลย)

แพ่ง

ตัวแทน (ม. ๗๕๗)

มรดก ผู้จัดการมรดก (ม. ๑๗๒๐)

วิธีพิจารณาความแพ่ง

คู่ความ (ม. ๕๕)

ที่ดินมีโฉนดเป็นมรดกของมารดาโจทก์จำเลย นิตินันท์ระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นทายาทกับ ง. ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดก มีความผูกพันกันในฐานะตัวการกับตัวแทน เมื่อ ง. ซึ่งเป็นตัวแทนให้จำเลยยืมโฉนดที่ดินไปแล้วไม่เรียกคืน โจทก์ซึ่งเป็นตัวการย่อมมีสิทธิติดตามและเอาโฉนดที่ดินคืนจากจำเลยได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๔๐ / ๒๕๒๗

(บ.จ.ก. คอนโซลเด็คค อีเล็กทริกฯ ผู้ร้อง นายสุชาติ อินเดิมมา ผู้คัดค้าน)

แพ่ง

ตัวแทน ตัวการรับผิดชอบ (ม. ๘๒๐)

พระราชบัญญัติ

แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

ผู้คัดค้านเป็นลูกจ้างผู้ร้องและเป็นกรรมการลูกจ้างนำประกาศและแถลงการณ์แจกให้ ม. และ ข. คนงานผู้ร้องตรงประตูนอกบริเวณโรงงาน และบอกให้นำไปแจกแก่คนงานอื่น ๆ เมื่อข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานระบุห้ามพนักงานแจกจ่ายถ้อยคำบทความต่าง ๆ ภายในบริเวณบริษัทฯ

คำว่า ภายในบริเวณบริษัทจะมีความหมายถึงในหรือนอกประตูรั้วโรงงานหรือไม่ก็ตาม ผู้คัดค้าน
ก็ได้บอกให้ ม. กับ ช. เอาไปแจกพรรคพวกในโรงงานด้วย และ ม. กับ ช. ได้แจกให้คนงานใน
โรงงานถือได้ว่าเป็นการกระทำในฐานะตัวแทนกระทำการแทนตัวการคือ ผู้คัดค้าน เมื่อการกระทำ
เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ตัวการคือ ผู้คัดค้านผู้จ้างวานบุคคลให้กระทำผิด
ดังกล่าวก็ต้องรับผิดชอบในฐานะตัวการในการกระทำผิดตามที่กำหนดไว้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๕๖ / ๒๕๒๗

(บ.จ.ก. เงินทุนหลักทรัพย์กรุงเทพมหานครฯ โจทก์ นายวราห์ วรพันธุ์ จำเลย)

แพ่ง ตัวแทน แถบ (ม. ๗๕๘)

วิธีพิจารณาความแพ่ง พยานหลักฐาน ประเด็น (ม. ๘๗)

พยานหลักฐาน ส่งสำเนาเอกสาร (ม. ๕๐)

แม้โจทก์มิได้ส่งสำเนาเอกสารที่โจทก์อ้างอิงเป็นพยานให้แก่จำเลยก่อนวันสืบพยาน
ไม่น้อยกว่า ๓ วัน แต่วันสืบพยาน โจทก์นำพยานเข้าเบิกความเพียงคนเดียว และยังไม่จบคำถาม
ของนายโจทก์ โจทก์กับเลื่อนไปสืบต่อหน้าอีกเกือบ ๒ เดือน จำเลยจึงไม่เสียเปรียบในเชิงคดี
แต่อย่างไร ทั้ง ป.ว.พ. ม. ๘๗ ให้ศาลมีอำนาจรับฟังพยานหลักฐานที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ ม. ๕๐ ได้
ในกรณีที่ศาลเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นจะต้องสืบพยานหลักฐานอันสำคัญซึ่ง
ฉะนั้นศาลจึงใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานที่ฝ่าฝืนกฎหมาย

ยหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ไม่ต้องทำเป็นหนังสือตาม ป.พ.พ.
ณ์ของสัญญาที่ตัวแทนทำต่อบุคคลภายนอกเท่านั้น มิได้ใช้บังคับ
ตัวแทน

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๕๘/๒๕๒๗

(ธนาคารกรุงเทพ จำกัด โจทก์ ห.จ.ก. อุดสาหกรรมใบชาแหลมทองฯ กับพวก

จำเลย)

ผู้ฟ้อง

ตัวแทน แบบ (ม. ๗๕๘)

พระราชบัญญัติ

ล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ (ม. ๘ (๕))

การทวงหนี้ไม่มีกฎหมายบังคับว่าต้องเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้ง
ตัวแทนเพื่อให้ทวงถามหนี้สินจึงไม่จำเป็นที่จะต้องทำเป็นหนังสือหรือทำหลักฐานเป็นหนังสือ

การทวงถามหนี้สินตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ ม. ๘ (๕) เป็นการทวงถามหนี้สินตามปกติ
ประการหนึ่ง แต่กรณีที่เจ้าหนี้จะได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมาย การทวงถาม
จะต้องทำเป็นหนังสือ โดยไม่จำเป็นจะต้องเป็นหนังสือของเจ้าหนี้โดยตรง อาจเป็นหนังสือของ
ตัวแทนเจ้าหนี้ก็ได้ และการที่เจ้าหนี้อบรมหมายให้ตัวแทนทวงถามลูกหนี้ก็ไม่ต้องทำเป็นหนังสือ
หรือทำหลักฐานเป็นหนังสือ

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๗๖๕ จำนำ บังคับจำนำ

๒๓๑๕/๒๕๒๘ ผู้เสียหายจำนำทรัพย์สินของตนไว้กับจำเลยโดยกำหนดไถ่คืนใน ๑ เดือน พ้นกำหนดเวลาไถ่คืนแล้ว ผู้เสียหายไปขอไถ่คืน จำเลยว่าจำนำขาดและนำทรัพย์สินไปขายแล้ว ดังนี้ เป็นการขาดเจตนากระทำความผิดฐานอภัยยก

๑๑๖๓

มาตรา ๗๕๗ ตัวแทน

๒๔๘๕/๒๕๒๘ จำเลยเป็นนายหน้าและตัวแทนของโจทก์เพื่อทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นเป็นกรณีพิเศษ การจดทะเบียนโอนหุ้นเป็นชื่อลูกค้าต้องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างลูกค้ากับสมาชิกผู้ซื้อโดยไม่มีระเบียบข้อบังคับให้สมาชิกผู้ซื้อต้องโอนชื่อในหุ้นที่ซื้อมาให้เป็นชื่อของลูกค้าก่อน เพราะลูกค้ายังมีได้ชำระเงินและไม่สะดวกในการส่งขายหุ้นนั้นต่อไป โจทก์ยอมผูกพันตนและรับผลการปฏิบัติของจำเลยตลอดมา ดังนี้ เมื่อจำเลยซื้อหุ้นให้โจทก์ตามคำสั่งของโจทก์แล้วนำใบหุ้นพร้อมตราสารการโอนหุ้นมาเก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์ และขณะเดียวกันก็ยึดไว้เป็นประกันการชำระหนี้ด้วย แม้จะยังมีได้ใส่ชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้น ก็ยอมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยชอบ

จำเลยโอนหุ้นที่ซื้อเป็นชื่อโจทก์เนื่องจากบริษัทประกาศปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้น ต่อมาจำเลยโอนหุ้นดังกล่าวให้แก่ลูกค้ารายอื่นไป แต่เมื่อจำเลยยังมีหุ้นของบริษัทนั้นพร้อมที่จะส่งมอบให้โจทก์ และต่อมาจำเลยก็ส่งมอบใบตอบรับตราสารการโอนหุ้นมีค่าเท่ากับใบหุ้นให้โจทก์ครบถ้วนดังนี้ แม้โจทก์จะเข้าใจว่าจำเลยขายหุ้นของโจทก์ไปโดยผลการ เมื่อโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยประการใด จึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยไม่ชอบ

๑๐๔๑

๒๘๑๐/๒๕๒๘ เมื่อโจทก์ซื้อหุ้นตามคำสั่งของจำเลย ได้รับใบหุ้นและตราสารโอนหุ้นมาแล้ว โจทก์จะต้องเก็บรักษาไว้แทนจำเลยเพื่อส่งมอบให้จำเลยเมื่อจำเลยชำระเงินที่โจทก์ออกหกรองซื้อหุ้นจนครบ แม้โจทก์ฟ้องคดีนี้โดยมิได้มอบและโอนหุ้นตามฟ้องให้จำเลยก่อน หรือมิได้ขอปฏิบัติการชำระหนี้ให้แก่จำเลย โจทก์ก็มีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยชำระหนี้ค่าหุ้นที่โจทก์ออกหกรองแทนจำเลยไปได้ เพราะแม้ต่างฝ่ายต่างมีหนี้ที่จะต้องชำระต่อกัน แต่ก็มีใช้หนี้ตามสัญญาต่างตอบแทน โจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนมีสิทธิยึดหมายใบหุ้นจนกว่าจะได้รับเงินที่ค้างชำระเพราะการเป็นตัวแทนจากจำเลยผู้เป็นค้ำประกัน เมื่อจำเลยชำระแล้ว โจทก์ก็ต้องส่งมอบใบหุ้นตามฟ้องพร้อมกับตราสารโอนหุ้นให้แก่จำเลย

๑๒๔๖

๓๐๔๗/๒๕๒๘ โจทก์ซื้อกระจกจากบริษัท ก. แล้วขายต่อไปให้บริษัท ข. อีกต่อหนึ่ง ไม่ปรากฏว่าโจทก์เป็นผู้ทำการซื้อหรือจัดการให้บริษัท ก. ได้เข้าทำสัญญากับผู้ใด หรือโจทก์ได้ขายกระจกแทนบริษัท ก. และหนังสือสัญญาระหว่างโจทก์กับบริษัท ก. ก็ระบุไว้ด้วยว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายไม่ใช่เป็นความสัมพันธ์ในทางค้ำประกันตัวแทน แต่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย โจทก์จึงมิได้เป็นนายหน้าหรือตัวแทนของบริษัท ก.

กรณีที่โจทก์ตกลงให้บริษัท ก. มีส่วนกำหนดตัวผู้ซื้อกระจกต่อจากโจทก์ กับมีส่วนในการกำหนดราคาที่โจทก์จะขายต่อไป และโจทก์จะส่งซื้อกระจกต่อเมื่อมีผู้ส่งกระจกจากโจทก์ตลอดจนบริษัท ก. ส่งกระจกที่โจทก์สั่งซื้อตรงไปยังลูกค้าของโจทก์ หากเป็นสาระสำคัญทำให้โจทก์สิ้นสภาพจากการเป็นผู้ซื้อหรือผู้ขายกลายเป็นนายหน้าหรือตัวแทนไปแต่อย่างใดไม่ โจทก์ไม่ต้องจดทะเบียนการค้าและเสียภาษีการค้า

๑๔๑๐

๓๕๕๕/๒๕๒๘ กรณีที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาเป็นหนังสือเจตนาของคู่สัญญาซึ่งประสงค์จะให้สัญญามีผลผูกพันกันอย่างไร ย่อมแสดงออกโดยข้อความในสัญญา โจทก์เป็นตัวแทนประกันชีวิตของบริษัทจำเลย มีหน้าที่ชักชวนบุคคลเข้าทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยหรือที่เรียกว่าขายประกันชีวิต ข้อความในสัญญาระบุว่าตัวแทนประกันชีวิตไม่มีอำนาจออกกรมธรรม์หรือสัญญาประกันชีวิตแทนบริษัทและความผูกพันระหว่างบริษัทกับตัวแทนประกันชีวิตเป็นไปในฐานะตัวการกับตัวแทนรับมอบอำนาจเฉพาะการเท่านั้น ไม่ใช่ในฐานะบริษัทกับพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท ดังนี้ เห็นได้ว่าโจทก์จำเลยมีเจตนาที่จะผูกพันคู่กันในฐานะเป็นตัวการกับตัวแทน หากได้มีความประสงค์จะผูกพันกันอย่างลูกจ้างกับนายจ้างไม่ นอกจากนี้ฐานะและสิทธิของโจทก์ก็ยังแตกต่างจากลูกจ้างของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิได้รับค่าเสียหายจากการขายประกันชีวิตตอบแทนเป็นราย ๆ ไป และมีสิทธิได้รับประโยชน์ตามระเบียบสำหรับตัวแทนประกันชีวิตโดยเฉพาะ โจทก์ไม่มีสิทธิได้รับผลประโยชน์ เช่น โบนัส ค่าครองชีพ หรือเบี้ยเลี้ยง เช่นลูกจ้างทั่วไปของจำเลย แม้จำเลยจะจัดให้โจทก์สังกัดหน่วยงานของจำเลยและโจทก์ต้องลงเวลาทำงาน เมื่อขาดงานต้องลาหรือขออนุญาตผู้บังคับบัญชา ก็เป็นเรื่องปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาเพื่อให้กิจการของจำเลยมีประสิทธิภาพและรัดกุม ทั้งนี้ไม่ปรากฏว่ากรณีที่โจทก์ฝ่าฝืนต่อระเบียบดังกล่าว จำเลยมีอำนาจสงโทษโจทก์เป็นประการอื่นนอกจากเลิกสัญญา ถือไม่ได้ว่าโจทก์เป็นลูกจ้างประจำของจำเลย เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์เพราะผลงานของโจทก์ต่ำกว่าข้อกำหนด โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินค่าชดเชย ค่าจ้าง และสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

๔๕๑๒, ๔๕๑๑/๒๕๒๘ ห่างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคล การดำเนินกิจการ ทั้งหลายย่อมต้องอาศัย ช. หุ้นส่วนผู้จัดการกระทำในนามจำเลยที่ ๑ กรณีห่างเป็นโจทก์หรือจำเลย ย่อมมีการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นทำแทนหุ้นส่วนผู้จัดการได้ อันจะเป็นผลให้การกระทำของตัวแทน ผู้พ้นห่างได้ เมื่อ ช. มอบหมายให้จำเลยที่ ๒ ติดต่อกับโจทก์ กิตติบัญชึหนี้สินที่เกี่ยวข้องกัน และยัง มอบงานบางอย่างให้ทำ และมอบอำนาจให้ใช้ตราของห่างได้ ในชั้นส่งหมายเรียกสำเนาฟ้องให้แก่ จำเลยทั้งสอง เจ้าพนักงานก็ได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของจำเลยทั้งสองตามที่ปรากฏในหนังสือรับรอง ของนายทะเบียน ในคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวของจำเลยที่ ๒ ก็ระบุว่าจำเลยที่ ๒ ในฐานะหุ้น ส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ในวันเดียวกันนั้น ช. ได้ยื่นคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยที่ ๒ ด้วย เมื่อศาลอนุญาต ช. ได้ทำสัญญาประกันตัวจำเลยที่ ๒ ตามคำร้องดังกล่าวมีข้อระบุชื่อจำเลยที่ ๑ ว่าเป็นจำเลยไว้อย่างชัดเจน ช. ย่อมทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ ถูกฟ้อง และที่จำเลยที่ ๒ คอู้คดีในนามของ จำเลยที่ ๑ มาแต่แรก ช. ก็ไม่ได้คัดค้านการกระทำของจำเลยที่ ๒ พฤติการณ์ของ ช. ดังกล่าวแสดง ว่า ช. ได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๒ คอู้คดีแทนตนในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการจำเลยที่ ๑ แล้ว ดังนั้นที่ จำเลยที่ ๒ แต่งทนายความคอู้คดีในนามของจำเลยที่ ๑ จึงถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้เข้ามาในคดีแล้ว

๒๖๐๒

華僑崇

๔๖๘๔/๒๕๒๘ การที่จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการของโจทก์ร่วมหลอกลวงลูกค้าของโจทก์ ร่วมว่า โจทก์ร่วมขึ้นราคาสินค้า ลูกค้าหลงเชื่อซื้อตามนั้น เงินส่วนที่ขายเกินกำหนดเป็นเงินของ ลูกค้าส่งมอบให้จำเลยเพราะถูกจำเลยหลอกลวง มิใช่เป็นเงินที่จำเลยได้รับไว้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทน ตาม ป.พ.พ. ม. ๘๑๐ จึงเป็นเงินของลูกค้าผู้ถูกหลอกลวง หาใช่เงินของโจทก์ร่วมไม่ โจทก์ร่วมจึง มิใช่ผู้เสียหาย เมื่อลูกค้าผู้เป็นเจ้าของเงินซึ่งเป็นผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ พนักงานอัยการโจทก์จึง ไม่มีอำนาจฟ้อง

๒๖๖๘

๔๖๘๕/๒๕๒๘ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจําเลขที่ ๑ แต่งตั้งจําเลขที่ ๓ ถึงที่ ๗ เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง ในการจ้างเหมาโจทก์ก่อสร้างอาคาร เพื่อให้การก่อสร้างเป็นไปตามรายการและแบบแปลน จําเลขที่ ๓ ถึงที่ ๗ ย่อมเป็นตัวแทนของจําเลขที่ ๑ โจทก์ก่อสร้างผิดไปจากรุขการในแบบแปลน คณะกรรมการตรวจการจ้างจึงไม่ยอมรับงาน และต่อมาได้บอกเลิกสัญญากับโจทก์ ดังนี้ จําเลขที่ ๓ ถึงที่ ๗ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้เงินแก่โจทก์ในฐานะส่วนตัว โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จําเลขที่ ๓ ถึงที่ ๗ รับผิดชอบกับจําเลขที่ ๑ ต่อโจทก์ได้

๒๖๑๒

มาตรา ๑๕๘ ตัวแทน แบบ

๔๒๐/๒๕๒๘ โจทก์เป็นบริษัทจำกัดฟ้องจําเลขทั้งสองให้รับผิดชอบตามสัญญาเช่าซื้อและค้ำประกัน เอกสารที่กฎหมายต้องการคือ สัญญาเช่าซื้อและค้ำประกัน ซึ่งโจทก์ได้แนบสำเนาสัญญาดังกล่าวมาพร้อมกับฟ้องแล้ว ส่วนปัญหาว่าโจทก์ได้มอบอำนาจให้ ต. เป็นตัวแทนลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ เป็นรายละเอียดซึ่งโจทก์มีสิทธินำสืบในชั้นพิจารณาได้ เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่าได้มอบอำนาจให้ ต. เป็นผู้ลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ แม้จะมีได้แนบสำเนาหนังสือมอบอำนาจมาพร้อมกับฟ้อง ก็ไม่ทำให้เป็นฟ้องเคลือบคลุม

โจทก์ผู้ให้เช่าซื้อทำหนังสือมอบอำนาจให้ ต. ลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ สัญญาเช่าซื้อก็ระบุว่าโจทก์เป็นคู่สัญญากับจําเลข ๓. ย่อมมีอำนาจลงชื่อเป็นผู้ให้เช่าซื้อและประทับตราของโจทก์กระทำการแทนโจทก์ได้ แม้ในสัญญาเช่าซื้อจะไม่ได้ระบุว่า ต. กระทำการแทนโจทก์ โจทก์ก็นำสืบถึงความข้อนี้ได้ เพราะเป็นการนำสืบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวการกับตัวแทนว่าความจริงเป็นอย่างไรมาก่อนไม่ต้องห้ามตาม ป.ว.พ. ม. ๕๔ จําเลขต้องผูกพันและรับผิดชอบโจทก์ตามสัญญา

๒๒๔

๔๒๓/๒๕๒๘ บริษัทโจทก์ทำหนังสือมอบอำนาจให้ ว. ลงชื่อในสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินของโจทก์แทนโจทก์ ว. ย่อมมีอำนาจลงชื่อในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ได้โดยไม่ต้องระบุในสัญญาเช่าซื้ออีกว่าโจทก์มอบอำนาจให้ ว. กระทำการแทนโจทก์

๒๒๕

๓๑๗๕/๒๕๒๘ โจทก์ผู้รับมรดกของ อ. ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและดึกแถวที่เช่า จำเลยอ้างว่าจำเลยตั้งให้ ร. เป็นตัวแทนของจำเลยเข้าทำสัญญาเช่าและจดทะเบียนการเช่าดึกแถวกับ อ. ผู้ให้เช่า ซึ่ง อ. ก็ทราบเรื่องดีและยินยอมให้ ร. เข้าทำสัญญาเช่าในฐานะตัวแทนของจำเลยได้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่จำเลยเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบแล้วว่า ตนเป็นตัวแทนตั้งให้ ร. ทำสัญญาเช่า แทน จำเลยจะมาอ้างว่าตนเป็นตัวแทนไม่เปิดเผยชื่อกลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาเช่าที่ ร. ตัวแทนได้ทำไว้ตาม ป.พ.พ. ม.๘๐๖ หาได้ไม่ การที่จำเลยตั้ง ร. เป็นตัวแทนไปกระทำการดังกล่าวซึ่งต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่จึงต้องทำเป็นหนังสือ เมื่อการตั้งตัวแทนของจำเลยไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จึงไม่เป็นผลให้ใช้บังคับแก่ อ. และโจทก์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่าดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยออกไปจากดึกแถวของโจทก์ได้

๑๕๒๒

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน มอบอำนาจเฉพาะการ

๓๘๘๘/๒๕๒๘ กรณีที่คู่สัญญาตกลงทำสัญญาเป็นหนังสือ เจตนาของคู่สัญญาซึ่งประสงค์จะให้สัญญามีผลผูกพันกันอย่างไร ย่อมแสดงออกโดยข้อความในสัญญา โจทก์เป็นตัวแทนประกันชีวิตของบริษัทจำเลย มีหน้าที่ชักชวนบุคคลเข้าทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลย หรือที่เรียกว่าขายประกันชีวิต ข้อความในสัญญาระบุว่าตัวแทนประกันชีวิตไม่มีอำนาจออกกรมธรรม์หรือสัญญาประกันชีวิตแทนบริษัทและความผูกพันระหว่างบริษัทกับตัวแทนประกันชีวิตเป็นไปในฐานะตัวการกับตัวแทนรับมอบอำนาจเฉพาะการเท่านั้น ไม่ใช่ในฐานะบริษัทกับพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท ดังนี้ เห็นได้ว่าโจทก์จำเลยมีเจตนาที่จะผูกพันต่อกันในฐานะเป็นตัวการกับตัวแทน หาได้มีความประสงค์จะผูกพันกันอย่างลูกจ้างของจำเลย โดยโจทก์มีสิทธิได้รับค่านายหน้าจากการขายประกันชีวิตตอบแทนเป็นราย ๆ ไป และมีสิทธิได้รับประโยชน์ตามระเบียบสำหรับตัวแทนประกันชีวิต โดยเฉพาะ โจทก์ไม่มีสิทธิได้รับผลประโยชน์ เช่น โบนัส ค่าครองชีพ หรือเบี้ยเลี้ยง เช่น ลูกจ้างทั่วไปของจำเลย แม้จำเลยจะจัดให้โจทก์สังกัดหน่วยงานของจำเลยและโจทก์ต้องลงเวลาทำงานเมื่อขาดงานต้องลาหรือขออนุญาตผู้บังคับบัญชา ก็เป็นเรื่องปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาเพื่อให้กิจการของจำเลยมีประสิทธิภาพและรัดกุม ทั้งไม่ปรากฏว่ากรณีที่โจทก์ฝ่าฝืนต่อระเบียบดังกล่าว จำเลยมีอำนาจลงโทษโจทก์เป็นประการอื่นนอกจากเลิกสัญญา ถือไม่ได้ว่าโจทก์เป็นลูกจ้างประจำของจำเลย เมื่อจำเลยเลิกจ้างโจทก์เพราะผลงานของโจทก์ต่ำกว่าข้อกำหนด โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกเงินค่าชดเชย ค่าจ้าง และเงินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

๒๑๓๖

มาตรา ๘๐๖ ตัวแทน ไม่เปิดเผยชื่อ

๓๑๗๕/๒๕๒๘ โจทก์ผู้รับมรดกของ อ. ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากที่ดินและตึกแถวที่เช่า จำเลยอ้างว่าจำเลยตั้งให้ ร. เป็นตัวแทนของจำเลยเช่าทำสัญญาเช่าและจดทะเบียนการเช่าตึกแถวกับ อ. ผู้ให้เช่า ซึ่ง อ. ก็ทราบเรื่องดีและยินยอมให้ ร. เข้าทำสัญญาเช่าในฐานะตัวแทนของจำเลยได้ กรณีจึงเป็นเรื่องที่จำเลยเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบแล้วว่า คนเป็นตัวแทนตั้งให้ ร. ทำสัญญาเช่าแทน จำเลยจะมาอ้างว่าคนเป็นตัวแทนไม่เปิดเผยชื่อกลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาเช่าที่ ร. ตัวแทนได้ทำไว้ตาม ป.พ.พ. ม. ๘๐๖ หาได้ไม่ การที่จำเลยตั้ง ร. เป็นตัวแทนไปกระทำการดังกล่าวซึ่งต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงต้องทำเป็นหนังสือ เมื่อการตั้งตัวแทนของจำเลยไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จึงไม่เป็นผลให้ใช้บังคับแก่ อ. และโจทก์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้เช่าตามสัญญาเช่าดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยออกไปจากตึกแถวของโจทก์ได้

๑๕๒๒

มาตรา ๘๐๗ ตัวแทน ทำตามคำสั่ง

๒๔๘๕/๒๕๒๘ จำเลยเป็นนายหน้าและตัวแทนของโจทก์เพื่อทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นเป็นกรณีพิเศษ การจดทะเบียนโอนหุ้นเป็นชื่อลูกค้าต้องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างลูกค้ากับสมาชิกผู้ซื้อ โดยไม่มีระเบียบข้อบังคับให้สมาชิกผู้ซื้อต้องโอนชื่อในหุ้นที่ซื้อมาให้เป็นชื่อของลูกค้าก่อน เพราะลูกค้ายังมีได้ชำระเงินและไม่สะดวกในการส่งขายหุ้นนั้นต่อไป โจทก์ยอมผูกพันตนและรับผลการปฏิบัติของจำเลยตลอดมา ดังนี้ เมื่อจำเลยซื้อหุ้นให้โจทก์ตามคำสั่งของโจทก์แล้วนำใบหุ้นตราสารการโอนหุ้นมาเก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์ และขณะเดียวกันก็ยึดไว้เป็นประกันการชำระหนี้ด้วย แม้จะยังมีได้ใส่ชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้น ก็ยอมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยชอบ

๑๐๔๑

มาตรา ๘๑๐ ตัวแทน เงินที่ตัวแทนรับไว้

๔๖๘๔/๒๕๒๘ การที่จำเลย ซึ่งเป็นผู้จัดการของโจทก์ร่วมหลอกลวงลูกค้าของโจทก์ร่วมว่า โจทก์ร่วมขึ้นราคาสินค้า ลูกค้าหลงเชื่อซื้อตามนั้น เงินส่วนที่ขายเกินกำหนดเป็นเงินของลูกค้าส่งมอบให้จำเลยเพราะถูกจำเลยหลอกลวง มิใช่เป็นเงินที่จำเลยได้รับไว้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนตาม ป.พ.พ. ม.๘๑๐ จึงเป็นเงินของลูกค้าผู้ถูกหลอกลวง หาใช่เงินของโจทก์ร่วมไม่ โจทก์ร่วมจึงมิใช่ผู้เสียหาย เมื่อลูกค้าเป็นเจ้าของเงินซึ่งเป็นผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ พนักงานอัยการโจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

๒๖๖๘

มาตรา ๘๑๒ ตัวแทน ตัวแทนรับผิดชอบ

๒๐๕๘ ถึง ๒๐๗๖/๒๕๒๘ ไม่เคยมีการตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของกรมการปกครองโจทก์ ให้โรงพยาบาลส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนราชการของโจทก์ โรงพยาบาลมิได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน เงินรายได้และผลกำไรของโรงพยาบาลย่อมมิใช่รายได้แผ่นดินจะต้องส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดินในนามของโจทก์ ผลกำไรของโรงพยาบาลไม่ว่าจะเป็นกำไรสุทธิประจำแต่ละปีหรือกำไรที่สะสมไว้ล้วนเป็นผลอันได้มาจากการประกอบกิจการของโรงพยาบาลซึ่งอาจเป็นเงินสดหรือทรัพย์สินอื่นมิใช่ดอกผลธรรมดาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากแม่ทรัพย์เพราะเหตุที่ได้ใช้แม่ทรัพย์นั้นทั้งมิใช่ดอกผลชนิดนี้ เพราะหาใช้ทรัพย์ที่ได้เป็นครั้งคราวจากผู้อื่นเพื่อตอบแทนการที่ได้ใช้แม่ทรัพย์นั้นแต่อย่างใด ไม่ ผลกำไรย่อมตกแก่เจ้าของกิจการ เมื่อคณะกรรมการดำเนินงานโรงพยาบาลมีมติจัดสรรเงินผลกำไรสุทธิส่วนหนึ่งเป็นเงินรางวัลแก่ข้าราชการที่ช่วยปฏิบัติงาน เป็นการกระทำไปตามระเบียบของโรงพยาบาลที่โจทก์ยินยอมให้ช่วยปฏิบัติงาน ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนตามที่ได้รับมอบหมายโดยชอบ ถึงหากจะฟังว่าเครื่องพิมพ์ โรงพิมพ์และทรัพย์สินของโรงพยาบาลเป็นของโจทก์ ตามที่โจทก์จะขอสืบพยานเพิ่มเติม การกระทำของคณะกรรมการดำเนินงานโรงพยาบาลส่วนท้องถิ่นก็ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ การที่จำเลยซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมโจทก์และช่วยปฏิบัติงานในโรงพยาบาลได้รับเงินไปจากโรงพยาบาล เพื่อเป็นรางวัลตอบแทนการปฏิบัติงานย่อมมิใช่เป็นการรับไปโดยไม่มีสิทธิและไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จะฟ้องให้จำเลยคืนเงินแก่โจทก์หาได้ไม่คดีไม่จำเป็นต้องสืบพยานเพิ่มเติมตามที่โจทก์ขอ เพราะ ไม่อาจเปลี่ยนแปลงผลแห่งคดีได้

๓๕๓

๒๑๑๗) ถึง ๒๑๒๔/๒๕๒๘ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นไม่เป็นส่วนราชการของกรมการปกครอง โจทก์มิได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน จำเลยเป็นข้าราชการสังกัดกรมโจทก์ได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้เป็นกรรมการดำเนินงานของโรงพิมพ์ อันเป็นการแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนมีอำนาจจัดการโรงพิมพ์แทนเจ้าของกิจการซึ่งเป็นตัวการ การที่จำเลยร่วมกันอนุมัติจ่ายเงินผลกำไรสุทธิและเงินกำไรสะสมของโรงพิมพ์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นไปตามระเบียบของโรงพิมพ์ซึ่งโจทก์ยินยอมให้ถือปฏิบัติ ข้อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนตามที่ได้รับมอบหมายโดยชอบ ถึงหากจะฟังว่าโรงพิมพ์ เครื่องพิมพ์ และทรัพย์สินของโรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นเป็นของโจทก์ การกระทำของจำเลยก็ไม่เป็นการละเมิดต่อโจทก์ โจทก์จะฟ้องให้จำเลยคืนหรือใช้เงินแก่โจทก์หาได้ไม่ และเนื่องจากคำพิพากษาเกี่ยวกับการชำระหนี้วันไม่อาจแบ่งแยกได้ จึงให้มีผลถึงจำเลยซึ่งมิได้ฎีกาคำพิพากษา ป.ว.พ. น.๒๕๕ ประกอบด้วย น. ๒๕๗

๘๐๕

๒๔๘๘/๒๕๒๘ จำเลยเป็นนายหน้าและตัวแทนของโจทก์เพื่อทำการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นเป็นกรณีพิเศษ การจดทะเบียนโอนหุ้นเป็นชื่อลูกค้าต้องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างลูกค้ากับสมาชิกผู้ซื้อ โดยไม่มีระเบียบข้อบังคับให้สมาชิกผู้ซื้อต้องโอนชื่อในหุ้นที่ซื้อมาให้เป็นชื่อของลูกค้าก่อน เพราะลูกค้ายังมีได้ชำระเงินและไม่สะดวกไปการส่งขายหุ้นนั้นต่อไป โจทก์ยอมผูกพันตนและรับผลการปฏิบัติของจำเลยตลอดมา ดังนี้ เมื่อจำเลยซื้อหุ้นให้โจทก์ตามคำสั่งโจทก์ แล้วนำใบหุ้นพร้อมตราสารการโอนหุ้นมาเก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์และขณะเดียวกันก็ยึดไว้เป็นประกันการชำระหนี้ด้วย แม้จะยังมีได้ใส่ชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้น ก็ข้อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยชอบ

จำเลยโอนหุ้นที่ซื้อแทนโจทก์เป็นชื่อโจทก์เนื่องจากบริษัทประกาศปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้น ต่อมาจำเลยโอนหุ้นดังกล่าวให้แก่ลูกค้ารายอื่นไป แต่เมื่อจำเลยยังมีหุ้นของบริษัทนั้นพร้อมที่จะส่งมอบให้โจทก์ และต่อมาจำเลยก็ส่งมอบใบตอบรับตราสารการโอนหุ้นมีค่าเท่ากับใบหุ้นให้โจทก์ครบถ้วน ดังนี้ แม้โจทก์จะเข้าใจว่าจำเลยขายหุ้นของโจทก์ไปโดยผลการ เมื่อโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าได้รับความเสียหายจากการกระทำของจำเลยประการใด จึงยังถือไม่ได้ว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยไม่ชอบ

๑๐๔๑

มาตรา ๘๑๕ ตัวแทน บิดหน่วงทรัพย์ของตัวการ

๑๗๒๕/๒๕๒๘ เจ้าหนี้ได้ออกเงินชำระหนี้ค่าซื้อหุ้นแทนจำเลยไปในฐานะเป็นตัวแทน ซื้อหุ้นให้จำเลยในตลาดหลักทรัพย์ เจ้าหนี้นี้ขอมมีสิทธิยึดหน่วงใบหุ้นเหล่านั้นอันตกอยู่ในความครอบครองของเจ้าหนี้ไว้ได้จนกว่าจะได้รับเงินบรรดาค่างชำระแก่ตนเพราะการเป็นตัวแทนตาม ป.พ.พ. ม. ๘๑๕

การที่เจ้าหนี้เป็นผู้ทรงสิทธิยึดหน่วงเหนือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามกฎหมายว่าด้วย ตัวแทน ข้อมถือได้ว่าเป็นเจ้าหนี้นี้ประกันตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ ม.๖ เจ้าหนี้นี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ โดยขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขายทอดตลาด ทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันคือ ใบหุ้น แล้วขอ รับชำระหนี้สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ได้ตาม ม. ๕๖ (๓)

๕๕๖

๒๔๘๘/๒๕๒๘ จำเลยเป็นนายหน้าและตัวแทนของ โจทก์เพื่อทำการซื้อขายหุ้นใน ตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นเป็นกรณีพิเศษ การจดทะเบียน โอนหุ้นเป็นชื่อลูกค้าต้องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างลูกค้ากับสมาชิกผู้ซื้อ โดยไม่มีระเบียบข้อบังคับให้ สมาชิกผู้ซื้อต้องโอนชื่อในหุ้นที่ซื้อมาให้เป็นชื่อของลูกค้าก่อน เพราะลูกค้ายังมีได้ชำระเงินและ ไม่สะดวกในการส่งขายหุ้นนั้นต่อไป โจทก์ขอมผูกพันตนและรับผลการปฏิบัติของจำเลยตลอดมา คั้งนี้ เมื่อจำเลยซื้อหุ้นให้โจทก์ตามคำสั่งของโจทก์แล้วนำใบหุ้นพร้อมตราสารการโอนหุ้นมาเก็บ รักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์ และขณะเดียวกันก็ยึดไว้เป็นประกันการชำระหนี้ด้วย แม้จะ ยังมีได้ใส่ชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้น ก็ขอมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ดังแทนโดยชอบ

๑๐๔๑

๒๘๑๐/๒๕๒๘ เมื่อโจทก์ซื้อหุ้นตามคำสั่งของจำเลย ได้รับใบหุ้นและตราสารโอนหุ้น มาแล้ว โจทก์จะต้องเก็บรักษาไว้แทนจำเลยเพื่อส่งมอบให้จำเลยเมื่อจำเลยชำระเงินที่โจทก์ออก ทดรองซื้อหุ้นจนครบ แม้โจทก์ฟ้องคดีนี้โดยมิได้มอบและโอนหุ้นตามฟ้องให้จำเลยก่อน หรือมิได้ ขอบปฏิบัติการชำระหนี้ให้แก่จำเลย โจทก์ก็มีอำนาจฟ้องขอให้จำเลยชำระหนี้ค่าหุ้นที่โจทก์ออก

ทดรองแทนจำเลยไปได้ เพราะแม้ต่างฝ่ายต่างมีหนี้ที่จะต้องชำระต่อกัน แต่ก็มีใช้หนี้ตามสัญญาต่าง
ตอบแทน โจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนมีสิทธิยึดหมายใบหุ้นจนกว่าจะได้รับเงินที่ค้างชำระเพราะการเป็น
ตัวแทนจากจำเลยผู้เป็นตุลาการ เมื่อจำเลยชำระแล้ว โจทก์ก็ต้องส่งมอบใบหุ้นตามฟ้องพร้อมกับ
ตราสาร โอนหุ้นให้แก่จำเลย

มาตรา ๘๒๐ ตัวแทน ตุลาการรับผิด

๒๐๒๒/๒๕๒๘ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ ๕ เป็นห้างหุ้นส่วน จำกัด เป็นเจ้าของ
และผู้ครอบครองรถยนต์บรรทุกคันเกิดเหตุ จำเลยที่ ๔ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้างจำเลยที่ ๕ จำเลยที่
๑ เป็นลูกจ้างหรือตัวแทนของจำเลยที่ ๔ ได้ขับรถยนต์บรรทุกไปในทางการที่จ้างหรือตามคำสั่ง
ของจำเลยที่ ๔ จนรถโจทก์เสียหาย ดังนี้ หมายความว่า จำเลยที่ ๔ เป็นเพียงผู้แทนของจำเลยที่ ๕
ซึ่งเป็นนิติบุคคลเท่านั้น ซึ่งพอเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๕ ได้ขับรถไปในทางการ
ที่จ้างหรือตามคำสั่งของจำเลยที่ ๕ โดยจำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการทำแทน จึงเป็นคำฟ้องให้
จำเลยที่ ๕ รับผิดในฐานะนายจ้างหรือตุลาการของจำเลยที่ ๑ ตาม ป.พ.พ. ม.๔๒๕, ๘๒๐ แล้ว

๗๕๔

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทน ตัวแทนเชิด

๒๓๒๑/๒๕๒๘ บริษัทโรงพยาบาลจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ กรรมการผู้จัดการบริษัท
ได้ทำสัญญาขายรถคันหนึ่งกับโจทก์ ค่อมจำเลยที่ ๒ มอบเช็คให้ ส. นำไปแลกเงินจากโจทก์ โดยมี
จดหมายไปถึงพนักงานสินเชื่อของโจทก์ให้จัดการเรื่องแลกเช็ค กระดาษที่เขียนเป็นแบบพิมพ์ของ
จำเลยที่ ๑ มีตราและชื่อโรงพยาบาลบนหัวกระดาษ ข้อความก็ระบุว่ากำลังขายโรงพยาบาล ดังนี้
ข่อมทำให้โจทก์เข้าใจว่าเช็คดังกล่าวเป็นเช็คที่จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ทรง และเงินที่แลกไปนั้นต้องนำไป
ใช้ในกิจการของจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๑ ลงชื่อสลักหลังแต่ผู้เดียวโดยมิได้ประทับตราบริษัทจำเลยที่
๑ ตามข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ก็ตาม แต่พฤติการณ์ดังกล่าวข่อมแสดงว่าจำเลยที่ ๑ รู้แล้วข่อมให้
จำเลยที่ ๒ เชิดตัวจำเลยที่ ๒ ออกแสดงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิด

๘๕๓

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๕

มาตรา ๗๕๗ ตัวแทน

๕๕๖/๒๕๒๕ จำเลยที่ ๑ เจ้าของกิจการเรือประมงได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๒ ได้กึ่งเรือ ดำเนินกิจการโดยให้มีอำนาจหน้าที่จัดหาหรือว่าจ้างลูกเรือหรือคนงาน จำเลยที่ ๑ มีหน้าที่จ่ายค่าจ้าง ดังนี้ จำเลยที่ ๒ จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ มิใช่จำเลยที่ ๒ รับเหมากิจการเรือประมงของจำเลยที่ ๑ คำเนิการ เมื่อจำเลยที่ ๒ ว่าจ้างโจทก์เป็นลูกเรือ ต้องถือว่าโจทก์เป็นลูกจ้างของ จำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๒ จะได้ค่าจ้างสำหรับลูกเรือไปจากจำเลยที่ ๑ แล้วไม่นำไปจ่ายให้โจทก์ จำเลยที่ ๑ ก็ไม่พ้นความรับผิดชอบ

๔๒๘

๑๘๐๒/๒๕๒๕ โจทก์เป็นตัวแทนของจำเลยในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ จำเลยจะปฏิเสธ ไม่ยอมชดใช้เงินตรองให้โจทก์ได้ก็เฉพาะเมื่อเงินตรองนั้นมิใช่เป็นการจำเป็น หรือจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบใช้เงินตรองนั้นด้วยเหตุประการอื่น ทั้งไม่ปรากฏว่าการที่โจทก์ซื้อขาย หุ้นแทนจำเลยโดยไม่ได้ปฏิบัติตาม ป.พ.พ. ม.๑๑๒๕ นั้น เป็นการผิดหน้าของตัวแทน หรือทำให้ จำเลยเสียหายประโยชน์ ดังนั้นจำเลยจึงต้องรับผิดชอบใช้เงินตรองที่โจทก์ได้ออกไปก่อนรวมทั้ง ดอกเบี้ยตาม ม.๘๑๖

๕๓๗

๒๕๕๑/๒๕๒๕ โจทก์ขอให้เจ้าพนักงานที่ดินนัดจำเลยไปปรับโอนที่ดินที่ซื้อในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๔ เจ้าพนักงานที่ดินออกหนังสือเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๔ เจ้าหน้าที่ส่ง หนังสือนั้นแก่จำเลยวันถัดมา แสดงว่าโจทก์มิได้เป็นผู้แจ้งจำเลยปฏิบัติการชำระหนี้เอง จะถือว่า เจ้าพนักงานที่ดินเป็นตัวแทนหาได้ไม่ กำหนดเวลาให้จำเลยชำระหนี้ก็เพียง ๔ วัน นับว่ากระชั้นชิด เกินไปไม่ไ้ระยะเวลาพอสมควรตาม ป.พ.พ. ม. ๓๘๗ การบอกกล่าวแจ้งให้จำเลยชำระหนี้ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย จำเลยจึงมิได้เป็นฝ่ายผิดสัญญา โจทก์ทั้งไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาซื้อขายกับจำเลย และยังไม่ม่อำนาจฟ้อง

๑๔๗๐

๓๑๓๔/๒๕๒๕ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โจทก์รับเป็นตัวแทนของจี เลขชื่อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้ค่าธรรมเนียมตอบแทนโจทก์หาได้มีการส่งมอบสิ่งของหรือผลงานตามบทบัญญัติของ ป.พ.พ. ม. ๑๖๕ (๑) ให้จำเลยแต่อย่างใดไม่ การฟ้องเรียกเงินที่โจทก์ทรงจ่ายแทนจำเลยมีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ม.๑๖๔ ไม่ใช่ ๒ ปี ตาม ม.๑๖๕ (๑)

๑๘๓๕

๓๓๕๒/๒๕๒๕ จำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้ติดต่อกับต่างประเทศในด้านการทำประกันภัยต่อ ระบุตำแหน่งว่าเป็นผู้จัดการฝ่ายต่างประเทศของจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ ลงชื่อในสัญญากับโจทก์ จำเลยที่ ๑ รู้เห็นและไม่ทักท้วง ดังนี้ จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในการทำสัญญากับโจทก์ เมื่อเกี่ยวข้องกับการรับประกันภัยอันอยู่ภายในขอบวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๑ โจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงมีนิติสัมพันธ์ต่อกัน และมีหนี้ผูกพันเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามสัญญาที่จำเลยที่ ๑ ค้างชำระแก่โจทก์ โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้อง

๑๕๕๑

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน มอบอำนาจเฉพาะการ

๓๘๐๐/๒๕๒๕ หนังสือมอบอำนาจช่วงมีข้อความว่า “องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ โดย ข. รองผู้อำนวยการ (บริหาร) ผู้รับมอบอำนาจมอบอำนาจช่วงให้ ส. ท้อง จ. บริษัท ข. บริษัท ธ. ต่อศาลแพ่ง ในเรื่องละเมิด เรียกค่าเสียหาย ทั้งนี้ให้รวมถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่น ๆ ทั้งในศาลและนอกศาล” ดังนี้เป็นเรื่องโจทก์มอบอำนาจเฉพาะการ มิใช่มอบอำนาจทั่วไป และระบุให้ผู้รับมอบอำนาจช่วงฟ้องจำเลยทั้งสามเท่านั้น มิได้ระบุให้ฟ้องจำเลยร่วมเป็นจำเลยด้วย แม้คำร้องของผู้รับมอบอำนาจช่วงที่ขอให้เรียกจำเลยร่วมเข้ามาในคดีมิใช่คำฟ้อง แต่เมื่อศาลมีคำสั่งให้เรียกจำเลยร่วมเข้ามาในคดีแล้ว ก็มีผลให้จำเลยร่วมอาจถูกบังคับตามคำฟ้องได้ ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการฟ้องจำเลยร่วมซึ่งเป็นบุคคลอื่นนอกจากจำเลยที่ระบุชื่อในหนังสือมอบอำนาจช่วงให้ร่วมรับผิดชอบโจทก์ด้วย กล่าวคือ เป็นการฟ้องบุคคลนอกเหนือจากที่ระบุไว้ในหนังสือมอบอำนาจช่วงนั่นเอง ผู้รับมอบอำนาจช่วงจึงไม่มีอำนาจร้องขอให้ศาลเรียกจำเลยร่วมเข้ามาในคดีเพื่อรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์

๒๒๗๒

มาตรา ๘๑๒ ตัวแทน ตัวแทนรับผิดชอบ

๑๕๘๕/๒๕๒๕ การที่ตัวการให้สัตยาบันต่อการกระทำนอกเหนือขอบอำนาจของตัวแทนต่อบุคคลภายนอก อันมีผลทำให้นิติกรรมซึ่งไม่ผูกพันตัวการกลับเป็นผูกพันตัวการโดยตรง และทำให้ตัวแทนหลุดพ้นความรับผิดชอบที่มีต่อบุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ. ม.๘๒๓ นั้น ไม่ทำให้ตัวแทนหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อตัวการในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกิจการที่ตนกระทำนอกเหนือขอบอำนาจนั้นตามที่บัญญัติไว้ใน ม.๘๑๒

จำเลยที่ ๑ เป็นผู้จัดการสาขาธนาคารโจทก์ โดยมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน บ. เป็นลูกค้าได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีกับสาขาธนาคารโจทก์โดยมี ส. เป็นผู้ค้ำประกันตอนที่จำเลยที่ ๑ จะรับหน้าที่เป็นผู้จัดการ เมื่อจำเลยที่ ๑ เข้ารับหน้าที่ผู้จัดการได้ให้ บ. เบิกเงินเกินบัญชีเกินวงเงินที่ทำสัญญาไว้มาก เป็นการเกินขอบอำนาจของผู้จัดการสาขา ต่อมา บ. ถึงแก่กรรมธนาคารโจทก์ทราบแล้วไม่ได้ดำเนินการเรียกร้องหรือฟ้องเรียกหนี้จากกองมรดกของ บ. ลูกหนี้ หรือจาก ส. ผู้ค้ำประกันทั้ง ๆ ที่มีโอกาสจะทำได้ จนหมดสิทธิฟ้องเพราะขาดอายุความมรดก เมื่อ บ. มีทรัพย์สินและ โจทก์มี โอกาสจะได้รับชำระหนี้สิ้นเชิงหากดำเนินการฟ้องร้องหนี้ นั้น ดังนี้ การที่โจทก์ไม่ฟ้องร้องยอมเป็นการละเลยไม่บำบัดป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย ถือเป็นเหตุที่เจ้าหน้าที่มีส่วนทำความคิดให้เกิดความเสียหาย หรือนัยหนึ่งความเสียหายเกิดจากการละเว้นการกระทำของโจทก์ที่ไม่ยอมบำบัดป้องกันไม่ให้ความเสียหายเกิดขึ้น จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ทำกรนอกเหนือขอบอำนาจจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ และจำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันก็ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบ

๘๘๐

มาตรา ๘๑๖ ตัวแทน เงินทดรอง

๑๘๐๒/๒๕๒๕ โจทก์เป็นตัวแทนของจำเลยในการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ จำเลยจะปฏิเสธไม่ยอมชดใช้เงินทดรองให้โจทก์ได้ก็เฉพาะเมื่อเงินทดรองนั้นมิใช่เป็นการจำเป็นหรือจำเลยไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินทดรองนั้นด้วยเหตุประการอื่น ทั้งไม่ปรากฏว่าการที่โจทก์ซื้อขายหุ้นแทนจำเลย โดยไม่ได้ปฏิบัติตาม ป.พ.พ. ม.๑๑๒๕ นั้น เป็นการผิดหน้าที่ของตัวแทน หรือทำให้จำเลยเสียผลประโยชน์ ดังนั้นจำเลยจึงต้องรับผิดชอบชดใช้เงินทดรองที่โจทก์ได้ออกไปก่อนรวมทั้งดอกเบี้ยตาม ม.๘๑๖

๘๓๗

๓๑๓๔/๒๕๒๕ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์โจทก์รับเป็นตัวแทนของจำเลยซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยได้ค่าธรรมเนียมคอบแทนโจทก์หาได้มีการส่งมอบสิ่งของหรือผลงานตามบทบัญญัติของ ป.พ.พ. ม.๑๖๕ (๑) ให้จำเลยแต่อย่างใดไม่ การฟ้องเรียกเงินที่โจทก์ทรวงจ่ายแทนจำเลยมีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ม.๑๖๕ ไม่ใช่ ๒ ปี ตาม ม.๑๖๕ (๑)

๑๘๓๕

มาตรา ๘๑๕ ตัวแทน บิดหน่วงทรัพย์ของตัวการ

๑๗๕/๒๕๒๕ โจทก์เป็นตัวแทนซื้อหุ้นของบริษัทให้แก่จำเลยผู้เป็นตัวการ โจทก์ได้ออกเงินทรวงชำระค่าหุ้นแทนจำเลยไปก่อน โจทก์ยอมมีสิทธิยึดหน่วงใบหุ้นสำหรับหุ้นที่โจทก์ซื้อแทนและคงอยู่ในความครอบครองของโจทก์ ได้จนกว่าจำเลยจะชำระเงินที่โจทก์ทรวงออกแทนจำเลยไปก่อน แม้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยฯ ก็เป็นเรื่องที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์เท่านั้น สิทธิยึดหน่วงของโจทก์หาได้เปลี่ยนแปลงไปไม่ โจทก์จึงเป็นเจ้าหนี้มีประกันตาม พ.ร.บ. ส้มละลายฯ ม. ๖ เมื่อจะฟ้องล้มละลาย โจทก์ต้องปฏิบัติตาม ม.๑๐ (๒) โดยกล่าวในฟ้องว่าถ้าจำเลยล้มละลายแล้ว โจทก์ยอมสละหุ้นของจำเลยแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย หรือตราค่าหุ้นมาในฟ้องด้วย เมื่อไม่ปฏิบัติดังกล่าว ฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบที่ศาลจะรับไว้พิจารณา

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทน ตัวแทนเชิด

๒๖๕๒, ๒๖๕๓/๒๕๒๕ การเชิดผู้ใดเป็นตัวแทนตาม ป.พ.พ. ม.๘๒๑ ผู้เชิดจะต้องเป็นบุคคล บริษัทจำเลยทั้งเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๒๖ ก่อนหน้านั้นย่อมไม่มีโอกาสจะเชิดผู้ใดเป็นตัวแทนได้ แต่ ส. ผู้เริ่มก่อการของบริษัทจำเลยซึ่งต่อมาได้เป็นกรรมการของบริษัทจำเลย เป็นผู้ลงชื่อในนามบริษัทจำเลยผู้ว่าจ้างก่อนจดทะเบียนตั้งบริษัทเพียง ๗ วัน หลังจากมีสภาพนิติบุคคลแล้ว จำเลยก็ยอมรับผลแห่งสัญญาจ้าง จ้างโจทก์ที่ ๑ จ่ายค่าจ้างตลอดมาเป็นเวลา ๔ เดือนครึ่งจึงได้เลิกจ้าง ดังนี้ โจทก์ที่ ๑ เป็นลูกจ้างของจำเลย การที่ใช้ชื่อบริษัทจำเลยก่อนจดทะเบียนและใช้ตราประทับ เป็นการกระทำที่เกินเลยไป ห้ามผลตามกฎหมายให้สัญญาไม่ผูกพันคู่กรณีไม่

๑๕๓๕

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน สัตยาบัน

๑๕๓๘/๒๕๒๕ การที่ตัวการให้สัตยาบันต่อการกระทำนอกเหนือขอบอำนาจของตัวแทน
คือบุคคลภายนอก อันมีผลทำให้นิติกรรมซึ่งไม่ผูกพันตัวการกลับเป็นผูกพันตัวการโดยตรง และ
ทำให้ตัวแทนหลุดพ้นความรับผิดที่มีต่อบุคคลภายนอกตาม ป.พ.พ. ม.๘๒๓ นั้น ไม่ทำให้ตัวแทน
หลุดพ้นจากความรับผิดต่อตัวการในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากกิจการที่ตนกระทำนอกเหนือขอบ
อำนาจนั้นตามที่บัญญัติไว้ใน ม. ๘๑๒

๑๘๐

มาตรา ๗๕๗ ตั๋วแทน

๑๘๖๕/๒๕๓๐ การดำเนินธุรกิจซื้อขายหุ้นของโจทก์กระทำโดยผ่านทางจำเลยซึ่งเป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ การจะซื้อหรือขายหุ้นเป็นจำนวนเท่าใดมีมูลค่าอย่างไร จำเลยจะต้องกระทำไปตามคำสั่งของโจทก์ทั้งสิ้น โดยจำเลยมิได้มีอำนาจในการที่จะใช้ดุลพินิจของตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงเป็นลักษณะของตั๋วการตัวแทน การที่จำเลยเรียกร้องเอาเงินที่ได้ทรงรองจ่ายไปแทนโจทก์ในกิจการที่โจทก์มอบหมายให้ปฏิบัติจึงเป็นเรื่องตั๋วแทนเรียกเอาเงินชดใช้จากตั๋วการ ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔

ตอน ๕ หน้า ๑๘๕๘

๒๐๘๘/๒๕๓๐ โจทก์ฟ้องขอให้พิพากษาว่า โจทก์มีอำนาจตามหนังสือมอบอำนาจรับเงินค่าก่อสร้างโรงเรียน น. จากกรมสามัญศึกษาดลัดไปจนเสร็จงาน เมื่อได้ความว่าการก่อสร้างได้แล้วเสร็จและจำเลยผู้มอบอำนาจให้โจทก์รับเงินค่าก่อสร้างดังกล่าวได้รับเงินไปจากกรมสามัญศึกษาหมดสิ้นแล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าก่อสร้างจากกรมสามัญศึกษาโดยอาศัยหนังสือมอบอำนาจที่จำเลยทำให้ไว้ได้อีก ย่อมไม่อาจบังคับให้เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์ได้ จึงไม่มีประโยชน์ที่จะพิจารณาค่าไป ส่วนโจทก์มีสิทธิได้รับเงินค่าก่อสร้างที่จำเลยรับไปเพียงใดเป็นเรื่องที่จะไปฟ้องร้องว่ากล่าวเอากับจำเลยเป็นอีกส่วนหนึ่ง

ตอน ๘ หน้า ๑๖๕๖

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๘๙๘ ตัวแทน หลักฐานเป็นหนังสือ

๓๓๓๘/๒๕๓๐ การตั้งตัวแทนให้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินซึ่งได้มีการวางมัดจำกัน ไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือแต่อย่างใด แม้ต่อมาจะได้มีการทำสัญญาจะซื้อขายเป็นหนังสืออีก ก็ตาม

ตอน ๕ หน้า ๒๑๒๑

มาตรา ๘๐๖ ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๑๘๘๒/๒๕๓๐ การที่ผู้ร้องขจัดทรัพย์ใส่ชื่อจำเลยที่ ๓ ในโฉนดแทนคนเป็นเรื่องที่ผู้ร้อง ซึ่งเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อยอมให้จำเลยที่ ๓ ผู้เป็นตัวแทนทำการออกนอกหน้าเป็นตัวการนำที่ดินพิพาทไปจำนองกับโจทก์ ผู้ร้องจึงหาอาจทำให้เสื่อมเสียแก่สิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีต่อจำเลยที่ ๓ ผู้เป็นตัวแทนและชวนขวยได้สิทธิมาก่อนที่จะรู้ว่าจำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนของผู้ร้อง ได้ไม่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖

ตอน ๖ หน้า ๑๒๒๕

มาตรา ๘๑๖ ตัวแทน เงินทดรอง

๑๑๘๐/๒๕๓๐ จำเลยแต่งตั้งให้โจทก์เป็นนายหน้าและตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการซื้อขายหุ้นเป็นกรณีพิเศษ มิใช่การซื้อขายหุ้นตามปกติ จึงไม่ต้องปฏิบัติตามแบบของการโอนหุ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสอง

เมื่อโจทก์ทำการซื้อหุ้นตามคำสั่งของจำเลยจากสมาชิกผู้ขายในตลาดหลักทรัพย์โดยไม่มีชื่อผู้รับโอนเป็นการโอนลอยแล้ว เมื่อบริษัทเจ้าของหุ้นประกาศปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้น โจทก์จดทะเบียนลงชื่อโจทก์เป็นผู้ถือหุ้น ก็เพื่อสิทธิในการขอรับเงินปันผล มิฉะนั้น บริษัทเจ้าของหุ้นจะจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม และโจทก์จะใส่ชื่อจำเลยเป็นผู้ถือหุ้นก็ไม่ได้เพราะจำเลยยังไม่ได้ชำระค่าหุ้นที่โจทก์ออกทดรองไป การกระทำของโจทก์เป็นการรักษาผลประโยชน์ของจำเลย มิใช่เป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

โจทก์ซึ่งเป็นตัวแทน ฟ้องเรียกเงินทูลรองจากจำเลยซึ่งเป็นตัวการตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๖ กฎหมายมิได้กำหนดระยะเวลาให้ใช้สิทธิเรียกร้องไว้เป็นอย่างอื่น จึง
มีอายุความ ๑๐ ปี ตามมาตรา ๑๖๔

ตอน ๔ หน้า ๗๖๕

๑๘๖๕/๒๕๓๐ การดำเนินธุรกิจซื้อขายหุ้นของโจทก์กระทำโดยผ่านทางจำเลยซึ่งเป็น
สมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ การจะซื้อหรือขายหุ้นเป็นจำนวนเท่าใดมีมูลค่าอย่างไร จำเลยจะต้อง
กระทำไปตามคำสั่งของโจทก์ทั้งสิ้น โดยจำเลยมิได้มีอำนาจในการที่จะใช้ดุลพินิจของตนเอง
ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยจึงเป็นลักษณะของตัวการตัวแทน การที่จำเลยเรียกร้องเอาเงิน
ที่ได้ทูลรองจ่ายไปแทนโจทก์ในกิจการที่โจทก์มอบหมายให้ปฏิบัติ จึงเป็นเรื่องตัวแทนเรียกเอาเงิน
ชุดได้จากตัวการ ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นพิเศษ จึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔

ตอน ๕ หน้า ๑๘๕๘

มาตรา ๘๒๐ ตัวแทน ความรับผิด

๓๑๕๐/๒๕๓๐ จำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติ
บุคคลและได้กระทำในนามของจำเลยที่ ๑ ดังนี้ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดเป็นส่วนตัว

ตอน ๕ หน้า ๒๐๖๒

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเช็ค

๔๐๐/๒๕๓๐ จำเลยที่ ๒ ซึ่งรถยนต์คันเกิดเหตุจากจำเลยที่ ๓ โดยมีเงื่อนไขว่ากรรม-
สิทธิ์ยังไม่โอน จำเลยที่ ๓ เอาประกันภัยรถยนต์คันนี้ไว้กับจำเลยที่ ๔ กรมธรรม์ประกันภัยมี
ข้อความว่า “บริษัทจะถือบุคคลใดซึ่งขับซึ่งรถยนต์โดยได้รับความยินยอมจากผู้เอาประกันภัยเหมือน
หนึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยเอง” ดังนี้ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ขับรถยนต์คัน
ดังกล่าวไปทำละเมิดต่อโจทก์ ต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ ขับรถโดยได้รับความยินยอมจากจำเลยที่ ๓
ผู้เอาประกันภัยและมีฐานะเป็นเสมือนผู้เอาประกันภัยเอง จำเลยที่ ๔ จึงต้องรับผิดในฐานะผู้รับ

ประกันภัย ส่วนจำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบในฐานะนายจ้าง สำหรับจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าของรถและเป็น
ผู้เอาประกันภัยนั้น ไม่ได้ความว่าเป็นผู้ครอบครองด้วย จึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์

ประเด็นที่ว่า จำเลยที่ ๒ เป็นตัวการเจดจำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนทำสัญญาประกันภัย
ให้กับจำเลยที่ ๒ เข้าทำสัญญากับจำเลยที่ ๔ เองนั้น โจทก์มิได้กล่าวไว้ในคำฟ้องศาลชั้นต้นก็มีได้
กำหนดไว้เป็นประเด็นข้อพิพาท จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นมาแล้วในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์
ทั้งนี้มิใช่ข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัย

ตอน ๒ หน้า ๓๑๖

๕๓๕/๒๕๓๐ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยที่ ๒ กระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ในฐานะที่
เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนเจด ศาลก็ยอมวินิจฉัยให้จำเลย
ที่ ๑ รับผิดชอบในการกระทำของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวแทนเจดได้เพราะความรับผิดชอบของตัวแทนกับ
ตัวแทนเจดมีลักษณะอย่างเดียวกัน ไม่เป็นการนอกที่องนอกประเด็น

การที่จำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ขอมให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นเพียง
หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยที่ ๑ ลงลายมือชื่อในสัญญาขายเชื่อกับโจทก์ในฐานะเป็นหุ้นส่วน
ผู้จัดการ และประทับตราจำเลยที่ ๑ ในสัญญาดังกล่าว ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๑ ได้เจด
จำเลยที่ ๒ หรือขอมให้จำเลยที่ ๒ เจดตนเองเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิด
ตามสัญญาขายสดเชื่อกับโจทก์ผู้สุจริตเสมือนว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑

ตอน ๔ หน้า ๖๖๗

๔๒๐๑/๒๕๓๐ การที่จำเลยที่ ๑ ขอมให้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกนำตัวสัญญา
ใช้เงินของบริษัทจำเลยที่ ๑ ระบุชื่อโจทก์เป็นผู้รับประโยชน์ ไปให้โจทก์ตรงกับคำพรรณนาของ
จำเลยที่ ๒ ทุกประการ พร้อมทั้งให้จำเลยที่ ๒ มีนามบัตรซึ่งมีรูปเครื่องหมายและตัวอักษร แสดง
ว่าเป็นพนักงานของบริษัทจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่าเป็นการเจดจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑ เมื่อปรากฏว่าโจทก์มอบเงินจำนวนตามตัวสัญญาใช้เงินนั้น
ให้แก่จำเลยที่ ๒ แต่จำเลยที่ ๒ ชักออกเงินดังกล่าวไป จำเลยที่ ๑ ก็ต้องรับผิดชอบโจทก์ซึ่งเป็นบุคคล
ภายนอกผู้สุจริตจากการกระทำของจำเลยที่ ๒ เสมือนว่า จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทน

ตอน ๑๐ หน้า ๒๖๒๔

๔๓๕๘/๒๕๓๐ การที่ ช. ซึ่งเคยเป็นกรรมการบริษัทจำเลยและปัจจุบันยังคงเป็นผู้ถือหุ้น
คนหนึ่งซึ่งเข้าประชุมผู้ถือหุ้นตลอดมา ได้สั่งซื้อสินค้าจากโจทก์ โดยแสดงนามบัตรว่าทำงานกับ
จำเลย เมื่อโจทก์จัดส่งสินค้าแก่จำเลย จำเลยมิได้ปฏิเสธการสั่งซื้อสินค้า หรือจัดส่งสินค้าคืนโจทก์
ในเวลาอันควร ทั้งผู้จัดการจำเลยก็รับรู้อย่างชัดว่า ช. สั่งซื้อสินค้าจากโจทก์แต่มิได้ทักท้วง พฤติการณ์
เท่ากับจำเลยได้ยอมรับรู้ให้ ช. เชิดตัวเองเพื่อให้โจทก์หลงเชื่อว่า ช. เป็นตัวแทนของจำเลย จำเลยจึง
ต้องผูกพันรับผิดชอบ โจทก์ในการกระทำของ ช.

ตอน ๑๐ หน้า ๒๗๒๗

มาตรา ๘๒๒ ตัวแทน ขอบอำนาจ

๓๐๔๐/๒๕๓๐ โจทก์ทำสัญญาประกันชีวิตกับเพิ่มเติมสัญญาประกันอุบัติเหตุและ
สุขภาพไว้กับจำเลยโดยมีเงื่อนไขว่าโจทก์จะต้องแจ้งรายละเอียดการเกิดเหตุ และยื่นคำเรียกร้อง
ค่าทดแทนเป็นหนังสือต่อจำเลยในระหว่างอายุสัญญา โจทก์ประสบอุบัติเหตุและได้แจ้งขอรับเงินค่า
ทดแทนต่อ ศ. ตัวแทนหาประกันของจำเลย ซึ่งได้โทรศัพท์แจ้งให้จำเลยทราบ ต่อมาโจทก์ได้แจ้ง
เป็นหนังสือไปยังจำเลยโดยผ่านทาง ศ. อีก เช่นนี้ ตามพฤติการณ์แห่งคดีแสดงว่านอกจาก ศ. จะเป็น
ตัวแทนหาประกันให้จำเลยแล้ว ยังได้ทำการเป็นตัวแทนของจำเลยภายในขอบอำนาจเกี่ยวกับการรับ
แจ้งอุบัติเหตุด้วย หาก ศ. ไม่มีอำนาจรับแจ้งเหตุตามสัญญาประกันก็ชอบที่จะชี้แจงหรือแนะนำ
ให้โจทก์แจ้งเหตุต่อจำเลยโดยตรง ถือได้ว่าโจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบถึงอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามเงื่อนไข
ของสัญญาประกันอุบัติเหตุและสุขภาพแล้ว

ตอน ๘ หน้า ๑๕๕๕

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน ัตตยานัน

๒๒๕/๒๕๓๐ โจทก์บรรยายฟ้องว่า ถูกจ้างจำเลยที่ ๑ ขับรถยนต์ชนรถยนต์ของโจทก์
และจำเลยที่ ๑ ได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนมาติดต่อกดลงเรื่องค่าเสียหาย
จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวแทนได้ทำบันทึกขอใช้ค่าซ่อมแซมรถยนต์ของโจทก์อันเป็นการกระทำภายใน
ขอบอำนาจที่จำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้โดยโจทก์มิได้กล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๒ ได้กระทำการไปโดย
ปราศจากอำนาจหรือทำนอกเหนือขอบอำนาจของตัวแทน ดังนี้ ไม่ใช่กรณีที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๒
ต้องรับผิดชอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๓ วรรคสอง และตามคำฟ้องก็ไม่มี
ทางที่ศาลจะพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบ ที่ศาลไม่รับฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒ จึงชอบ
แล้ว

ตอน ๒ หน้า ๑๖๒

มาตรา ๘๒๖ ตั๋วแทน ระวัง

๘๒๖/๒๕๓๐ ผู้มอบอำนาจขายก่อนจดทะเบียน โอนกรรมสิทธิ์หนังสือมอบอำนาจยอม ระวังสิ้นไปหรือหมดสภาพไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘๒๖ จำเลยร่วมซึ่ง เป็นเจ้าพนักงานที่ดินทราบแล้ว ว่าผู้มอบอำนาจขาย แต่ยังคงดำเนินการจดทะเบียน โอนกรรมสิทธิ์ใน ที่ดินจนเสร็จสิ้น ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การกระทำของจำเลยร่วมเป็นการปฏิบัติราชการ ในหน้าที่ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการละเมิดต่อโจทก์ เมื่อจำเลยร่วมเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมที่ดิน จำเลยที่ ๑ ทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเหตุให้โจทก์เสียหาย จำเลยที่ ๑ ข่อมต้องร่วมรับผิดชอบด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๖

ตอน ๘ หน้า ๑๕๘๐

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๑

มาตรา ๘๕๗ ตัวแทน

๒๒๕/๒๕๓๑ จำเลยเป็นเพียงตัวแทนเจ้าของเรือต่างประเทศ มีหน้าที่ในการรับขนสินค้าลงจากเรือ ติดต่อดำเนินพิธีการด้านการทำเรือ การศุลกากรและการตรวจคนเข้าเมือง จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบในการที่กัปตันผู้ควบคุมเรือซึ่งเป็นลูกจ้างของเรือ กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้โจทก์เสียหาย เพราะไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ตัวแทนต้องรับผิดชอบในผลละเมิดที่ถูกจ้างของตัวการได้กระทำไปในหน้าที่การงานของตัวการ ไม่ว่าตัวการจะอยู่ต่างประเทศหรือในประเทศ

ตอน ๑ หน้า ๕๓

๖๕๐/๒๕๓๑ แม้โจทก์ได้มอบอำนาจทุกอย่างให้หัวหน้าเขตดำเนินการและโจทก์ยังไม่ได้เลิกถอนการมอบอำนาจคืน โจทก์ก็มีอำนาจฟ้องคดีได้เอง เพราะโจทก์เป็นตัวการส่วนหัวหน้าเขตเป็นเพียงตัวแทนผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์เท่านั้น

ตอน ๑ หน้า ๒๖๗

๘๕๕/๒๕๓๑ เมื่อนายกเทศมนตรีได้แจ้งเตือนให้โจทก์ไปชำระภาษีป้ายย้อนหลัง ๕ ปี
ผู้บังคับการฯ มอบอำนาจให้ อ. เป็นผู้นำเงินไปชำระค่าภาษีป้าย อ. ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้ายประจำปี
เอกสารทุกฉบับระบุว่า อ. เป็นผู้มาขึ้นแทนโจทก์ผู้เป็นเจ้าของป้าย การกระทำของ อ. ดังกล่าวจึงเป็น
การกระทำแทนโจทก์หรือในนามของโจทก์ ด้านหลังเอกสารดังกล่าวทุกฉบับ มีรายการประเมิน
ภาษีป้ายลงนามโดย ร. ผู้รักษาการแทนสมุหบัญชีซึ่งนายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้สมุหบัญชีหรือผู้รักษา
การแทนเป็นเจ้าของหน้าที่ผู้ประเมินภาษีป้าย ร. จึงเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจประเมินภาษีป้ายและ
ถือว่าการประเมินภาษีป้ายโดยชอบแล้ว

ตอน ๒ หน้า ๔๓๘

๑๒๕๔/๒๕๓๑ ในกรณีที่ผู้เอาประกันชีวิตได้ยื่นใบสมัครหรือทำคำเสนอเพื่อทำประกัน
ชีวิตกับตัวแทนของผู้รับประกันชีวิตนั้น จะต้องนำเอาบทบัญญัติพระราชบัญญัติประกันชีวิตมา
ประกอบการวินิจฉัยคดีด้วย ซึ่งหากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้รับประกันชีวิตมอบอำนาจเป็น
หนังสือให้ตัวแทนของผู้รับประกันชีวิตทำสัญญาประกันชีวิตได้ในนามของผู้รับประกันชีวิตตามที่
พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๖๑ บัญญัติไว้ ถือได้ว่าตัวแทนของผู้รับประกัน
ชีวิตมีอำนาจเพียงรับแบบฟอร์มใบสมัครขอประกันชีวิตและรับเบี้ยประกันล่วงหน้าส่งไปให้ผู้รับ
ประกันชีวิตพิจารณาก่อนเท่านั้นและต้องมีการสนองรับคำเสนอจากผู้รับประกันชีวิตโดยตรง สัญญา
ประกันชีวิตจึงเกิดขึ้น

ตอน ๓ หน้า ๗๑๓

๒๓๔๗/๒๕๓๑ จำเลยได้รับมอบอำนาจจากเจ้าของที่ดินให้ดำเนินการจัดสรรจำหน่าย
ที่ดิน จำเลยจึงมีอำนาจนำที่ดินดังกล่าวออกให้เช่าซื้อและมีอำนาจลงนามในสัญญาเช่าซื้อได้ โจทก์
ทำสัญญาเช่าซื้อที่ดินจากจำเลยสัญญาย่อมมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยผิด
สัญญาเช่าซื้อ โจทก์จะมาฟ้องขอเรียกค่าเช่าซื้อที่ชำระไปแล้วคืน โดยอ้างเหตุว่าจำเลยมิใช่เจ้าของ
ที่ดินตามสัญญาหาได้ไม่

ตอน ๕ หน้า ๑๔๘๕

๓๖๕๕/๒๕๓๑ จำนวนที่ ๑ เป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้าฮาริสของ บริษัท อ. ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ต่างประเทศ โจทก์เคยสั่งซื้อสินค้าดังกล่าวจากจำเลย โจทก์ ย่อมรู้จักครอบครองเครื่องหมายการค้าของสินค้าที่จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนจำหน่ายได้ดี การที่ โจทก์ที่ ๑ สั่งสินค้ามาตรวจวัดความดันแก๊สของกลางซึ่งมีเครื่องหมายการค้าฮาริสปลอมเข้ามาจำหน่าย โดยเจตนาให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจว่าเป็นสินค้าของบริษัท อ. จึงทำให้บริษัทดังกล่าวเสียหายเป็นการละเมิด ดังนั้น จำเลยที่ ๒ หันส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ผู้ได้รับมอบอำนาจจากบริษัท อ. ให้ ดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ละเมิดสิทธิดังกล่าว จึงมีสิทธิมอบให้จำเลยที่ ๓ ไปแจ้งความร้องทุกข์ ต่อเจ้าพนักงานตำรวจให้ดำเนินการตามกฎหมายกับโจทก์ได้

ตอน ๑ หน้า ๒๑๘๔

มาตรา ๘๐๘ ตัวแทน ตัวแทนช่วง

๖๘/๒๕๓๑ ข. มอบอำนาจช่วงให้ ส. ฟ้องคดีแทนโจทก์ ต่อมา ข. ได้รับมอบอำนาจ จากโจทก์โดยมีอำนาจดำเนินคดีทางศาลแทนโจทก์และมีอำนาจมอบอำนาจช่วงได้ หลังจากนั้น ข. และ ส. ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขใบมอบอำนาจเดิมหรือทำใบมอบอำนาจขึ้นใหม่ ดังนี้ แสดงว่า ข. และ ส. มีเจตนาให้ใช้ใบมอบอำนาจเดิมนั้นเอง ใบมอบอำนาจเดิมระหว่าง ข. และ ส. จึงสมบูรณ์ ส. มีอำนาจฟ้องคดีแทนโจทก์ได้ตั้งแต่วันที่โจทก์มอบอำนาจให้ ข. ดำเนินคดีดังกล่าว

ตอน ๑ หน้า ๑๕

มาตรา ๘๑๒ ความรับผิดชอบของตัวแทน

๑๐๑๑/๒๕๓๑ จำเลยผู้จัดการสาขาของธนาคาร โจทก์อนุมัติให้ลูกค้าเบิกเงินเกินบัญชี โดยผิดระเบียบหลายราย แต่โจทก์ก็ได้ติดตามทวงถามจนได้รับชำระหนี้ครบถ้วนคงเหลือเพียง ๒ ราย ในการอนุมัติดังกล่าวจำเลยได้รายงานให้สำนักงานใหญ่ทราบทุกครั้งเป็นวัน ๆ ไป โจทก์หาได้ ทักท้วงเป็นกิจจะลักษณะหรือดำเนินการลงโทษจำเลยทางวินัยไม่ กลับยอมรับเอาดอกเบี้ยอันเป็น ผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำของจำเลยมาตลอด แสดงว่าโจทก์เต็มใจยอมรับเอาผลเสียหายอัน อาจเกิดแก่โจทก์ในอนาคต ไม่ได้ถือเอาการที่จำเลยอนุมัติให้ลูกค้าเบิกเงินเกินบัญชีโดยผิดระเบียบ ข้อบังคับของโจทก์ เป็นการกระทำผิดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานอย่างจริงจัง จึงไม่อาจ ถือว่าจำเลยผิดสัญญาตัวแทนโดยการปฏิบัติหน้าที่ผิดระเบียบข้อบังคับของโจทก์ โจทก์จะฟ้องเรียก ค่าเสียหายจากการกระทำของจำเลยไม่ได้

ตอน ๒ หน้า ๔๕๕

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๔๐๓/๒๕๓๑ ชื่อโอเชียนวิวเป็นชื่อในทางการค้าของบริษัทจำเลย ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่โรงแรมโอเชียนวิว จำเลยให้ผู้อื่นเช่าโรงแรมโอเชียนวิว และบังคับให้ผู้เช่าใช้ชื่อเดิม จนเป็นที่รู้กันทั่วไปว่าโรงแรมโอเชียนวิวเป็นกิจการของจำเลย ดังนี้เป็นพฤติการณ์ที่บริษัทจำเลยแสดงออกแก่โจทก์และบุคคลทั่วไปว่า การดำเนินกิจการ โรงแรมเป็นกิจการของบริษัทจำเลยเอง จึงเป็นการเชิดผู้เช่าเป็นตัวแทนของบริษัทจำเลย ดังนั้น เมื่อผู้เช่าโรงแรมโอเชียนวิวสั่งซื้อสินค้าจากโจทก์และไม่ชำระราคา บริษัทจำเลยจะยกเหตุแห่งการเช่าระหว่างกันเองมาเป็นเหตุปฏิเสธความรับผิดชอบต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้กระทำการ โดยสุจริตหาได้ไม่

ตอน ๑ หน้า ๒๐๒

๑๖๖๕/๒๕๓๑ วัดจำเลยที่ ๑ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้วจึงเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒ เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนวัด ขณะที่วัดจำเลยที่ ๑ ยังไม่มีเจ้าอาวาส จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นพระลูกวัดเป็นผู้ติดต่อให้โจทก์มาช่วยสร้างโบสถ์ บอกรูปให้ประชาชนมาร่วมบริจาคเงินสร้างโบสถ์และคิดบัญชีกับโจทก์ เมื่อคิดบัญชีแล้วปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เป็นหนี้ค่าวัสดุก่อสร้างที่โจทก์ออกเงินทรงแจ่ายไปก่อน จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้โดยระบุนฐานะว่าเป็นตัวแทนคณะกรรมการจัดงานฝังลูกนิมิตวัดจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๓ ระบุนฐานะเป็นกรรมการวัดจำเลยที่ ๑ พฤติการณ์เหล่านี้ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ เชิดตัวเองเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑

ตอน ๔ หน้า ๑๐๓๘

๒๐๘๘/๒๕๓๑ ตามข้อบังคับของบริษัทจำเลยที่ ๑ กรรมการสองคนต้องลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท จึงจะมีอำนาจทำการแทนบริษัทและรับอาวัลตัวเงินได้เมื่อได้ความว่าลายมือชื่อ ส.กรรมการผู้หนึ่งผู้มีอำนาจลงชื่อแทนจำเลยที่ ๑ ที่ลงชื่อเป็นผู้รับอาวัลตัวสัญญาใช้เงินเป็นลายมือปลอมการรับอาวัลตัวสัญญาใช้เงินจึงไม่ชอบ การปลอมลายมือชื่อเช่นนี้ไม่ใช่เป็นการทำแทนจำเลยที่ ๑ หรือจำเลยที่ ๑ เชิดให้ผู้นั้นเป็นตัวแทน ทั้งไม่ได้ความว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับเอาประโยชน์หรือรับเอาผลแห่งการรับอาวัลอันจะถือว่าเป็นการให้สัตยาบันแก่การกระทำนั้น การรับอาวัลตัวเงินรายนี้จึงไม่ผูกพันจำเลยที่ ๑ ให้ต้องรับผิดชอบ

ตอน ๕ หน้า ๑๓๐๑

๒๔๕๒/๒๕๓๑ ผู้มีชื่อนำรถแท็กซี่มาจดทะเบียนเป็นชื่อของบริษัทจำเลยที่ ๒ ผู้
มีวัตถุประสงค์ประกอบการเดินรถยนต์บรรทุกคนโดยสาร แล้วจำเลยที่ ๒ ขอมให้จำเลยที่ ๑ น
รถคันดังกล่าวออกวิ่งรับคนโดยสารโดยมีตราบริษัทจำเลยที่ ๒ ติดอยู่ข้างรถ และจำเลยที่ ๒ ได้รับ
ผลประโยชน์จากการนี้ด้วย ดังนี้ เท่ากับจำเลยที่ ๒ เชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนในการรับจ้าง
บรรทุกคนโดยสาร จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบโจทก์ผู้ได้รับความเสียหายจากการทำละเมิดของ
จำเลยที่ ๑

ตอน ๖ หน้า ๑๖๖๐

๒๘๘๕/๒๕๓๑ ส. เป็นตัวแทนเชิดของจำเลยจ้างโจทก์ให้ทำงานตามฟ้องก็เสมือน
จำเลยเป็นผู้ว่าจ้างโจทก์ จำเลยต้องรับผิดชอบโจทก์ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยว่าจ้างโจทก์ให้ทำงาน
นำสืบเรื่องตัวแทนเชิดได้ไม่เป็นการนอกฟ้องนอกประเด็น

ตอน ๗ หน้า ๑๕๑๘

๕๕๕๘/๒๕๓๑ จำเลยทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์ โจทก์มอบหมายให้บริษัท ค.
เป็นผู้รับเงินค่างวดจากจำเลย จัดการให้จำเลยทำคำร้องขอเช่าซื้อรถยนต์ ส่งมอบรถยนต์ให้จำเลย
ตลอดจนรับเงินค่าเช่าซื้อจากจำเลย ถือเป็นการขอมให้บริษัท ค. เชิดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของ
โจทก์ เมื่อจำเลยชำระค่าเช่าซื้อให้บริษัท ค. ครบถ้วนแล้ว แต่บริษัท ค. ส่งเงินให้โจทก์ไม่ครบ
จำเลยจึงไม่ผิดสัญญาเช่าซื้อ

ตอน ๑๑ หน้า ๓๒๓๖

มาตรา ๘๒๒ ตัวแทน เกินอำนาจ

๔๓๔๒/๒๕๓๑ จำเลยที่ ๒ ผู้จัดการเหมืองแร่ของจำเลยที่ ๑ สั่งซื้อสินค้าพิพาทจาก
โจทก์นำไปใช้ในกิจการเหมืองแร่ของจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๒ จะทำเกินอำนาจตัวแทน แต่การซื้อ
ขายระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ก็ไม่เคยมีหนี้สินติดค้างกันมาก่อน การซื้อขายสินค้าพิพาทนี้มี
มูลเหตุทำให้โจทก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเชื่อว่าจำเลยที่ ๒ มีอำนาจสั่งซื้อสินค้าพิพาทได้ภายใน
ขอบอำนาจ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบชำระราคาสินค้าพิพาทให้แก่โจทก์ ส่วนเรื่องที่จำเลยที่ ๒
ปฏิบัติผิดระเบียบของจำเลยที่ ๑ เป็นเรื่องภายในที่จะต้องไปกล่าวกันเอง หากเกี่ยวข้องกับโจทก์ไม่

ตอน ๘ หน้า ๒๔๕๑

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน อำนาจตัวแทน

๖๘/๒๕๓๑ บ. มอบอำนาจช่วงให้ ส. ฟ้องคดีแทนโจทก์ ต่อมา บ. ได้รับมอบอำนาจจากโจทก์โดยมีอำนาจดำเนินคดีทางศาลแทนโจทก์และมีอำนาจมอบอำนาจช่วงได้ หลังจากนั้น บ. และ ส. ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขใบมอบอำนาจเดิมหรือทำใบมอบอำนาจขึ้นใหม่ ดังนี้แสดงว่า บ. และ ส. มีเจตนาให้ใช้ใบมอบอำนาจเดิมนั้นเอง ใบมอบอำนาจเดิมระหว่าง บ. และ ส. จึงสมบูรณ์ ส. มีอำนาจฟ้องคดีแทนโจทก์ได้ตั้งแต่วันที่โจทก์มอบอำนาจให้ บ. ดำเนินคดีดังกล่าว

ตอนที่ ๑ หน้า ๑๕

๕๕๓/๒๕๓๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๑๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดว่า ในการจดทะเบียนบริษัทนั้น ใบทะเบียนจะต้องมีข้อความตามที่ระบุไว้ในมาตรานี้ มิใช่เป็นแบบที่กฎหมายกำหนดเกี่ยวกับผู้มีอำนาจกระทำในนามนิติบุคคลแต่อย่างใด ดังนั้น แม้กรรมการผู้มีอำนาจกระทำในนามบริษัทโจทก์ลงชื่อในคำอุทธรณ์การประเมินไม่ครบถ้วนก็หากเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๕ ไม่ เมื่อบริษัทโจทก์ให้สัตยาบันแล้ว คำอุทธรณ์ดังกล่าวของโจทก์จึงไม่เสียไป

ตอนที่ ๒ หน้า ๔๖๕

๑๗๖๕/๒๕๓๑ วัดจำเลขที่ ๑ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้ว จึงเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒ เจ้าอาวาสเป็นผู้แทนผู้มีอำนาจกระทำการแทนวัด ขณะที่วัดจำเลขที่ ๑ ยังไม่มีเจ้าอาวาส จำเลขที่ ๒ ซึ่งเป็นพระลูกวัดเป็นผู้ติดต่อให้โจทก์มาช่วยสร้างโบสถ์ บอกรูปให้ประชาชนมาร่วมบริจาคเงินสร้างโบสถ์และติดบัญชีกับโจทก์ เมื่อติดบัญชีแล้วปรากฏว่าจำเลขที่ ๑ เป็นหนี้ค่าวัสดุก่อสร้างที่โจทก์ออกเงินทรงแจกจ่ายไปก่อน จำเลขที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้โดยระบุฐานะว่าเป็นตัวแทนคณะกรรมการจัดงานฝังลูกนิมิตวัดจำเลขที่ ๑ จำเลขที่ ๓ ระบุว่าเป็นการของวัดจำเลขที่ ๑ พฤติการณ์เหล่านี้ถือได้ว่าจำเลขที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ เชิดตัวเองเป็นตัวแทนของจำเลขที่ ๑

หลังจากจำเลขที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสอันเป็นผู้แทนของจำเลขที่ ๑ ได้รู้ถึงพฤติการณ์ตามวรรคแรกของจำเลขที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ ก็มีได้ทักท้วงหรือเพิกถอนการกระทำ

ดังกล่าว ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ ได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำของจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบ โจทก์ผู้สรุปคดีเสมือนว่าจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ หากต้องร่วมรับผิดชอบเป็นส่วนตัวไม่

ตอน ๔ หน้า ๑๐๗๗

๒๐๘๕/๒๕๓๑ ตามข้อบังคับของบริษัทจำเลยที่ ๑ กรรมการสองคนต้องลงลายมือชื่อร่วมกันและประทับตราสำคัญของบริษัท จึงจะมีอำนาจทำการแทนบริษัทและรับอวัลต์ตัวเงินได้ เมื่อได้ความว่าลายมือชื่อ ส. กรรมการผู้หนึ่งผู้มีอำนาจลงชื่อแทนจำเลยที่ ๑ ที่ลงชื่อเป็นผู้รับอวัลต์ตัวสัญญาใช้เงินเป็นลายมือปลอมการรับอวัลต์ตัวสัญญาใช้เงินจึงไม่ชอบ การปลอมลายมือชื่อเช่นนี้ไม่ใช่เป็นการทำแทนจำเลยที่ ๑ หรือจำเลยที่ ๑ เชิดให้ผู้นั้นเป็นตัวแทน ทั้งไม่ได้ความว่าจำเลยที่ ๑ ได้รับเอาประโยชน์หรือรับผลแห่งการรับอวัลต์อันจะถือว่าเป็นการให้สัตยาบันแก่การกระทำนั้น การรับอวัลต์ตัวสัญญาใช้เงินรายนี้จึงไม่ผูกพันจำเลยที่ ๑ ให้ต้องรับผิดชอบ

ตอน ๕ หน้า ๑๓๖๑

๓๖๕๗/๒๕๓๑ สัญญาเข้าหุ้นส่วนได้ทำที่บริษัท ต. มีข้อความว่าบริษัท ต. โจทก์และ ส. ตกกลงเข้าหุ้นกันทำการค้าเกี่ยวกับที่ดินเพื่อหากำไร โดยได้มอบให้โจทก์เป็นผู้ซื้อที่ดินหนึ่งแปลงและให้จำเลยที่ ๑ ซื้อที่ดินพิพาท แม้จำเลยที่ ๑ ได้ลงชื่อในสัญญานั้นโดยไม่ได้ประทับตราสำคัญของบริษัท ต. แต่ได้ลายมือชื่อของจำเลยที่ ๑ มีข้อความอยู่ในวงเล็บว่า บริษัท ต. โดยจำเลยที่ ๑ กำกับไว้ด้วย เมื่อโจทก์ซื้อที่ดินมาแล้ว ในการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์บริษัท ต. ได้ให้ใส่ชื่อ จ. กรรมการคนหนึ่งของบริษัท ต. เป็นผู้ซื้อและเป็นเจ้าของในโฉนดร่วมกับโจทก์ด้วย ครั้นเมื่อราชที่ดินดังกล่าวแล้วโจทก์และบริษัท ต. ต่างได้รับส่วนแบ่งกำไรไป มีใช้จำเลยที่ ๑ รับส่วนแบ่งกำไรไปเป็นส่วนตัวแสดงว่าบริษัท ต. ขอมรับเอาสัญญาและขอมผูกพันตามสัญญาดังกล่าวแล้ว การที่จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาซื้อที่ดินพิพาทจำเลยที่ ๒ ตามสัญญาแบ่งขายที่ดิน จึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวแทนของหุ้นส่วนระหว่างโจทก์กับบริษัท ต. แม้ในสัญญาแบ่งขายที่ดินจะระบุชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ซื้อแต่เพียงผู้เดียวก็เป็นการกระทำตามหน้าที่ที่จำเลยที่ ๑ ได้มอบหมายจากสัญญาเข้าหุ้นส่วน

ตอน ๗ หน้า ๒๑๗๖

มาตรา ๘๒๔ ตัวการอยู่ต่างประเทศ

๕๑๓๘/๒๕๓๑ จำเลยที่ ๒ ได้ติดต่อขอซื้อสินค้าจากโจทก์โดยแจ้งว่าเป็นตัวแทนของบริษัทในต่างประเทศ และได้ทำสัญญาสั่งซื้อกับโจทก์ ตรวจสอบสินค้าและออกใบรับรองการตรวจสินค้าให้โจทก์ ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อรักษาผลประโยชน์ของบริษัทในต่างประเทศ จำเลยที่ ๒ จึงเป็นตัวแทนของบริษัทดังกล่าวในการซื้อสินค้าจากโจทก์ ต้องรับผิดชอบตามที่สัญญาที่ทำกับโจทก์ แม้โจทก์ให้คำตอบแทนแก่จำเลยที่ ๒ ด้วยก็เพราะจำเลยที่ ๒ นำผลประโยชน์ทางการค้ามาให้โจทก์ หากทำให้จำเลยที่ ๒ กลายเป็นนายหน้าของโจทก์ไม่

ตอน ๑๐ หน้า ๓๐๓๒

มาตรา ๘๒๗ ถอนตัวแทน

๔๕๑๔/๒๕๓๑ บุคคลใดจะใช้สิทธิทางศาลตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ ได้ ต่อเมื่อมีกฎหมายสารบัญญัติสนับสนุนว่าเป็นกรณีจำเป็นจะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อรับรองหรือคุ้มครองสิทธิของคนที่มีอยู่ การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งถอนมรดกาผู้ร้องออกจากความเป็นตัวแทน เป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิแก่ผู้ร้องในอันที่จะต้องใช้สิทธิทางศาล ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้อง

ตอน ๑๐ หน้า ๒๕๐๕

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๑๕๗ ตัวแทน

๑๔๘๑/๒๕๓๒ เคิมจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและรักษาความปลอดภัยในบริเวณเขตหะซุมชนคลองจั่น ต่อมาจำเลยที่ ๑ ใ้ค้อนุมัติให้คณะกรรมการอาคารชุดเขตหะซุมชนคลองจั่นซึ่งมีจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖๑ เป็นกรรมการไปดำเนินการและรับผิดชอบในการบริหารงานจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖๑ มีอำนาจอิสระอย่างเด็ดขาดไม่จำต้องฟังคำสั่งของจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เข้าเกี่ยวข้องข้องเทียงแต่ให้เงินอุดหนุนเท่านั้น จึงไม่อาจถือว่าจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในการดำเนินการดังกล่าว

ตอนที่ ๖ หน้า ๑๕๓๔

มาตรา ๑๕๘ ตัวแทน หลักฐานเป็นหนังสือ

๒๒๕/๒๕๓๒ โจทก์เช่าซื้อรถยนต์คันที่เอาประกันมาใช้ในกิจการของโจทก์โดยมอบหมายให้ พ. ผู้ถือหุ้นของบริษัทโจทก์เป็นผู้ดำเนินกิจการทุกอย่างเกี่ยวกับรถยนต์ของโจทก์ พ. นำรถยนต์คันดังกล่าวไปทำประกันภัยไว้กับจำเลยแทน โจทก์และโจทก์เป็นผู้ชำระเบี้ยประกันภัยเช่นนี้ ถือว่าโจทก์เป็นผู้เอาประกันภัยเมื่อ โจทก์ซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในรถยนต์คันที่เอาประกันภัยซึ่งโจทก์เช่าซื้อมา โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยไว้ สัญญาประกันภัยย่อมมีผลสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๖๓ กรณีเช่นนี้ โจทก์เป็นคู่กรณีได้เปิดเผยชื่อ การตั้ง พ. เป็นตัวแทนจึงไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือตามมาตรา ๑๕๘ และโจทก์คู่กรณีซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อย่อมแสดงคนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาประกันภัยที่ พ. ตัวแทนทำไว้กับจำเลยแทนคนได้ตามมาตรา ๘๐๖

ตอนที่ ๑ หน้า ๕๐

๑๖๐๗/๒๕๓๒ โจทก์มอบพลอยจำนวน ๓ หมูให้โจทก์ไปขายโดยกำหนดราคาขั้นต่ำไว้
จำเลยจะขายในราคาสูงกว่าก็ได้ เช่นนี้ จำเลยย่อมมีสิทธิขายพลอยอย่างเ็นของตนเอง ไม่ใช่เ็น
ตัวแทนไปขายในนามของโจทก์แม้จะมีข้อตกลงให้ค่าตอบแทนแก่จำเลยเ็นเงิน ๓ เปอร์เซนต์ ของ
เงินที่ขายได้ ก็ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์จำเลยเปลี่ยนแปลงไป การที่จำเลยไม่ยอมคืน
พลอยหรือใช้เงินให้โจทก์เ็นเพียงผิดข้อตกลงกัน ซึ่งโจทก์จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องจำเลยในทาง
แพ่ง หาเ็นเรื่องที่มีมูลความผิดในทางอาญารฐานยกยอกได้

ตอน ๖ หน้า ๑๕๕๔

๒๑๖๔/๒๕๓๒ หนังสือมอบอำนาจที่จำเลยมอบอำนาจให้โจทก์เ็นผู้ดำเนินการจัดทำ
แบบแปลน และก่อสร้างอาคารพาณิชย์และตลาดสดของจำเลย มิได้มีข้อกำหนดว่าใครจะเ็นผู้ออก
เงินค่าก่อสร้างเ็นจำนวนเงินเท่าใด และโจทก์ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจะได้รับค่าตอบแทนหรือ
ผลประโยชน์อย่างใดบ้างใบบมอบอำนาจดังกล่าวยังไม่มิลักษณะเ็นสัญญาต่างตอบแทน คงถือได้ว่า
เ็นหนังสือมอบอำนาจให้โจทก์เ็นผู้ติดต่อประสานงานและเสนอขออนุมัติแบบแปลน แพนผัง
การวางเงินมัดจำกับทางจังหวัดและกรมธนารักษ์เท่านั้น ส่วนการก่อสร้างอาคารพาณิชย์และ
ตลาดสดน่าจะได้มีการตกลงทำสัญญากันอีกต่างหาก

ตอน ๔ หน้า ๑๑๒๕

๒๒๑๘/๒๕๓๒ จำเลยเป็นพนักงานพิธีการดินเชื่อของธนาคาร ก. มีหน้าที่รับชำระหนี้แทนธนาคาร ก. เงินที่จำเลยรับไว้เป็นของธนาคาร ก. จำเลยเบิกบังเอาเงินนั้นไปเป็นของตนโดยทุจริต เป็นความผิดฐานขี้โกง ธนาคาร ก. จึงเป็นผู้เสียหาย

การไปรับฝากเงินนอกสถานที่เป็นกิจการของธนาคารที่มอบหมายให้จำเลยกระทำ จำเลยจึงเป็นตัวแทนของธนาคาร ก.

ตอน ๖ หน้า ๑๖๒๘

๓๖๔๓/๒๕๓๒ โจทก์มอบหมายให้จำเลยดำเนินการ โอนสิทธิการเช่าโทรศัพท์จากชื่อโจทก์ให้เป็นชื่อของ ส. ผู้รับโอนให้เป็นที่เรียบร้อย จำเลยจึงเป็นตัวแทนโดยปริยายของโจทก์

ตอน ๖ หน้า ๑๘๐๐

มาตรา ๘๐๖ ตัวแทนไม่เปิดเผยชื่อตัวการ

๒๒๕/๒๕๓๒ โจทก์เช่าซื้อรถยนต์คันที่เอาประกันภัยมาใช้ในกิจการของโจทก์ โดยมอบหมายให้ พ. ผู้ถือหุ้นของบริษัทโจทก์เป็นผู้ดำเนินกิจการทุกอย่างเกี่ยวกับรถยนต์ของโจทก์ พ. นำรถยนต์คันดังกล่าวไปทำประกันภัยไว้กับจำเลยแทนโจทก์และโจทก์เป็นผู้ชำระเบี้ยประกันภัย เช่นนี้ถือว่าโจทก์เป็นผู้เอาประกันภัยเมื่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในรถยนต์คันที่เอาประกันซึ่งโจทก์เช่าซื้อมา โจทก์จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยไว้ สัญญาประกันภัยย่อมมีผลสมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๖๓ กรณีเช่นนี้โจทก์เป็นตัวการมิได้เปิดเผยชื่อ การตั้ง พ. เป็นตัวแทนจึงไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือตามมาตรา ๘๘๕ และโจทก์ตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อย่อมแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาประกันภัยที่ พ. ตัวแทนทำไว้กับจำเลยแทนคนได้ตามมาตรา ๘๐๖

ตอน ๑ หน้า ๕๐

๕๔๘/๒๕๓๒ การที่ผู้ร้องใช้ชื่อของจำเลยที่ ๑ เข้าประมวลงานก่อสร้างกับทางราชการ ประมูลได้แล้วผู้ร้องได้ดำเนินการแต่ผู้เดียว แม้กิจการรับเหมาก่อสร้างดังกล่าวเป็นผู้ร้อง โดยจำเลยที่ ๑ เป็นเพียงตัวแทนผู้ร้องก็ตาม แต่ก็เป็นเรื่องผู้ร้องซึ่งเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อ ขอมให้จำเลยที่ ๑ ตัวแทนทำการออกนอกหน้าเป็นตัวการ ผู้ร้องจึงไม่อาจทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีต่อจำเลยที่ ๑ และขวนขวายได้สิทธิมาก่อนที่จะรู้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของผู้ร้อง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ ดังนั้น ผู้ร้องจะร้องขัดทรัพย์ขอให้เพิกถอนการอาศัยสิทธิเรียกร้องค่าก่อสร้างของจำเลยที่ ๑ อันมีต่อทางราชการ ซึ่งศาลมีคำสั่งอาศัยตามคำขอของโจทก์หาได้ไม่

ตอน ๑ หน้า ๒๓๘

มาตรา ๘๑๐ ทรัพย์สินที่ตัวแทนรับไว้

๓๓/๒๕๓๒ โจทก์มอบหมายให้จำเลยซึ่งเป็นทนายความของโจทก์ในคดีก่อนมีอำนาจรับเงินจากจำเลยในคดีนั้นแทนโจทก์ได้ เมื่อจำเลยรับเงินจาก ร. ซึ่งชำระหนี้แก่โจทก์แทนจำเลยในคดีดังกล่าว เงินที่จำเลยรับไว้จึงตกเป็นของโจทก์ จำเลยเบียดบังเอาเงินนั้นไปเป็นประโยชน์ส่วนตนโดยทุจริต การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานยักยอก โจทก์ขอมเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องจำเลยได้

ตอน ๒ หน้า ๓๐๗

๓๗๒๕/๒๕๓๒ แม้โจทก์จะเป็นหญิงแต่ก็มีนิสัยและทำตัวอย่างผู้ชาย คนทั่วไปเข้าใจว่าโจทก์เป็นชาย โจทก์มีความรักใคร่จำเลยจนชั่วสาว จึงพาจำเลยมาอยู่กับโจทก์ในฐานะเป็นแม่บ้านของโจทก์เป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปี โดยโจทก์จำเลยได้ร่วมกันทำมาหากินแสวงหาทรัพย์สินซึ่งไม่ว่าจะเป็นด้วยแรงหรือเงินของฝ่ายใดก็ตาม ถือว่าทรัพย์สินที่ได้มานั้นเป็นทรัพย์สินที่ทั้งโจทก์จำเลยมีเจตนาที่จะเป็นเจ้าของร่วมกัน โจทก์และจำเลยจึงมีส่วนในทรัพย์สินที่พิพาททั้งหมดคนละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๕๗

ตอน ๕ หน้า ๑๔๓๗

มาตรา ๘๑๒ ความรับผิดของตัวแทน

๓๖๔๓/๒๕๓๒ จำเลยได้จัดการให้มีการย้ายเครื่องโทรศัพท์ และควรจะจัดการให้มีการโอนไปพร้อมกัน แต่จำเลยไม่ได้ดำเนินการในเรื่องการโอนสิทธิการเช่าโทรศัพท์จากชื่อ โจทก์เป็นชื่อ ส. ให้เป็นที่เรียบร้อยตามที่ได้รับมอบหมาย ถือได้ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ จำเลยจึงต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่โจทก์

ตอน ๖ หน้า ๑๔๐๐

มาตรา ๘๑๖ เงินทดรอง

๒๑๖๔/๒๕๓๒ หนังสือมอบอำนาจที่จำเลยมอบอำนาจให้โจทก์เป็นผู้ดำเนินการจัดทำแบบแปลน และก่อสร้างอาคารพาณิชย์และตลาดสดของจำเลย มิได้มีข้อกำหนดว่าโจทก์จะเป็นผู้ออกเงินค่าก่อสร้างเป็นจำนวนเงินเท่าใด และโจทก์ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจะได้รับค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างใดบ้าง ใบมอบอำนาจดังกล่าวยังไม่มิลักษณะเป็นสัญญาจ้างตอบแทน คงถือได้ว่าเป็นหนังสือมอบอำนาจให้โจทก์เป็นผู้ติดต่อประสานงานและเสนอขออนุมัติแบบแปลน แผนผังการวางเงินมัดจำกับทางจังหวัดและกรมธนารักษ์เท่านั้น ส่วนการก่อสร้างอาคารพาณิชย์และตลาดสดน่าจะได้มีการตกลงทำสัญญากันอีกต่างหาก

ตอน ๔ หน้า ๑๑๒๕

มาตรา ๘๒๐ ความรับผิดของตัวการ

๒๑๖๑/๒๕๓๒ จำเลยเป็นเจ้าของรถบรรทุกคันเกิดเหตุและได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคลด้วยรถบรรทุกคันนั้น แม้จำเลยจะให้ ว. เช่าซื้อรถคันนั้นไป แต่จำเลยก็ยังยื่นขอต่ออายุทะเบียนรถ และหาได้บอกเลิกการประกอบการขนส่งที่เป็นสิทธิเฉพาะตัวแก่ทางราชการไม่ กลับยอมให้ ว. ขับรถคันเกิดเหตุไปประกอบการขนส่งในชื่อจำเลยอีกต่อไป พฤติการณ์ดังกล่าวถือว่าจำเลยและ ว. ร่วมกันประกอบการขนส่งส่วนบุคคล และ ว. เป็นตัวแทนของจำเลยในกิจการดังกล่าว เมื่อ ว. ขับรถไปกระทำละเมิดอันต้องรับผิดชอบใช้ให้โจทก์ภายในขอบอำนาจแห่งฐานะตัวแทน จำเลยจึงเป็นตัวการต้องร่วมรับผิดชอบความประมาทกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๗, ๔๒๐

ตอน ๖ หน้า ๑๖๑๕

๒๗๐๓/๒๕๓๒ โจทก์เป็นลูกค้าของธนาคารจำเลยที่ ๓ สาขาสาครบุรีว่าได้ติดต่อรับซื้อ
ลดเช็คจาก พ. พนักงานฝ่ายสินเชื่อของจำเลยที่ ๓ ซึ่งเช็คดังกล่าว พ. อ้างว่าเป็นของลูกค้าจำเลยที่
๓ โดยโจทก์กับ พ. แบ่งผลประโยชน์ในส่วนลดกัน เมื่อเช็คถึงกำหนด พ. จะนำไปเก็บเงินจากลูกค้า
ก็ลี้ว้นำเข้าบัญชีกระแสรายวันของโจทก์เท่ากับ พ. เป็นผู้ไปรับฝากเงินจากโจทก์โดยที่โจทก์ไม่ต้อง
นำเงินเข้าบัญชีด้วยตนเอง จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นสมุหบัญชีและผู้จัดการของจำเลยที่ ๓ สาขา
สาครบุรีก็ทราบเรื่องที่ พ. นำเงินเข้าบัญชีโจทก์ ถือว่าจำเลยทั้งสามเช็คให้ พ. เป็นตัวแทนออกไป
รับฝากเงินจากลูกค้านอกสถานที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑ หาก พ. ได้
รับเงินจากลูกค้าผู้ส่งจ่ายเช็คเพื่อนำมาเข้าบัญชีโจทก์แล้ว ถึงแม้ พ. จะทุจริตมิได้นำเข้าบัญชี จำเลยที่
๓ ก็จะต้องรับผิดชอบโจทก์ตาม มาตรา ๘๒๐, ๘๒๑

ตอน ๑๑ หน้า ๓๐๑๓

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเช็ค

๒๒๕๗/๒๕๓๒ บริษัทจำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ กรรมการจำเลยที่ ๑ ผู้เดียว
เปิดบัญชีเดินสะพัดประเภทเงินฝากกระแสรายวันกับโจทก์ โดยมีเงื่อนไขในการส่งจ่ายให้จำเลยที่
๒ เป็นผู้เซ็นส่งจ่ายพร้อมประทับตราของจำเลยที่ ๑ โดยไม่คำนึงถึง ป. กับกรรมการอื่น ซึ่งเป็นผู้มี
อำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ตามหนังสือรับรองของกระทรวงพาณิชย์ เมื่อจำเลยที่ ๒ ในนาม
ของจำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีกับโจทก์และยินยอมให้โจทก์เพิ่มดอกเบี้ยในการกู้เบิก
เงินเกินบัญชี ทั้งได้นำเงินฝากเข้าบัญชีและถอนเงินตลอดมา ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ยินยอมให้จำเลย
ที่ ๒ เช็ดตัวเองเป็นตัวแทนจำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี จำเลยที่ ๑ จึงต้องผูกพันรับผิดชอบ
ในการที่จำเลยที่ ๒ ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑

ตอน ๘ หน้า ๒๖๕๕

๒๔๖๓/๒๕๓๒ ความเกี่ยวพันกันในระหว่างกรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอก
ต้องบังคับตามบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ การที่
บริษัทจำเลยโดย ธ. ประธานกรรมการ ม. กรรมการผู้มีอำนาจลงนามแทนบริษัท และ พ. กรรมการ
อีกคนหนึ่งทำการแทนกรรมการผู้จัดการลงนามในสัญญาให้คำมั่นแก่โจทก์ทั้งสองว่าจะให้บ้านหนึ่ง
รางวัลในการที่โจทก์ทั้งสองวิ่งเต้นติดต่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตให้ตั้งโรงงานน้ำตาลอันเป็นวัตถุประสงค์
ของบริษัทจำเลยจึงเป็นการกระทำแทนบริษัทจำเลย แม้ พ. กรรมการของบริษัทจะไม่มี

อำนาจลงนามผูกพันบริษัทจำนวนในฐานกรรมการผู้จัดการก็ตาม แต่ก็เท่ากับเป็นการเช็คให้กระทำ
แทนในหน้าที่กรรมการผู้จัดการ ทั้งได้ประทับตราบริษัทไว้ด้วย ถือได้ว่าบริษัทจำนวนทำนิติกรรม
กับโจทก์เอง นิติกรรมดังกล่าวย่อมผูกพันบริษัทจำนวน บริษัทจำนวนจะปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้ แต่
เมื่อความสำเร็จในการที่บริษัทจำนวนได้รับอนุญาตให้ตั้งโรงงานน้ำตาลได้เป็นผลเนื่องมาจากบริษัท
จำนวนโดย ป. และ ว. จึงเห็นติดต่อกับทางฝ่ายรัฐบาลเองหาใช่เป็นผลสืบเนื่องจากการที่โจทก์ยื่นเรื่อง
ราวความเป็นธรรม โจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินบำเหน็จรางวัลตามสัญญา

ตอน ๑๐ หน้า ๒๔๐๔

๒๗๐๓/๒๕๓๒ โจทก์เป็นลูกค้าของธนาคารจำนวนที่ ๓ สาขาลาดพร้าว ได้ติดต่อบริ
ษัทเช็คจาก พ. พนักงานฝ่ายสินเชื่อของจำนวนที่ ๓ ซึ่งเช็คดังกล่าว พ. อ้างว่าเป็นของลูกค้าจำนวน
ที่ ๓ โดยโจทก์กับ พ. แบ่งผลประโยชน์ในส่วนลกัน เมื่อเช็คถึงกำหนด พ. จะนำไปเก็บเงินจาก
ลูกค้าแล้วนำเข้าบัญชีกระแสรายวันของโจทก์เท่ากับ พ. เป็นผู้ไปรับฝากเงินจากโจทก์โดยที่โจทก์
ไม่ต้องนำเงินเข้าบัญชีด้วยตนเอง จำนวนที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นสมุหบัญชีและผู้จัดการของจำนวนที่ ๓
สาขาลาดพร้าว ก็ทราบเรื่องที่ พ. นำเงินเข้าบัญชีโจทก์ถือว่าจำนวนทั้งสามเช็คให้ พ. เป็นตัวแทน
ออกไปรับฝากเงินจากลูกค้านอกสถานที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๑ หาก
พ. ได้รับเงินจากลูกค้าผู้ส่งจ่ายเช็คเพื่อนำมาเข้าบัญชีโจทก์แล้ว ถึงแม้ พ. จะทุจริตมิได้นำเข้าบัญชี
จำนวนที่ ๓ ก็จะต้องรับผิดชอบโจทก์ตาม มาตรา ๔๒๐, ๔๒๑

ตอน ๑๑ หน้า ๓๐๑๓

๓๑๔๘/๒๕๓๒ รถแท็กซี่เป็นของจำนวนที่ ๒ นำมาใช้วิ่งในนามของสหกรณ์จำนวนที่ ๓
โดยเสียค่าบำรุงเป็นรายเดือนให้จำนวนที่ ๓ ซึ่งมีตราของจำนวนที่ ๓ อยู่ที่ประตูรถ คนทั่วไปที่พบเห็น
รถคันดังกล่าวต้องเข้าใจว่าเป็นรถของจำนวนที่ ๓ เท่ากับจำนวนที่ ๓ เช็คให้จำนวนที่ ๑ ซึ่งเป็นคนขับ
เป็นตัวแทนในการรับจ้างบรรทุกคนโดยสาร จำนวนที่ ๓ จึงต้องร่วมรับผิดชอบในการทำละเมิดของจำนวน
ที่ ๑ ส่วนจำนวนที่ ๒ ก็มีผลประโยชน์ร่วมกับจำนวนที่ ๓ และจำนวนที่ ๑ ถือว่าจำนวนที่ ๑ เป็น
ตัวแทนของจำนวนที่ ๒ ดังนั้น จำนวนที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำนวนที่ ๑ เช่นกัน

ตอน ๑๑ หน้า ๓๐๗๔

๓๗๖๔/๒๕๓๒ ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่า จำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนเชิดของ
จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ - ในการตั้งซื้อสินค้าจากโจทก์ตามฟ้องหรือไม่ จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า
จำเลยที่ ๓ ได้แสดงตนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ หรือไม่ แม้ฟ้องโจทก์จะกล่าวอ้างว่าจำเลย
ที่ ๓ แสดงตนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ มาด้วยก็ตาม แต่ศาลชั้นต้นไม่ได้กำหนดเป็น
ประเด็นข้อพิพาทในชั้นชี้สองสถานไว้ และโจทก์ก็ได้คัดค้านถือได้ว่าโจทก์สละประเด็นข้อนี้แล้ว
ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๑ ที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการ จำเลย
ที่ ๓ จึงไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าสินค้าต่อโจทก์

ตอน ๘ หน้า ๒๓๒๒

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๑๕๑ ตัวแทน

๔๕๘/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ นำโฉนดที่ดินไปประกันตัวผู้ต้องหาต่อโจทก์โดยทำหนังสือมอบอำนาจระบุข้อความว่า ให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้มีอำนาจจัดการประกันตัวผู้ต้องหา นำหนังสือรับรองราคาประเมินที่ดินพร้อมทั้งให้ถ้อยคำต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ แม้จำเลยที่ ๑ จะเข้าทำสัญญาในนามตนเอง มิได้ระบุว่ากระทำการแทนจำเลยที่ ๒ ก็ตามแต่ในการตีความแสดงเจตนา นั้นให้ฟังถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนตามตัวอักษรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒ แสดงว่าจำเลยที่ ๑ มีเจตนาขอประกันตัวผู้ต้องหาแทนจำเลยที่ ๒ ตามที่ได้รับมอบอำนาจมา หากได้กระทำการเป็นส่วนตัวประกอบกับการมีคำสั่งอนุญาตให้ประกันผู้ต้องหา รายนี้จะต้องมีหลักประกัน และจำเลยที่ ๑ ก็ได้ทำสัญญาประกันโดยมอบหลักประกันของจำเลยที่ ๒ ให้โจทก์ยึดถือไว้ ซึ่งจำเลยที่ ๑ จะขอประกันเป็นการส่วนตัวหาได้ไม่ เพราะจำเลยที่ ๑ ไม่มีหลักทรัพย์เป็นประกัน จึงถือได้ว่าสัญญาประกันรายนี้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำแทนจำเลยที่ ๒ เท่านั้นจำเลยที่ ๒ ต้องผูกพันรับผิดชอบต่อโจทก์ในฐานะเป็นตัวแทน ส่วนจำเลยที่ ๑ เป็นเพียงตัวแทนหาต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๒ ด้วยไม่

ตอน ๑ หน้า ๖๔

๔๐๖๔/๒๕๓๓ เมื่อหนังสือมอบอำนาจมีข้อความมุ่งหมายจะมอบอำนาจให้ ท. เป็นผู้
อำนาจทำการตามที่ระบุไว้ในกิจการอันเกี่ยวกับการรับประกันภัยทั้งสิ้น โดยไม่ได้จำกัดว่าให้กระทำ
ได้แต่ในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น และยังได้มอบอำนาจให้ ท. มีอำนาจฟ้องคดีและมีอำนาจตั้งตัวแทน
ช่วงหรือผู้รับมอบอำนาจช่วงได้ ท. จึงมอบอำนาจให้ พ. ซึ่งอยู่ในประเทศไทย ฟ้องและดำเนินคดี
แทนโจทก์ได้

ตอน ๕ หน้า ๑๓๒๔

๔๖๖๔/๒๕๓๓ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. เป็นผู้เช่าอาคารของ จ. แล้วให้จำเลยที่ ๑ โดย
จำเลยที่ ๒ หุ้นส่วนผู้จัดการเช่าช่วงเพื่อทำโรงแรม เมื่อ จ. ถึงแก่กรรม การที่จำเลยที่ ๓ ในฐานะผู้
จัดการมรดกของ จ. ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาเช่ากับห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ข่อมเป็นการใช้สิทธิตาม
กฎหมายที่ จ. ผู้ให้เช่าและห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ผู้เช่ามีนิติสัมพันธ์ต่อกันตามสัญญาเช่า และการที่
จำเลยที่ ๓ จะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาหรือไม่ ก็เป็นมูลกรณีจากการที่คู่กรณีในสัญญาจะปฏิบัติการ
ชำระหนี้ต่อกันตามข้อสัญญา ส่วนการที่จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นทนายความผู้ได้รับมอบอำนาจจากจำเลย
ที่ ๓ ให้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ก็คงถือว่าเป็นการใช้สิทธิของจำเลยที่ ๓ ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๓
โดยจำเลยที่ ๔ ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญากับห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. จึงไม่เป็นการกระทำโดยสุจริต หรือ
จงใจกระทำการฉ้อโกงอันเป็นการกระทำละเมิดต่อห้างหุ้นส่วนจำกัด ส.

ตอน ๗ หน้า ๑๘๑๔

มาตรา ๑๘๘ ผู้ค้าประกันหลุดพ้น

๓๘๖๒/๒๕๓๓ โจทก์อ้างสำเนาเอกสารใบมอบอำนาจที่โจทก์มอบอำนาจให้ จ. และ
อ. เป็นผู้ลงนามในสัญญาเช่าซื้อ โดยไม่ได้ยื่นฉบับใบมอบอำนาจมาแสดง ซึ่งตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๘๘ บัญญัติว่าสัญญาเช่าซื้อต้อง
ทำเป็นหนังสือและการตั้งตัวแทนเพื่อกิจการนั้นต้องทำเป็นหนังสือด้วย อีกทั้งประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๓ บัญญัติว่าการอ้างเอกสารเป็นพยานนั้น ให้ยอมรับฟังได้แต่ต้นฉบับ
เอกสาร การที่โจทก์อ้างสำเนาเอกสารใบมอบอำนาจดังกล่าว จึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้
ต้องถือว่าการตั้งตัวแทนของโจทก์ในการนี้ไม่ได้ทำเป็นหนังสือ จ. และ อ. ไม่มีอำนาจลงชื่อใน
สัญญาเช่าซื้อได้ ฟังว่าโจทก์ไม่ได้ลงชื่อในสัญญาเช่าซื้อ สัญญาเช่าซื้อตกเป็นโมฆะ ดังนี้โจทก์ฟ้อง
ขอให้บังคับจำเลยที่ ๑ รับผิดชอบสัญญาเช่าซื้อไม่ได้ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันจำเลยที่ ๑
ยกมไม่ต้องการรับผิดชอบโจทก์

ตอน ๘ หน้า ๒๓๖๕

๕๑๓๗/๒๕๓๓ โจทก์กับ พ. จดทะเบียนสมรสกันเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๑๔ ที่
ดินตามฟ้อง พ. ได้มาก่อนจดทะเบียนสมรส ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นสินเดิมของ พ. ต่อมาเมื่อใช้บังคับ
บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๕ แล้ว
ที่ดินนั้นย่อมเป็นสินส่วนตัวของ พ. ตามพระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ ๕ แห่งประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๕ มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง พ. จึงมีอำนาจทำ
สัญญาซื้อขายที่ดินตามฟ้องโดยไม่ต้องรับความยินยอมจากโจทก์

ตอน ๗ หน้า ๑๕๐๒

มาตรา ๗๕๘ วรรคสอง ตัวแทน

๓๔๒๕/๒๕๓๓ การนำสืบการใช้เงินกรณีมีหลักฐานเป็นหนังสือนั้น จะต้องมีหลักฐาน
เป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดง การตั้งตัวแทนให้รับเงินกู้ยืมแทนในกรณีนี้ก็必须有หลักฐาน
เป็นหนังสือลงลายมือชื่อตัวการเป็นสำคัญตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๘
วรรคสอง เมื่อการตั้งตัวแทนดังกล่าวไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อตัวการมาแสดง แม้
ตัวแทนจะออกหลักฐานการรับเงินให้ผู้ยืมไว้ ก็ไม่ผูกพันผู้ให้ยืม

ตอน ๑๐ หน้า ๒๖๗๕

มาตรา ๘๐๘ ตัวแทน

๔๐๖๑/๒๕๓๓ เมื่อหนังสือมอบอำนาจที่ข้อความมุ่งหมายจะมอบอำนาจให้ ท. เป็นผู้
อำนาจทำการตามที่ระบุไว้ในกิจการอันเกี่ยวกับการรับประกันภัยทั้งสิ้น โดยไม่ได้จำกัดว่าให้กระทำ
ได้แต่ในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น และยังได้มอบอำนาจให้ ท. มีอำนาจฟ้องคดีและมีอำนาจตั้งตัวแทน
ช่วยหรือผู้รับมอบอำนาจช่วงได้ ท. จึงมอบอำนาจให้ พ. ซึ่งอยู่ในประเทศไทยฟ้องและดำเนินคดี
แทนโจทก์ได้

ตอน ๕ หน้า ๑๓๒๔

มาตรา ๘๑๖ ตัวแทนเรียกเอาเงินชดใช้จากตัวการ

๓๘๒๔/๒๕๓๓ จำเลยรับโอนสิทธิการเช่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทไว้แทนโจทก์ แม้จำเลยจะไม่ได้ฟ้องเรียกเงินค่าเช่าซื้อที่จำเลยชำระแทนไป แต่จำเลยเป็นตัวแทนของโจทก์ได้ออกเงินทอดรองค่าเช่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทไปเป็นเงิน ๔๓,๗๐๐ บาท ซึ่งพิเคราะห์ตามเหตุควรนับว่าเป็นการจำเป็นเพราะมิฉะนั้นผู้ร้องสอดไม่ยอมโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านพิพาทให้ จำเลยจึงมีสิทธิเรียกเงินจำนวนนี้และดอกเบี้ยได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๖ แม้จำเลยมิได้ฟ้องเรียกเรื่องมาแต่โจทก์เป็นตัวการยอมรับผิดต่อจำเลยรวมทั้งดอกเบี้ยตามบทบัญญัติข้างต้น อีกทั้งกรณีเป็นเรื่องโจทก์ฟ้องเรียกทรัพย์พิพาทเป็นของโจทก์ทั้งหมด แต่พิจารณาได้ความว่าโจทก์ควรได้แต่ส่วนแบ่ง เพราะจำเลยได้ชำระค่าเช่าซื้อบางส่วนแทน โจทก์จึงมีหน้าที่ชำระค่าเช่าซื้อนั้นให้แก่จำเลย

ตอน ๑๒ หน้า ๒๕๘๗

มาตรา ๘๒๐ ความรับผิดชอบของตัวการต่อบุคคลภายนอก

๔๕๘/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๒ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ นำโฉนดที่ดินไปประกันตัวผู้ต้องหาต่อโจทก์โดยทำหนังสือมอบอำนาจระบุข้อความว่า ให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้มีอำนาจจัดการประกันตัวผู้ต้องหา นำหนังสือรับรองราคาประเมินที่ดินพร้อมทั้งให้ถ้อยคำต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ แม้จำเลยที่ ๑ จะเข้าทำสัญญาในนามตนเอง มิได้ระบุว่ากระทำการแทนจำเลยที่ ๒ ก็ตาม แต่ในการตีความแสดงเจตนาอันให้ฟังถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งว่าถ้อยคำสำนวนตามตัวอักษรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๒ แสดงว่าจำเลยที่ ๑ มีเจตนาขอประกันตัวผู้ต้องหาแทนจำเลยที่ ๒ ความที่ได้รับมอบอำนาจมา หาได้กระทำการเป็นส่วนตัวประกอบกับการมีคำสั่งอนุญาตให้ประกันผู้ต้องหาครั้งนี้จะต้องมีหลักประกัน และจำเลยที่ ๑ ก็ได้ทำสัญญาประกันโดยมอบหลักประกันของจำเลยที่ ๒ ให้โจทก์ยึดถือไว้ ซึ่งจำเลยที่ ๑ จะขอประกันเป็นการส่วนตัวหาได้ไม่ เพราะจำเลยที่ ๑ ไม่มีหลักทรัพย์เป็นประกัน จึงถือได้ว่าสัญญาประกันรายนี้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำแทนจำเลยที่ ๒ เท่านั้น จำเลยที่ ๒ ต้องผูกพันรับผิดชอบโจทก์ในฐานะเป็นตัวการ ส่วนจำเลยที่ ๑ เป็นเพียงตัวแทนต้องรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๒ ด้วยไม่

ตอน ๑ หน้า ๖๔

๕๘๑/๒๕๓๓ การที่จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการจดทะเบียนรับ
จำนองที่ดินจากจำเลยที่ ๑ ควรจะรู้ว่าการที่จำเลยที่ ๑ ได้ที่ดินมาจากโจทก์และการจดทะเบียน
จำนองของจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ ต่อมาเป็นเรื่องที่ไม่สุจริต อันเป็นความประมาทเลินเล่ออย่าง
ร้ายแรงของจำเลยที่ ๓ ถือว่าจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงด้วย ศาลย่อม
พิพากษาให้เพิกถอนสัญญาจำนองรายนี้เสียได้

ตอน ๔ หน้า ๘๘๖

๔๘๑๑/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ เคนรถรับจ้างโดยสารในนามของจำเลยที่ ๒ ตามวัตถุประสงค์ที่จำเลยที่ ๒ จดทะเบียนไว้ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขับรถ
โดยสารของจำเลยที่ ๒ ไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการจะปฏิเสธ
ความรับผิดชอบโดยอ้างว่าได้ให้จำเลยที่ ๑ เช่ารถคันดังกล่าวไปแล้วหาได้ไม่

ตอน ๑๒ หน้า ๓๐๗๕

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเชิด

๔๘๓/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์ แต่การติดต่อกับโจทก์ตั้ง
แต่เริ่มติดต่อดีลรถยนต์ การทำคำร้องขอซื้อรถยนต์ การทำสัญญาเช่าซื้อตลอดจนการชำระเงิน
จำเลยได้กระทำให้ผ่านห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. และบริษัท อ. ไม่เคยติดกับโจทก์โดยตรงเลย ห้างและ
บริษัทดังกล่าวได้แสดงออกในลักษณะที่เป็นตัวแทนโจทก์ตลอดมา โดยโจทก์ไม่เคยได้แย้งว่าไม่ใช่
ตัวแทนของโจทก์ หรือไม่มีอำนาจทำการแทนโจทก์ ทั้งเมื่อโจทก์เห็นว่าจำเลยผิดสัญญาเช่าซื้อ
โจทก์ก็มอบให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. เป็นผู้ยึดรถยนต์จากจำเลย พฤติการณ์ดังกล่าวถือว่าโจทก์
เชิดห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. และบริษัท อ. ออกแสดงเป็นตัวแทนของโจทก์ฉะนั้นกิจการต่าง ๆ ที่ห้าง
และบริษัทดังกล่าวทำไปจึงผูกพันโจทก์ เมื่อจำเลยชำระเงินค่าเช่าซื้อให้แก่ห้างและบริษัทดังกล่าว
ครบถ้วน ย่อมถือว่าเป็นการชำระหนี้แก่โจทก์โดยชอบแล้ว จำเลยจึงไม่ผิดสัญญาเช่าซื้อ

ตอน ๕ หน้า ๑๐๕๕

๓๕๘๓/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๒ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์แท็กซี่ขึ้นเกิดเหตุของ
จำเลยที่ ๒ ออกแล่นรับคนโดยสารในนามบริษัทจำเลยที่ ๒ โดยเปิดเผย และโดยจำเลยที่ ๒ ได้รับ
ผลประโยชน์ตอบแทนจากการอนุญาตให้จำเลยที่ ๑ ใช้รถยนต์และรอยตราของจำเลยที่ ๒ สุจริตชน
ย่อมเข้าใจว่าจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ประกอบการเดินรถยนต์รับจ้างโดยสารในกิจการของจำเลยที่ ๒ เอง
พฤติการณ์ดังกล่าวเท่ากับจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ เชิดตัวเองออกแสดงเป็นพนักงานหรือ
ตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๒ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑ ซึ่งจำเลยที่ ๒
ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดในคดีนี้ตามมาตรา ๔๒๗

ตอน ๕ หน้า ๑๒๘๗

๔๑๔๘/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ โดย ส. ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการในขณะนั้นเปิดบัญชีเงินฝาก
กระแสรายวันกับโจทก์ ต่อมาภายหลังจากที่นาย ส. พ้นจากตำแหน่งหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑
แล้ว นาย ส. ยังคงติดต่อกับโจทก์ขอต่อสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี และสั่งจ่ายเช็คจำนวน ๑๓๑ ฉบับ
ในนามของจำเลยที่ ๑ เป็นเวลา ๔ ปี โดยเอกสารทุกฉบับประทับตราสำคัญของจำเลยที่ ๑ และเมื่อ
โจทก์แจ้งการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้จำเลยที่ ๑ จากนาย ส. เป็นจำเลยที่ ๒ นั้น โจทก์มิได้ทราบ
จากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โจทก์คงถือปฏิบัติตามเดิมโดยเข้าใจโดยสุจริตว่า นาย ส. ยังคงเป็นหุ้นส่วน
ผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ อยู่อย่างเดิมพฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ได้เชิดหรือรู้อยู่แล้ว
ยอมให้นาย ส. แสดงออกเป็นตัวแทนของคน นาย ส. จึงเป็นตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๑ ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑

ตอน ๖ หน้า ๑๕๓๖

๔๗๐๘/๒๕๓๓ การที่ตัวการลงลายมือชื่อไว้ในหนังสือมอบอำนาจโดยไม่กรอกข้อความ
ภายหลังจำเลยที่ ๑ โดยสุจริตได้นำใบมอบอำนาจดังกล่าวไปกรอกข้อความแล้วขายฝากที่พิพาทให้
จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ เป็นกรณีเข้าลักษณะความรับผิดชอบของตัวการคือนุคคลภายนอกตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๒ ซึ่งเป็นเรื่องที่ตัวแทนคือจำเลยที่ ๑ ทำการเกินอำนาจตัวแทน แต่
ทางปฏิบัติของตัวการทำให้บุคคลภายนอกมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อว่าการอันนั้นอยู่ภายในขอบ
อำนาจของตัวแทน ตัวการจึงต้องรับผิดชอบจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริต โจทก์ซึ่ง
เป็นทายาทของตัวการย่อมไม่มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการขายฝากดังกล่าว

ตอน ๗ หน้า ๑๘๒๖

๔๗๔๘/๒๕๓๓ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นบริษัทเงินทุนจะกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนจะต้องปฏิบัติอยู่ในกรอบกำหนดกฎเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติ การประกอบธุรกิจเงินทุนฯ พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อกำหนดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ตามพฤติการณ์แห่งคดีปรากฏว่าโจทก์นำเงินไปฝาก ณ สำนักงานของจำเลยที่ ๑ โดยพนักงานของจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ดำเนินการ แสดงว่าจำเลยที่ ๑ ได้รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ใช้สำนักงานของตนเป็นสถานที่รับฝากเงิน หากจำเลยที่ ๑ รับฝากเงินไม่ได้เพราะขัดต่อพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุนฯ กับพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๘ และอยู่นอกขอบวัตถุประสงค์ข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ แต่พนักงานของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ หรือจำเลยที่ ๓ กลับรับฝากเงินของโจทก์ไว้โดยไม่แจ้งให้โจทก์ทราบ ทำให้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตหลงเข้าใจว่าการรับฝากเงินเป็นกิจการของจำเลยที่ ๑ ที่กระทำได้ตามกฎหมายและอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ จึงต้องถือว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้คิดต่อรับฝากเงินและรู้เห็นเอง โดยจำเลยที่ ๑ เชิดจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนผู้มีอำนาจกระทำการในการรับฝากเงินและออกเช็คให้แก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงต้องผูกพันรับเอาผลการกระทำของจำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑

ตอน ๘ หน้า ๒๑๖๑

มาตรา ๘๒๒ ตัวแทน ทำเกินอำนาจ

๔๗๐๘/๒๕๓๓ การที่ตัวการลงลายมือชื่อไว้ในหนังสือมอบอำนาจโดยไม่กรอกข้อความภายหลังจำเลยที่ ๑ โดยทุจริตได้นำใบมอบอำนาจดังกล่าวไปกรอกข้อความแล้วขายฝากที่พิพาทให้จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ เป็นกรณีเข้าลักษณะความรับผิดของตัวการต่อบุคคลภายนอกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๒ ซึ่งเป็นเรื่องที่ตัวแทนคือจำเลยที่ ๑ ทำการเกินอำนาจตัวแทน แต่ทางปฏิบัติของตัวการทำให้บุคคลภายนอกมีมูลเหตุอันสมควรจะเชื่อว่าการอันนั้นอยู่ภายในขอบอำนาจของตัวแทนตัวการจึงต้องรับผิดต่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริต โจทก์ซึ่งเป็นทายาทของตัวการย่อมไม่มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการขายฝากดังกล่าว

ตอน ๗ หน้า ๑๘๒๖

มาตรา ๘๒๘ สัญญาตัวแทนรับ

๕๕๑๕/๒๕๓๓ โจทก์ถึงแก่กรรมขณะที่คดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ แต่ไม่มีการร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่โจทก์ผู้มรณะภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่โจทก์ถึงแก่กรรม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ จนกระทั่งได้มีการอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ทนายโจทก์ฟัง ถือได้ว่าเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ตัวแทนหรือทนายโจทก์จะจัดการดำเนินคดี คือปกป้องรักษาประโยชน์ของโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔ แล้วและไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนโจทก์ต่อไป ทนายโจทก์ยื่นฎีกาหลังจากที่ทนายโจทก์หมดอำนาจแล้ว ฎีกาโจทก์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตอน ๑๒ หน้า ๓๒๔๔

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๘๓๗ ตัวแทน

๑๒/๒๕๓๔ จำเลยเป็นเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์โจทก์จำเลยได้รับเงินกู้ของ ก. และ พ. ไปจากโจทก์โดยไม่มีหนังสือมอบอำนาจให้จำเลยรับเงินกู้แทน เงินดังกล่าวจึงเป็นของโจทก์อยู่ จำเลยมีหน้าที่ต้องนำเงินกู้ออกไปมอบให้แก่ผู้กู้ตามหน้าที่และข้อบังคับของโจทก์ การที่จำเลยมอบเงินกู้ให้ผู้อื่นรับไปมอบให้ผู้กู้ เมื่อผู้กู้ไม่ได้รับเงินกู้ ดังนี้ จำเลยกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวังเป็นการละเมิดต่อโจทก์

เล่มที่ ๒ หน้า ๗

๑๓๘/๒๕๓๔ ไม่ปรากฏว่าเอกสารหมาย จ. ๑ มีระบุข้อความว่าให้จำเลยที่ ๑ อำนาจกระทำการแทนโจทก์และจำเลยที่ ๑ ตกลงจะทำการดั่งนั้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓๘ แห่งป.พ.พ. สัญญาระหว่างโจทก์จำเลยที่ ๑ จึงเป็นสัญญาซื้อขายมิใช่สัญญาตัวแทน

เล่มที่ ๒ หน้า ๘๑

๑๖๐๒/๒๕๓๔ โจทก์ทำสัญญาซื้อขายสับประครกระป๋องจากจำเลย โดยติดต่อกับบริษัท อ. นายหน้าของโจทก์ที่ประเทศไต้หวัน และบริษัท อ. ติดต่อกับจำเลยผ่านบริษัท ข. ตัวแทนของจำเลยที่ประเทศไต้หวัน บริษัท ข. มีหนังสือยืนยันการขายไปถึงโจทก์โดยมิเงื่อนไขเกี่ยวกับปริมาณและราคาสินค้าตรงตามรายการปริมาณและราคาสินค้าตามใบกำกับสินค้า ซึ่งจำเลยจัดทำขึ้นเพื่อส่งไปให้โจทก์ โจทก์และบริษัท ข. ได้ติดต่อกันทางโทรพิมพ์กล่าวข้อความเกี่ยวข้องกับจำเลยอันมีสาระสำคัญเชื่อมโยงให้โจทก์กับจำเลยตกลงเข้าทำสัญญา กับทั้งผู้รับประโยชน์ตามเลตเตอร์ออฟเครดิตคือจำเลย และการที่โจทก์เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตก็เพื่อสั่งซื้อสินค้าจากจำเลย ฝ่ายจำเลยก็ได้รับเงินค่าสินค้าตามเลตเตอร์ออฟเครดิตของโจทก์ และส่งสินค้าให้โจทก์แล้วก็ได้แจ้งยอดหนี้ให้โจทก์ทราบโดยตรง พฤติการณ์เช่นนี้ถือว่าบริษัท ข. เป็นตัวแทนโดยปริยายของจำเลยไปทำสัญญาซื้อขาย สับประครกระป๋องกับโจทก์ จำเลยจึงต้องผูกพันตามสัญญาซื้อขาย

เล่มที่ ๓ หน้า ๒๓๖

๒๗๔๔/๒๕๓๔ ผู้ร้องได้ตกลงสั่งซื้อหุ้นกับบริษัทลูกหนึ่งโดยวิธีผู้ร้องออกตัวสัญญาใช้เงินนำไปวางเป็นประกัน ผู้ร้องมีสิทธิสั่งซื้อหุ้นได้เป็นเงินไม่เกิน ๓ เท่าของจำนวนเงินที่วางประกัน เมื่อซื้อหุ้น ได้แล้วบริษัทลูกหนึ่งจะออกเงินทวงค่าซื้อหุ้นให้ผู้ร้องก่อน โดยทำเป็นหนังสือว่าผู้ร้องได้กู้เงินของบริษัทลูกหนึ่งไป ต่อมาถ้ามีการขายหุ้นดังกล่าว ก็จะมีการหักทอนบัญชีกัน ถ้าได้กำไรก็จะนำเข้าบัญชีให้ผู้ร้อง แต่ถ้าขาดทุนจะเรียกให้ผู้ร้องชำระ กรณีจึงเป็นเรื่องตัวแทนเรียกตัวเอง เงินที่ได้ทวงจ่ายไปในกิจการอันตัวกรรมมอบหมายแก่ตนจากตัวการ ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นอย่างอื่นต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔ ไม่ใช่กรณีที่บริษัทลูกหนึ่งเป็นผู้ค้าในการรับทำงานต่าง ๆ เรียกเอาค่าที่ให้ออกเงินทวงไปจากผู้ร้อง ตามมาตรา ๑๖๕ (๗)

เล่มที่ ๕ หน้า ๑๗๓

๔๑๑๗/๒๕๓๔ การที่คณะกรรมการของบริษัทมอบอำนาจให้ ค. ลงนามในเอกสารเกี่ยวกับการขอลดตัวเงินของบริษัทร่วมกับกรรมการบริหารคนใดคนหนึ่งได้นั้น กรณีเป็นการตั้งตัวแทนเพื่อขอลดตัวเงินกับเจ้าหนี้ มีผลผูกพันบริษัท ข้อบังคับของบริษัทหรือกฎหมายหาได้ห้ามมิให้บริษัทตั้งตัวแทนเพื่อกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของบริษัท

เล่มที่ ๑๐ หน้า ๕๐

มาตรา ๘๑๐ หน้าที่และความรับผิดชอบของตัวแทน

๔๗๖๑/๒๕๓๔ จำเลยได้รับเงินค่าขายที่ดินของโจทก์ไว้ในฐานะเป็นผู้กระทำการแทนโจทก์ผู้ขาย จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องส่งมอบให้แก่โจทก์ แม้โจทก์ไม่มีหลักฐานการตั้งจำเลยเป็นตัวแทนในกิจการซื้อขายที่ดินดังกล่าว ก็หาเป็นเหตุให้จำเลยพ้นจากความรับผิดชอบที่ต้องส่งเงินที่ได้รับไว้แทนคืนแก่โจทก์ไม่

เล่มที่ ๖ หน้า ๒๔๔

มาตรา ๘๑๖ ตัวแทนเรียกเอาเงินชดใช้จากตัวการ

๒๗๔๔/๒๕๓๔ ผู้ร้องได้ตกลงตั้งซื้อหุ้นกับบริษัทลูกหนึ่งโดยวิธีผู้ร้องออกตัวสัญญาใช้เงินนำไปวางเป็นประกัน ผู้ร้องมีสิทธิตั้งซื้อหุ้นได้เป็นเงินไม่เกิน ๓ เท่าของจำนวนเงินที่วางประกัน เมื่อซื้อหุ้นได้แล้วบริษัทลูกหนึ่งจะออกเงินทวงค่าซื้อหุ้นให้ผู้ร้องก่อนโดยทำเป็นหนังสือว่าผู้ร้องได้กู้เงินของบริษัทลูกหนึ่งไป ต่อมาถ้ามีการขายหุ้นดังกล่าว ก็จะมีการหักทอนบัญชีกัน ถ้าได้กำไรก็จะนำเข้าบัญชีให้ผู้ร้องแต่ถ้าขาดทุนจะเรียกให้ผู้ร้องชำระ กรณีจึงเป็นเรื่องตัวแทนเรียกเอาเงินที่ได้ทวงจ่ายไปในกิจการอันตัวการมอบหมายแก่ตนจากตัวการ ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติเอาอายุความไว้เป็นอย่างอื่น ต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔ ไม่ใช่กรณีที่บริษัทลูกหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการรับทำการงานต่าง ๆ เรียกเอาค่าที่ได้ออกเงินทวงรองไปจากผู้ร้อง ตามมาตรา ๑๖๕ (๗)

เล่มที่ ๕ หน้า ๑๗๓

มาตรา ๘๑๕ ตัวแทนยึดหน้าวงทรัพย์ของตัวการ

๑๘๑๕/๑๕๓๔ แม้เดิม โจทก์เป็นเจ้าของหน้าวงทรัพย์เพราะเป็นผู้ทรงสิทธิยึดหน้าวงเหนือใบหุ้นซึ่งเป็นทรัพย์สินของจำเลย แต่เมื่อ โจทก์และจำเลยได้ตกลงแปลงหนี้ใหม่โดยทำเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ หนี้มีประกันเดิมของโจทก์ย่อมระงับสิ้นไปด้วยการแปลงหนี้ใหม่ตามผลของ ป.พ.พ. มาตรา ๓๔๕ และเมื่อสัญญาประนีประนอมยอมความมิได้ให้สิทธิโจทก์ยึดถือใบหุ้นไว้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันอีกต่อไป โจทก์จึงมิใช่เจ้าหนี้มีประกันตาม พ.ร.บ. สัมมนาฯ มาตรา ๖

เล่มที่ ๘ หน้า ๔๗

มาตรา ๗๕๘ การตั้งตัวแทน

๒๔๒๐/๒๕๓๔ โจทก์ในฐานะผู้อำนวยความสะดวกฝ่ายอาวุโสของธนาคาร ก. ทราบว่าธนาคารจะเปิดสำนักงานสาขารังสิตและสาขาจังหวัดอ่างทอง โจทก์จึงซื้อที่ดินในท้องที่ดังกล่าวไว้เป็นของตนเอง แล้วขายต่อให้ธนาคาร ก. โดยมุ่งค้าหากำไร ที่โจทก์อ้างว่าธนาคาร ก. มอบหมายด้วยวาจาให้โจทก์หาซื้อที่ดินแทนนั้นไม่น่าเชื่อเพราะธนาคาร ก. เป็นสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นเป็นบริษัทมหาชน การกระทำใด ๆ ย่อมต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือเพื่อที่จะตรวจสอบได้ ดังนั้น การประเมินของจำเลยที่ ๔ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ให้โจทก์เสียภาษีเงินได้และภาษีการค้าจึงชอบแล้ว

เล่มที่ ๘ หน้า ๖๕

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทนได้รับมอบอำนาจเฉพาะการ

๑๔๒๕/๒๕๓๔ การที่จำเลยที่ ๑ ได้มอบอำนาจให้ ว. ไปดำเนินการควบคุมการขายทอดตลาดเข้าสู่ราคา คัดค้านราคาและอื่น ๆ จนเสร็จนั้น ว. เป็นเพียงตัวแทน จำเลยที่ ๑ เป็นตัวการ และยังคงมีฐานะเป็นจำเลยที่ ๑ อยู่ตามเดิม และในกรณีเช่นนี้ก็ไม่ว่าจำเป็นต้องส่งคำคู่ความหรือหมายนัดให้ทั้งสองคน คงเพียงแต่สั่งให้แก่บุคคลหนึ่งคนใด คือ จำเลยที่ ๑ หรือ ว. ก็ได้

เล่มที่ ๒ หน้า ๔๓๖

มาตรา ๘๐๖ ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๘๐๕/๒๕๓๔ โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ ร่วมกันแทนกันว่าจ้างโจทก์ทำเดินที่จ่อครยนต์ มิได้ฟ้องว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของตัวการ ไม่เปิดเผยชื่อว่าจ้างโจทก์ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นว่าจำเลยทั้งสองว่าจ้างโจทก์ทำเดินที่จ่อครยนต์ตามฟ้องหรือไม่ การที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยนอกประเด็น เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๒ มิได้ว่าจ้างโจทก์โจทก์มิได้ฎีกาว่าจำเลยที่ ๒ ได้ว่าจ้างโจทก์ตามฟ้อง แต่โจทก์ฎีกาว่า จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของตัวการไม่เปิดเผยชื่อว่าจ้างโจทก์ ดังนั้นการฎีกานอกฟ้องประเด็นต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๕

เล่มที่ ๘ หน้า ๘

มาตรา ๕๒๐ ตัวการรับผิด

๒๒๒/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคล จำเลยที่ ๒, ๓ เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทน จำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดการ และจำเลยที่ ๓ เป็นกรรมการรับเงินจากโจทก์ในฐานะ ดังกล่าว ณ ที่ทำการของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒, ๓ ออกเช็คแทนจำเลยที่ ๑ จำเลยทั้งสามปฏิบัติ ต่อเจ้าของเงินที่จำเลยที่ ๒, ๓ รับเงินมารายอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อโจทก์ด้วย เมื่อจำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลเจตนาของนิติบุคคลย่อมแสดงออกทางผู้แทนนิติบุคคล เมื่อผู้แทนนิติบุคคลได้แสดง เจตนาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลแล้ว ต้องถือว่าเป็นเจตนาของนิติบุคคลและผูกพันนิติบุคคล พฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามทำให้บุคคลภายนอกเชื่อว่า การกระทำของจำเลยที่ ๒, ๓ เป็นการ กระทำแทนจำเลยที่ ๑ ตลอดมา การที่จำเลยที่ ๒, ๓ รับเงินจากโจทก์แล้วไม่ได้มอบหรือนำเข้าบัญชี ให้จำเลยที่ ๑ ย่อมเป็นเรื่องที่ตัวแทนไม่ส่งมอบทรัพย์สินให้ตัวการ ดังนี้ จำเลยที่ ๑ จะอ้างเอาการ ที่จำเลยที่ ๒, ๓ ซึ่งเป็นตัวแทนของตน กระทำการทุจริต หรือไม่ส่งมอบเงินแก่คนนั้นมาบอกปิด ความรับผิดต่อโจทก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตหาได้ไม่

เล่มที่ ๒ หน้า ๕๖

บางกรณีของกรรมการนิติบุคคลย่อมเป็นผู้แทนนิติบุคคลส่วนผู้จัดการของนิติบุคคลอาจ ไม่เป็นผู้แทนแต่เป็นตัวแทนของนิติบุคคลก็ได้ เมื่อบุคคลดังกล่าวได้กระทำการแทนนิติบุคคล จึง เป็นตัวแทนของนิติบุคคล หากกระทำการทุจริต หรือไม่ส่งมอบเงินแก่นิติบุคคลมาบอกปิดความ รับผิดต่อโจทก์ เป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตหาได้ไม่

๑๔๒๔/๒๕๓๔ การที่จำเลยที่ ๑ ได้มอบอำนาจให้ ว. ไปดำเนินการควบคุมการขาย ทอดตลาดเข้าสู่ราคา คัดค้านราคาและอื่น ๆ จนเสร็จสิ้น ว. เป็นเพียงตัวแทน จำเลยที่ ๑ เป็นตัวการ และยังคงมีฐานะเป็นจำเลยที่ ๑ อยู่ตามเดิม และในกรณีเช่นนี้ก็ไม่ใช่จำเป็นต้องส่งคำคู่ความหรือหมาย นัดให้ทั้งสองคน คงเพียงส่งให้แก่บุคคลหนึ่งคนใด คือ จำเลยที่ ๑ หรือ ว. ก็ได้

เล่มที่ ๒ หน้า ๔๓๖

๓๕๘๒/๒๕๓๔ แม้จำเลยที่ ๑ จะมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ ขอรับรถยนต์ของกลาง
จากสารวัตรใหญ่ แต่สารวัตรใหญ่ก็เป็นพนักงานสอบสวนคนหนึ่งและเป็นหัวหน้าพนักงาน
สอบสวนด้วย การมอบอำนาจให้กระทำต่อสารวัตรใหญ่ ข่อมกระทำต่อพนักงานสอบสวนได้เช่น
เดียวกัน ดังนั้น การที่จำเลยที่ ๒ ขึ้นคำร้องต่อพนักงานสอบสวนจึงเป็นการกระทำภายในขอบ
อำนาจที่ได้รับมอบหมาย และผูกพันจำเลยที่ ๑ ด้วย

การมอบอำนาจให้ขอรับรถยนต์คืนจากพนักงานสอบสวนนั้น ข่อมรวมถึงการกระทำใด
ที่เกี่ยวกับการขอรับรถยนต์ เช่น ขึ้นคำขอรับรถยนต์และเซ็นรับรถยนต์ไว้ ถือเป็นการกระทำการ
ครั้งเดียวตามที่ได้รับมอบอำนาจให้ขอรับรถยนต์คืน

เล่มที่ ๑๒ หน้า ๒๗

๔๖๐๗/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๒ ได้ขออนุญาตจำเลยที่ ๑ ซ่อมแซมกุฎีที่จำเลยที่ ๒ ปกครองอยู่
จำเลยที่ ๑ ดึงกรมการให้ไปช่วยดูแล เมื่อไม่มีเงินเพียงพอจะชำระค่าวัสดุก่อสร้าง จำเลยที่ ๑ ก็แจ้ง
ให้เจ้าอาวาสและไวยาวัจกรทราบ จำเลยที่ ๑ เพิ่งออกคำสั่งให้จำเลยที่ ๒ ระวังการก่อสร้าง โดย
ระบุว่าจำเลยที่ ๒ ได้ทำการก่อสร้างมาเป็นเวลานาน และทำผิดไปจากรูปแบบเดิมจนก่อให้เกิด
ปัญหาในปัจจุบัน พฤติการณ์ดังกล่าวเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ ๑ อนุญาตให้จำเลยที่ ๒ ทำการ
ซ่อมแซมก่อสร้างได้โดยจำเลยที่ ๑ ติดตามผลการก่อสร้างตลอดมา ทั้งกุฎีเป็นทรัพย์สินของจำเลย
ที่ ๑ ในการซื้อสินค้า จำเลยที่ ๒ ก็ได้ชำระหนี้ให้โจทก์ไปบางส่วนแล้ว จึงเป็นมูลเหตุที่เชื่อได้ว่า
จำเลยที่ ๒ มีอำนาจสั่งซื้อสินค้าตามที่องแทนจำเลยที่ ๑ ดังนั้นกิจการที่จำเลยที่ ๒ กระทำไปข่อม
ผูกพันจำเลยที่ ๑ ในฐานะตัวการ

เล่มที่ ๖ หน้า ๒๔๓

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๒๒๒/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคล จำเลยที่ ๒, ๓ เป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทน
จำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดการ และจำเลยที่ ๓ เป็นกรรมการรับเงินจากโจทก์ในฐานะ
ดังกล่าว ณ ที่ทำการของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒, ๓ ออกเช็คแทนจำเลยที่ ๑ จำเลยทั้งสามปฏิบัติ
ต่อเจ้าของเงินที่จำเลยที่ ๒, ๓ รับเงินมารายอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อโจทก์ด้วย เมื่อจำเลยที่ ๑
เป็นนิติบุคคลเจตนาของนิติบุคคลย่อมแสดงออกทางผู้แทนนิติบุคคล เมื่อผู้แทนนิติบุคคลได้แสดง
เจตนาซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของนิติบุคคลแล้ว ต้องถือว่าเป็นเจตนาของนิติบุคคล และผูกพันนิติบุคคล

พฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามทำให้บุคคลภายนอกเชื่อว่า การกระทำของจำเลยที่ ๒, ๓ เป็นการ
กระทำแทนจำเลยที่ ๑ ตลอดมา การที่จำเลยที่ ๒, ๓ รับเงินจากโจทก์แล้วไม่ได้มอบหรือนำเข้าบัญชี
ใช้จำเลยที่ ๑ ข่มเป็นเรื่องที่ตัวแทนไม่ส่งมอบทรัพย์สินให้ตัวการ ดังนี้ จำเลยที่ ๑ จะอ้างเอาการ
ที่จำเลยที่ ๒, ๓ ซึ่งเป็นตัวแทนของตน กระทำการทุจริต หรือไม่ส่งมอบเงินแก่ตนนั้นมาบอกปิด
ความรับผิดชอบต่อโจทก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตหาได้ไม่

เล่มที่ ๒ หน้า ๕๖

๕๕๗/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๑ รับจ้างก่อสร้างโรงงานฆ่าสัตว์ให้แก่เทศบาลเมืองระยอง
โดยมอบอำนาจให้ ส. เป็นผู้ทำสัญญาจ้างและเป็นผู้รับเงินค่าจ้างและมอบหมายให้ ส. เป็นผู้ควบคุม
การก่อสร้าง ส. สั่งซื้อและรับมอบวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างจากโจทก์นำไปใช้ในการก่อสร้างโรงงาน
ฆ่าสัตว์ดังกล่าว พฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เชิด ส. ออกแสดงตัวเป็นตัวแทนของตนในการ
ติดต่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างไปจากโจทก์ ดังนี้จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบชำระค่าวัสดุก่อสร้างให้แก่
โจทก์ในฐานะเป็นตัวการ

เล่มที่ ๓ หน้า ๘๖

๑๑๔๒/๒๕๓๔ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยที่ ๒ เป็นผู้พาจำเลยที่ ๑ มาเข้าซึ่งรถ
ยนต์จากโจทก์ โดยจำเลยที่ ๒ ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากโจทก์จำนวนหนึ่งและก่อนหน้านั้น
ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ก็เป็นเช่นนี้ตลอดมา จำเลยที่ ๒ จึงเป็นเพียงนายหน้า
เท่านั้น หาใช่เป็นตัวแทนเชิดของโจทก์ไม่ การซื้อขายรถยนต์พิพาทระหว่างจำเลยที่ ๑ กับจำเลย
ที่ ๒ จึงไม่ผูกพันโจทก์ จำเลยที่ ๑ จะขอให้บังคับโจทก์จดทะเบียนโอนรถยนต์พิพาทตามฟ้องแย้ง
ไม่ได้

เล่มที่ ๕ หน้า ๘

มาตรา ๘๒๓ ตั๋วแทนทำการโดยปราศจากอำนาจ

๒๔/๒๕๓๔ แม้จะเลขที่ ๒ ทำสัญญาพิพาทกับโจทก์โดยอ้างตนเองว่าเป็นกรรมการผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ทำสัญญาแทนจำเลยที่ ๑ แต่ข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ กำหนดว่าสัญญาหรือธุรกรรมใด ๆ จะผูกพันจำเลยที่ ๑ ต่อเมื่อมีกรรมการของจำเลยที่ ๑ ตามที่ระบุชื่อ หรือตามจำนวนที่กำหนดไว้ลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของจำเลยที่ ๑ ด้วย แต่ปรากฏว่าสัญญาพิพาทจำเลยที่ ๒ เพียงคนเดียวลงลายมือชื่อในสัญญาโดยระบุกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ และไม่ได้ประทับตราสำคัญ สัญญาจึงไม่มีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ ข่มผูกพันในสัญญาในฐานะส่วนตัว

เล่มที่ ๒ หน้า ๑๘

๓๑๕/๒๕๓๔ จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นกรรมการมีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญาเช่าตึกพิพาทจากโจทก์ โดยมีได้ประทับตราสำคัญของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้เข้าครอบครองใช้ประโยชน์ในตึกพิพาท ก็ต้องถือว่าจำเลยที่ ๓ กระทำไปในฐานะตัวแทนของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ได้ให้สัตยาบันแล้ว จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะปฏิเสธความรับผิดชอบได้ไม่

เล่มที่ ๑ หน้า ๑๐๑

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๗๕๗ ควบคุม

๖๖๘/๒๕๓๕ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๒ การรับสภาพหนี้
จะต้องกระทำโดยลูกหนี้ แต่ลูกหนี้อาจตั้งตัวแทนให้ชำระหนี้แทนได้ ซึ่งย่อมต้องถือว่าเป็นการ
ชำระหนี้ของลูกหนี้นั่นเอง จำเลยที่ ๒ เคยลงลายมือชื่อรับสินค้าจำเลยที่ ๑ ซึ่งมาจากโจทก์แทน
จำเลยที่ ๑ และเคยพูดขอผ่อนชำระหนี้แทนจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ มอบหลังคาไฟเบอร์
และกระดาษชำระหนี้ให้โจทก์ เป็นการกระทำโดยตระหนี่เป็นปริยายว่ายอมรับสิทธิเรียกร้องของ
โจทก์ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ โดยปริยาย จึงเป็นการรับสภาพหนี้ที่มีผล
ผูกพันจำเลยที่ ๑ ทำให้อายุความสะดุดหยุดลง

ตอน ๓ หน้า ๕๐๐

๗๐๐-๗๐๑/๒๕๓๕ คณะกรรมการปรับปรุงอาคารพิพาทของผู้ให้เช่ามีมติให้บอกเลิก
เช่าแก่ผู้เช่า ข. ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองอาคารของผู้ให้เช่า ได้มีหนังสือบอกเลิกการเช่าแก่
ผู้เช่าในตามมติดังกล่าว แม้ในมตินั้นจะไม่ได้ระบุให้ ข. เป็นผู้บอกเลิกการเช่าแก่ผู้เช่าก็ถือว่า ข.
บอกเลิกการเช่าแทนผู้ให้เช่าแล้วโดยชอบโดยปริยาย ไม่จำเป็นต้องให้ผู้อำนวยความสะดวกของผู้ให้เช่าต้อง
รับอำนาจอีก

ตอน ๖ หน้า ๑๐๖๕

๒๑๗๔/๒๕๓๕ หนังสือมอบอำนาจมีข้อความว่า จำเลยที่ ๑ ขอมอบอำนาจให้จำเลย
ที่ ๒ นำโฉนดที่ดินมาประกันตัว ช. ผู้ต้องหาต่อพนักงานสอบสวน เป็นที่เข้าใจได้ว่า จำเลยที่ ๑
มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ มาประกันตัวผู้ต้องหาแทนจำเลยที่ ๑ มิใช่จำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้จำเลย
ที่ ๑ มาประกันตัวผู้ต้องหาในนามจำเลยที่ ๒ เอง และแม้ว่าคำร้องขอประกันและสัญญาประกันจะ
ไม่มีข้อความให้จำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบและไม่มีลายมือชื่อของจำเลยที่ ๑ ด้วยก็ตาม แต่คำร้อง
และสัญญาดังกล่าวก็ได้ระบุเลขที่โฉนดที่ดินของจำเลยที่ ๑ ไว้เป็นประกันด้วย และการทำสัญญา
ประกันก็เนื่องมาจากมีหนังสือมอบอำนาจเป็นส่วนสำคัญ การวินิจฉัยความรับผิดชอบจะวินิจฉัยแต่เพียง
คำร้องขอประกันและสัญญาประกันหาได้ไม่ แต่ต้องวินิจฉัยหนังสือมอบอำนาจประกอบด้วย และ
ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ มอบอำนาจให้จำเลยที่ ๒ นำโฉนดที่ดินมาทำสัญญาประกันตัวผู้ต้องหา จำเลย
ที่ ๑ จึงต้องร่วมรับผิดชอบสัญญาประกันด้วย

ตอน ๘ หน้า ๑๗๐๑

๒๒๑๐/๒๕๓๕ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๕ ครอบงำเพื่อรักษาไว้ซึ่ง
ความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีของชาติ ใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ
จึงเป็นใบอนุญาตเฉพาะตัวของผู้รับอนุญาต จะขออนุญาตแทนกันไม่ได้ โจทก์จึงไม่อาจฟ้องขอให้
มีบังคับจำเลยซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาตให้โอนใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้โจทก์โดยอ้างว่าเป็นผู้ถือ
ใบอนุญาตแทนโจทก์ได้

ตอน ๘ หน้า ๑๗๒๑

๒๔๓๘/๒๕๓๕ จำนวนที่ ๔ ให้จำนวนที่ ๓ เข้าซื้อรถยนต์บรรทุกไปแล้ว แต่เป็นการให้เข้าซื้อไปเพื่อให้จำนวนที่ ๓ นำไปประกอบกิจการขนส่งในนามของจำนวนที่ ๔ โดยจำนวนที่ ๔ เป็นผู้นำรถไปตรวจสอบสภาพ ต่อทะเบียนรถและต่อใบอนุญาตประกอบการขนส่งทุกปี จำนวนที่ ๓ ไม่ได้เข้าซื้อรถไปเพื่อประกอบการขนส่งในนามของจำนวนที่ ๓ เอง เพราะจำนวนที่ ๓ มิได้รับอนุญาตให้ประกอบการขนส่งส่วนบุคคล จึงต้องใช้ชื่อของจำนวนที่ ๔ ในการประกอบกิจการดังกล่าว เมื่อจำนวนที่ ๔ ให้เข้าซื้อรถยนต์บรรทุกไปแล้วเป็นผู้ขออนุญาตประกอบการขนส่งส่วนบุคคลให้จำนวนที่ ๓ นำไปประกอบการขนส่งในชื่อของจำนวนที่ ๔ ต้องถือว่าจำนวนที่ ๓ เป็นตัวแทนของจำนวนที่ ๔ ในกิจการขนส่งดังกล่าว เมื่อจำนวนที่ ๓ ลูกจ้างของจำนวนที่ ๓ ขับรถคันดังกล่าวไปกระทำละเมิดต่อโจทก์ในทางการที่จ้าง จำนวนที่ ๔ ซึ่งเป็นตัวการจึงต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ลูกจ้างของตัวแทนได้กระทำไปนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๕, ๔๒๗, ๕๒๐ ด้วย

ตอน ๕ หน้า ๒๐๕๓

๒๗๔๐/๒๕๓๕ โจทก์เขียนข้อความในนามบัตรถึงจำนวนที่ ๑ ว่า เรื่องเงินที่คุณกู้ไปนั้นขอฝาก ป. ไปให้ผม ดกลงอย่างไรเขียนหนังสือฝาก ป. ไปด้วย ถ้าจะชำระให้ทั้งหมดก็แจ้งให้ผมไปรับเอง ถ้าจะผ่อนชำระผมให้ ป. มารับจากคุณและเขียนหนังสือบอกผมด้วย นามบัตรดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานเป็นหนังสือตั้งให้ ป. เป็นตัวแทนโจทก์ในการรับชำระหนี้เงินกู้จากจำนวนที่ ๑ ส่วนข้อความที่ดกลงอย่างไรเขียนหนังสือฝาก ป. ไปด้วยก็ดี และเขียนหนังสือบอกผมด้วยก็ดี เป็นเพียงคำขอร้องของโจทก์มีถึงจำนวนที่ ๑ มิใช่เป็นเงื่อนไขในการมอบอำนาจให้ ป. ชำระหนี้แทน การที่จำนวนที่ ๑ ผ่อนชำระหนี้โจทก์ให้ ป. รับไป โดยมีได้เขียนหนังสือแจ้งให้โจทก์ทราบ จึงเป็นการปฏิบัติการชำระหนี้ให้โจทก์โดยชอบ

ป. ตัวแทนโจทก์ทำหนังสือว่าได้รับชำระหนี้เงินกู้จากจำนวนที่ ๑ ครบถ้วนแล้ว และลงชื่อ ป. ไว้เป็นหลักฐาน จึงเป็นหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อตัวแทนของโจทก์ผู้ให้กู้ที่แสดงว่าจำนวนที่ ๑ ได้ชำระหนี้เงินกู้ให้โจทก์ครบถ้วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ วรรคสอง แล้ว ไม่จำเป็นต้องรับเวนคืนสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์อีก

ตอน ๑๐ หน้า ๒๒๔๐

๓๓๖๓/๒๕๓๕ การที่ ส. ทำหนังสือยินยอมให้กองคลัง สำนักพระราชวัง หักเงิน
เดือนของคนส่งชดใช้หนี้ให้แก่จำเลย มีผลเท่ากับ ส. มอบอำนาจให้จำเลยรับเงินเดือนแทนคน
ที่นั่น ไม่ใช่เป็นการโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่จำเลย เพราะสิทธิที่จะรับเงินเดือนของข้าราชการนั้น
โอนกันไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาย่อมจะขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
อายัดเงินตามหนังสือดังกล่าวไม่ได้

ตอน ๑๒ หน้า ๒๕๗๐

มาตรา ๑๕๘ ด้วแทน แบบ

๒๕๘/๒๕๓๕ โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เป็นบริษัทจำกัด โดยจำเลย
ที่ ๓ เป็นบริษัทรับประกันวินาศภัยจากจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ได้ดอกเสมาชั้นฐานรากอาคารของจำเลย
ที่ ๑ ทำให้บ้านโจทก์ได้รับความเสียหาย ต่อมาจำเลยที่ ๑ ได้เช็คจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๓ ได้เช็คจำเลย
ที่ ๔ ให้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท ได้
ชำระไปบางส่วนยังค้างชำระอยู่ ๓๒๐,๐๐๐ บาท ขอให้จำเลยทั้งสองชำระค่าเสียหายที่ค้างชำระ
ดังกล่าวเป็นค่าฟ้องที่บรรยายโดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาพร้อมค่าขอบังคับทั้งได้อ้างอิงสิทธิซึ่ง
เป็นหลักแห่งข้อหาแล้ว ไม่จำเป็นต้องบรรยายถึงพฤติการณ์ว่าจำเลยที่ ๓ ได้เช็คจำเลยที่ ๔ อย่างไร
เพราะข้อเท็จจริงดังกล่าวสามารถนำสืบในชั้นพิจารณาคดีได้ ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม

จำเลยที่ ๑ กับที่ ๓ มิได้ตั้งจำเลยที่ ๒ กับที่ ๔ เป็นตัวแทนไปทำสัญญาประนีประนอม
ยอมความกับโจทก์ตามปกติ แต่เป็นเรื่องตัวแทนเช็ค จึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือมอบอำนาจให้กระทำแทน

ตอน ๑ หน้า ๑๒๘

๑๒๓๗/๒๕๓๕ โจทก์ตั้ง ส. ทนายความผู้รับมอบอำนาจเป็นตัวแทนบอกกล่าวบังคับ
จำนองโดยไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘ แต่
เมื่อ ส. มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลย จำเลยได้รับแล้วไม่ชำระหนี้แก่โจทก์ โจทก์
จึงนำคดีมาฟ้อง แสดงว่าโจทก์ยอมรับเอาการบอกกล่าวบังคับจำนองของ ส. เป็นการให้สัตยาบันแก่
การกระทำของ ส. ซึ่งเป็นตัวแทนแล้ว ถือได้ว่า ส. เป็นตัวแทนของโจทก์โดยชอบตามมาตรา
๘๒๓ ซึ่งการตั้งตัวแทนลักษณะเช่นนี้ไม่ต้องทำเป็นหนังสือ การบอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยจึง
ชอบแล้ว

ตอน ๕ หน้า ๕๗๗

๓๑๒๕/๒๕๓๕ จำเลยที่ ๒ ได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ ขายที่ดินแทน ในวันทำสัญญา โจทก์ได้วางมัดจำไว้ ๕,๐๐๐ บาท จึงเป็นสัญญาจะซื้อขายที่ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือหรือต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๖ การตั้งตัวแทนของจำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือหรือต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือตามมาตรา ๗๖๘

ตอน ๑๑ หน้า ๒๕๕๒

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน อำนาจหน้าที่

๒๓๗/๒๕๓๕ ตามหนังสือมอบอำนาจ ข. มีอำนาจเต็มในการขายรถยนต์ ให้เช่าซื้อรถยนต์ตลอดจนการโอนสิทธิ์รถยนต์ อำนาจเช่นนี้ย่อมหมายความรวมถึงอำนาจในการลดราคาขายหรือราคาเช่าซื้อหรือลดค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระด้วย ดังนั้น การที่ ข. ลดค่าเช่าซื้อที่ค้างอยู่ให้จำเลยที่ ๑ จึงเป็นการกระทำตามที่ได้รับมอบอำนาจมาจากโจทก์ เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้ชำระค่าเช่าซื้อตามจำนวนที่ลดลงให้โจทก์เสร็จเรียบร้อยแล้ว โจทก์ห้ามสิทธิยึดรถยนต์คันพิพาทและฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยที่ ๑ ไม่ เพราะจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ผิดสัญญาเช่าซื้อ

ข. ผู้แทนโจทก์และจำเลยที่ ๑ ได้ตกลงลดค่าเช่าซื้อที่ค้างชำระให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ ได้ชำระค่าเช่าซื้อทั้งหมดที่ค้างชำระแล้วเท่ากับคู่กรณีได้ตกลงลดค่าเช่าซื้อให้แก่กับ โดยไม่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือเป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อสัญญาเดิมที่ให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือแล้วใช้ข้อสัญญาใหม่ดังกล่าวมานั้นเอง ข้อสัญญาใหม่นี้มีผลผูกพันคู่กรณี เพราะเป็นข้อสัญญาที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน

ตอน ๒ หน้า ๒๖๖

มาตรา ๘๒๐ ตัวแทน ตัวการรับผิดชอบ

๒๔๓๘/๒๕๓๕ (ตอน ๕ หน้า ๒๐๕๓)

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทน เขต

๒๕๘/๒๕๓๕ (ตอน ๑ หน้า ๑๒๘)

๖๒๖/๒๕๓๕ จำเลยที่ ๑ ได้ชี้คดีให้ ส. ออกแสดงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๒ การที่ ส. ลงลายมือชื่อในเอกสารซึ่งมีลักษณะเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ จึงมีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ และเป็นผลให้อายุความสะดุดหยุดลง

ตอน ๕ หน้า ๘๑๕

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน สัตยาบัน

๘๕๓/๒๕๓๕ การฟ้องคดีเรื่องจดทะเบียนแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ที่ดินกับเรื่องละเมิดและเรียกค่าเสียหายที่จำเลยนำบ้านซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินดังกล่าวออกให้เช่าเป็นคนละเรื่องมิได้เกี่ยวเนื่องกัน เมื่อโจทก์มอบอำนาจให้ ย. ดำเนินคดีเฉพาะเรื่องจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดิน ไม่ได้มอบอำนาจให้ฟ้องคดีเรื่องละเมิดและเรียกค่าเสียหาย แม้โจทก์จะเบิกความว่าได้ให้ ย. ดำเนินคดีเกี่ยวกับละเมิดและเรียกค่าเสียหายด้วยก็จะฟังค่าเบิกความดังกล่าวเป็นการให้สัตยาบันตามกฎหมายหาได้ไม่ คำฟ้องเรื่องละเมิดและเรียกค่าเสียหายจึงเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตอน ๔ หน้า ๖๕๘

๑๒๓๗/๒๕๓๕ โจทก์ตั้ง ส. ทนายความผู้รับมอบอำนาจเป็นตัวแทนบอกกล่าวบังคับจ้างเองโดยไม่ได้ทำเป็นหนังสือ ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๘ แต่เมื่อ ส. มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจ้างเองไปยังจำเลย จำเลยได้รับแล้วไม่ชำระหนี้แก่โจทก์โจทก์จึงนำคดีมาฟ้อง แสดงว่าโจทก์ยอมรับเอาการบอกกล่าวบังคับจ้างเองของ ส. เป็นการให้สัตยาบันแก่การกระทำของ ส. ซึ่งเป็นตัวแทนแล้ว ถือได้ว่า ส. เป็นตัวแทนของโจทก์โดยชอบตามมาตรา ๘๒๓ ซึ่งการตั้งตัวแทนลักษณะเช่นนี้ไม่ต้องทำเป็นหนังสือ การบอกกล่าวบังคับจ้างเองแก่จำเลยจึงชอบแล้ว

ตอน ๕ หน้า ๕๗๗

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๖

มาตรา ๑๕๗ ตัวแทน

๑๑๔/๒๕๓๖ ที่ประชุมกรรมการบริษัท พ. มีมติให้ ส. และ ค. คนใดคนหนึ่งลงลายมือชื่อร่วมกับกรรมการผู้มีอำนาจของบริษัทคนใดคนหนึ่งพร้อมประทับตราสำคัญของบริษัททำการในนามบริษัทได้อีกได้ว่า บริษัท พ. ตั้งให้ ส. และ ค. เป็นตัวแทนของบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗ นิตินกรรมการขายลคเชือกที่ตัวแทนดังกล่าวได้กระทำไปจึงผูกพันบริษัท พ. จำเลยซึ่งเป็นผู้ค้าประกันหนึ่งของบริษัท พ. โดยยอมรับผิดอย่างถูกหนี่ร่วม จึงต้องร่วมรับผิดชอบเจ้าหนี้

ตอน ๑ หน้า ๘๑

๔๖๕/๒๕๓๖ บ. ได้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินจาก ป. ต่อมา บ. ได้ชำระราคาที่ดินโดยโอนเงินมาให้โจทก์ร่วมจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ผ่านทางธนาคาร โจทก์ร่วมได้เบิกเงินมา และ บ. ได้บอกโจทก์ร่วมว่าให้มอบเงินแก่จำเลยเพื่อให้จำเลยนำไปมอบให้แก่ ป. โจทก์ร่วมจึงมอบเงินจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลยไป แต่เงินที่ บ. โอนมาให้โจทก์ร่วมโดยผ่านทางธนาคารนั้น โจทก์ร่วมมีหน้าที่เพียงเบิกเงินจากธนาคารมามอบให้แก่จำเลยตามคำสั่งของ บ. เท่านั้น โจทก์ร่วมจึงเป็นเพียงตัวแทนของ บ. หาได้เป็นผู้รับฝากเงินจาก บ. ไม่ เมื่อโจทก์ร่วมได้มอบเงินให้แก่จำเลยรับไปตามคำสั่งของ บ. แล้ว ความรับผิดชอบในเงินจำนวนดังกล่าวของโจทก์ร่วมในฐานะตัวแทนก็หมดหน้าที่และหมดความรับผิดชอบต่อ บ. ตัวการ แม้จำเลยไม่ได้นำเงินไปมอบให้แก่ ป. โจทก์ร่วมจึงไม่ใช่ผู้เสียหายจากการกระทำผิดของจำเลย ผู้ได้รับความเสียหายและเป็นผู้เสียหายคือ ป.

ตอน ๒ หน้า ๒๕๓

๕๒๘/๒๕๓๖ ห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๑ ได้มอบหมายให้ ส. เป็นตัวแทนในการสั่งซื้อสินค้าจากโจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบโจทก์ในฐานะเป็นตัวการ และจำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบ แม้โจทก์มิได้กล่าวในฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวการและ ส. เป็นตัวแทนจำเลยที่ ๑ ในการสั่งซื้อสินค้าจากโจทก์ โจทก์ก็สามารถนำสืบในข้อนี้ได้ เพราะเป็นการนำสืบอธิบายข้อเท็จจริงในรายละเอียด เนื่องจากในการติดต่อทำสัญญาซื้อขายกันอาจกระทำโดยตนเองหรือโดยมีตัวแทน ไปติดต่อทำสัญญาซื้อขายแทนก็ได้ และศาลวินิจฉัยปัญหาข้อนี้ได้ไม่เป็นการนอกฟ้องนอกประเด็น

ตอน ๕ หน้า ๘๑๔

๑๐๔๘/๒๕๓๖ โจทก์ลงชื่อในหนังสือมอบอำนาจเพื่อให้จำเลยที่ ๑ นำที่พิพาทไป
จำนองธนาคาร โดยมีได้กรอกข้อความ จำเลยที่ ๑ เอาหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวมากรอกข้อความ
แล้วนำไปใช้ทำนิติกรรมซื้อขายที่พิพาทมาเป็นของจำเลยที่ ๑ หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวจึงเป็น
เอกสารปลอมต้องถือว่านิติกรรมการซื้อขายที่พิพาทมิได้เกิดขึ้น กรรมสิทธิ์ในที่พิพาทคงเป็นของ
โจทก์ ไม่ตกเป็นของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธิขายฝากที่พิพาท แม้จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จะ
จดทะเบียนรับซื้อฝากที่พิพาทจากจำเลยที่ ๑ ไว้โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตามจำเลยที่
๒ และที่ ๓ ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ โจทก์มีสิทธิขอให้เพิกถอนนิติกรรมซื้อขายและขายฝากที่จำเลยที่ ๑
ทำไปได้

ตอน ๖ หน้า ๑๐๗๐

๒๓๘๕/๒๕๓๖ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๒๘ เป็นกฎหมายว่าด้วยการจัด
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและกำหนดหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารงานส่วน
จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลให้การดำเนินการต่าง ๆ ตามโครงการของ
สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจำเลยอนุมัติเป็นไปตามระเบียบ
สำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติราชการเท่านั้น การที่ผู้ว่าราชการ
จังหวัดอนุมัติและมอบอำนาจให้หัวหน้าสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดสั่งซื้อน้ำมัน และผู้ว่า
ราชการจังหวัดทำสัญญาซื้อน้ำมัน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยการ
พัสดุ เป็นการทำหน้าที่แทนเจ้าเลยตามกฎหมาย เท่านั้น จำเลยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงยังต้อง
รับผิดชอบในการกระทำของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดอยู่ เมื่อสำนักงานเร่งรัดพัฒนา
ชนบทจังหวัดเป็นหนี้โจทก์ จำเลยจึงต้องมีหน้าที่ชำระหนี้แก่โจทก์

ตอน ๘ หน้า ๑๗๑๕

๔๘๕๔/๒๕๓๖ การขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลของเจ้าพนักงานบังคับคดีนั้น เจ้าพนักงาน
บังคับคดีมิใช่ตัวแทนของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ฉะนั้นเงื่อนไขใด ๆ ที่เจ้าพนักงาน
บังคับคดีกำหนดขึ้นในการขายทอดตลาดจึงผูกพันกันระหว่างผู้เข้าผู้ราคาในการขาย ทอดตลาด
หรือผู้ซื้อทรัพย์สินกับเจ้าพนักงานบังคับคดีเท่านั้น หากได้โอนมายังลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ตาม คำพิพากษาไม่
เพราะไม่ใช่เรื่องสัญญาตัวแทน ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีฝ่าฝืนคอบทบัญญัติ
กฤษฎีกา ๒ ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็มีสิทธิ

เพียงขอให้ศาลมีคำสั่งยกกระบวนการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ เท่านั้น

จำเลยซึ่งเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินของโจทก์ได้จากการขายทอดตลาดยื่นคำร้องขอให้ศาลส่งเงินที่ได้จากการขายไปให้แก่เจ้าหนี้ที่พนักงานที่คืน เพื่อเสียภาษีอากรในการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ตามเงื่อนไขในประกาศขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี และศาลได้จัดส่งไปแล้ว เป็นเหตุให้โจทก์ซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาขาดเงินจำนวนดังกล่าว การกระทำของจำเลยจะถือว่ามิได้สัมพันธ์กับโจทก์ไม่ได้ เพราะว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีมิใช่เป็นตัวแทนของลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์จึงไม่มีสิทธิที่จะอ้างเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดขึ้นมาฟ้องเรียกค่าภาษีอากรและค่าธรรมเนียมการโอนทรัพย์สินที่ซื้อจากจำเลยได้ แม้จำเลยจะเป็นผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นส่งเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดไปชำระค่าธรรมเนียมการโอน แต่การจะให้ส่งเงินไปตามคำร้องหรือไม่เป็นอำนาจของศาล จึงเป็นเรื่องระหว่างศาลกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา หากเห็นว่าคำสั่งของศาลชั้นต้น ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในประกาศขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดี โจทก์ก็ควรจะอุทธรณ์คำสั่งศาลนั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลย

ตอน ๑๒ หน้า ๒๗๒๗

มาตรา ๘๑๒ ตัวแทน ความรับผิดชอบ

๓๐๐๘/๒๕๓๖ โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ รับผิดชอบในฐานะที่จำเลยที่ ๑ เป็นคู่สัญญา กับโจทก์ในการรับขนสินค้าเกลือของโจทก์ทางทะเลไปยังเมืองท่ามะละกา ประเทศมาเลเซีย เพื่อส่งให้แก่บริษัท ช. แต่จำเลยที่ ๑ กระทำโดยพลการหรือประมาทเงินแล้วส่งมอบสินค้าให้แก่บริษัท ช. โดยบริษัท ช. ไม่มีใบตราส่งมาแสดง โจทก์มิได้ฟ้องโดยอ้างสิทธิในฐานะผู้ทรงใบตราส่ง แม้โจทก์จะไม่มีใบตราส่งอยู่ในครอบครองเพราะได้สลักหลังใบตราส่งให้แก่ธนาคาร ศ. และธนาคาร ศ. ได้สลักหลังให้แก่ธนาคาร อ. แล้วก็ตาม โจทก์ก็มีอำนาจฟ้อง

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๑๕ ถือว่าใบตราส่งเป็นหลักฐานสำคัญในสัญญาซื้อขาย การที่บริษัท ช. รับสินค้าเกลือจากบริษัท ท. ตัวแทนของจำเลยที่ ๑ โดยมีใบตราส่งมาแสดงบริษัท ช. จะต้องให้ประกันตามควร ซึ่งหมายถึงการค้ำประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินที่บริษัท ช. ทำหนังสือยินยอมชดใช้ค่าเสียหายกรณีส่งของโดยไม่มีใบตราส่งนั้น เป็นเพียงหนังสือยินยอมชดใช้ค่าเสียหายในกรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามหนังสือดังกล่าวโดยไม่มีหลักประกันอันใดให้ได้เลย จึงไม่ใช่เป็นการให้ประกันตามความความหมายของมาตรา ๖๑๕ การที่จำเลยที่ ๑ ส่งมอบสินค้าเกลือของโจทก์ให้แก่บริษัท ช. ไปโดยที่บริษัทดังกล่าวเงินแล้วผิดประเพณีการค้าและ

ประสงค์ของจำเลยที่ ๒ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ ได้เซดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของคน จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบกกลางนอกผู้ทุจริตเสมือนว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของคน เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้จับรถแท็กซี่โดยประมาทจนรถยนต์ของโจทก์เสียหาย อันเป็นการทำละเมิด จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบจำเลยที่ ๑ ในผลแห่งละเมิดด้วย

ตอน ๔ หน้า ๗๑๖

มาตรา ๗๕๗ ตัวแทน

๑๕/๒๕๓๗ จำเลยออกเช็คจำนวนเงินเท่ากับจำนวนเงินในตั๋วแลกเงินของคนงานให้โจทก์ยึดถือไว้เพื่อค้ำประกันเงินตามตั๋วแลกเงินที่คนงานจ่ายเป็นค่าเครื่องบินให้แก่จำเลย มีใช้จำเลยออกเช็คให้โจทก์เพื่อชำระหนี้ โจทก์จึงเป็นเพียงตัวแทนของคนงานเท่านั้น แม้เช็คจะระบุชื่อโจทก์เป็นผู้รับเงินก็มีผลเพียงให้ถือไว้แทนคนงาน หาได้ทำให้โจทก์เป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๕๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ เช็คย่อมไม่มีมูลหนี้ที่โจทก์จะเรียกร้องให้จำเลยผู้สั่งจ่ายรับผิดชอบชำระเงินให้ตนได้

ตอน ๑ หน้า ๑

๕๓๕/๒๕๓๗ ศูนย์เอกสารทางหลวงเอเชียอยู่ในสังกัดของกรมทางหลวงโจทก์ น. เป็นข้าราชการของโจทก์ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ดังกล่าว น. ทำสัญญาลงทุนไปฝึกอบรมที่ต่างประเทศกับจำเลยที่ ๑ ตามที่ น. ได้รับมอบหมายจากโจทก์ ถือได้ว่าเป็นตัวแทนของโจทก์ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ทุนสำหรับไปฝึกอบรมที่ต่างประเทศมีองค์การสหประชาชาติเป็นผู้ออกค่าเดินทาง ส่วนรัฐบาลอังกฤษภายใต้แผนโคลัมโบเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ระหว่างการฝึกอบรม ณ ประเทศอังกฤษ และต่อมารัฐบาลอังกฤษยินยอมขยายเวลาให้จำเลยที่ ๑ ศึกษาชั้นปริญญาโทอีก ๑ ปี ด้วยทุนภายใต้แผนโคลัมโบ ผ่านกรมวิเทศสหการ จึงถือได้ว่าเป็นทุนที่รัฐบาลต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศมอบให้รัฐบาลไทยและรัฐบาลไทยตกลงรับทุนนั้น โจทก์เป็นกรมในรัฐบาลไทยที่จะได้รับประโยชน์จากทุนดังกล่าว และได้ให้ตัวแทนทำสัญญากับจำเลยทั้งสอง จึงถือได้ว่าเป็นทุนของโจทก์

ตอน ๘ หน้า ๑๕๘๑

กฎหมายในการส่งมอบสินค้าเกลื่อของโจทก์ให้แก่บริษัท ช. เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหาย เนื่องจากไม่ได้รับชำระค่าสินค้าเกลื่อ จึงต้องรับผิดชอบโจทก์

ตอน ๑๐ หน้า ๒๐๖๗

มาตรา ๘๒๐ ตัวแทน ตัวการรับผิดชอบ

๒๖๓๒/๒๕๓๖ บริษัทจำเลยที่ ๑ มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการพัฒนา และเพื่อการเคหะ โจทก์ได้ฝากเงินไว้กับจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ได้ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คให้โจทก์ โดยไม่มีการประทับตรา สำคัญของจำเลยที่ ๑ เมื่อโจทก์หักทวงไปยังเลขานุการของจำเลยที่ ๒ ก็ได้รับคำตอบว่าใช้ได้ เมื่อถึงกำหนดชำระดอกเบี้ยพนักงานของจำเลยที่ ๑ ก็นำดอกเบี้ยไปชำระให้แก่โจทก์ ของใส่เอกสารที่มอบให้โจทก์เป็นของจำเลยที่ ๑ พฤติการณ์ดังกล่าวทำให้บุคคลภายนอกโดยทั่วไปเชื่อว่าการกระทำของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นการกระทำแทนจำเลยที่ ๑ ตลอดมา โจทก์ไม่ได้ตกลงหรือรู้เห็นด้วยว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติ ในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนและการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุน อาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ จึงมีโชษนิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายอันจะเป็นการนอกวัตถุประสงค์ของบริษัทจำเลยที่ ๑ ดังนั้นการที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ รับเงินจากโจทก์แล้วไม่ได้มอบหรือนำเงินเข้าบัญชีให้จำเลยที่ ๑ ย่อมเป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นตัวแทนไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่ได้มาแก่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการ และแม้หากตัวแทนจะอาศัยตำแหน่งหน้าที่อ้างชื่อจำเลยที่ ๑ หาประโยชน์ใส่ตนก็ตาม จำเลยที่ ๑ ก็จะอ้างเอาการที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นตัวแทนของตนกระทำการทุจริตหรือไม่ส่งมอบเงินแก่ตนนั้นมาบอกปิดความรับผิดชอบโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตหาได้ไม่

ตอน ๘ หน้า ๑๗๘๕

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทน เจ็ด

๘๔๔/๒๕๓๖ จำเลยที่ ๒ เป็นสหกรณ์จำกัดที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ในการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร จำเลยที่ ๒ ยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถแท็กซี่ของคนออกวิ่งรับคนโดยสาร โดยมีเครื่องหมายของจำเลยที่ ๒ ติดไว้ที่ข้างรถทั้งสองข้างแสดงให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการวิ่งรับคนโดยสารตามวัตถุประสงค์

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๗

๒๕๑๘/๒๕๓๗ จำเลยเป็นเพียงบริษัทนายหน้าในการประกันภัยและที่ปรึกษาประกันภัย แต่ตามพฤติการณ์ที่จำเลยแสดงออกในการติดต่อให้โจทก์นำเอาความเสียหายที่โจทก์รับประกันภัยไว้ไปประกันภัยต่อแก่ผู้รับประกันภัยซึ่งอยู่ต่างประเทศนั้นเกินเลขกว่าการเป็นนายหน้าแม้ผู้รับประกันภัยต่อมิได้มีหนังสือแต่งตั้งจำเลยเป็นตัวแทนให้กระทำในกิจการดังกล่าว แต่บรรพบุรุษของผู้รับประกันภัยต่อที่ได้อนุญาตให้จำเลยปฏิบัติงานแทนตนตลอดมา จำเลยย่อมอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนของผู้รับประกันภัยต่อในต่างประเทศโดยปริยายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๘๗ วรรคสอง ในกรณีเช่นนี้ตัวการไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งตัวแทนเป็นหนังสือและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๘๘๘ เมื่อตัวการซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยต่ออยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนทำสัญญาประกันภัยต่อแทนตัวการ จึงต้องรับผิดชอบสัญญาประกันภัยต่อตามลำพังตาม มาตรา ๘๒๔

ตอน ๖ หน้า ๑๒๓๑

มาตรา ๘๐๖ ตัวแทน ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๕๓๑/๒๕๓๗ จำเลยได้กู้ยืมเงิน ส. และจดทะเบียนจำนองที่ดินไว้เป็นประกันลำดับหนึ่ง และ ส. ได้ให้ผู้คัดค้านเป็นผู้รับจำนองไว้แทนโดย ส. เป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อ ส. ข่อมมีสิทธิที่จะกลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาใด ๆ ซึ่งผู้คัดค้านได้ทำไว้แทนตนก็ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ เมื่อ ส. ดำเนินการให้ผู้คัดค้านซึ่งเป็นตัวแทนโอนสิทธิเรียกร้องในสัญญาจำนองลำดับหนึ่งให้แก่ผู้ร้องตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องแล้ว ข่อมถือได้ว่า ส. ตัวการ โอนสิทธิเรียกร้องในสัญญาจำนองลำดับหนึ่งให้แก่ผู้ร้องแล้ว

ส. เป็นตัวการมิได้เปิดเผยชื่อ การตั้งผู้คัดค้านเป็นตัวแทนย่อมไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องทำเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๘๘ วรรคหนึ่ง

ตอน ๗ หน้า ๑๓๕๑

มาตรา ๘๑๒ ตัวแทน ความรับผิดชอบ

๘๓๑๔/๒๕๓๗ จำเลยเป็นพนักงานของโจทก์และเป็นทนายว่าความให้โจทก์ จึงถือว่าโจทก์เป็นตัวการและจำเลยเป็นตัวแทน เมื่อโจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบฐานะเป็นตัวแทนทำการโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้โจทก์ผู้เป็นตัวแทนเสียหายซึ่งมิได้มีบทบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะแล้ว

ข้อมมิอายุความฟ้องร้องสืบไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔ เดิม ไม่ใช่เป็นกรณีละเมิดที่ต้องใช้อายุความหนึ่งปี ตามมาตรา ๔๒๐, ๔๔๘

ตามคำสั่งข้างจำนวนเป็นนิติกรรมของโจทก์ทำหน้าที่ทนายความกำหนดไว้ว่า แม้ทนายความซึ่งได้แต่งตั้งโดยให้มีอำนาจทำการประนีประนอมยอมความได้ก็ตาม หากจะประนีประนอมยอมความแล้วให้ทนายความเสนอความเห็นพร้อมด้วยรายละเอียดในเรื่องที่จะประนีประนอมยอมความต่อโจทก์ก่อนทุกครั้ง การที่จำเลยทำการประนีประนอมยอมความกับจำเลยในคดีที่จำเลยเป็นทนายความให้โจทก์ โดยมีได้เสนอความเห็นพร้อมด้วยรายละเอียดในเรื่องที่จะตกลงหรือประนีประนอมยอมความต่อโจทก์ ข้อมถือว่าจำเลยมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของโจทก์ อันเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้โจทก์เสียหาย จำเลยต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ จำเลยจะอ้างเพียงว่าในใบแต่งตั้งทนายความให้จำเลยมีอำนาจประนีประนอมยอมความได้แล้วจำเลยข้อมมีอำนาจทำการประนีประนอมยอมความตามที่จำเลยเห็นสมควรโดยผลการหาได้ไม่

ตอน ๑๒ หน้า ๒๕๕๑

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทน เชิด

๑๕๑๐/๒๕๓๗ นิติบุคคลเป็นตัวแทนเชิดได้

ตอน ๘ หน้า ๑๖๑๑

๑๕๒๕/๒๕๓๗ การรถไฟแห่งประเทศไทยจำเลยที่ ๑ มิได้สั่งให้จำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑ ตั้งชื่อเบียร์จากบริษัท โจทก์หรือยินยอมให้จำเลยที่ ๓ ตั้งชื่อเบียร์จากโจทก์ในนามจำเลยที่ ๑ แต่เป็นเรื่องจำเลยที่ ๓ ใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริตตั้งชื่อเบียร์จากโจทก์เองโดยผลการ การที่จำเลยที่ ๓ ใช้อำนาจหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้โดยใช้ใบรับเงินของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ก็ไม่รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๓ กระทำ การกระทำของจำเลยที่ ๓ ต่าง ๆ จำเลยที่ ๑ มิได้มีส่วนได้เสียหรือยินยอมด้วย จำเลยที่ ๓ จึงมิใช่ตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๑

ตอน ๘ หน้า ๑๗๕๔

๒๐๐๑/๒๕๓๗) จำเลยที่ ๓ เป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการเดินรถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยสารโดยใช้รถยนต์รับจ้างสามล้อและส่งเสริมการประกอบอาชีพผู้ขับรถยนต์รับจ้างสามล้อ และตามฟ้องของโจทก์ก็บรรยายว่า จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนหรือเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกับจำเลยที่ ๓ โดยมีการดำเนินการนำรถยนต์รับจ้างสามล้อคันเกิดเหตุมารับจ้างบรรทุกคนโดยสารตามวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๓ โดยมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจำเลยที่ ๓ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์รับจ้างสามล้อออกวิ่งรับส่งคนโดยสารในนามของจำเลยที่ ๓ โดยมีพฤติการณ์ที่แสดงว่าจำเลยที่ ๓ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์รับจ้างสามล้อออกวิ่งรับส่งคนโดยสารในนามของจำเลยที่ ๓ โดยเปิดเผย ซึ่งจำเลยที่ ๓ ได้รับประโยชน์จากจำเลยที่ ๒ ที่เป็นสมาชิกนำรถเข้าวิ่งร่วมด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๓ ได้เชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๓ โดยวิญญูชนทั่วไปย่อมจะเข้าใจว่าจำเลยที่ ๓ เป็นผู้ประกอบกิจการเดินรถยนต์รับจ้างสามล้อ และในกิจการของจำเลยที่ ๓ ดังนั้นจำเลยที่ ๓ ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกผู้ทุจริตเสมือนว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของตน เมื่อจำเลยที่ ๑ ในฐานะตัวแทนทำละเมิดต่อโจทก์ จำเลยที่ ๓ ก็ต้องรับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในฐานะตัวการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๗, ๔๒๑

จำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าของรถยนต์รับจ้างสามล้อคันเกิดเหตุเป็นสมาชิกของจำเลยที่ ๓ ได้เข้าร่วมกิจการกับจำเลยที่ ๓ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้รถยนต์รับจ้างสามล้อคันเกิดเหตุออกวิ่งบรรทุกคนโดยสารได้โดยชอบ โดยยินยอมปฏิบัติตามกฎและระเบียบของจำเลยที่ ๓ และกฎกระทรวงโดยเฉพาะอย่างยิ่งจำเลยที่ ๒ ได้รับประโยชน์จากการที่จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์รับจ้างสามล้อออกวิ่งรับจ้างแสดงว่าจำเลยที่ ๒ เข้าร่วมกับจำเลยที่ ๓ ดำเนินกิจการเดินรถยนต์รับจ้างสามล้อตามวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๓ ด้วย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการร่วมกับจำเลยที่ ๓ ทำการเชิดให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ด้วย

ตอน ๗ หน้า ๑๔๖๘

มาตรา ๘๒๔ ตัวแทน ตัวการอยู่ต่างประเทศ

๒๕๑๕/๒๕๓๗) จำเลยเป็นเพียงบริษัทนายหน้าในการประกันภัยและที่ปรึกษาประกันภัย แต่ตามพฤติการณ์ที่จำเลยแสดงออกในการติดต่อให้โจทก์นำเอาความเสี่ยงภัยที่โจทก์รับประกันภัยไว้ไปประกันภัยต่อแก่ผู้รับประกันภัยซึ่งอยู่ต่างประเทศนั้นเกินเลยกว่าการเป็นนายหน้า แม้ผู้รับประกันภัยต่อมิได้มีหนังสือแต่งตั้งจำเลยเป็นตัวแทนให้กระทำในกิจการดังกล่าว แต่การปฏิบัติของผู้รับประกันภัยต่อที่ได้ยินยอมให้จำเลยปฏิบัติงานแทนตนตลอดมา จำเลยย่อมอยู่ในฐานะเป็นตัวแทนของผู้รับประกันภัยต่อในต่างประเทศโดยปริยายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๗ วรรคสอง ในกรณีเช่นนี้ตัวการไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งตัวแทนเป็นหนังสือและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา

๘๕๘ เมื่อตัวการซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยค่ออยู่ต่างประเทศ และมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ จำเลยซึ่งเป็นตัวแทนทำสัญญาประกันภัยค่อแทนตัวการ จึงต้องรับผิดชอบสัญญาประกันภัยค่อตามลำพังตาม มาตรา ๘๒๔

ตอน ๖ หน้า ๑๒๓๑

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๘

มาตรา ๘๕๘ ตัวแทน

๕๓๘๖/๒๕๓๘ การที่โจทก์ขอให้จำเลยเป็นผู้ติดต่อกับ ท. เพื่อแพร่ภาพออกอากาศโฆษณาสินค้าทางโทรทัศน์ตามวันเวลาที่ตกลงกับโจทก์นั้น เป็นการตกลงให้กระทำการแทนโจทก์ต่อบุคคลที่สาม ผลสำเร็จของการกระทำมิใช่อยู่ที่การติดต่อก่อนเวลาแพร่ภาพเท่านั้น แต่รวมถึงการแพร่ภาพโฆษณาสินค้าโจทก์จนครบถ้วน และกิจการที่ทำนั้นอยู่ในอำนาจสั่งการหรือบังคับบัญชาของโจทก์ โดยโจทก์กำหนดวันแพร่ภาพและบอกเลิกการโฆษณา จึงเป็นสัญญาตัวแทน มิใช่สัญญาจ้างทำของ

เล่มที่ ๑๑ หน้า ๒๒๐

มาตรา ๘๕๘ การตั้งตัวแทน

๑๑๕๐/๒๕๓๘ การซื้อขายหุ้นหรือหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ มิใช่การซื้อขายหุ้นตามปกติธรรมดาไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามแบบของการโอนหุ้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๒๕ และการตั้งตัวแทนเพื่อซื้อและขายหุ้นดังกล่าวก็ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือ

เล่มที่ ๘ หน้า ๘๑

๓๘๒๑/๒๕๓๘ หนังสือมอบอำนาจที่โจทก์แต่ฝ่ายเดียวลงลายมือชื่อเป็นผู้มอบอำนาจให้ ก. กระทำกิจการติดตามทวงถามหนี้สินตลอดจนดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสามแทนโจทก์นั้น แม้ ก. ไม่ได้ลงชื่อเป็นผู้รับมอบอำนาจด้วย เพียงแต่มาเบิกความยืนยันว่าได้รับมอบอำนาจจากโจทก์ตามหนังสือมอบอำนาจก็ตาม หนังสือมอบอำนาจย่อมสมบูรณ์และมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย ก. จึงมีอำนาจฟ้องคดีแทนโจทก์

เล่มที่ ๑๒ หน้า ๖๗

มาตรา ๘๐๑ ตัวแทน

๔๒๖/๒๕๓๘ หนังสือมอบอำนาจเป็นกรณีที่ตัวการมอบหมายให้ตัวแทนทำกิจการใด ๆ ที่มีไร้งกิจการเฉพาะตัวแทนตัวการ ตัวการขอมอบอำนาจให้ตัวแทนทำกิจการใด ๆ ส่วนหน้า รวมทั้งการฟ้องคดีได้โดยไม่จำกัดเวลา และไม่จำกัดระบุบุคคลที่ต้องถูกฟ้องไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่า เป็นผู้ใด ส่วนตัวการจะมีอำนาจฟ้องบุคคลใดได้หรือไม่ เป็นเรื่องที่จะพิจารณาในขณะยื่นคำฟ้องว่ามีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของตัวการตามกฎหมายแห่งหรือไม่ โจทก์มอบอำนาจให้ ข. มีอำนาจทำกิจการต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้รวมทั้งฟ้องคดีเรียกร้องหนี้สิน ฯลฯ ด้วยมิใช่เป็นกรณีที่ ข. ซึ่งเป็นตัวแทนได้มอบอำนาจทั่วไปจากโจทก์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๐๑

เล่มที่ ๕ หน้า ๔๗

มาตรา ๘๐๕ ตัวแทน

๑๐๕๒/๒๕๓๘ โจทก์ลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจโดยยังไม่กรอกข้อความ
จำนวนที่ ๑ นำหนังสือมอบอำนาจนั้นไปกรอกข้อความว่า โจทก์มอบอำนาจให้จำนวนที่ ๑ เป็นผู้
อำนาจยื่นคำขอจดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทซึ่งเป็นของโจทก์ให้แก่จำนวนที่ ๑ เป็นผู้ยื่น
คำขอจดทะเบียน โอนขายที่ดินพิพาทซึ่งเป็น โจทก์ให้แก่จำนวนที่ ๑ โดยโจทก์ไม่รู้เห็นด้วย นิตกรรมกร โอน
เกิดขึ้นจากการทุจริต จึงตกเป็นโมฆะ ถือเสมือนว่ามีได้มีนิตกรรมกร โอนเกิดขึ้น กรรมสิทธิ์ใน
ที่ดินพิพาทยังคงเป็นของโจทก์ ฉะนั้น การที่จำนวนที่ ๒ รับจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทไว้จาก
จำนวนที่ ๑ จึงไม่เกิดผลให้จำนวนที่ ๒ มีสิทธิตามนิตกรรมกรจำนอง โจทก์จึงมีสิทธิขอให้เพิกถอน
นิตกรรมกรจำนองระหว่างจำนวนที่ ๑ กับจำนวนที่ ๒ ได้

เล่มที่ ๖ หน้า ๔๕

มาตรา ๘๐๖ ตัวการมิได้เปิดเผยชื่อ

๓๐๔/๒๕๓๘ การที่จำนวนยอมให้ใส่ชื่อ ข. ในโฉนดที่ดินแทนจำนวนเป็นเรื่องที่จำนวน
ซึ่งเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อยอมให้ ข. ผู้เป็นตัวแทนทำการออกนอกหน้าเป็นตัวการว่าเป็นผู้มีกรรม-
สิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว จำนวนจึงหาอาจทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีต่อ
ข. ผู้เป็นตัวแทนและชวนขายได้กรรมสิทธิ์มาก่อนที่จะรู้ว่า ข. เป็นตัวแทนของจำนวนได้ไม่

เล่มที่ ๕ หน้า ๒๘

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๑๘๕๒/๒๕๓๘ โจทก์ซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยผู้รับช่วงสิทธิไม่ได้นำสืบแจ้งชัดว่าจำเลย เป็นฝ่ายขับรถยนต์โดยประมาทเลินเล่อมากกว่า ว. การที่พนักงานสอบสวนทำบันทึกรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแม่เพียงเพื่อเปรียบเทียบปรับทั้งจำเลยและ ว. แต่เมื่อเอกสารนั้นมีข้อขัดแย้งกันให้ต่างคนต่างซ่อมรถยนต์ที่เสียหาย โดยที่ขณะนั้นเจ้าของรถยนต์ที่โจทก์รับประกันภัยไม่ได้คัดค้าน แสดงว่าเหตุเกิดจากความประมาทของจำเลยและ ว. ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน จึงได้มีการตกลงกันเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นให้เสร็จไปด้วยต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน โดยการสละสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่จะพึงมีต่อกัน จึงเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นผลให้มูลละเมิดซึ่งมีอยู่ระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๕๐-๘๕๒ และเท่ากับเจ้าของรถยนต์แสดงออกหรือยอมให้ ว. แสดงออกว่า ว. เป็นตัวแทนในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับจำเลยซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้ทุจริต ตามมาตรา ๘๒๑ ส่วนที่มีการทำรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีขึ้นอีกหนึ่งฉบับในภายหลัง เมื่อจำเลยและเจ้าของรถยนต์ไม่ได้มีเจตนาที่จะผูกพันกันตามที่บันทึกไว้จึงไม่มีผลบังคับ และไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์ของสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำไว้ก่อนแล้ว โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยให้รับผิดชอบในมูลละเมิดที่ระงับสิ้นไปแล้วในฐานะผู้รับช่วงสิทธิได้

เล่มที่ ๘ หน้า ๑๔๘

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๕

๕๐๕๕/๒๕๓๕ จำเลยที่ ๓ รับโอนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินที่จำเลยที่ ๒ มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคนต่างด้าวโดยเสียค่าตอบแทนและ โดยทุจริตเป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อยอมให้จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนทำการออกหน้าเป็นตัวการจำเลยที่ ๑ หากอาจทำให้เสื่อมเสียสิทธิของจำเลยที่ ๓ ที่มีต่อจำเลยที่ ๒ และชวนชวนได้สิทธิมาก่อนที่จะรู้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนไม่ โจทก์ซึ่งเป็นเพียงผู้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินพิพาทกับจำเลยที่ ๑ จึงขอให้เพิกถอนการโอนขายที่ดินระหว่างจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ และบังคับให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันโอนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ไม่ได้

เล่มที่ ๑๑ หน้า ๑๒๗

มาตรา ๘๖๗ ตัวแทน

๑๖๘๘/๒๕๓๕ ส. เป็นพนักงานขายของโจทก์ มีหน้าที่นำสินค้าไปเสนอขายให้แก่ลูกค้า การที่ ส. เสนอขายสินค้าของโจทก์ให้แก่จำเลย ข้อมติได้ว่า ส. เป็นตัวแทนของโจทก์โดยปริยาย การที่ ส. รับรองกับจำเลยว่าถ้าสินค้าที่จำเลยซื้อจากโจทก์ไม่สามารถใช้ได้ยอมให้คืนสินค้าและยอมคืนเช็คค่าสินค้าให้จำเลยจึงผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นตัวการตามข้อตกลงที่ ส. ได้ทำไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบเช็ค

ตอน ๕ หน้า ๘๒๗

๓๕๓๕/๒๕๓๕ จำเลยที่ ๓ เป็นข้าราชการในสังกัดกรม จำเลยที่ ๑ ได้นำรถยนต์ของจำเลยที่ ๑ ไปทำสัญญาว่าจ้างให้โจทก์ซ่อมโดยไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการจัดซื้อและจัดจ้าง ทั้งจำเลยที่ ๑ ไม่ได้มอบหมายหรือตกลงยินยอมให้จำเลยที่ ๓ เป็นตัวแทนไปทำสัญญาจ้างโจทก์ดังกล่าวและจำเลยที่ ๓ มิได้เป็นตัวแทนเช็คของจำเลยที่ ๑ จึงไม่ผูกพันจำเลยที่ ๑ ด้วย จำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

ตอน ๘ หน้า ๑๕๑๕

มาตรา ๘๒๐ ตัวแทน ความรับผิดชอบของตัวการ

๑๖๘๘/๒๕๓๕ ส. เป็นพนักงานขายของโจทก์ มีหน้าที่นำสินค้าไปเสนอขายให้แก่ลูกค้า การที่ ส. เสนอขายสินค้าของโจทก์ให้แก่จำเลย ข้อมติได้ว่า ส. เป็นตัวแทนของโจทก์โดยปริยาย การที่ ส. รับรองกับจำเลยว่าถ้าสินค้าที่จำเลยซื้อจากโจทก์ไม่สามารถใช้ได้ยอมให้คืนสินค้าและยอมคืนเช็คค่าสินค้าให้จำเลยจึงผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นตัวการตามข้อตกลงที่ ส. ได้ทำไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบเช็ค

ตอน ๕ หน้า ๘๒๗

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๖๓๔๘/๒๕๓๕

ผู้ที่จะเป็นคู่ความในคดีได้ต้องเป็นบุคคลและคำว่าบุคคลนั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล สำหรับนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕ ให้มีขึ้นได้ก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น เมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดให้ส่วนอำเภอเมืองชลบุรีจำนวนที่ ๑ เป็นนิติบุคคล จำนวนที่ ๑ จึงเป็นเพียงส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีมิใช่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โจทก์จึงไม่สามารถฟ้องจำนวนที่ ๑ ให้คืนภาษีโรงเรือนแก่โจทก์ได้

ตัวแทนเขตของนิติบุคคลย่อมไม่เป็นนิติบุคคลตามนิติบุคคลตัวการไปด้วย

ตอน ๑๒ หน้า ๒๓๖๔

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทนรับมอบอำนาจเฉพาะการ

๔๐๐๘/๒๕๓๕

โจทก์มอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจฟ้องจำนวนทั้งสองในข้อหาผิดสัญญาเช่าซื้อและสัญญาจำประกันไปจนเสร็จการ แม้ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์จะเคยฟ้องจำนวนทั้งสองในข้อหาดังกล่าวมาครั้งหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ในคดีเดิมศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีเพราะโจทก์ขาดนัดพิจารณากรณีจึงยังไม่เสร็จการตามที่ได้มอบอำนาจไว้ การที่ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์อาศัยหนังสือมอบอำนาจที่เคยฟ้องจำนวนทั้งสองในคดีเดิมมาฟ้องจำนวนทั้งสองเป็นคดีนี้ใหม่ภายในกำหนดอายุความในข้อหาเดิมอันเป็นมูลหนี้เดียวกัน ย่อมเป็นการฟ้องตามข้อกำหนดของหนังสือมอบอำนาจ จึงไม่จำเป็นต้องทำหนังสือมอบอำนาจใหม่

เล่มที่ ๗ หน้า ๕๒

มาตรา ๘๐๖ ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๔๓๖๒/๒๕๓๕

จำนวนที่ ๑ เป็นมารดาของจำนวนที่ ๒ จำนวนที่ ๑ ได้เคยขายบ้านซึ่งจำนวนที่ ๒ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อยู่ด้วย แม้จำนวนที่ ๒ จะเบิกความว่าไม่ได้รู้เห็นยินยอมให้จำนวนที่ ๑ ขายบ้านดังกล่าว แต่เมื่อจำนวนที่ ๒ ทราบเรื่องขายบ้านแล้วก็ได้ดำเนินการใด ๆ ถือเป็นการยอมรับการจัดการของจำนวนที่ ๑ และในการจัดการดูแลรวมทั้งการขายที่ดินพิพาท จำนวนที่ ๒ ก็ปล่อยให้เป็นการจัดการของจำนวนที่ ๑ โดยลำพัง พฤติการณ์ของจำนวนที่ ๒ เช่นนี้เป็นการแสดงออกที่มีผลให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องเข้าใจและรับรู้ถึงอำนาจการจัดการของจำนวนที่ ๑ เป็นการชัด

จำเลยที่ ๑ ให้กระทำการแทนจำเลยที่ ๒ โดยออกหน้าเสมือนเป็นคู่การ แม้ในสัญญาซื้อขายที่ดินจะมีได้ระบุว่าจำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปในฐานะตัวแทนจำเลยที่ ๒ ก็ตาม แต่จากพฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ปฏิบัติแสดงออกดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ ทำการแทนจำเลยที่ ๒ โดยออกหน้าเป็นคู่การตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๘๐๖ นอกจากนี้ยังได้ความว่าจำเลยที่ ๒ ส่งข้อสัถ์หลังเช็คพิพาทที่ได้รับจากโจทก์และมอบให้จำเลยที่ ๑ รับเงินค้ำเช็คไป แสดงชัดว่าเป็นการยอมรับผลแห่งสัญญาซื้อขายที่ดินที่จำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำการแทนโดยออกหน้าเป็นคู่การ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นคู่การที่มีได้เปิดเผยชื่อนั้นได้กลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาที่ตัวแทนได้ทำแทนตนนั้นแล้ว ทั้งยังมีผลเป็นการให้สัตยาบันแก่การกระทำของจำเลยที่ ๑ อีกด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๓ จำเลยที่ ๒ จึงต้องผูกพันตามสัญญาซื้อขายที่ดิน

เล่มที่ ๕ หน้า ๖๑

มาตรา ๘๒๐ คู่การรับผิดชอบ

๑๖๘๘/๒๕๓๕ การที่พนักงานขายเสนอขายสินค้าของโจทก์แก่จำเลยย่อมถือได้ว่าเป็นตัวแทนของโจทก์โดยปริยาย และการที่พนักงานขายสินค้าของโจทก์รับรองกับจำเลยว่าถ้าสินค้าที่จำเลยซื้อจากโจทก์ไม่สามารถใช้ผลิตสินค้าได้ยอมให้คืนสินค้าและยอมคืนเช็คพิพาทให้จำเลย ซึ่งยอมผูกพันโจทก์ซึ่งเป็นคู่การให้ต้องยอมรับผลในข้อตกลงที่ได้ทำไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๐ โจทก์ไม่มีสิทธินำเช็คพิพาทมาฟ้องจำเลย

เล่มที่ ๗ หน้า ๕

๓๑๒๑-๓๔๖๑/๒๕๓๕ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ข้อ ๒ นิยามคำว่านายจ้างว่า กรณีนายจ้างเป็นนิติบุคคลให้หมายถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจทำการแทนจำเลยที่ ๑ จึงเป็นนายจ้างของโจทก์ทั้งหมดแต่กรณีต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๖๘ เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เลิกจ้างโจทก์โดยกระทำในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทนจึงไม่ต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัว

เล่มที่ ๘ หน้า ๓๐

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๔๓๖๒/๒๕๓๕ จำเลยที่ ๑ เป็นมารดาของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ได้เคยขายบ้านซึ่งจำเลยที่ ๒ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อยู่ด้วย แม้จำเลยที่ ๒ จะเบิกความว่าไม่ได้รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขายบ้านดังกล่าว แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ ทราบเรื่องขายบ้านแล้วก็ได้ดำเนินการใด ๆ ถือเป็นการยอมรับการจัดการของจำเลยที่ ๑ และในการจัดการดูแลรวมทั้งการขายที่ดินพิพาท จำเลยที่ ๒ ก็ปล่อยให้เป็นการจัดการของจำเลยที่ ๑ โดยลำพัง พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๒ เช่นนี้เป็น การแสดงออกที่มีผลให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องเข้าใจและรับรู้ถึงอำนาจการจัดการของจำเลยที่ ๑ เป็นการเชิดจำเลยที่ ๑ ให้กระทำการแทนจำเลยที่ ๒ โดยออกหน้าเสมือนเป็นตัวการ แม้ในสัญญาซื้อขายที่ดิน จะมีได้ระบุว่าจำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปในฐานะตัวแทนจำเลยที่ ๒ ก็ตาม แต่จากพฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ปฏิบัติแสดงออกดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ ทำการแทนจำเลยที่ ๒ โดยออกหน้าเป็นตัวการตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๘๐๖ นอกจากนี้ยังได้ความว่าจำเลยที่ ๒ ลงชื่อสลักหลังเช็คพิพาทที่ได้รับจากโจทก์และมอบให้จำเลยที่ ๑ รับเงินตามเช็คไป แสดงชัดว่าเป็น การยอมรับผลแห่งสัญญาซื้อขายที่ดินที่จำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำการแทนโดยออกหน้าเป็นตัวการ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการที่มีได้เปิดเผยชื่อนั้นได้กลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาที่ ตัวแทนได้ทำแทนตนนั้นแล้ว ทั้งยังมีผลเป็นการให้สัตยาบันแก่การกระทำของจำเลยที่ ๑ อีกด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๑ จำเลยที่ ๒ จึงต้องผูกพันตามสัญญาซื้อขายที่ดิน

(เล่มที่ ๘ หน้า ๖๑)

มาตรา ๘๒๒ ตัวแทนทำการเกินอำนาจ

๖๕๔๐/๒๕๓๕ โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนขายที่ดินพิพาทระหว่าง โจทก์กับจำเลยที่ ๑ โดยอ้างว่าจำเลยที่ ๑ ปลอมหนังสือมอบอำนาจที่โจทก์ลงชื่อไว้ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขาดนัดยื่นคำให้การ ประเด็นข้อพิพาทย่อมเกิดจากข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาตามฟ้องโจทก์ เท่านั้นว่า จำเลยกระทำการดังที่โจทก์อ้างหรือไม่ แม้จำเลยที่ ๑ มีสิทธิชก้านพยานโจทก์และอ้าง ตนเองเข้าเบิกความได้ก็เป็นไปเพื่อทำลายน้ำหนักคำพยานของโจทก์ในประเด็นแห่งคดี ไม่มีสิทธิ อ้างข้อเท็จจริงขึ้นใหม่โดยที่ตนมิได้ให้การไว้ และเมื่อคดีฟังได้ความคำฟ้องโจทก์ นิติกรรม การซื้อขายระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงไม่ชอบ จำเลยที่ ๑ ไม่มีสิทธินำที่ดินพิพาทไปโอนขายให้แก่ จำเลยที่ ๒ ซึ่งไม่ว่าจำเลยที่ ๒ จะสุจริตหรือไม่ ก็ไม่มีสิทธิดีกว่าจำเลยที่ ๑ ผู้โอนโจทก์ย่อมมีสิทธิ ติดตามเอาคืนทรัพย์สินของตน

เล่มที่ ๑๐ หน้า ๒๓๗

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทนทำการโดยปราศจากอำนาจ

๔๓๖๒/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๑ เป็นมารดาของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ ได้เคยขายบ้านซึ่งจำเลยที่ ๒ มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อยู่ด้วย แม้จำเลยที่ ๒ จะเบิกความว่าไม่ได้รู้เห็นยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ขายบ้านดังกล่าว แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ ทราบเรื่องขายบ้านแล้วก็ได้ดำเนินการใด ๆ ถือเป็นการยอมรับการจัดการของจำเลยที่ ๑ และในการจัดการดูแลรวมทั้งการขายที่ดินพิพาท จำเลยที่ ๒ ก็ปล่อยให้เป็นการจัดการของจำเลยที่ ๑ โดยลำพัง พฤติการณ์ของจำเลยที่ ๒ เช่นนี้เป็น การแสดงออกที่มีผลให้ผู้อื่นที่เกี่ยวข้องเข้าใจและรับรู้ถึงอำนาจการจัดการของจำเลยที่ ๑ เป็นการเชิดจำเลยที่ ๑ ให้กระทำการแทนจำเลยที่ ๒ โดยออกหน้าเสมือนเป็นตัวแทน แม้ในสัญญาซื้อขายที่ดินจะมีได้ระบุว่าจำเลยที่ ๑ ได้กระทำไปในฐานะตัวแทนจำเลยที่ ๒ ก็ตาม แต่จากพฤติการณ์ที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ปฏิบัติแสดงออกดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ ทำการแทนจำเลยที่ ๒ โดยออกหน้าเป็นตัวแทนตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๘๐๖ นอกจากนี้ยังได้ความว่าจำเลยที่ ๒ ลงชื่อสติกหลังเช็คพิพาทที่ได้รับจากโจทก์และมอบให้จำเลยที่ ๑ รับเงินตามเช็คไป แสดงชัดว่าเป็น การยอมรับผลแห่งสัญญาซื้อขายที่ดินที่จำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำการแทนโดยออกหน้าเป็นตัวแทน ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนที่มีได้เปิดเผยชื่อนั้นได้กลับแสดงตนให้ปรากฏและเข้ารับเอาสัญญาที่ตัวแทนได้ทำแทนคนนั้นแล้ว ทั้งยังมีผลเป็นการให้สัตยาบันแก่การกระทำของจำเลยที่ ๑ อีกด้วย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๓ จำเลยที่ ๒ จึงต้องผูกพันตามสัญญาซื้อขายที่ดิน

(เล่มที่ ๘ หน้า ๖๑)

๘๐๘๕/๒๕๓๘ จำเลยที่ ๒ ลงชื่อในสัญญาเพียงคนเดียว โดยระบุว่าประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ โดยไม่ประทับตราบริษัท เป็นการไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของบริษัทที่ต้องมีกรรมการ ๒ คน ลงชื่อร่วมกันและประทับตราบริษัท แต่เมื่อจำเลยที่ ๑ ก็ให้การยอมรับว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ทำสัญญากับโจทก์ ถือว่าเป็นการให้สัตยาบันและมีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาเป็นส่วนตัว

เล่มที่ ๑๐ หน้า ๒๗๐

มาตรา ๗๕๘ ตัวแทน แจบ

๕๕๐๒/๒๕๔๐ การบอกกล่าวบังคับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๘ บังคับให้ทำเป็นหนังสือเท่านั้น มิได้กำหนดเป็นแบบ การที่ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลย โดยโจทก์ผู้มอบอำนาจให้ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองโดยมิได้ทำเป็นหนังสือ เมื่อต่อมาโจทก์ได้แต่งตั้ง อ. เป็นทนายฟ้องร้องบังคับจำนองต่อจำเลย และโจทก์เบิกความยืนยันการมอบอำนาจดังกล่าว ถือได้ว่าโจทก์ได้ให้สัตยาบันการบอกกล่าวบังคับจำนอง จึงเป็นการบอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบ มิได้ตกเป็นโมฆะ

ตอน ๑๐ หน้า ๑๘๘๕

มาตรา ๘๐๖ ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๗๐๗๕/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแทนโจทก์ในส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ครึ่งหนึ่ง โจทก์อยู่ในฐานะเป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อ เมื่อจำเลยที่ ๑ นำที่ดินไปขายฝากแก่สามีจำเลยที่ ๒ ก็ต้องถือว่าโจทก์ยอมให้จำเลยที่ ๑ ทำการออกหน้าเป็นตัวการในการขายฝาก โจทก์ไม่อาจจะทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของสามีจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอันเขามีต่อจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทน และสามีจำเลยที่ ๒ ขวนขวายได้มาแต่ก่อนที่จะรู้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ การขายฝากที่จำเลยที่ ๑ ทำไว้แก่สามีจำเลยที่ ๒ จึงมีผลผูกพันกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนของโจทก์ด้วย

ตอน ๑๒ หน้า ๒๓๕๓

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน สัตยาบัน

๓๒๕/๒๕๔๐ โจทก์ฟ้องว่า บริษัทจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ได้ร่วมกันทำหนังสือสัญญาจะขายบ้านพร้อมที่ดินให้แก่โจทก์ ไม่ได้กล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๒ กระทำการแทนจำเลยที่ ๑ แต่การที่จำเลยที่ ๒ กระทำการของจำเลยที่ ๑ ลงลายมือชื่อในช่องผู้จะขายและคามหนังสือสัญญาระบุว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้จะขาย ย่อมแสดงว่าจำเลยที่ ๒ กระทำการแทนจำเลยที่ ๑ กรณีจึงเป็นเรื่องความเกี่ยวพันกันในระหว่างกรรมกรกับบริษัทและบุคคลภายนอก ต้องบังคับตามบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ เมื่อจำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อในสัญญาจะซื้อจะขายอันเป็นการทำแทนจำเลยที่ ๑ แม้ตามข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จะไม่มีอำนาจลงลายมือชื่อผูกพันจำเลยที่ ๑ แต่ในวันนัดจดทะเบียนจำเลยที่ ๒ แจ้งให้กรรมการจำเลยที่ ๑ รอผู้ซื้อเพื่อไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ กรรมการจำเลยที่ ๑ จึงรออยู่ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ให้สัตยาบันตามมาตรา ๘๒๓ แล้ว สัญญาจะซื้อจะขายจึงผูกพันจำเลยที่ ๑

ตอน ๑ หน้า ๘๘

๕๕๐๒/๒๕๔๐ การบอกกล่าวบังคับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๘ บังคับให้ทำเป็นหนังสือเท่านั้น มิได้กำหนดเป็นแบบ การที่ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลย โดยโจทก์ผู้มอบอำนาจให้ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองโดยมิได้ทำเป็นหนังสือเมื่อต่อมาโจทก์ได้แต่งตั้ง อ. เป็นทนายฟ้องร้องบังคับจำนองต่อจำเลย และโจทก์เบิกความยืนยันการมอบอำนาจดังกล่าว ถือได้ว่าโจทก์ได้ให้สัตยาบันการบอกกล่าวบังคับจำนอง จึงเป็นการบอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบ มิได้ตกเป็นโมฆะ

ตอน ๑๐ หน้า ๑๘๘๕

มาตรา ๗๕๘ การตั้งตัวแทน

๕๕๐๒/๒๕๔๐ การบอกกล่าวบังคับจำนองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘ บังคับให้ทำเป็นหนังสือเท่านั้น มิได้กำหนดเป็นแบบไว้ โจทก์มอบอำนาจให้ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลย โดยมีได้มอบอำนาจเป็นหนังสือ อ. ได้บอกกล่าวบังคับจำนองในนามโจทก์ เมื่อต่อมาโจทก์ได้แต่งตั้งให้ อ. เป็นทนายความฟ้องร้องบังคับจำนองต่อจำเลย โจทก์ได้เบิกความยืนยันการมอบอำนาจให้ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองต่อจำเลย ถือว่าโจทก์ได้ให้สัตยาบันการบอกกล่าวบังคับจำนองให้จำเลยทราบแล้ว การบอกกล่าวบังคับจำนองของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายไม่ตกเป็นโมฆะ

เล่มที่ ๕ หน้า ๑๘๘

มาตรา ๘๐๖ ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๓๐๗๕/๒๕๔๐ การที่จำเลยที่ ๑ มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นการมีชื่อแทนในส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ครั้งหนึ่ง จำเลยที่ ๑ จึงมีฐานะเป็นตัวแทนของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับที่ดินของโจทก์ และโจทก์อยู่ในฐานะเป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อ เมื่อจำเลยที่ ๑ ซึ่งมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดนำที่ดินไปขายฝากแก่สามีจำเลยที่ ๒ ก็ต้องถือว่าโจทก์ยอมให้จำเลยที่ ๑ ทำการออกหน้าเป็นตัวการในการขายฝาก โจทก์หาอาจจะทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของสามีจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอันเขามีต่อจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทน และสามีจำเลยที่ ๒ ขวนขวายได้มาแต่ก่อนที่จะรู้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนไม่ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๐๖ การขายฝากที่จำเลยที่ ๑ ทำไว้แก่สามีจำเลยที่ ๒ จึงมีผลผูกพันกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนของโจทก์ด้วย

เล่มที่ ๑๑ หน้า ๑๕๑

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๕๐๐๒/๒๕๔๐ หลังจากจำเลยที่ ๒ พ้นจากการเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการแล้ว จำเลยที่ ๒ ยังคงแสดงตนเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ โดยจำเลยที่ ๑ ขอมให้จำเลยที่ ๒ เข้าสัญญา กู้เบิกเงินเกินบัญชีและสัญญารับมอบสินค้าเชื่อกับโจทก์รวมทั้งดำเนินการขายลดเช็คแก่โจทก์ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เชิดหรือให้จำเลยที่ ๒ เชิดตัวเองทำการแทนจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบโจทก์ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๑ สัญญาที่จำเลยที่ ๒ ทำกับโจทก์จึงมีผลใช้บังคับได้

เล่มที่ ๘ หน้า ๘๐

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทนทำการโดยปราศจากอำนาจ

๕๕๐๒/๒๕๔๐ การบอกกล่าวบังคับจำนองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๒๘ บังคับให้ทำเป็นหนังสือเท่านั้น มิได้กำหนดเป็นแบบไว้ โจทก์มอบอำนาจให้ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลย โดยมีได้มอบอำนาจเป็นหนังสือ อ. ได้บอกกล่าวบังคับจำนองในนามโจทก์ เมื่อต่อมา โจทก์ได้แต่งตั้งให้ อ. เป็นทนายความฟ้องร้องบังคับจำนองต่อจำเลย โจทก์ได้เบิกความยืนยันการมอบอำนาจให้ อ. บอกกล่าวบังคับจำนองต่อจำเลย ถือว่าโจทก์ได้ให้สัตยาบันการบอกกล่าวบังคับจำนองให้จำเลยทราบแล้ว การบอกกล่าวบังคับจำนองของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายไม่ตกเป็นโมฆะ

เล่มที่ ๘ หน้า ๑๘๘

มาตรา ๘๒๔. คดีการอยู่ต่างประเทศ

๘๑๘๓-๘๑๘๖/๒๕๔๐ สัญญาจ้างงานเพื่อให้คนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ระหว่างบริษัทจัดหางาน อ. จำกัด ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตจัดหางานกับโจทก์ทั้งสี่ซึ่งเป็นคนหางาน ทั้งสองฝ่ายตกลงให้จำเลยจัดหางานแก่โจทก์ทั้งสี่เพื่อไปทำงานกับนายจ้างคือ บริษัท จ. ที่ได้หวั่น ในตำแหน่งคนงานอุตสาหกรรมการผลิต โดยได้รับค่าจ้าง ค่าอาหาร ซึ่งนายจ้างจัดหาให้โดยไม่คิดมูลค่า ค่าล่วงเวลาตามกฎหมายแรงงานของประเทศดังกล่าว และค่าโดยสารเครื่องบินไปกลับ การทำสัญญานี้จำเลยมี ข. ลงชื่อในฐานะผู้รับอนุญาตจัดหางานและประทับตราบริษัทจำเลยเป็นสำคัญ ส่วนโจทก์ทั้งสี่ลงชื่อในสัญญาในฐานะคนหางาน โดยจำเลยแถลงรับตามรายงานกระบวนการพิจารณาว่า ในการจัดหางานดังกล่าว โจทก์ทั้งสี่ได้ทำสัญญาจ้างงานกับจำเลยเพื่อไปทำงานต่างประเทศโดยจำเลยจะรับผิดชอบช่วยเหลือคนหางานตามหน้าที่ตาม พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ และโจทก์ทั้งสี่ได้ไปทำสัญญาจ้างแรงงานกับบริษัท จ. ที่ได้หวั่นแล้ว ต่อมาโจทก์ทั้งสี่เดินทางกลับประเทศไทยโดยนายจ้างมิได้จ่ายค่าตัวเครื่องบินเดินทางกลับ แต่หักค่าจ้างโจทก์ทั้งสี่ไว้เป็นค่าตัวเครื่องบินคนละ ๕,๔๕๐ บาท เช่นนี้ เมื่อปรากฏในสัญญาว่า ข. กรรมการจำเลยผู้มีอำนาจลงชื่อและประทับตราสำคัญของจำเลยได้ลงชื่อในสัญญาจ้างงานกับโจทก์ทั้งสี่ โดยเป็นการดำเนินการแทนบริษัท จ. เพื่อส่งโจทก์ทั้งสี่ไปทำงานกับบริษัท จ. ที่ได้หวั่น ซึ่งต่อมาโจทก์ทั้งสี่ได้ไปทำงานโดยทำสัญญาจ้างแรงงานกับ บริษัท จ. แล้ว ถือได้ว่าจำเลยเป็นตัวแทนของบริษัท จ. ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ การกระทำของจำเลยเข้าลักษณะเป็นตัวแทนทำสัญญากับโจทก์ทั้งสี่แทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ จำเลยจะต้องรับผิดชอบตามสัญญานั้นแต่ถ้าพึ่งตนเอง แม้ทั้งชื่อตัวการจะได้เปิดเผยแล้วตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๒๔ ดังนั้น เมื่อบริษัท จ. ที่ได้หวั่นยอมให้โจทก์ทั้งสี่กลับประเทศไทย โดยไม่จัดหาตัวเครื่องบินขากลับให้แก่โจทก์ทั้งสี่ตามสัญญา แต่กลับหักค่าตัวเครื่องบินจากค่าจ้างโจทก์ทั้งสี่ไว้โดยไม่มีสิทธิ จำเลยในฐานะตัวแทนของนายจ้างดังกล่าวจึงต้องรับผิดชอบเงินค่าจ้างที่หักไว้แก่โจทก์ทั้งสี่คนละ ๕,๔๕๐ บาท จำเลยจะอ้าง พ.ร.บ. จัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ มาตรา ๓๕ (๑) มายกเว้นความรับผิดชอบได้ไม่

เล่มที่ ๑๒ หน้า ๒๗๒

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๕๖ ตัวแทน

๒๐๓๓/๒๕๔๑ ส. สามใจทกกับ ล. สามใจเลยมีนิติสัมพันธ์กันโดย ล. ซึ่งมีสิทธิได้
โควต้าสลากกินแบ่งรัฐบาลจากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยงวดละ ๑๐ เล่มครึ่ง เมื่อ ล.
มอบบัตรโควต้าของตนให้ ส. ไปรับแทน โดย ส. ต้องชำระเงินค่าสลากกินแบ่งรัฐบาลให้แก่
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในนามของ ล. ไปก่อน ย่อมถือได้ว่า ล. ตัวการให้ ส. เป็น
ตัวแทนของตนในการทำการรับสลากกินแบ่งรัฐบาลจากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
อันเป็นสัญญาตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗

ตอน ๕ หน้า ๑๐๘๑

มาตรา ๑๕๘ ตัวแทน แบบ

๕๖๐/๒๕๔๑ การรับชำระเงินที่ถูกค้าก่อนชำระตามสัญญาจะซื้อขายนั้น กฎหมายมิได้
บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือ ดังนั้น การที่โจทก์ตั้งบริษัท ส. และบริษัท ก. เป็นตัวแทนรับชำระเงิน
จึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือ

ตอน ๔ หน้า ๗๕๖

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน รับมอบอำนาจเฉพาะการ

๒๕๒๒/๒๕๔๑ ข. เป็นผู้รับมอบอำนาจจาก ก. ให้นำที่ดินตาม น.ส.๓ ไปประกัน
จำเลยต่อศาลชั้นต้น ตามหนังสือมอบอำนาจมีข้อความระบุว่า ก. ได้มอบให้ ข. นำที่ดินตาม
น.ส.๓ ดังกล่าวข้างต้นไปประกันตัวจำเลยต่อศาล และให้มีอำนาจประกันตัวในชั้นอุทธรณ์ ชั้น
ฎีกาหรือจนกว่าคดีจะถึงที่สุด และให้ ข. ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในฐานะผู้ประกันอันพึงปฏิบัติ ทั้งให้
ถอนหลักทรัพย์และเงินวางศาลคืนจากศาลได้เท่านั้นแต่ ก. ไม่ได้มอบอำนาจให้ ข. อุทธรณ์คำสั่ง
ศาลที่สั่งปรับ ก. ผู้ประกันแทน ก. ดังนี้ ข. จึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าวนั้น
แทน ก. ได้

ตอน ๗ หน้า ๑๕๔๑

มาตรา ๘๐๖ ตัวแทน ตัวการไม่เปิดเผยชื่อ

๓๓๑๒/๒๕๔๑ ตามที่ปรากฏในสำนวนจำเลยไม่เคยกล่าวถึงการเป็นหุ้นส่วนกับผู้ร้อง หรือการเป็นตัวแทนของผู้ร้อง ผู้ร้องเป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อ จึงไม่อาจจะทำให้เสื่อมเสีย ถึงสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอันมีต่อตัวแทนก่อนที่จะรู้ว่าผู้ร้องเป็นตัวแทนนั้น ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ และในเรื่องหุ้นส่วนผู้ร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจะถือเอา สิทธิใด ๆ แก่บุคคลภายนอกในกิจการค้าขายซึ่งไม่ปรากฏชื่อของคณันหาได้ไม่ตามมาตรา ๑๐๔๕ เช่นกัน สิทธิของผู้ร้องที่อาจมีอยู่หรือได้มาก็โดยอาศัยสิทธิของจำเลยที่มีอยู่และแสดงออกต่อ บุคคลภายนอกหรือโจทก์เท่านั้น เสมือนหนึ่งเป็นบุคคลคนเดียวกับกับจำเลยหรือเป็นบริวารของ จำเลย ดังนั้น ในชั้นบังคับคดีผู้ร้องขอมไม่อาจอ้างอำนาจพิเศษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๒๕๖ จัตวา (๓) มาใช้ยันแก่โจทก์ได้

ตอน ๘ หน้า ๑๗๔๕

๖๔๘๔/๒๕๔๑ โจทก์ได้ติดต่อซื้อรถยนต์คันพิพาทจากจำเลยที่ ๑ โดยตกลงซื้อเป็น เงินสด ขณะที่โจทก์ไปติดต่อซื้อรถยนต์พิพาท รถยนต์พิพาทอยู่ที่สำนักงานจำเลยที่ ๑ แล้ว แม้ รถยนต์พิพาทเป็นของจำเลยที่ ๒ ได้ให้จำเลยที่ ๑ เช่าซื้อไปโดยจำเลยที่ ๑ ยังชำระค่าเช่าซื้อ ไม่ครบ แต่การที่จำเลยทั้งสองติดต่อค้าขายกันมาก่อน และจำเลยที่ ๒ ทราบว่าจำเลยที่ ๑ มีอาชีพ ซื้อขายรถยนต์ นอกจากนี้ในการนำรถยนต์ไปจอกขาย จำเลยทั้งสองมีเงื่อนไขว่า จำเลยที่ ๑ จะขายรถยนต์ให้ผู้ใด จำเลยที่ ๑ จะต้องมาแจ้งให้จำเลยที่ ๒ ทราบและชำระเงินส่วนที่เหลือให้ เรียบร้อยก่อน โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงมิใช่เป็น ตัวแทนเรียดของจำเลยที่ ๒ แต่เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อยอมให้จำเลยที่ ๑ ผู้เป็นตัวแทนทำการออกหน้าเป็นตัวการว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของรถยนต์พิพาท ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขายรถยนต์พิพาทให้แก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการจึงต้องผูกพันด้วย จำเลยที่ ๒ จะอ้างว่าจำเลยที่ ๑ ขายรถยนต์โดยผลการและไม่ นำเงินมาชำระให้จำเลยที่ ๒ เพื่อยันแก่โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตและชวนขายได้สิทธิ โดยได้ซื้อรถยนต์มาจากจำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาต่อโจทก์จำเลยที่ ๒ จึงมีหน้าที่ไปจดชื่อโจทก์ใน ทะเบียนรถยนต์พิพาทและมอบทะเบียนรถยนต์พิพาทให้โจทก์กับต้องรับผิดครดใช้ค่าเสียหายให้ โจทก์ด้วย ส่วนการที่จำเลยที่ ๑ ไม่นำเงินค่ารถยนต์ไปชำระให้จำเลยที่ ๒ เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ จะต้องไปว่ากล่าวเอาแก่จำเลยที่ ๑ เอง

ตอน ๑๑ หน้า ๒๘๓๖

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเชิด

๖๔๘๔/๒๕๔๑ โจทก์ได้ติดต่อซื้อรถยนต์คันพิพาทจากจำเลยที่ ๑ โดยตกลงซื้อเป็นเงินสด ขณะที่โจทก์ไปติดต่อซื้อรถยนต์พิพาท รถยนต์พิพาทอยู่ที่สำนักงานจำเลยที่ ๑ แล้วเมื่อรถยนต์พิพาทเป็นของจำเลยที่ ๒ ได้ให้จำเลยที่ ๑ เข้าซื้อไปโดยจำเลยที่ ๑ ยังชำระค่าเช่าซื้อไม่ครบ แต่การที่จำเลยทั้งสองติดต่อค้าขายกันมาก่อน และจำเลยที่ ๒ ทราบว่าจำเลยที่ ๑ มีอาชีพซื้อขายรถยนต์ นอกจากนี้ในการนำรถยนต์ไปจอดขาย จำเลยทั้งสองมีเงื่อนไขว่า จำเลยที่ ๑ จะขายรถยนต์ให้ผู้ใด จำเลยที่ ๑ จะต้องมาแจ้งให้จำเลยที่ ๒ ทราบและชำระเงินส่วนที่เหลือให้เรียบร้อยก่อน โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๑ จึงมิใช่เป็นตัวแทนเชิดของจำเลยที่ ๒ แต่เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการไม่เปิดเผยชื่อยอมให้จำเลยที่ ๑ ผู้เป็นตัวแทนทำการออกหน้าเป็นตัวการว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของรถยนต์พิพาท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ เมื่อจำเลยที่ ๑ ขายรถยนต์พิพาทให้แก่โจทก์ จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการจึงต้องผูกพันด้วย จำเลยที่ ๒ จะอ้างว่าจำเลยที่ ๑ ขายรถยนต์โดยผลการและไม่นำเงินมาชำระให้จำเลยที่ ๒ เพื่อยันแก่โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตและชวนขายได้สิทธิโดยได้ซื้อรถยนต์มาจากจำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาต่อโจทก์จำเลยที่ ๒ จึงมีหน้าที่ไปจดซื้อโจทก์ในทะเบียนรถยนต์พิพาทและมอบทะเบียนรถยนต์พิพาทให้โจทก์กับต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ด้วย ส่วนการที่จำเลยที่ ๑ ไม่นำเงินค่ารถยนต์ไปชำระให้จำเลยที่ ๒ เป็นเรื่องที่จำเลยที่ ๒ จะต้องไปว่ากล่าวเอาแก่จำเลยที่ ๑ เอง

ตอน ๑๑ หน้า ๒๘๓๖

มาตรา ๘๑๖ ตัวแทน ออกเงินทรรong

๒๐๓๓/๒๕๔๑ ส. สามิโจทก์กับ ล. สามิจำเลยมีนิติสัมพันธ์กันโดย ล. ซึ่งมีสิทธิได้ไต่ถามศาลากินแบ่งรัฐบาลจากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย งดละ ๑๐ เล่มครึ่ง เมื่อ ล. มอบบัตรไต่ถามของคนที่ ส. ไปรับแทน โดย ส. ต้องชำระเงินค่าศาลากินแบ่งรัฐบาลให้แก่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในนามของ ล. ไปก่อน ย่อมถือได้ว่า ล. ตัวการให้ ส. เป็นตัวแทนของคนในการทำการรับศาลากินแบ่งรัฐบาลจากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย อันเป็นสัญญาตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๗

ส. จ่ายเงินทรรongค่าศาลากินแบ่งรัฐบาลไปก่อนแทน ล. ตัวการ ส. จึงมีสิทธิเรียกเอาเงินชดใช้จาก ล. ตัวการ รวมทั้งดอกเบี้ยได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๖ วรรคหนึ่ง และเมื่อ ส. กับ ล. ได้หักทอนบัญชีกันแล้วปรากฏว่า ล. ยังไม่ได้ชำระหนี้ให้เสร็จสิ้น

การที่จำเลยซึ่งเป็นภริยาของ ล. โอนสิทธิการเช่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นภริยาของ ส. บ่อมถือได้ว่า ล. กับจำเลยได้ชำระหนี้เงินกู้ยืมให้แก่ ส. ผู้ให้กู้ยอมรับเอาสิ่งของหรือทรัพย์สินอย่างอื่นเป็นการชำระหนี้แทนเงินกู้ แต่ไม่ปรากฏว่าได้มีการตกลงว่าสิทธิการเช่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทที่ตีใช้หนี้เงินยืมมีราคาเท่าใด เท่ากับราคาในห้องตลาดในเวลาและสถานที่ส่งมอบหรือไม่ ข้อตกลงดังกล่าวจึงขัดต่อมาตรา ๖๕๖ วรรคสอง บ่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๖๕๖ วรรคสาม การโอนสิทธิการเช่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่โจทก์โดยความยินยอมของ ส. สามิ โจทก์ย่อมไม่มีผลบังคับ ถือไม่ได้ว่าจำเลยได้โอนสิทธิการเช่าซื้อที่ดินและบ้านพิพาทให้แก่โจทก์ แม้จะมีการทำสัญญาโอนสิทธิการเช่าซื้อการเคหะแห่งชาติ และโจทก์ได้ชำระค่าเช่าซื้อให้แก่การเคหะแห่งชาติเสร็จสิ้น ทั้งได้จดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านพิพาทมาเป็นของโจทก์แล้วก็ตาม ก็หาทำให้โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านพิพาทที่ให้จำเลยเช่าซื้อไม่

ตอน ๕ หน้า ๑๐๘๑

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน ตัวการให้สัตยาบัน

๓๕๐๘/๒๕๔๑ เมื่อการซื้อขายรายพิพาทที่จำเลยกระทำต่อผู้ซื้อซึ่งเป็นลูกค้าของโจทก์มีการชำระเงินสดให้เพียงบางส่วน ส่วนราคารถที่เหลือผู้ซื้อได้ชำระเป็นเช็ค แม้จะเป็นการผิดระเบียบการขายรถยนต์และข้อบังคับในการปล่อยรถยนต์ตามหลักเกณฑ์ที่โจทก์วางไว้ ซึ่งปรากฏต่อมาว่าโจทก์ผู้เป็นนายจ้างไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามเช็คได้ เพราะธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน แต่การที่ผู้ซื้อได้นำเช็คฉบับใหม่มาเปลี่ยนถึงสองครั้งและโจทก์ไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามเช็คที่นำมาแลกเปลี่ยนได้ โจทก์จึงร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีแก่ผู้ซื้อ พฤติการณ์ที่โจทก์กระทำต่อผู้ซื้อซึ่งเป็นลูกค้าถือได้ว่าโจทก์ยอมรับเอาประโยชน์จากการกระทำของจำเลยซึ่งเป็นลูกจ้างแล้ว และไม่ถือว่าจำเลยผิดสัญญาต่อโจทก์ ทั้งเป็นกรณีที่โจทก์ใช้สิทธิโดยไม่สุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕ แต่กรณีมิใช่เป็นเรื่องตัวการให้สัตยาบันในการขายรถยนต์ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในค่าขาดราคา จำเลยอื่นซึ่งเป็นผู้ค้าประกันจำเลยต่อโจทก์ก็ย่อมไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ด้วย เมื่อหนี้รายนี้เป็นหนี้อื่นไม่อาจแบ่งแยกได้ จึงมีเหตุที่ศาลฎีกาควรพิพากษาให้จำเลยที่มีได้อุทธรณ์ให้ได้รับผลเป็นคุณตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๕ (๑) ประกอบด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๓๑

ตอน ๘ หน้า ๑๘๘๑

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๗๕๗ ตัวแทน

๔๓๔๓/๒๕๔๒ การที่จำเลยครอบครองเฮโรอีนของกลางไว้แทนผู้อื่นนั้น แม้การครอบครองแทนก็คือ การครอบครองลักษณะหนึ่ง ซึ่งอาจมีผลทางกฎหมายส่วนแบ่งก็ตาม แต่ในส่วนกฎหมายอาญาหาได้มีบทบัญญัติก่อให้เกิดผลต่างเป็นข้อจำกัดความรับผิดชอบหรือเป็นข้อยกเว้นโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ และ ๖๗. ไม่

ตอน ๕ หน้า ๑๑๑๒

๕๔๕๖/๒๕๔๒ สินค้าที่โจทก์ขนส่งไปประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ติดต่อตกลงในการขนส่งกับโจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นคู่สัญญากับโจทก์ การที่จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุมัติโควตาอบโควตาให้จำเลยที่ ๑ ส่งสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกไปประเทศสหรัฐอเมริกาอีกต่อหนึ่ง เป็นการโอนสิทธิในการส่งออกให้จำเลยที่ ๑ ไม่ใช่เป็นการตั้งให้จำเลยที่ ๑ มีอำนาจทำการแทนจำเลยที่ ๔ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๗ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ไม่ต้องรับผิดชอบในค่าขนส่งต่อโจทก์

ตอน ๑๑ หน้า ๒๕๖๓

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน รับมอบอำนาจเฉพาะการ

๖๖๓๐/๒๕๔๒ ใบมอบอำนาจที่จำเลยยื่นต่อศาลแรงงานระบุไว้ชัดเจนแล้วว่า ป. ผู้มีอำนาจลงนามแทนจำเลยมอบอำนาจให้ ข. เป็นผู้ที่มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยที่เกี่ยวกับการพิจารณาและสืบพยานโจทก์ที่ศาลแรงงาน เมื่อคำให้การเป็นกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งและเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาคตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๘) ข. จึงมีอำนาจให้การด้วยวาจาต่อศาลแรงงานได้

การห้ามมิให้ว่าความอย่างทนายความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ หมายถึงห้ามมิให้ผู้รับมอบอำนาจซักถามพยานในศาลอย่างทนายความเท่านั้น แต่มิได้ห้ามมิให้ผู้รับมอบอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างอื่นต่อศาล

การยื่นคำให้การหรือการให้การด้วยวาจาต่อศาลแรงงาน . เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งที่มีใช้เป็นการว่าความอย่างทนายความ ข. ผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยจึงมีอำนาจให้การด้วยวาจาต่อศาลแทนจำเลยได้ และเมื่อเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่อยู่ในขอบอำนาจที่ได้รับมอบอำนาจจากจำเลย ศาลแรงงานจึงรับคำให้การด้วยวาจาของ ข. ไว้พิจารณาได้

ตอน ๕ หน้า ๒๐๓๗

มาตรา ๘๐๑ ตัวแทน รับมอบอำนาจทั่วไป

๘๗๔๓/๒๕๔๒ หนังสือมอบอำนาจมิได้เจาะจงว่า ให้ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจกระทำการแทนผู้มอบอำนาจเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ผู้รับมอบอำนาจจึงมีอำนาจกระทำการใด ๆ ก็ได้ภายในขอบเขตที่ผู้มอบอำนาจให้ไว้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๑ และแม้โจทก์จะใช้หนังสือมอบอำนาจกระทำการอย่างอื่นแล้วก็ตาม ก็ไม่มีกฎหมายใดห้ามมิให้นำมาใช้ฟ้องคดีนี้อีก

ตอน ๑๑ หน้า ๒๔๗๒

มาตรา ๘๑๐ ตัวแทน เงินที่ตัวแทนรับไว้

๑๘๗๗/๒๕๔๒ โจทก์บรรยายฟ้องว่า ป. ผู้ตายขณะเป็นกรรมการผู้จัดการโจทก์และจำเลยร่วมซึ่งเป็นรองผู้จัดการ โจทก์ในฐานะตัวแทนโจทก์ได้นำสมุดคู่ฝากเงินธนาคารของบริษัทโจทก์ไปเบิกและรับเงินของกองทุนไฟฟ้าของป่า จากธนาคาร แล้วไม่นำเงินเข้าบัญชีรายวันของโจทก์ ขอให้บังคับจำเลยในฐานะทายาทผู้ตายร่วมกันรับผิดชอบใช้เงินจำนวนดังกล่าวแก่โจทก์ จึงเป็นกรณีที่โจทก์ซึ่งเป็นตัวการฟ้องเรียกเงินที่ผู้ตายในฐานะตัวแทนรับไว้ เกี่ยวด้วยการเป็นตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๐ แม้เงินดังกล่าวจะมีใช้เงินของโจทก์ ผู้ตายก็ต้องคืนเงินจำนวนดังกล่าว เพราะเป็นเงินที่ผู้ตายรับไว้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนของโจทก์ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยในฐานะทายาทของผู้ตายให้รับผิดชอบใช้เงินจำนวนดังกล่าวพร้อมด้วยดอกเบี้ยแก่โจทก์

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยในฐานะทายาทโดยธรรมของ ป. ผู้ตายให้ส่งมอบเงินจากกองทุนไฟฟ้าที่ผู้ตายเบิกและรับไว้แทนให้แก่โจทก์เป็นการฟ้องให้จำเลยในฐานะทายาทรับผิดชอบ

ที่ผู้ขายซึ่งเป็นตัวแทนต้องรับผิดชอบ โจทก์ มิใช่โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะทายาทของ ป. ในกรณี
ละเมิดและกรณีตัวการฟ้องเรียกเงินที่ตัวแทนรับไว้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทน ตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๐ กฎหมายไม่ได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ ๑๐ ปี
ความมาตรา ๑๖๕ เดิม (มาตรา ๑๕๓/๓๐ ที่แก้ไขใหม่) นับแต่วันที่ ป. ผู้ตายรับเงินจากกองทุน
ไฟฟ้าไว้แทนโจทก์ไป เมื่อนับถึงวันที่โจทก์ยื่นฟ้องยังไม่เกิน ๑๐ ปี คดีโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ
ตอน ๔ หน้า ๗๘๘

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๔๗๒/๒๕๔๒ จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด จำเลยทั้งสอง
ประกอบกิจการขายรถยนต์ โดยจำเลยที่ ๒ มีชื่อเป็นเจ้าของในทะเบียนบ้าน และเป็นเจ้าของ
กรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาท โจทก์ซื้อรถยนต์พิพาทจากจำเลยที่ ๑ แล้วโจทก์ได้ส่งมอบรถยนต์ให้แก่
ลูกค้าของโจทก์ไป แม้ตามสัญญาซื้อขายและส่งมอบรถยนต์คันพิพาทระหว่างจำเลยทั้งสองจะมี
เงื่อนไขว่ากรรมสิทธิ์ในรถยนต์ของจำเลยที่ ๒ จะโอนเป็นของจำเลยที่ ๑ ผู้ซื้อต่อเมื่อชำระราคา
ครบถ้วนแล้วก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ ยังไม่ได้ชำระราคาให้จำเลยที่ ๒ แม้แต่เพียงบางส่วน และ
จำเลยที่ ๒ ผู้ขายก็ได้กำหนดราคารถยนต์ที่ขายหรือตกลงกันในสัญญาว่า ให้กำหนดกันด้วยวิธี
อย่างใดอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๘๗ และมีได้กำหนดระยะเวลา
ให้จำเลยที่ ๑ ชำระราคารถยนต์ดังกล่าวไว้ด้วย ย่อมเห็นได้ว่าสัญญาซื้อขายกันตามปกติ
การที่จำเลยที่ ๒ ส่งมอบรถยนต์พิพาทให้อยู่ในความครอบครองของจำเลยที่ ๑ ซึ่งประกอบกิจการ
ขายรถยนต์เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๒ ในประการที่เห็นได้ว่าจำเลยที่ ๑ จะนำรถยนต์ดังกล่าวไปขาย
แก่บุคคลทั่วไป พฤติการณ์เช่นนี้ถือได้ว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวการที่ไม่เปิดเผยชื่อและยอมให้
จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนทำการออกนอกหน้าเป็นตัวการว่าเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิขายรถยนต์
พิพาทแล้ว เมื่อโจทก์ซื้อรถยนต์พิพาทมาโดยสุจริต จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบโจทก์ตามสัญญา
ซื้อขายและต้องจดทะเบียนกรรมสิทธิ์รถยนต์พิพาทพร้อมมอบสมุดจดทะเบียนให้แก่โจทก์ หาก
จำเลยที่ ๒ ไม่ดำเนินการศาลย่อมพิพากษาให้ถือคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนาของ
จำเลยที่ ๒ ได้

ตอน ๓ หน้า ๔๗๕

๒๑๕๕/๒๕๔๒ อ. เค็มเป็นกรรมการผู้เดียวที่มีอำนาจลงนามและประทับตราบริษัท ค. กระทำการแทนบริษัทได้ ต่อมาที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทลงมติเปลี่ยนแปลงอำนาจ กรรมการเป็นว่า จำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้คือ อ. ลงลายมือชื่อร่วมกับ ว. หรือ ส. และประทับตราของบริษัท หรือ ว. ลงชื่อร่วมกับ ท. และประทับตราบริษัท และที่ประชุมยังได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ใช้ตราประทับใหม่ ดังนี้ แม้ขณะที่มีการกู้ยืมและสั่งจ่ายเช็คพิพาท อ. จะลงชื่อในเช็คพิพาทเพียงคนเดียวและยังใช้รอยตราเดิมของบริษัท ซึ่งเป็นการกระทำนอกเหนืออำนาจก็ตาม แต่การที่ อ. จะต้องรับผิดชอบต่อบริษัทและบุคคลภายนอกเพียงใดย่อมเป็นไปตามระเบียบกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ เมื่อ อ. เคยเป็นผู้มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวลงนามกระทำการแทนบริษัท ค. และโจทก์เข้าใจมาแต่ต้นว่าโจทก์ให้บริษัท ค. กู้เงินไปลงทุนในกิจการคอนโดมิเนียม ซึ่งเป็นกิจการของบริษัท ค. ย่อมเป็นพฤติการณ์ที่แสดงให้บุคคลภายนอกเชื่อว่า การกระทำของ อ. อยู่ภายใต้อำนาจของบริษัท ค. ทั้งบริษัท ค. ก็ยอมรับผลจากการกระทำเช่นนั้น ความรับผิดชอบเช็คพิพาทจึงตกอยู่กับบริษัท ค. มิใช่ อ.

ตอน ๗ หน้า ๑๕๔๔

๘๘๔๕/๒๕๔๒ โจทก์ลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจโดยมิได้กรอกข้อความทั้งมอบหนังสือยินยอมของภริยาซึ่งลงลายมือชื่อของภริยาโดยมิได้กรอกข้อความพร้อมกับสำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้อื่นไป แสดงถึงความประมาทเลินเล่อของโจทก์ เมื่อมีผู้กรอกข้อความลงในใบมอบอำนาจนอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ของโจทก์และนำไปแสดงต่อบุคคลภายนอก จนบุคคลภายนอกหลงเชื่อว่าโจทก์ได้มอบอำนาจเช่นนั้นจริง โจทก์จะยกความประมาทเลินเล่อของตนขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อเพิกถอนนิติกรรม โอนที่ดินที่บุคคลภายนอกรับโอนโดยสุจริตหาได้ไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๒ ประกอบมาตรา ๘๒๑

ตอน ๑๑ หน้า ๒๔๕๖

มาตรา ๘๒๒ ตัวแทน ทำการเกินอำนาจ

๒๑๕๘/๒๕๔๒ อ. เดิมเป็นกรรมการผู้เดียวที่มีอำนาจลงนามและประทับตราบริษัท
ก. กระทำการแทนบริษัทได้ ต่อมาที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทลงมติเปลี่ยนแปลงอำนาจ
กรรมการเป็นว่า จำนวนหรือชื่อกรรมการซึ่งจะลงชื่อเป็นสำคัญผูกพันบริษัทได้คือ—อ. ลงลายมือ
ชื่อร่วมกับ ว. หรือ ส. และประทับตราของบริษัท หรือ ว. ลงชื่อร่วมกับ ท. และประทับตราบริษัท
และที่ประชุมยังได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ใช้ตราประทับใหม่ ดังนี้ แม้ขณะที่มีการกู้ยืมและสั่งจ่าย
เช็คพิพาท อ. จะลงชื่อในเช็คพิพาทเพียงคนเดียวและยังใช้รอยตราเดิมของบริษัท ซึ่งเป็นการ
กระทำนอกเหนืออำนาจก็ตาม แต่การที่ อ. จะต้องรับผิดชอบบริษัทและบุคคลภายนอกเพียงใด
ย่อมเป็นไปตามระเบียบกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ เมื่อ อ. เคยเป็นผู้มีอำนาจแต่
เพียงผู้เดียวลงนามกระทำการแทนบริษัท ค. และโจทก์เข้ามาแต่คิดว่าโจทก์ให้บริษัท ค. กู้เงิน
ไปลงทุนในกิจการคอนโดมิเนียม ซึ่งเป็นกิจการของบริษัท ค. ย่อมเป็นพฤติการณ์ที่แสดงให้
บุคคลภายนอกเชื่อว่า การกระทำของ อ. อยู่ภายใต้อำนาจของบริษัท ค. ทั้งบริษัท ค. ก็ยอมรับ
ผลจากการกระทำเช่นนั้น ความรับผิดชอบเช็คพิพาทจึงตกอยู่กับบริษัท ค. มิใช่ อ.

ตอน ๗ หน้า ๑๕๔๔

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน ตัวการให้สัตยาบัน

๘๒๖๔/๒๕๔๒ สัญญาเช่าพื้นที่ห้องชุด มีข้อความระบุให้ไว้โดยแจ้งชัดว่าบริษัท บ.
จำเลยที่ ๑ เป็นผู้เช่า แม้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นประธานกรรมการของจำเลยที่ ๑ จะลงชื่อในสัญญา
เช่าโดยไม่ได้ประทับตราของจำเลยที่ ๑ ตามข้อบังคับก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ ก็ยอมรับเหตุผล
ของสัญญาเช่าดังกล่าวโดยยินยอมให้บริษัท ข. ซึ่งมีจำเลยที่ ๒ เป็นประธานกรรมการเข้าไป
ครอบครองใช้พื้นที่เช่าจากโจทก์แล้ว ทั้ง ๆ ที่บริษัท ข. มิได้เป็นคู่สัญญาเช่ากับโจทก์ถือได้ว่า
จำเลยที่ ๑ ได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำของจำเลยที่ ๒ และเข้าไปครอบครองใช้ประโยชน์ในพื้นที่
ที่เช่าจากโจทก์แล้ว สัญญาเช่าพื้นที่ห้องชุดดังกล่าวจึงมีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้เช่า

ตอน ๑๑ หน้า ๒๕๒๑

๘๔๔๒/๒๕๔๒ แม้เช็คพิพาทจำเลยที่ ๒ ลงชื่อในเช็คแต่ผู้เดียวและประทับตรา
บริษัทจำเลยที่ ๑ ซึ่งไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ที่ต้องมีจำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อร่วมกับ
กรรมการอื่นอีกหนึ่งคน และประทับตราสำคัญของบริษัทก็ตาม แต่บริษัทจำเลยที่ ๑ ก็ให้การ
ยอมรับว่าจำเลยที่ ๑ ได้สั่งจ่ายเช็คพิพาทเพื่อค้ำประกันการกู้ยืมของจำเลยที่ ๑ เท่ากับเป็นการให้
สัตยาบัน บริษัทจำเลยที่ ๑ ต้องผูกพันรับผิดชอบเช็คแก่โจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ มาตรา ๘๒๓ และมาตรา ๑๑๖๗ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบส่วนตัว

ตอน ๑๑ หน้า ๒๕๖๐

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๘๐๐ ตัวแทน รับมอบอำนาจเฉพาะการ

๒๖๘๔/๒๕๔๓ ผู้ร้องทำหนังสือมอบอำนาจระบุให้ ส. มีอำนาจทำหนังสือคำร้อง คำขอหรือแบบรายการของหน่วยราชการใด ๆ เพื่อขอรับและรับทรัพย์สินของบริษัทจากบุคคล นิติบุคคล หน่วยราชการ พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นการขอรับ มาเพื่อเก็บรักษาไว้ชั่วคราว ระหว่างดำเนินคดีหรือเป็นการขอรับคืนเมื่อคดีถึงที่สุดแล้วเท่านั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องได้มอบอำนาจให้ ส. มีอำนาจดำเนินคดีในศาล หรือยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อขอ รดยนต์กระบะของกลางคืน ทั้งหากกรณีคดีถึงที่สุดโดยศาลมิได้สั่งริบของกลาง หรือโจทก์มิได้ ขอให้ริบของกลาง การขอของกลางหรือทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานยึดไว้เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานใน คดีคืน ก็หาจำเป็นต้องขอคืนต่อศาลไม่ การระบุให้มีอำนาจขอรับทรัพย์สินคืนเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว จึงมิใช่การมอบอำนาจให้ยื่นคำร้องขอรดยนต์กระบะของกลางคืนจากศาล เมื่อ ส. ไม่มีอำนาจยื่น คำร้องขอรดยนต์กระบะของกลางคืนจากศาลแทนผู้ร้องและไม่มีอำนาจมอบอำนาจช่วงให้ ค. ยื่น คำร้องดังกล่าว ค. จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องในคดีนี้

ตอน ๘ หน้า ๑๕๘๖

มาตรา ๘๒๐ ตัวอย่าง ความรับผิดชอบของตัวการ

๒๑๐๘/๒๕๔๓ ความคำขอเปิดบัญชีกระแสรายวันของจำเลย ระบุเงื่อนไขในการสั่งจ่ายและถอนเงินจากบัญชีว่าเมื่อจะสั่งจ่ายหรือถอนเงินให้ใช้เช็คซึ่งธนาคารมอบให้ไว้สำหรับแต่ละบัญชีโดยเฉพาะ จำเลยให้ตัวอย่างลายมือชื่อต่อธนาคารว่าจำเลยหรือ ผ. คนใดคนหนึ่งลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเงินในเช็คได้โดยจำเลยในฐานะผู้มอบอำนาจให้ทำหนังสือมอบหมายให้ลงชื่อสั่งจ่ายเงินในเช็ค ระบุให้ ผ. เป็นผู้มีอำนาจกระทำการทั้งปวงเกี่ยวกับดำเนินบัญชีแทนจำเลย เช่น ผ่าถอน ออกเช็ค ฯลฯ โดยจำเลยยินยอมรับผิดชอบตามที่ ผ. จะได้กระทำไปและยินยอมรับผิดชอบตามที่ ผ. จะได้กระทำไปและยินยอมรับผิดชอบใช้ให้แก่ธนาคารเสมือนหนึ่งจำเลยได้กระทำไปด้วยตนเอง จึงเป็นการมอบอำนาจให้ ผ. เป็นตัวแทนลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเงินในเช็คจากบัญชีกระแสรายวันของจำเลยแทนจำเลยได้ เช็คพิพาทเป็นเช็คสำหรับบัญชีกระแสรายวันของจำเลย การที่ ผ. ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายเช็คพิพาท จึงอยู่ในขอบอำนาจของตัวแทนตามที่ได้รับมอบหมายจากจำเลย ไม่ว่า ผ. จะนำเช็คพิพาทไปเรียกเก็บเงินจากบัญชีกระแสรายวันของจำเลย หรือส่งมอบเช็คพิพาทให้แก่บุคคลอื่นเพื่อเรียกเก็บเงินจากบัญชีกระแสรายวันของจำเลย ก็เป็นการกระทำการภายในขอบอำนาจที่จำเลยมอบอำนาจไว้ เมื่อธนาคารตามเช็คปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คพิพาท โจทก์ซึ่งเป็นผู้ทรงเช็คย่อมฟ้องบังคับให้จำเลยในฐานะตัวการรับผิดชอบใช้เงินตามเช็คพิพาทที่ ผ. ลงลายมือชื่อสั่งจ่ายในฐานะตัวแทนของจำเลยได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๗, ๘๒๐

ตอน ๕ หน้า ๑๗๗๕

๘๓๐๓/๒๕๔๓ โจทก์ซึ่งอรธนดีของจำเลยที่ ๑ ผ่านทางจำเลยที่ ๒ ผู้เป็นนายหน้าของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๒ รับผิดชอบมอบชุดจดทะเบียนแก่โจทก์ด้วย

ตอน ๑๒ หน้า ๒๖๕๘

มาตรา ๘๒๑ ตัวแทนเขต

๓๐๑๔/๒๕๔๓ บริษัทจำเลยที่ ๑ เขตจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ การซื้อขายรายนี้มีการส่งมอบสินค้าให้แก่กันแล้วเป็นการชำระหนี้บางส่วน โจทก์จึงฟ้องร้องให้ บังคับคดีได้ และเมื่อเป็นตัวแทนเขตแล้วก็ไม่จำเป็นจะต้องให้กรรมการจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ลงลายมือ ชื่อสั่งซื้อ

ตอน ๕ หน้า ๑๐๑๗

๗๖๗๐/๒๕๔๓ การที่โจทก์ส่งใบโปรฟอร์มาอินวอยซ์ไปถึงจำเลยที่ ๑ โดยทาง โทรสารมีรายละเอียดของสินค้าราคาและวิธีการชำระหนี้ ย่อมเป็นคำเสนอขายสินค้าเสนอต่อ จำเลยที่ ๑ แล้ว เมื่อจำเลยที่ ๒ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการอาวุโสฝ่ายจัดซื้อของจำเลยที่ ๑ ลงชื่อ ในช่องผู้ซื้อในเอกสารดังกล่าวแล้วส่งคืนให้โจทก์ ย่อมเป็นการแสดงเจตนาสนองรับซื้อแทน จำเลยที่ ๑ สัญญาซื้อขายเม็คพลาสติกทรายนี้จึงเกิดขึ้นมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ยอมรับรู้ให้จำเลยที่ ๒ เขตตัวเองเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในการซื้อ สินค้าจากโจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงต้องผูกพันรับผิดชอบโจทก์

ตอน ๑๒ หน้า ๒๕๗๘

มาตรา ๘๒๔ ตัวแทน ตัวการอยู่ต่างประเทศ

๗๕๕๘/๒๕๔๓ จำเลยมิได้เป็นผู้ทำสัญญารับขนสินค้าพิพาทกับบุคคลภายนอกแทน ตัวการ แต่เป็นกรณีที่ผู้ขนส่งซึ่งเป็นตัวการเป็นผู้ทำสัญญารับขนสินค้าพิพาทกับผู้ส่ง โดยเป็น ผู้ออกใบตราส่งในฐานะเป็นผู้ขนส่งเองโดยตรง จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญารับขนสินค้า พิพาทในฐานะตัวแทนของผู้ขนส่งซึ่งเป็นตัวการที่อยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔

จำเลยส่งมอบสินค้าพิพาทให้แก่ผู้ซื้อโดยไม่ได้มีการเวนคืนใบตราส่งเป็นการทำการ ตามคำสั่งของผู้ขนส่งซึ่งเป็นตัวการภายในขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน จำเลยในฐานะส่วนตัวจึง ไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์

ตอน ๑๒ หน้า ๒๕๖๕

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๔

มาตรา ๗๕๗ ตัวแทน

๒๗๘๕/๒๕๔๔ ธุรกิจซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของโจทก์ที่ ๑ ที่จำเลยที่ ๑ ผู้เป็นหุ้นส่วนดำเนินการอยู่นั้น ห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๔ มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โจทก์ที่ ๒ ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยที่ ๔ เป็นผู้กู้ยืมเงินจากธนาคารมาใช้ในการดำเนินงานของผู้เป็นหุ้นส่วนตามวัตถุประสงค์ จึงเป็นเรื่องที่คู่ความโต้เถียงกันว่าจำเลยที่ ๔ เป็นตัวแทนในการกู้เงินหรือไม่ ไม่เกี่ยวกับหนี้ตามสัญญาผู้หรือสัญญาซื้อขายที่ดิน เช่นนี้ แม้การตั้งจำเลยที่ ๔ เป็นตัวแทนของ โจทก์ที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ จะมีได้ทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือก็มีผลบังคับ

โจทก์ที่ ๑ เป็นตัวการเข้าทำสัญญาหุ้นส่วนกับฝ่ายจำเลย โจทก์ที่ ๒ เป็นเพียงตัวแทนของโจทก์ที่ ๑ ในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเท่านั้น มิได้เข้าเป็นคู่สัญญาหุ้นส่วนกับฝ่ายจำเลยด้วยการที่จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ จัดกิจการของห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนโดยไม่ถูกต้อง และให้จำเลยที่ ๓ ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินบางแปลงอันทำให้ห้างหุ้นส่วนดังกล่าวเหลือวิสัยที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้ จึงเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ที่ ๑ เท่านั้น หาได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ที่ ๒ ด้วยไม่ โจทก์ที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

ตอน ๖ หน้า ๑๑๔๗

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๖๐/๒๕๔๕

แพ่ง	(กระทรวงการคลัง นิติบุคคล ตัวแทน)	โจทก์ นางสาวโรช เวชพานิช ผู้แทน	จำเลย (ม. ๗๐) (ม. ๗๕๗)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	คู่ความ		(ม. ๕๕)

กระทรวงการคลังโจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ ข. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งนายความเพื่อฟ้องคดีเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุหรือทรัพย์สินในที่ดินราชพัสดุแทน เมื่อขณะที่ ข. มีคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดฟ้องคดีแทนโจทก์นั้น ข. ยังเป็นผู้ที่มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ แม้ ข. จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีไปแล้ว แต่เมื่อคำสั่งมอบอำนาจไม่ได้ถูกยกเลิกเพิกถอน จึงยังคงมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย เหตุที่ขณะฟ้อง ข. พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีไปแล้วมิได้ทำให้ฐานะของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีแทนโจทก์สิ้นสุดตามไปด้วย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๕๘/๒๕๔๕

(ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัทบางกอกพลาสติกโปรดักส์ จำกัด

กับพวก จำเลย)

แพ่ง	โมฆะกรรม	(ม. ๑๕๐)
	อายุความ	(ม. ๑๕๓/๓๐)
	สัญญาต่างตอบแทน	(ม.๓๖๕)
	คำประกัน	(ม.๖๘๐)
	จำนอง บังคับจำนอง	(ม.๗๒๘)
	ตัวแทน แบบ	(ม.๗๕๘)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	ภาษา	(ม. ๔๖)
	สืบพยานบุคคลแก้ไขเอกสาร	(ม.๕๔)

สัญญาทริสตรีซีทที่ระบุข้อตกลงว่า จำเลยที่ ๑ จะชำระค่าสินค้าโดยคำนวณเป็นเงินไทย ตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารโจทก์ต้องชำระค่าสินค้าแทนจำเลยที่ ๑ หรือตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ตกลงกันได้ หรือในอัตราแลกเปลี่ยนของโจทก์ ณ วันครบกำหนดชำระเงินตามทริสตรีซีท โดยจำเลยที่ ๑ ขอมให้โจทก์เป็นผู้เลือกที่จะใช้อัตราใดแล้วแต่จะเห็นสมควร เป็นข้อตกลงที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เมื่อโจทก์เรียกให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงิน โดยคิดอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐและเงินชิลลิงออสเตรเลียเป็นเงินไทยในวันครบกำหนดชำระเงินตามสัญญาทริสตรีซีทแต่ละแบบ ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงในสัญญา ศาลจึงไม่มีอำนาจบังคับให้คิดอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐและเงินชิลลิงออสเตรเลียเป็นเงินไทยในวันอื่นที่โจทก์ไม่ได้เลือกจำเลยทั้งสองซึ่งไม่อาจอ้างว่าโจทก์คิดอัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐและเงินชิลลิงออสเตรเลียเป็นเงินไทยโดยไม่เป็นธรรมได้

บทบัญญัติมาตรา ๗๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้บัญญัติว่าการบอกกล่าวบังคับจำนองต้องทำเป็นหนังสือกรณีจึงไม่ตกอยู่ในบังคับของมาตรา ๗๕๘ วรรคหนึ่ง

โจทก์มอบให้ อ. พนักงานธนาคารโจทก์บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยที่ ๑ โดยไม่ได้ทำเป็นหนังสือ แต่เมื่อ อ. มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ ได้รับแล้วไม่ชำระหนี้แก่โจทก์ โจทก์จึงนำคดีมาฟ้อง แสดงว่าโจทก์ยอมรับเอาการบอกกล่าวบังคับจำนองของ อ. ถือได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นตัวการได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำของ อ. ซึ่งเป็นตัวแทนที่บอกกล่าวบังคับจำนอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๓ ดังนั้น เมื่อ อ. ซึ่งเป็นตัวแทนของโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยที่ ๑ ผู้จำนอง ย่อมถือได้ว่าโจทก์มีเจตนาบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังผู้จำนองตามมาตรา ๗๒๘ แล้ว

จำเลยที่ ๑ ผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาทริสตรีซีททั้งสิบสองฉบับและไม่ชำระหนี้ให้แก่โจทก์เลยนับแต่วันครบกำหนดชำระหนี้ตามสัญญาฉบับสุดท้ายถึงวันที่โจทก์มีเจตนาบอกกล่าวบังคับจำนองเกิน ๑ ปีแล้ว และหลังจากโจทก์มีเจตนาบอกกล่าวบังคับจำนองซึ่งจำเลยที่ ๑ ได้รับเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑ โจทก์ก็มีได้ดำเนินการฟ้องร้องจำเลยทั้งสองในทันทีเมื่อพ้นกำหนด ๑๕ วัน ตามเจตนาบอกกล่าวบังคับจำนอง แต่มาฟ้องเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๒ แสดงว่า

โจทก์ไม่ได้ถือกำหนดเวลา ๑๕ วัน ตามจดหมายบอกกล่าวบังคับจำนองเป็นสาระสำคัญ ถือไม่ได้ว่าจดหมายบอกกล่าวมิได้กำหนดเวลาให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควร จึงเป็นการบอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

หนังสือสัญญาค้ำประกันซึ่งจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ลงลายมือชื่อไว้ในฐานะผู้ค้ำประกันระบุว่าเป็นการค้ำประกันหนี้ของจำเลยที่ ๑ อันเกิดจากนิติกรรมใด ๆ ต่อไปในภายหน้าด้วยการฟ้องจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ ให้รับผิดชอบหนังสือสัญญาค้ำประกันเป็นกรณีที่ถูกกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารแสดง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ประกอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๔ เมื่อโจทก์อ้างส่งหนังสือสัญญาค้ำประกันเป็นพยานเอกสาร การที่จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ อุทธรณ์ว่ามีข้อความเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารนั้นว่า จำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๔ มิได้ทำสัญญาค้ำประกันในอนาคของจำเลยที่ ๑ ศาลย่อมไม่อาจรับฟังข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นแตกต่างจากข้อความในหนังสือสัญญาค้ำประกันได้

การที่ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ ชำระหนี้ตามสัญญาทรีดรีซีท ซึ่งจำเลยที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระหนี้แก่โจทก์ ไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓/๑๐

คำแปลเอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยไม่ถือว่าเป็นเอกสารที่คู่ความอ้างส่งในคดี จึงไม่อยู่ในบังคับแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการอ้างเอกสารเป็นพยาน และถือเป็นหน้าที่ของคู่ความทั้งสองฝ่ายที่จะต้องร่วมกันสื่อความหมายของข้อความนั้นให้ศาลได้เข้าใจได้ตรงหรือใกล้เคียงกับความหมายที่แท้จริงของข้อความภาษาต่างประเทศนั้นให้มากที่สุด ดังนั้นหากคำแปลเป็นภาษาไทยไม่ถูกต้อง คู่ความทั้งสองฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมขอแก้ไขเมื่อใดก็ได้ก่อนศาลมีคำพิพากษา

การคิดดอกเบี้ยจากต้นเงินที่จำเลยที่ ๑ ตั้งชำระตามสัญญาทรีดรีซีท ต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและประกาศธนาคารโจทก์และตามสัญญาทรีดรีซีท เมื่อสัญญาทรีดรีซีทข้อ ๑ ระบุให้โจทก์คิดดอกเบี้ยในกรณีที่จำเลยที่ ๑ ผิดนัดได้ตามอัตราที่ระบุในสัญญาข้อ ๔ และข้อความในสัญญาข้อ ๔ ระบุถึงอัตราดอกเบี้ยในกรณีที่จำเลยที่ ๑ ต้องชำระภายในกำหนดเวลาตามสัญญาอันเป็นกรณีที่จำเลยที่ ๑ ยังไม่ผิดนัดซึ่งแม้สัญญาข้อ ๔ จะระบุให้ใช้อัตราดอกเบี้ยสูงสุดตามประกาศธนาคารโจทก์ย่อมหมายถึง อัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่โจทก์เรียกเก็บจากลูกค้าที่ไม่ผิดนัดเท่านั้น ดังนี้ โจทก์ย่อมมีสิทธิคิดดอกเบี้ยจากจำเลยที่ ๑ เพียงอัตราดอกเบี้ยสูงสุดสำหรับลูกค้าทั่วไปที่ไม่ผิดนัดตามประกาศธนาคารโจทก์ ไม่ใช่อัตราสูงสุดในกรณีลูกค้าผิดเงื่อนไขหรือผิดสัญญา เพราะตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดข้อ ๓ (๔) กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เรียกดอกเบี้ยในอัตราสำหรับลูกค้าปฏิบัติผิดเงื่อนไขได้เฉพาะกรณีที่ลูกค้าปฏิบัติผิดเงื่อนไขแล้วเท่านั้น

โจทก์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้รับยกเว้นไม่ต้องปิดอาคารแสดงในปีในเอกสารต่าง ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวล

รัฐฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัฐฎากร (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นสิ่งที่ศาลรู้อยู่เอง โจทก์ไม่ต้องนำสืบศาลก็รับฟังพยานเอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในคดีได้

โจทก์ยื่นฟ้องเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ ศาลชั้นต้นรับคำฟ้อง หมายเรียกส่งสำเนาให้จำเลยโดยให้โจทก์นำส่งภายใน ๗ วัน หากส่งไม่ได้ให้แถลงภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันส่งไม่ได้ หากไม่แถลงให้ถือว่าโจทก์ทิ้งฟ้อง ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ต่อศาลชั้นต้นขอแก้ไขคำฟ้องเกี่ยวกับภูมิเนาของจำเลยและได้ยื่นคำแถลงลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ส่งหมายเรียกดังกล่าวแก่จำเลยซึ่งเป็นเวลาเกิน ๑๐ วัน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้ส่งหมายรายงานให้ศาลชั้นต้นทราบว่าส่งหมายดังกล่าวให้จำเลยไม่ได้ การที่ศาลชั้นต้นยังมีคำสั่งให้จำหน่ายคดี ซึ่งอาจเป็นเพราะศาลชั้นต้นเห็นว่าคดีมีเหตุขัดข้องไม่สามารถส่งหมายเรียกให้จำเลยตามภูมิเนาที่ระบุไว้ในคำฟ้องแต่แรกได้จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๕๘/๒๕๔๕

(นายจิตติ จินตบุญล โจทก์ นายประสาท พรหมมณี จำเลย)

แพ่ง

อัตราดอกเบี้ย (ม. ๗)

ผิดนัด (ม. ๒๐๔)

ยืมใช้สิ้นเปลือง คินทรัพย์ (ม. ๖๕๒)

ตัวแทน ผูกพันตัวการ (ม. ๘๒๐)

หนังสือสัญญากู้ยืมเงินระบุคณะกรรมการกองทุนผู้บริหารสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้กู้ โดยมีจำเลยเป็นผู้ลงนามในฐานะประธานคณะกรรมการ แต่เมื่อคณะกรรมการไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่จะสามารถรับผิดชอบโจทก์ในฐานะบุคคลภายนอกสำหรับกิจการที่จำเลยกระทำไปตั้งแต่ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐ จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยเข้าทำสัญญาแทนตัวการที่มีตัวอยู่จริง ดังนั้น จำเลยจึงต้องรับผิดชอบสัญญากู้ยืมเงินตามคำพิง

สัญญากู้ยืมเงินไม่ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้เพียงแต่กำหนดให้จำเลยชำระดอกเบี้ยทุกวันสิ้นเดือน โจทก์จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗ แม้จำเลยชำระดอกเบี้ยแก่โจทก์อัตราร้อยละ ๒ บาทต่อเดือน ก็เป็นการชำระดอกเบี้ยตามอำเภอใจโดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันที่จะต้องชำระ จำเลยหาไม่มีสิทธิจะได้รับดอกเบี้ยที่ชำระไปแล้วคืนไม่ อย่างไรก็ตามเนื่องจากสัญญากู้ยืมเงินมิได้กำหนดเวลาให้จำเลยใช้คืนเงินที่กู้ยืมและไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้บอกกล่าวแก่จำเลยใช้คืนเงินที่กู้ยืมและไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้บอกกล่าวแก่จำเลยให้คืนเงินดังกล่าวภายในเวลาอันควรตามมาตรา ๖๕๒ จึงไม่อาจถือว่าวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นวันหลังจากที่จำเลยชำระดอกเบี้ยสำหรับเดือนสุดท้ายให้แก่โจทก์เป็นวันที่จำเลยผิดนัด ต้องถือว่าจำเลยผิดนัดและต้องเสียดอกเบี้ยตั้งแต่วันฟ้องเป็นต้นไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๖๑/๒๕๔๕

(บริษัทสยามพาณิชย์ลีสซิ่ง จำกัด (มหาชน) โจทก์ นางสาววัลลภา บุญชู กับพวก

จำเลย)

แพ่ง	ตัวแทน	(ม. ๗๕๗)
	ผู้ยืม	คอกเบี้ยทับคัน (ม. ๖๕๕)
พระราชบัญญัติ	การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และ	
	ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒	(ม. ๔, ๘)
	บริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕	(ม. ๑๘๔, ๑๘๕)
	ห้ามเรียกคอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕	(ม. ๓)

โจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด มีวัตถุประสงค์ให้เช่าซื้อและให้เช่าทรัพย์สิน การที่โจทก์ให้จำเลยเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์ จึงอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของโจทก์ และธุรกิจดังกล่าวของโจทก์มิใช่ธุรกิจการจัดหาเงินลงทุนและใช้เงินนั้นในการประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งแยกประเภทไว้ ดังบทนิยาม “ธุรกิจเงินทุน” ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ จึงไม่เข้าลักษณะการประกอบธุรกิจเงินทุนอันจะต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ อนุญาตให้บริษัทจำกัดซึ่งตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดได้ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการแปรสภาพก็หมดสภาพจากการเป็นบริษัทจำกัดตาม มาตรา ๑๘๔ แต่มาตรา ๑๘๕ ยังคงรับรองถึงความเกี่ยวพันระหว่างบริษัทจำกัดที่หมดสภาพด้วยการแปรสภาพใหม่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่แปรสภาพมานั้นย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิและความรับผิดชอบของบริษัทจำกัด การที่ทั้งหมดบริษัท ผ. ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ ช. ลงนามในสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินแทนได้ หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดสิทธิหรือความรับผิดชอบอัน โอน ไปยังโจทก์ซึ่งแปรสภาพมาเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ช. จึงยังคงมีอำนาจลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ได้

โจทก์ฟ้องอ้างมูลหนี้อันเกิดจากการผิดสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ที่จำเลยที่ ๑ ทำกับโจทก์ โดยจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน มิใช่เรียกร้องมูลหนี้อันเกิดจากการกู้ยืมเงิน เมื่อสัญญาเช่าซื้อระบุว่าถ้าผู้เช่าซื้อผิดนัดหรือผิดสัญญาและต้องชำระเงินใด ๆ ให้แก่เจ้าของ ผู้เช่าซื้อยอมเสียคอกเบี้ยอัตรา ร้อยละ ๑๕ ค่ำปี นับจากวันผิดนัด และโจทก์เรียกคอกเบี้ยตามสัญญาเช่าซื้อดังกล่าว จึงมิใช่เป็นการเรียกคอกเบี้ยซ้อนคอกเบี้ยหรือขัดต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกคอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕

มาตรา ๑๕๗ ตัวแทน

๑๕๔๗/๒๕๔๕ จำเลยทั้งสองตั้งโจทก์เป็นผู้แทนจำหน่ายสินค้าของจำเลยที่ ๒ โดยโจทก์เป็นผู้ติดต่อหาลูกค้า เมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้าของจำเลยที่ ๒ จากโจทก์ โจทก์จะส่งคำสั่งซื้อของลูกค้ามายังจำเลยทั้งสอง จำเลยทั้งสองก็จะแจ้งกลับไปยังโจทก์ว่าสามารถส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าได้เมื่อใด โจทก์จึงแจ้งให้ลูกค้าเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อชำระราคาสินค้าให้แก่จำเลยทั้งสอง เมื่อจำเลยทั้งสองจัดส่งสินค้าแล้วก็จะเรียกเก็บเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ลูกค้าเปิดไว้ ลูกค้ามิได้สั่งซื้อสินค้าแล้วรับสินค้ากับชำระราคาสินค้าแก่โจทก์โดยตรง ราคาสินค้าที่โจทก์ขายให้แก่ลูกค้าคือ ราคาที่จำเลยทั้งสองขายให้แก่ลูกค้า โดยจำเลยทั้งสองจ่ายค่าตอบแทนให้โจทก์เป็นจำนวนร้อยละ ๓ ถึงร้อยละ ๗ ของจำนวนค่าสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ โจทก์มิได้ขายสินค้าของจำเลยที่ ๒ ในนามของตนเอง โจทก์จึงไม่ใช่ตัวแทนค้าต่างของจำเลยทั้งสอง แต่มีลักษณะของสัญญาตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗ ความผูกพันระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสองในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นจึงตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ตัวแทน

ตอน ๘ หน้า ๑๔๑๕

๑๕๖๑/๒๕๔๕ โจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดมีวัตถุประสงค์ให้เช่าซื้อและให้เช่าทรัพย์สิน การที่โจทก์ให้จำเลยเช่าซื้อรถยนต์จากโจทก์ จึงอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของโจทก์ และธุรกิจดังกล่าวของโจทก์มิใช่ธุรกิจการจัดหาซึ่งเงินทุนและใช้เงินนั้นในการประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งแยกประเภทไว้ ดังบทนิยาม “ธุรกิจเงินทุน” ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ จึงไม่เข้าลักษณะการประกอบธุรกิจเงินทุนอันจะต้องได้รับใบอนุญาตจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ อนุญาตให้บริษัทจำกัดซึ่งตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดได้ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการแปรสภาพก็หมดสภาพจากการเป็นบริษัทจำกัดตามมาตรา ๑๘๔ แต่มาตรา ๑๘๕ ยังคงรับรองถึงความเกี่ยวพันระหว่างบริษัทจำกัดที่หมดสภาพด้วยการแปรสภาพใหม่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดว่า บริษัทมหาชนจำกัดที่แปรสภาพมานั้นย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สินหนี้ สิทธิและความรับผิดชอบของบริษัทจำกัด การที่บริษัท ส. ซึ่งเป็นบริษัทจำกัดได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้ ช. ลงนามในสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินแทนได้ หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดสิทธิหรือความรับผิดชอบอันโอนไปยังโจทก์ซึ่งแปรสภาพมาเป็นบริษัทมหาชนจำกัด ช. จึงยังคงมีอำนาจลงนามในสัญญาเช่าซื้อแทนโจทก์ได้

ตอน ๕ หน้า ๘๐๒

๓๑๖๐/๒๕๔๕ กระทรวงการคลังโจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ ข. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งทนายความเพื่อฟ้องคดีเกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุหรือทรัพย์สินในที่ดินราชพัสดุแทน เมื่อขณะที่ ข. มีคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดฟ้องคดีแทนโจทก์นั้น ข. ยังเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ แม้ ข. จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีไปแล้ว แต่เมื่อคำสั่งมอบอำนาจไม่ได้ถูกยกเลิกเพิกถอน จึงยังมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย เหตุที่ขณะฟ้อง ข. พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีไปแล้ว มิได้ทำให้ฐานะของผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจให้ฟ้องคดีแทนโจทก์สิ้นสุดตามไปด้วย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

ตอน ๕ หน้า ๕๑๖

๔๕๖๑/๒๕๔๕ การเบิกเงินค่าจ้างจากจำเลยทุกงวดโจทก์จะมีหนังสือส่งมอบงานและเบิกเงินจากจำเลยแล้วบริษัท ค. จะมีหนังสือขอรับเงินจากจำเลย เป็นกรณีที่โจทก์กับบริษัท ค. ตกลงกันให้บริษัท ค. รับเงินจากจำเลยเพื่อนำมาชำระหนี้ที่โจทก์มีอยู่ต่อบริษัท ค. ก่อน เงินส่วนที่เหลือจากการหักชำระหนี้บริษัท ค. ต้องคืนให้โจทก์ หรืออีกนัยหนึ่งเงินส่วนที่เหลือยังเป็นของโจทก์อยู่ แม้ตามหนังสือขอรับเงินจะใช้ข้อความว่าโจทก์โอนสิทธิรับเงินค่าจ้างให้แก่บริษัท ค. แต่ตามเจตนาของคู่กรณีหาใช่เป็นการโอนสิทธิเรียกร้องกันไม่ เป็นเพียงโจทก์มอบอำนาจให้บริษัท ค. รับเงินแทนโจทก์เท่านั้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องให้จำเลยชำระค่าจ้างที่ค้างชำระแก่โจทก์ได้

ตอน ๑๑ หน้า ๒๒๔๔

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๘/๒๕๔๕

(นางสาวพัชรา สัจจวราชาติ โจทก์ บริษัท เจ ฟ้อน มินิ ออฟฟิศ จำกัด กับพวก

จำเลย)

แพ่ง	หนี้	ค่าสินไหมทดแทน	(ม. ๒๒๒)
	ซื้อขาย		(ม. ๔๕๓)
	ตัวแทน	แบบ	(ม. ๗๕๘)
	ตัวแทนเชิด		(ม. ๘๒๑)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	อุทธรณ์ฎีกา	ข้อที่ไม่ได้ว่ากันมา	
		ในศาลล่าง	(ม. ๒๔๕)

จำเลยที่ ๒ เป็นกรรมการผู้หนึ่งที่มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทจำเลยที่ ๑ นอกจากนี้ แฝงผังอาคารพาณิชย์และใบเสนอราคาหิ้วกระดาษเอกสารดังกล่าวระบุชื่อจำเลยที่ ๑ ซึ่งยอมทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าเป็นเอกสารของจำเลยที่ ๑ ประการสำคัญบันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ระบุชัดเจนว่าโครงการสร้างอาคารพาณิชย์พิพาทเป็นโครงการของจำเลยที่ ๑ แสดงว่าจำเลยที่ ๑ ยอมให้จำเลยที่ ๒ เชิดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑ จำเลยที่ ๑ ต้องผูกพันต่อโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกในกิจการที่จำเลยที่ ๒ ได้กระทำเสมือนว่าจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของตน

การตั้งตัวแทนที่ต้องทำเป็นหนังสือแก่กรณีการตั้งตัวแทนตามปกติทั่วไป แต่การเป็นตัวแทนเชิดเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายหาจำต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือไม่

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๕๓ มิได้กำหนดให้ผู้ขายต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ขาย ดังนั้นฎีกาของจำเลยที่ ๑ ที่ว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ขายจึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๕ วรรคหนึ่ง และที่จำเลยที่ ๑ ฎีกาว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญาที่ดี จำเลยที่ ๒ บอกเลิกสัญญาแล้วก็ดี ล้วนเป็นข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ ๑ มิได้ให้การต่อสู้ไว้ในศาลชั้นต้นและเป็นข้อเท็จจริงที่ยึดไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ซึ่งต้องห้ามฎีกาตามบทกฎหมายดังกล่าวเช่นกัน

จำเลยที่ ๑ ไม่โอนสิทธิการเช่าที่ดินและอาคารพาณิชย์ให้แก่โจทก์ตามสัญญาซื้อขาย โจทก์ย่อมมีสิทธิได้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการไม่ชำระหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒๒๒ โดยต้องเป็นความเสียหายที่ปกคดีย่อมเกิดขึ้นหรือเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วจริง ๆ ดังนั้น เมื่อขณะจำเลยที่ ๒ เสนอขายอาคารพาณิชย์พิพาทมีราคาห้องละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์กำหนดค่าเสียหายให้โจทก์ห้องละ ๘๕๐,๐๐๐ บาท จึงเหมาะสมแล้ว

มาตรา ๘๒๓ ตัวแทน สัตยابัน

๕๒๐/๒๕๔๕ ตามสัญญาจ้างจัดทำงานระบบไฟฟ้าและสื่อสารระหว่างโจทก์จำเลย
คอนท่ายของสัญญาลงลายมือชื่อ อ. แม้จะไม่ปรากฏว่า อ. เป็นกรรมการของบริษัทจำเลยหรือได้
รับมอบหมายจากจำเลยให้ทำสัญญาจ้างดังกล่าวก็ตาม แต่การที่จำเลยยอมรับงานที่โจทก์ดำเนินการ
ตามสัญญาจ้างโดยส่งจ่ายเช็คชำระเงินให้แก่โจทก์และเมื่อเช็คดังกล่าวไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้
จำเลยก็เสนอให้โจทก์รับชำระหนี้ด้วยบ้านและที่ดินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของกรรมการของจำเลย
ถือได้ว่าเป็นการยอมรับและให้สัตยابันแก่การนั้น ข่อมผูกพันจำเลยในฐานะตัวการซึ่งได้ว่าจ้าง
โจทก์ตามสัญญาจ้างแล้ว

ตอน ๒ หน้า ๑๖๑

๘๐๘/๒๕๔๕ โจทก์ไม่ได้มอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือแก่ ร. ทนายโจทก์ให้บอก
กล่าวบังคับจำนอง แต่เมื่อ ร. ได้บอกกล่าวบังคับจำนองในนามของโจทก์และโจทก์ยอมรับเอาการ
บอกกล่าวแล้ว ข่อมถือว่าโจทก์ได้ให้สัตยابันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๓
และถือว่าโจทก์ได้บอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยแล้ว

ตอน ๒ หน้า ๒๑๒

๒๐๗๔/๒๕๔๕ แม้การสั่งซื้อสินค้าพิพาทและการลงลายมือชื่อรับสินค้าของเจ้าหน้าที่
คลังสินค้าของจำเลยจะถูกตั้งคำถามระเบียบที่จำเลยกำหนดหรือไม่ก็ตาม แต่การที่สินค้าพิพาทอยู่ที่
จำเลยและพฤติการณ์ที่จำเลยได้ส่งสินค้าพิพาทบางส่วนไปให้โจทก์ซ่อมแซม ถือได้ว่าเป็นให้สัตยابัน
ในการซื้อสินค้าพิพาทแล้ว จำเลยจึงต้องชำระสินค้าพิพาทแก่โจทก์

ตอน ๗ หน้า ๑๑๘๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๓๔/๒๕๔๕

(ธนาคารอาคารสงเคราะห์ โจทก์ นายชัย วงศ์คำจันทร์ จำเลย)

แพ่ง	ตัวแทน	สัตยาบัน	(ม. ๘๒๓)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	มอบอำนาจ		(ม. ๖๐)
	ทิ้งฟ้อง		(ม. ๑๗๔)
พระราชบัญญัติ	ประมวลรัษฎากร		(ม. ๑๑๘)
	ธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๓๖		

บทบัญญัติมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไม่ได้บังคับว่าในการมอบอำนาจแก่กันนั้น วันที่ลงในหนังสือมอบอำนาจจะต้องเป็นวันที่เดียวกันกับวันที่มีการมอบอำนาจกันจริง ทั้งผู้มอบอำนาจ ผู้รับมอบอำนาจ และพยานผู้รู้เห็นการมอบอำนาจก็ย่อมจะลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจในภายหลังที่มีการมอบอำนาจกันแล้วได้ ไม่ถือเป็นการต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว

ข. มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยก่อนที่จะได้รับมอบอำนาจจากโจทก์ แต่โจทก์ได้ยอมรับเอาการบอกกล่าวบังคับจำนองที่ ข. ได้กระทำไปในนามของโจทก์โดยได้ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้แล้ว ย่อมถือได้ว่าโจทก์ได้ให้สัตยาบันแก่การนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง ถือได้ว่าโจทก์ได้บอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๗๔/๒๕๔๕

(บริษัทซีลเทค อินดัสตรีส์ จำกัด โจทก์ บริษัท เค ที เอ็มเอสจี จำกัด จำเลย)

แพ่ง	ผิดนัด		(ม. ๒๐๔)
	ซื้อขาย		(ม. ๔๕๓)
	ตัวแทน	สัตยาบัน	(ม. ๘๒๓)

แม้การสั่งซื้อสินค้าพิพาทและการลงลายมือชื่อรับสินค้าของเจ้าหน้าที่คลังสินค้าของจำเลยจะถูกตั้งคำถามระเบียบที่จำเลยกำหนดหรือไม่ก็ตาม แต่การที่สินค้าพิพาทอยู่ที่จำเลยและพฤติการณ์ที่จำเลยได้ส่งสินค้าพิพาทบางส่วนไปให้โจทก์ซ่อมแซม ถือได้ว่าเป็นการให้สัตยาบันในการสั่งซื้อสินค้าพิพาทแล้ว จำเลยจึงต้องชำระราคาสินค้าพิพาทแก่โจทก์

ข้อตกลงการชำระราคาสินค้ามีว่าต้องชำระภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันส่งมอบสินค้า จึงเป็นหน้าที่ที่กำหนดเวลาชำระไว้ตามวันแห่งปฏิทิน เมื่อจำเลยมิได้ชำระหนี้ตามกำหนด จึงถือได้ว่าจำเลยผิดนัด โดยโจทก์มิพักต้องเดือนอีก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๐๔ วรรคสอง จำเลยต้องชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑.๕ ต่อปี ของเงินที่ค้างชำระแต่วันครบกำหนด

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๔๗/๒๕๕๕

(บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์เกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัทสรีระดา

ธุรกิจ จำกัด กับพวก จำเลย)

แพ่ง	ซื้อขาย		(ม. ๔๕๓)
	ตัวแทน	สัตยาบัน	(ม. ๘๒๓)
	กรรมสิทธิ์		(ม. ๑๓๓๖)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	คู่ความ		(ม. ๕๕)

คำเสนอขายรถยนต์พิพาทมี ส. ลงชื่อโดยมิได้ประทับตราสำคัญของบริษัทจำเลยที่ ๑ ให้ถูกต้องตามที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองแต่กรรมการของบริษัทมีเพียง ส. เท่านั้น ส. จึงมิได้เสนอขายเป็นส่วนตัว แม้จะมีได้ประทับตราของบริษัทจำเลยที่ ๑ ในคำเสนอขายแต่การที่จำเลยที่ ๑ เข้ารับประโยชน์โดยส่งมอบรถยนต์พิพาทให้แก่ อ. ผู้เข้าซื้อ และเป็นผู้รับชำระราคาจากโจทก์ แสดงว่า ส. ทำคำเสนอขายรถยนต์พิพาทต่อโจทก์ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑ และถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ได้ให้สัตยาบันการกระทำของ ส. แล้ว การซื้อขายรถยนต์พิพาทจึงมีผลใช้บังคับได้ตามกฎหมาย และเป็นการซื้อขายเสร็จเด็ดขาด กรรมสิทธิ์ตกเป็นของโจทก์เมื่อได้ตกลงซื้อขายและชำระราคาให้แก่จำเลยที่ ๑ แล้ว แม้จะไม่ได้จดทะเบียนรถยนต์พิพาทเป็นชื่อโจทก์ ก็หาทำให้การซื้อขายไม่สมบูรณ์ เพราะทะเบียนรถยนต์ไม่ใช่หลักฐานแห่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย เป็นเพียงหลักฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อความสะดวกในการควบคุมของเจ้าพนักงานเท่านั้น

การที่จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์พิพาทที่ขายให้โจทก์แล้วไปขายให้แก่จำเลยที่ ๒ อีก แม้จำเลยที่ ๒ จะซื้อโดยสุจริตและจดทะเบียนต่อกรมการขนส่งทางบก ระบุชื่อจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ก็หาทำให้จำเลยที่ ๒ มีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์พิพาทไม่ เพราะกรรมสิทธิ์เป็นของโจทก์มิใช่ของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ จึงไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะโอนให้แก่ผู้ใดได้อีก และการที่จำเลยที่ ๑ นำรถยนต์พิพาทไปขายให้แก่จำเลยที่ ๒ เป็นการละเมิดสิทธิของโจทก์ที่มีอยู่ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ บัญญัติไว้ โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนรถยนต์ที่จำเลยทั้งสองยื่นคำขอต่อกรมการขนส่งทางบกได้ แต่จะขอให้เพิกถอนการซื้อขายระหว่างจำเลยทั้งสองไม่ได้ เพราะจำเลยที่ ๒ ซื้อรถยนต์พิพาทโดยสุจริต สัญญาซื้อขายระหว่างจำเลยทั้งสองบังคับคู่สัญญาได้ เพียงแต่ไม่อาจใช้ยื่นโจทก์เท่านั้น

คำพิพากษาศึกษาที่ ๔๕๖๑/๒๕๔๕

(บริษัทพัฒนาพัฒนา จำกัด โจทก์ บริษัทพีบี พรอพเพอร์ตี้ส์ จำกัด จำเลย)

แพ่ง โอนสิทธิเรียกร้อง (ม. ๓๐๓)
ตัวแทน (ม. ๗๕๗)

การเบิกเงินค่าจ้างจากจำเลยทุกงวดโจทก์จะมีหนังสือส่งมอบงานและขอเบิกเงินจากจำเลยแล้วบริษัท ค. จะมีหนังสือขอรับเงินจากจำเลย เป็นกรณีที่โจทก์กับบริษัท ค. ตกลงกันให้บริษัท ค. รับเงินจากจำเลยเพื่อนำมาชำระหนี้ที่โจทก์มีอยู่ต่อบริษัท ค. ก่อน เงินส่วนที่เหลือจากการหักชำระหนี้บริษัท ค. ต้องคืนให้โจทก์ หรืออีกนัยหนึ่งเงินส่วนที่เหลือยังเป็นของโจทก์อยู่ แม้ตามหนังสือขอรับเงินจะใช้ข้อความว่าโจทก์โอนสิทธิเงินค่าจ้างให้แก่บริษัท ค. แต่ตามเจตนาของคู่กรณีหาใช่เป็นการโอนสิทธิเรียกร้องกันไม่ เป็นเพียงโจทก์มอบอำนาจให้บริษัท ค. รับเงินแทนโจทก์เท่านั้น โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องให้จำเลยชำระค่าจ้างที่ค้างชำระแก่โจทก์ได้

คำพิพากษาศึกษาที่ ๔๗๐๕/๒๕๔๕

(นางเกษร ธรรมนารักษ์ โจทก์ นายจรรณ ธรรมนารักษ์ จำเลย)

แพ่ง หนี้ บังคับชำระหนี้ (ม. ๒๑๓)
ตัวแทน ส่งทรัพย์ (ม. ๘๑๐)
วิธีพิจารณาความแพ่ง พิพากษาไม่เกินคำขอ (ม. ๑๔๒)

จำเลยเป็นตัวแทนผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทแทนโจทก์ซึ่งเป็นตัวการ จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องส่งมอบที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ ในสภาพขณะที่ได้รับไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๐ วรรคหนึ่ง แต่จำเลยกลับจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทไว้แก่ธนาคาร โดยโจทก์ไม่ได้ให้ความยินยอม จำเลยจึงต้องจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทคืนแก่โจทก์โดยการปลดจำนองเช่นเดิม แต่การไถ่ถอนจำนอง จำเลยผู้จำนองจะต้องนำเงินไปชำระหนี้ให้แก่ผู้รับจำนองจนครบถ้วนจึงจะปลดจำนอง หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามก็ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามลำดับต่อไปได้ จึงเป็นกรณีสภาพแห่งหนี้ไม่เปิดช่องให้บังคับชำระหนี้ได้ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้โจทก์ไถ่ถอนจำนองได้เองโดยให้จำเลยเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ไม่เป็นการพิพากษาเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๔๗/๒๕๔๕

(บริษัทผู้ค ุณเคลฟเวอร์ อินดัสเทรียล จำกัด โจทก์ บริษัทค้าสากล ซีเมนต์ไทย

จำกัด กับพวก จำเลย)

แพ่ง	ใช้สิทธิไม่สุจริต	(ม. ๕)
	ตัวแทน	(ม. ๗๕๗)
	ตัวแทน ตอนการเป็นตัวแทน	(ม. ๘๒๗)
	ตัวแทนค้าต่าง	(ม. ๘๓๓)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	พิพาทไม่เกินคำขอ	(ม. ๑๔๒)

จำเลยทั้งสองตั้งโจทก์เป็นผู้แทนจำหน่ายสินค้าของจำเลยที่ ๒ โดยโจทก์เป็นผู้ไปติดค่อ
 หารลูกค้า เมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้าของจำเลยที่ ๒ โจทก์จะส่งคำสั่งซื้อของลูกค้ามายังจำเลยทั้งสอง
 จำเลยทั้งสองก็จะแจ้งกลับไปยังโจทก์ว่าสามารถส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าได้เมื่อใด โจทก์จึงแจ้งให้ลูกค้า
 เปิดเช็คเดบิตออฟเครดิท เพื่อชำระราคาสินค้าให้แก่จำเลยทั้งสอง เมื่อจำเลยทั้งสองจัดส่งสินค้ามิได้
 สั่งซื้อสินค้าแล้วรับสินค้ากับชำระราคาสินค้าแก่โจทก์โดยตรง ราคาสินค้าที่โจทก์ขายให้แก่ลูกค้า
 ก็ราคาที่จำเลยทั้งสองขายให้แก่ลูกค้า โดยจำเลยทั้งสองจ่ายค่าตอบแทนให้โจทก์เป็นจำนวนร้อยละ
 ๓ ถึงร้อยละ ๗ ของจำนวนค่าสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อโจทก์มิได้ขายสินค้าของจำเลยที่ ๒ ในนามของ
 ตนเอง โจทก์จึงไม่ใช่ตัวแทนค้าต่างของจำเลยทั้งสอง แต่มีลักษณะของสัญญาตัวแทนพาณิชย์
 มาตรา ๘๒๗ วรรคสอง ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกำหนดให้จำเลยทั้ง
 สองชดใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้แก่โจทก์ จึงเป็นการพิพาทเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำ
 ฟ้อง ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ มาตรา ๗๕๗ ความผูกพันระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสองในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงกันไว้
 เป็นอย่างอื่นจึงตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน

จำเลยทั้งสองในฐานะตัวการมีสิทธิถอนโจทก์ออกจากการเป็นตัวแทนเสียเมื่อใดก็ได้
 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๗ วรรคแรก และบทบัญญัติดังกล่าวก็ให้สิทธิ
 แก่โจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนจะบอกเลิกการเป็นตัวแทนเสียเมื่อใดก็ได้เช่นเดียวกัน โดยการถอนตัวแทน
 หรือบอกเลิกการเป็นตัวแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีเงื่อนไขให้ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อน ดัง
 นั้น การที่จำเลยทั้งสองแจ้งแก่โจทก์ขอเลิกสัญญาโดยไม่ตั้งโจทก์เป็นตัวแทนอีกต่อไป ย่อมเป็น
 การใช้สิทธิตามกฎหมายและมีผลตามกฎหมายทันทีไม่ถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

เมื่อการบอกเลิกสัญญาตัวแทนของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย
 จำเลยทั้งสองย่อมมิได้กระทำความผิดสัญญา โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองชดใช้ค่าเสียหาย
 อันเกิดจากการผิดสัญญาได้

สำหรับความเสียหายอันเกิดจากการบอกเลิกสัญญาตัวแทนในเวลาที่ไม่สะดวกแก่โจทก์
 โจทก์มิได้บรรยายฟ้องและนำสืบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ทั้งไม่อาจถือได้ว่าการที่จำเลยทั้งสองถอน
 โจทก์ออกจากการเป็นตัวแทนโดยมิได้บอกกล่าวล่วงหน้าเป็นการถอนตัวแทนในเวลาที่ไม่สะดวกแก่
 โจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘๒๗ ตัวแทน ออโต้

๑๕๔๗/๒๕๔๕ จำเลยทั้งสองตั้งโจทก์เป็นผู้แทนจำหน่ายสินค้าของจำเลยที่ ๒ โดยโจทก์เป็นผู้ไปติดต่อหาลูกค้า เมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้าของจำเลยที่ ๒ จากโจทก์ โจทก์จะส่งคำสั่งซื้อของลูกค้ามายังจำเลยทั้งสอง จำเลยทั้งสองก็จะแจ้งกลับไปยังโจทก์ว่าสามารถส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าได้เมื่อใด โจทก์จึงแจ้งให้ลูกค้าเปิดเช็คเดบิตเพื่อชำระราคาสินค้าให้แก่จำเลยทั้งสอง เมื่อจำเลยทั้งสองจัดส่งสินค้าแล้วก็จะเรียกเก็บเงินตามเช็คเดบิตที่ลูกค้าเปิดไว้ ลูกค้ามิได้สั่งซื้อสินค้าแล้วรับสินค้ากับชำระราคาสินค้าแก่โจทก์โดยตรง ราคาสินค้าที่โจทก์ขายให้แก่ลูกค้าคือ ราคาที่จำเลยทั้งสองขายให้แก่ลูกค้า โดยจำเลยทั้งสองจ่ายค่าตอบแทนให้โจทก์เป็นจำนวนร้อยละ ๓ ถึงร้อยละ ๗ ของจำนวนค่าสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ โจทก์มิได้ขายสินค้าของจำเลยที่ ๒ ในนามของตนเอง โจทก์จึงไม่ใช่ตัวแทนค้าต่างของจำเลยทั้งสอง แต่มีลักษณะของสัญญาตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๗ ความผูกพันระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสองในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นจึงตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน

จำเลยทั้งสองในฐานะตัวการมีสิทธิถอนโจทก์ออกจากการเป็นตัวแทนเสียเมื่อใดก็ได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๗ วรรคแรก และบทบัญญัติดังกล่าวก็ให้สิทธิแก่โจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนจะบอกเลิกการเป็นตัวแทนเสียเมื่อใดก็ได้เช่นเดียวกันโดยการถอนตัวหรือบอกเลิกการเป็นตัวแทนตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีเงื่อนไขให้ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อน ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสองแจ้งแก่โจทก์ขอเลิกสัญญาโดยไม่ตั้งโจทก์เป็นตัวแทนอีกต่อไป ย่อมเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมายและมีผลตามกฎหมายทันทีไม่ถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

เมื่อการบอกเลิกสัญญาตัวแทนของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยทั้งสองย่อมมิได้กระทำความผิดสัญญา โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการผิดสัญญา

สำหรับความเสียหายอันเกิดจากการบอกเลิกสัญญาตัวแทนในเวลาที่ไม่สะดวกแก่โจทก์ โจทก์มิได้บรรยายฟ้องและนำสืบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ทั้งไม่อาจถือได้ว่าการที่จำเลยทั้งสองถอนโจทก์ออกจากการเป็นตัวแทนโดยมิได้บอกกล่าวล่วงหน้าเป็นการถอนตัวแทนในเวลาที่ไม่สะดวกแก่โจทก์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๗ วรรคสอง ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกำหนดให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าเสียหายในส่วนนี้แก่โจทก์ จึงเป็นการพิพากษาเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒

ตอน ๘ หน้า ๑๔๑๕

มาตรา ๘๓๓ ตัวแทนค้าต่าง

๑๕๔๗/๒๕๔๕ จำเลยทั้งสองตั้งโจทก์เป็นผู้แทนจำหน่ายสินค้าของจำเลยที่ ๒ โดยโจทก์เป็นผู้ติดต่อหาลูกค้า เมื่อลูกค้าสั่งซื้อสินค้าของจำเลยที่ ๒ จากโจทก์ โจทก์จะส่งคำสั่งซื้อของลูกค้ามายังจำเลยทั้งสอง จำเลยทั้งสองก็จะแจ้งกลับไปยังโจทก์ว่าสามารถส่งสินค้าให้แก่ลูกค้าได้เมื่อใด โจทก์จึงแจ้งให้ลูกค้าเปิดเช็คเดบิตเพื่อชำระราคาสินค้าให้แก่จำเลยทั้งสอง เมื่อจำเลยทั้งสองจัดส่งสินค้าแล้วก็จะเรียกเก็บเงินตามเช็คเดบิตที่ลูกค้าเปิดไว้ ลูกค้ามิได้สั่งซื้อสินค้าแล้วรับสินค้ากับชำระราคาสินค้าแก่โจทก์โดยตรง ราคาสินค้าที่โจทก์ขายให้แก่ลูกค้าคือ ราคาที่จำเลยทั้งสองขายให้แก่ลูกค้า โดยจำเลยทั้งสองจ่ายเงินค่าตอบแทนให้โจทก์เป็นจำนวนร้อยละ ๓ ถึงร้อยละ ๗ ของจำนวนค่าสินค้าที่ลูกค้าสั่งซื้อ โจทก์มิได้ขายสินค้าของจำเลยที่ ๒ ในนามของตนเอง โจทก์จึงไม่ใช่ตัวแทนค้าต่างของจำเลยทั้งสอง แต่มีลักษณะของสัญญาตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๗ ความผูกพันระหว่างโจทก์กับจำเลยทั้งสองในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นจึงตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน

ตอน ๘ หน้า ๑๔๑๕

(บริษัท อินเตอร์ คอนติเนนตัล คิว คิว จำกัด โจทก์ บริษัท มารีน อินเตอร์ เนชั่นแนล ทรานสปอร์ตเชซัน จำกัด จำเลย)

แห่ง ตัวแทน ตัวการอยู่ต่างประเทศ (ม. ๘๒๔)

พระราชบัญญัติ การรับขนของทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๕ (ม. ๕๘)

จำเลยเป็นตัวแทนของผู้ขนส่งและได้ทำสัญญารับขนส่งสินค้าให้แก่โจทก์แทนผู้ขนส่ง ซึ่งเป็นตัวการที่อยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ มิใช่เป็นเพียงนายหน้าในการรับจอง ระยะเวลา จำเลยจึงต้องรับผิดชอบตามสัญญานั้นแต่ถ้าพึ่งเองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔ แม้จำเลยจะไม่ใช่ผู้ขนส่งหรือผู้ขนส่งอื่น เมื่อผู้ขนส่งผิดสัญญาไม่ส่งสินค้าให้ถึง เมืองปลายทาง แต่ปล่อยให้สินค้าไปตกค้างระหว่างทางเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายต้อง เสียค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการที่สินค้าตกค้างที่เมืองท่าคูไบและค่าระวางการขนส่งจากเมืองท่าคู ไบไปยังเมืองท่าปลายทางตุนิส จำเลยจึงต้องรับผิดชอบชำระเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์

ข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๕๘ ใช้บังคับเฉพาะกรณีทีของผู้ขนส่งได้รับมอบหมายสูญหายหรือเสียหาย เท่านั้น แต่กรณีที่ผู้ขนส่งผิดสัญญาไม่ส่งของไปยังเมืองท่าปลายทางตามสัญญา มิใช่เป็นกรณี ของสูญหายหรือเสียหาย จึงไม่อาจนำข้อจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่งมาใช้บังคับได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๓๔/๒๕๔๖

(บริษัทเจียเม็ง จำกัด กับพวก โจทก์ บริษัทจารีดิน แปซิฟิค (ประเทศไทย)

จำกัด จำกัด)

แพ่ง	หนี้เงิน	อัตราแลกเปลี่ยนเงิน	(ม. ๑๕๖)
	คินนัค	คอกเบ็ย	(ม. ๒๒๔)
	ตัวแทน	ตัวการอยู่ต่างประเทศ	(ม. ๘๒๔)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	คู่ความ		(ม. ๔๕)
	พิพากษาไม่เกินคำขอ		(ม. ๑๔๒)

การที่โจทก์ที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ทรงใบตราส่งไม่ได้รับสินค้าที่สั่งซื้อที่ทำเรือปลายทางจึงชำระเงิน ๑๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ฮ่องกง ให้แก่บริษัท ข. เจ้าหนี้ของจำเลยทั้งสองแทนจำเลยทั้งสองแล้วรับสินค้าไป ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยทั้งสองจะต้องดำเนินการ ข่มก้อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ที่ ๒ หลายประการ ถึงแม้ในภายหลังโจทก์ที่ ๑ จะได้ใช้เงินคืนให้โจทก์ที่ ๒ แต่โจทก์ที่ ๒ ก็ยังได้รับความเสียหายในส่วนอื่นอีกอันเนื่องมาจากการกระทำของจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นเหตุให้ถูกบริษัท ข. ชิดหน่วงสินค้าไว้ จึงเป็นเรื่องที่มีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่งระหว่างโจทก์ที่ ๒ กับจำเลยทั้งสอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๕ ประกอบด้วยมาตรา ๒๖ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ แล้ว โจทก์ที่ ๒ จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสองเรียกค่าเสียหายส่วนอื่นได้

จำเลยที่ ๒ อยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศโดยไม่มีสำนักงานหรือสาขาอยู่ในประเทศไทย จำเลยที่ ๒ ประกอบกิจการรับขนของทางทะเลระหว่างประเทศโดยมีท่าเหม็นจ์เป็นทางค้าปกติรวมทั้งในประเทศไทยด้วย ซึ่งในการประกอบกิจการในประเทศไทยจำเลยที่ ๒ ได้มอบหมายให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้กระทำการแทนและจำเลยที่ ๑ ได้เข้าทำสัญญารับขนสินค้าทางทะเลกับโจทก์ที่ ๑ ผู้ส่งแทนจำเลยที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๒ ผู้เป็นตัวแทนปฏิบัติผิดสัญญาไม่ส่งมอบสินค้าที่ขนส่งให้แก่โจทก์ที่ ๒ ผู้ทรงใบตราส่งเมื่อสินค้านั้นถึงเมืองท่าปลายทาง จำเลยที่ ๑ ผู้เป็นตัวแทนต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายเนื่องจากการผิดสัญญานั้นต่อโจทก์ที่ ๑ ผู้ส่งและ โจทก์ที่ ๒ ผู้ทรงใบตราส่งแต่ลำพังตัวเอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔

จำเลยที่ ๒ ปฏิบัติผิดสัญญาเป็นเหตุให้โจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ ได้รับความเสียหายโดยโจทก์ที่ ๒ ต้องนำเงินไปชำระหนี้ให้บริษัท ข. แทนจำเลยที่ ๒ ในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๐

จำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ ๑ และที่ ๒ นับแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๖ - อันเป็นวันที่ โจทก์ที่ ๒ ได้ชำระเงินไป จึงต้องเริ่มคิดดอกเบี้ยนับแต่วันดังกล่าว

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้เป็นเงินดอลลาร์ฮ่องกง ที่ศาลทรัพย์สินทาง ปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำเลยที่ ๒ ชำระหนี้เป็นเงินตามประเทศจริง ตามคำฟ้องแต่ที่กำหนดให้คิดอัตราแลกเปลี่ยนตามอัตราเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ใน กรุงเทพมหานครโดยอาศัยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง อัตราแลกเปลี่ยนถั่วเฉลี่ยของ ธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นวันทำการในวันที่มีคำพิพากษาเป็นเกณฑ์ นั้นไม่ถูกต้อง และในเรื่องนี้ เงินตามประเทศนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้สิทธิถูก หนี้ชำระหนี้เป็นเงินไทยได้ และในวรรคสอง บัญญัติไว้ว่าการเปลี่ยนเงินนี้ให้คิดอัตราแลกเปลี่ยน เงิน ณ สถานที่และในเวลาที่ใช้เงิน ดังนี้ จำนวนเงินบาทที่จำเลยจะต้องชำระแก่โจทก์จะเป็น จำนวนเท่าใดย่อมต้องคิดตามอัตราแลกเปลี่ยนในเวลาที่มีการชำระหนี้แก่โจทก์จริง

คำพิพากษานี้ที่ ๔๐๔๖/๒๕๔๖

(บริษัทอิตัลไทยอุตสาหกรรม จำกัด โจทก์ บริษัท ๓ ดี อินคัสเดรียลฮาบิแทท

(ประเทศไทย จำกัด จำเลย)		
แพ่ง	ตัวแทนเชิด	(ม. ๘๒๑)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	พยานหลักฐาน	รับฟัง (ม. ๘๗)
	บัญชีพยาน	(ม. ๘๘)
	คำทำนายความ	(ตาราง ๖)

ตามบัญชีพยานอันดับ ๑ ในช่องชื่อพยาน โจทก์ระบุว่าผู้รับมอบอำนาจขออ้างตนเอง เป็นพยาน โดยมีได้ระบุที่อยู่ของพยานเป็นการระบุถึงสถานะของพยาน โจทก์ว่าเป็นผู้รับมอบอำนาจ จากโจทก์ แต่ปรากฏตามฟ้องว่าผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์ คือ ข. ส่วน ป. เป็นผู้รับมอบอำนาจ ช่วงจาก ข. แม้ตามหนังสือมอบอำนาจโจทก์ให้อำนาจ ข. มอบอำนาจช่วงได้ แต่สถานะของผู้รับ มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจช่วงต่างกัน จึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ระบุ ป. เป็นพยานแต่โจทก์นำ ป. มาเบิกความเพื่อประกอบเอกสารที่แสดงว่า จำเลยสั่งซื้อและรับสินค้าไปจากโจทก์แล้ว ซึ่ง จำเลยมิได้นำสืบหักล้างจนนำสืบเพียงว่า การที่กรรมการของจำเลยลงชื่อในใบสั่งคนเดียวแสดงว่า จำเลยมิได้ซื้อสินค้าจากโจทก์ เมื่อโจทก์นำ ป. เข้าเบิกความ จำเลยก็มิได้คัดค้าน กรณีไม่ปรากฏ ว่าประสงค์จะเอาเปรียบในทางคดี อีกทั้งจำเลยไม่เสียเปรียบและไม่เสียหาย ดังนี้ เพื่อประโยชน์

แห่งความยุติธรรมจึงรับฟังคำเบิกความของ ป. ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๗ (๒)

ตามหนังสือรับรองระบุว่า กรรมการของจำเลยมี ๔ คน ซึ่งรวมทั้ง ว. ด้วย กรรมการ ๒ คน ลงชื่อร่วมกันและประทับตราของจำเลยจึงมีผลผูกพันจำเลย แต่การที่ ว. ลงชื่อส่งสินค้า โดยใช้ใบส่งชื่อซึ่งเป็นแบบพิมพ์ของจำเลย เมื่อโจทก์นำสินค้าไปส่ง พนักงานของจำเลยได้รับสินค้านั้น และต่อมา ว. ในฐานะกรรมการผู้จัดการของจำเลยมีหนังสือขอผ่อนผันการชำระหนี้ โดยใช้แบบพิมพ์ของจำเลยอีก ข้อมแสดงว่าจำเลยรู้แล้วขอมให้ ว. เช็ดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนชื่อสินค้าจากโจทก์ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบโจทก์

คำพิพากษาศึกษาที่ ๔๑๕๖/๒๕๔๖

(บริษัท เค.ซี. เชียงใหม่อินเตอร์เนชันแนล จำกัด โจทก์ บริษัทเอฟเวอร์กรีน มารีน คอร์ปอเรชั่น จำกัด กัปพวง จำเลย)

แพ่ง	ตัวแทน	ตัวการอยู่ต่างประเทศ	(ม. ๘๒๔)
วิธีพิจารณาความแพ่ง	คู่ความ		(ม. ๕๕)
	พิพากษาไม่เกินค่าขอ		(ม. ๑๔๒)

โจทก์เป็นผู้ขายมีหน้าที่ที่จะต้องส่งสินค้าให้แก่ผู้ซื้อที่ทำเรือปลายทาง และโจทก์ฟ้องโดยอาศัยสิทธิตามสัญญารับขนของทางทะเลว่า โจทก์ได้ว่าจ้างจำเลยทั้งสองให้ดำเนินการเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าไปส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อ แต่สินค้าได้เกิดความเสียหายในระหว่างการขนส่ง ดังนั้น โจทก์ในฐานะผู้ส่งซึ่งเป็นคู่สัญญากับผู้ขนส่งย่อมมีสิทธิจะฟ้องร้องให้ผู้ขนส่งรับผิดชอบโจทก์ได้ตามสัญญารับขนของทางทะเล ทั้งโจทก์ยังไม่ได้โอนใบตราส่งให้แก่ผู้ซื้อซึ่งเป็นผู้รับตราส่ง โดยโจทก์เพียงแต่ส่งมอบต้นฉบับใบตราส่งให้แก่จำเลยที่ ๒ ที่ทำเรือคั่นทางเพื่อให้แจ้งไปยังตัวแทนของผู้ขนส่งที่ทำเรือปลายทางให้ส่งมอบสินค้าแก่ผู้รับตราส่งที่โจทก์ระบุไว้เท่านั้น แม้ผู้ซื้อจะได้เรียกร้องให้ตัวแทนของผู้ขนส่งที่ทำเรือปลายทางส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้รับตราส่งแล้ว สิทธิทั้งหลายของโจทก์ในฐานะผู้ส่งอันเกิดแต่สัญญารับขนยังหาได้โอนไปยังผู้รับตราส่งไม่ นอกจากนั้นผู้ซื้อยังไม่ได้ตกลงรับซื้อสินค้า สินค้าจึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายของสินค้าด้วย โจทก์ย่อมได้รับความเสียหายจากความเสียหายของสินค้าด้วย โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดอยู่ต่างประเทศ จดทะเบียนที่ไต้หวัน ส่วนจำเลยที่ ๒ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนหุ้น

ส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร โจทก์ได้ว่าจ้างให้จำเลยทั้งสองเป็นผู้ขนส่งสินค้าจากท่าเรือแหลงฉบัง ไปส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อขังเมืองฮ่องกงโดยวิธีขนส่งทางทะเล โดยจำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับขนส่ง จำเลยที่ ๒ เป็นผู้กระทำการแทนจำเลยที่ ๑ ในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดเตรียมการขนส่ง รับมอบสินค้า ตลอดจนนำสินค้าบรรทุกเรือ และเป็นผู้ออกใบตราส่งในนามของจำเลยที่ ๑ ให้แก่โจทก์ เป็นคำฟ้องที่ขอให้จำเลยที่ ๒ รับผิดชอบโจทก์ในฐานะที่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในประเทศไทยได้ทำสัญญารับขนส่งของทางทะเลแทนจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการที่อยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศด้วย การที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาเกี่ยวกับความรับผิดของจำเลยที่ ๒ ตามสัญญาตัวแทนย่อมไม่เป็นการพิพากษานอกเหนือหรือเกินกว่าที่ปรากฏในคำฟ้อง

การที่ตัวแทนทำสัญญาแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศเป็นกรณีที่มีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔ บัญญัติไว้เป็นพิเศษให้ตัวแทนต้องรับผิดชอบสัญญาที่ตนทำเพียงคนเดียวซึ่งหมายความว่าตัวแทนต้องมีความรับผิดด้วย ดังนั้นเมื่อโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศกับจำเลยที่ ๒ ตัวแทนในประเทศไทยที่ทำสัญญารับขนส่งของทางทะเลแทนจำเลยที่ ๑ รวมกันมาและศาลเห็นว่าจำเลยที่ ๑ ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาดังกล่าวแล้ว จำเลยที่ ๒ ก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ด้วย

คำพิพากษานี้ว่าที่ ๘๘๔๕/๒๕๔๒

(นายแสวง ตรงชื่น โจทก์ นายเชิด นาวผล กับพวก จำเลย)

แพ่ง

ข้อสันนิษฐานว่าบุคคลทุกคนสุจริต (ม. ๖)

ชายฝาก (ม. ๔๕๒)

ตัวแทนเชิด (ม. ๘๒๑, ๘๒๒)

โจทก์ลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจโดยมิได้กรอกข้อความ ทั้งมอบหนังสือยินยอมของภริยาซึ่งลงลายมือชื่อของภริยาโดยมิได้กรอกข้อความพร้อมกับสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนให้ผู้อื่นไป แสดงถึงความประมาทเลินเล่อของโจทก์ เมื่อมีผู้กรอกข้อความลงในใบมอบอำนาจนอกเหนือไปจากวัตถุประสงค์ของโจทก์ และนำไปแสดงต่อบุคคลภายนอก จนบุคคลภายนอกหลงเชื่อว่าโจทก์ได้มอบอำนาจเช่นนั้นจริง โจทก์จะยกความประมาทเลินเล่อของตนขึ้นเป็นข้ออ้างเพื่อเพิกถอนนิติกรรมกรอมนที่ดินที่บุคคลภายนอกกรอมนโดยสุจริตหาได้ไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๒ ประกอบมาตรา ๘๒๑

เมื่อโจทก์มีหน้าที่ที่จะต้องนำสืบให้เห็นถึงความไม่สุจริตของผู้รับซื้อฝาก เพราะผู้รับซื้อฝากได้รับประโยชน์แห่งข้อสันนิษฐานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ ว่า

บุคคลทุกคนกระทำโดยสุจริต เมื่อโจทก์มิได้สืบให้เห็นถึงความไม่สุจริตของผู้รับซื้อฝาก ทั้งผู้รับซื้อฝากเบิกความยืนยันความสุจริตของตน จึงต้องฟังว่าผู้รับซื้อฝากกระทำการโดยสุจริต โจทก์จึงไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนนิติกรรมการขายฝาก

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๘๖/๒๕๔๒

(บริษัทแอร์โทเกอร์เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด โจทก์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ยู.อี.โอ. นิตติ้ง กับพวก จำเลย)

แห่ง นิติกรรม แยกต่างกับบทบัญญัติของกฎหมาย (ม. ๑๕๑)

ตัวแทน (ม. ๗๕๗)

สินค้าที่โจทก์ขนส่งไปประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ติดต่อตกลงในการขนส่งกับโจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นผู้สัญญากับโจทก์ การที่จำเลยที่ ๔ ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุมัติโควตามอบโควตาให้จำเลยที่ ๑ ส่งสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกไปประเทศสหรัฐอเมริกาอีกต่อหนึ่ง เป็นการโอนสิทธิในการส่งออกให้จำเลยที่ ๑ ไม่ใช่เป็นการตั้งให้จำเลยที่ ๑ มีอำนาจทำการแทนจำเลยที่ ๔ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๗ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยที่ ๔ จำเลยที่ ๔ ไม่ต้องรับผิดชอบในค่าขนส่งต่อโจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๗๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๓๘/๒๕๔๗ (ฎ. ๖๐๒) ปัญหาที่ว่าโจทก์บอกกล่าวบังคับจำนองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แม้จะมีใช้ประเด็นพิพาทเนื่องจากจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ แต่ก็เป็นที่ประเด็นแห่งคดีตามคำฟ้องของโจทก์ ซึ่งโจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบให้รับฟัง ได้ความคำฟ้อง และจำเลยตามคำพยานโจทก์ในปัญหาดังกล่าวไว้แล้ว ฎีกาของจำเลยในข้อนี้จึงถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ไต่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ไม่ต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๘ มิได้บัญญัติว่าการบอกกล่าวบังคับจำนองต้องทำเป็นหนังสือ กรณีจึงไม่ตกอยู่ในบังคับมาตรา ๗๕๘ วรรคหนึ่ง

โจทก์มอบอำนาจให้ทนายโจทก์บอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลย แม้การมอบอำนาจจะมีได้ทำเป็นหนังสือแต่ทนายโจทก์ก็ได้บอกกล่าวบังคับจำนองในนามของโจทก์ และเมื่อจำเลยได้รับหนังสือแล้วไม่ชำระหนี้ โจทก์จึงมอบอำนาจให้ ข. คำวินิจฉัยนี้แก่จำเลย แสดงว่าโจทก์ยอมรับเอาการบอกกล่าวบังคับจำนองของทนายโจทก์เป็นการบอกกล่าวในนามของโจทก์ ถือได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นตัวการได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำของทนายโจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนที่บอกกล่าวบังคับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง และกรณีมิใช่ ข. ผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์เป็นผู้ให้สัตยาบันการบอกกล่าวบังคับจำนอง ดังนั้น เมื่อทนายโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยผู้จำนอง ย่อมถือได้ว่าโจทก์ผู้รับจำนองมีจดหมายบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยผู้จำนองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๒๘ แล้ว

มาตรา ๗๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๒๗/๒๕๔๗ (ฎ. ๔๕๘) กรณีที่โจทก์มอบอำนาจให้บริษัท ส. ทำสัญญาจะซื้อจะขาย แม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๘ ระบุว่า กิจการใดที่กฎหมายบังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการนั้นก็ต้องทำเป็นหนังสือด้วย กิจการใดบังคับให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการนั้นก็ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ แต่จำเลยได้วางมัดจำไว้ตามสัญญาจะซื้อจะขายจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งมาตรา ๔๕๖ วรรคสอง ระบุว่าสัญญาจะซื้อจะขายหากมีการวางมัดจำไว้แล้ว แม้ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือก็ฟ้องร้องให้บังคับคดีกันได้ ดังนั้น การตั้งตัวแทนหรือมอบอำนาจของโจทก์ในการทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ได้วางมัดจำไว้แล้ว แม้โจทก์จะไม่ได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้บริษัท ส. ทำสัญญาจะซื้อจะขายกับจำเลย โจทก์ก็มีอำนาจฟ้อง กรณีไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๗๕๘

มาตรา ๗๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๑๓/๒๕๔๗ (ฎ. ๑๑๕๐) จำเลยให้การว่า โจทก์เป็นตัวแทนเจ็ดของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ม. และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล บ. ทำสัญญาเช่าอาคารกับโจทก์ร่วม กรณีตามคำให้การดังกล่าวจึงไม่อยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๕๘ ที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ทั้งการที่จำเลยจะนำสืบพยานบุคคลว่า โจทก์เป็นตัวแทนก็หาเป็นการนำสืบเพิ่มเติม ดัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับ โจทก์ร่วมอันจะต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๔ (ข) ไม่ เพราะเป็นแต่เพียงนำสืบความจริงว่าห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลดังกล่าวเจ็ดโจทก์เป็นตัวแทนเข้าเป็นคู่สัญญากับโจทก์ร่วมเท่านั้น จำเลยย่อมสืบได้

มาตรา ๗๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๖๗/๒๕๔๗ (ฎ. ๑๘๔๖) สัญญาประนีประนอมยอมความมีข้อตกลงว่า จำเลยตกลงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนบางส่วนแก่โจทก์ที่ ๑ กับพวก ซึ่งเป็นผู้เสียหายเป็นเงิน ๔๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี โดยจะชำระให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑ และหากมีอีกบางส่วนขาดเหลือเท่าใดจำเลยยินยอมให้โจทก์ที่ ๑ กับพวกใช้สิทธิฟ้องร้องเป็นคดีแพ่งต่อไปได้ทันที แสดงว่าโจทก์ที่ ๑ กับพวกและจำเลยมิได้ระงับข้อพิพาทให้เสร็จไปทั้งหมด สัญญาดังกล่าวจึงไม่ใช่สัญญาประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐ และไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือก็สามารถฟ้องร้องบังคับคดีได้ การตั้งตัวแทน ให้ไปทำสัญญาดังกล่าว แม้นหนังสือมอบอำนาจจะ ไม่ได้ขีดฆ่าอากรแสตมป์ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ก็สามารถรับฟังพยานบุคคลเพื่อพิสูจน์ถึงการมอบอำนาจนั้นได้

มาตรา ๘๑๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๐๔/๒๕๔๗ (ฎ. ๑๒๗๐) โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะที่เป็นตัวแทนรับเงินค่าปุ๋ยจากบริษัท น. แล้วไม่นำไปชำระหนี้ให้แก่องค์กร ค. ทำให้โจทก์เสียหายต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่องค์กร ค. มูลคดีดังกล่าวเกิดจากการที่จำเลยมิได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทน ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๒ ส่วนมาตรา ๘๑๑ นั้นกฎหมายบัญญัติไว้เพื่อให้ตัวการมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากเงินที่ตัวแทนรับไว้แล้วมิได้ส่งให้ตัวการเท่านั้น โจทก์มิได้ฟ้องให้จำเลยคืนหรือใช้เงินที่รับไว้ซึ่งจำเลยจะต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินดังกล่าวด้วย แต่โจทก์ฟ้องให้จำเลยใช้ค่าเสียหายโดยอาศัยอัตราดอกเบี้ยเป็นฐานในการคำนวณค่าเสียหายเท่านั้นมิใช่ฟ้องเรียกดอกเบี้ยโดยตรง และการที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยตามมาตรา ๘๑๒ ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตามมาตรา ๑๖๕ เดิม และอายุความให้เริ่มนับ แต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปตามมาตรา ๑๖๕ เดิม เมื่อจำเลยได้รับเงินไว้แทนโจทก์ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๖ อายุความจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๖ เป็นต้นไป โจทก์ฟ้องวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เกิน ๑๐ ปีแล้ว จึงขาดอายุความ

มาตรา ๘๑๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๐๔/๒๕๔๗ (ฎ. ๑๒๗๐) โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานะที่เป็นตัวแทนรับเงินค่าปุ๋ยจากบริษัท น. แล้วไม่นำไปชำระหนี้ให้แก่องค์กร ค. ทำให้โจทก์เสียหายต้องเสียดอกเบี้ยให้แก่องค์กร ค. มูลคดีดังกล่าวเกิดจากการที่จำเลยมิได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทน ซึ่งจำเลยจะต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๒ ส่วนมาตรา ๘๑๑ นั้นกฎหมายบัญญัติไว้เพื่อให้ตัวการมีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากเงินที่ตัวแทนรับไว้แล้วมิได้ส่งให้ตัวการเท่านั้น โจทก์มิได้ฟ้องให้จำเลยคืนหรือใช้เงินที่รับไว้ซึ่งจำเลยจะต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินดังกล่าวด้วย แต่โจทก์ฟ้องให้จำเลยใช้ค่าเสียหายโดยอาศัยอัตราดอกเบี้ยเป็นฐานในการคำนวณค่าเสียหายเท่านั้นมิใช่ฟ้องเรียกดอกเบี้ยโดยตรง และการที่โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยตามมาตรา ๘๑๒ ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตามมาตรา ๑๖๕ เดิม และอายุความให้เริ่มนับ แต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไปตามมาตรา ๑๖๕ เดิม เมื่อจำเลยได้รับเงินไว้แทนโจทก์ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๖ อายุความจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๒๖ เป็นต้นไป โจทก์ฟ้องวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เกิน ๑๐ ปีแล้ว จึงขาดอายุความ

มาตรา ๘๒๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๓๕/๒๕๔๗ (ฎ. ๖๐๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๘ มิได้บัญญัติว่าการบอกกล่าวบังคับจำนองต้องทำเป็นหนังสือ กรณีจึงไม่ตกอยู่ในบังคับมาตรา ๗๕๘ วรรคหนึ่ง

โจทก์มอบอำนาจให้ทนายโจทก์บอกกล่าวบังคับจำนองแก่จำเลยแม้การมอบอำนาจจะมีได้ทำเป็นหนังสือแต่ทนายโจทก์ก็ได้บอกกล่าวบังคับจำนองในนามของโจทก์ และเมื่อจำเลยได้รับหนังสือแล้วไม่ชำระหนี้ โจทก์จึงมอบอำนาจให้ ร. ดำเนินคดีนี้แก่จำเลย แสดงว่าโจทก์ยอมรับเอาการบอกกล่าวบังคับจำนองของทนายโจทก์เป็นการบอกกล่าวในนามของโจทก์ ถือได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นตัวการได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำของทนายโจทก์ซึ่งเป็นตัวแทนที่บอกกล่าวบังคับจำนองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๓ วรรคหนึ่ง และกรณีมิใช่ ร. ผู้รับมอบอำนาจจากโจทก์เป็นผู้ให้สัตยาบันการบอกกล่าวบังคับจำนอง ดังนั้น เมื่อทนายโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยผู้จำนอง ย่อมถือได้ว่าโจทก์ผู้รับจำนองมีเจตนาบอกกล่าวบังคับจำนองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๒๘ แล้ว

มาตรา ๘๒๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๐๓/๒๕๔๗ (ฎ. ๕๗๑) ความเกี่ยวพันกันในระหว่างกรรมการและบริษัทและบุคคลภายนอกนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๖๗ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน แต่กรณีกรรมการบริษัทลาออกไม่มีบทกฎหมายแบบบังคับให้ต้องปฏิบัติไว้ ดังนั้น การที่ น. ลาออกจากตำแหน่งกรรมการของบริษัทจำเลยซึ่งมีผลเป็นอันขาดเกี่ยวกับการบอกเลิกเป็นตัวแทน ย่อมมีผลทันทีเมื่อได้แสดงเจตนาแก่จำเลยภายหลังจากนั้น น. ย่อมไม่มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยต่อไปอีก

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๘

มาตรา ๗๕๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๒๑/๒๕๔๘ (ฎ. ๒๕๓) จำเลยที่ ๒ เป็นภริยาของจำเลยที่ ๑ และร่วมกันตกลงว่าจ้างโจทก์ให้เป็นพยาน ให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลเกี่ยวกับคดีด้วย จำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้ร่วมว่าจ้าง กรณีมิใช่เรื่องตัวแทน

ตอน ๒ หน้า ๒๕๓

มาตรา ๗๕๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๖๔/๒๕๔๘ (ฎ.๑๖๘๗) จำเลยที่ ๒ เคยมาติดต่อกับโจทก์ให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ก่อนแล้ว ต่อมาจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารพาณิชย์กับ โจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทน โดยปริยายของจำเลยที่ ๒ กรณีดังกล่าวมิใช่เรื่องตัวแทนชัดเพราะการเป็นตัวแทนชัดนั้นตัวการไม่ปรารถนาที่จะผูกพันกับบุคคลภายนอกสำหรับการกระทำของตัวแทน

มาตรา ๗๕๘

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๘๑/๑๕๔๘ (ฎ.๑๕๒๖) จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาทรัสต์รีซีทสืบเนื่องกับสัญญาขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต โดยจำเลยที่ ๑ ตกลงจะชำระหนี้ตามสัญญาขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตนั้นแก่โจทก์ตามสัญญาทรัสต์รีซีทพร้อมดอกเบี้ย และได้รับเอกสารจากโจทก์ไปก่อน เป็นเรื่องการให้สินเชื่อของโจทก์ซึ่งมีผลผูกพันให้จำเลยที่ ๑ ต้องชำระหนี้ตามสัญญาทรัสต์รีซีทนั้นโดยตรง ส่วนที่ตามสัญญาดังกล่าวให้โจทก์ยังคงมีสิทธิในสินค้านั้น เป็นเพียงเงื่อนไขที่มีวัตถุประสงค์ให้โจทก์บังคับชำระหนี้ได้โดยสะดวกเท่านั้น สัญญาทรัสต์รีซีทระหว่าง โจทก์กับจำเลยที่ ๑ จึงเป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการให้สินเชื่อของโจทก์และการได้รับชำระหนี้จากการให้สินเชื่อเป็นสำคัญ มิใช่สัญญาซึ่ง โจทก์มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการแต่งตั้งจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนนำสินค้าออกไปจำหน่ายแทน โจทก์อื่นจะมีผลให้สัญญาทรัสต์รีซีทระงับ ไปแล้วผูกพันกันตามสัญญาตัวการตัวแทน

มาตรา ๗๕๘

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๗๘/๒๕๔๘ (ฎ.๑๗๒๘) โจทก์ ให้จำเลยเป็นตัวแทนรับจำนองที่ดิน และโจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยเปลี่ยนชื่อผู้รับจำนองมาเป็นชื่อโจทก์ อันเป็นเรื่องตัวการฟ้องเรียกทรัพย์สินจากจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๑ แม้ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือก็ฟ้องร้องให้บังคับคดีกันได้โดยไม่ขัดต่อมาตรา ๗๕๘

มาตรา ๘๒๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๖๔/๒๕๔๘ (ฎ.๑๖๘๗) จำเลยที่ ๒ เคยติดต่อกับจ้างโจทก์ให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ก่อนแล้ว ต่อมาจำเลยที่ ๒ ยินยอมให้จำเลยที่ ๑ ทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารพาณิชย์กับ โจทก์ จำเลยที่ ๑ จึงเป็นตัวแทน โดยปริยายของจำเลยที่ ๒ กรณีดังกล่าวมิใช่เรื่อง ตัวแทน เชิดเพราะการเป็นตัวแทนเชิดนั้นตัวการไม่ปรารถนาที่จะผูกพันกับบุคคลภายนอกสำหรับการกระทำ ของตัวแทน

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๘๑๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๐๖/๒๕๔๕ (ฎ.๘๒๔) โจทก์ฟ้องว่าจ้างจำเลยดำเนินการจัดตั้งสินค้า ของ โจทก์ไปให้ลูกค้าของ โจทก์ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยจำเลยเป็นตัวแทนของ โจทก์ ให้จำเลย รับผิดชอบเพราะจัดส่งเอกสาร ไปให้แก่ลูกค้าที่ปลายทางตามข้อตกลงล่าช้า ทำให้ลูกค้าไม่ยอมรับสินค้า เท่านั้น โจทก์ไม่ได้อ้างว่าจำเลยเป็นผู้ขนส่งของทางทะเลและให้จำเลยรับผิดชอบเพราะเหตุการณ์สูญหาย เสียหายหรือส่งมอบช้าแก่สินค้าที่รับขนเกิดขึ้น ในระหว่างที่สินค้าอยู่ในความดูแลของจำเลยตาม มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.๒๕๓๔ ที่จะนำบทบัญญัติมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับได้ แต่เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ได้มีอายุความในกรณีนี้ไว้ จึงต้องนำ บทบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบของตัวแทนต่อตัวการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับ แต่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๖ หมวด ๒ ว่าด้วยอายุความก็มีได้มีบัญญัติ เรื่องอายุความในกรณีนี้ โดยเฉพาะอีกเช่นกัน จึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ มาตรา ๑๕๓/๓๐ เมื่อโจทก์ทราบในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ ว่าจำเลยกระทำผิดข้อตกลงทำ ให้ลูกค้าไม่สามารถรับสินค้าได้ทันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหาย จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่โจทก์ อาจบังคับสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากจำเลยได้ และนับถึงวันที่ โจทก์ฟ้องยังไม่เกิน ๑๐ ปี จึงไม่ขาด อายุความ

มาตรา ๘๒๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๕๔/๒๕๔๕ (ฎ.๑๕๕๕) จำเลยทั้งสองเคยตั้งให้โจทก์ลงโฆษณามาก่อนหลายครั้ง โดยจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ลงลายมือชื่อในใบสั่งโฆษณา แม้ในครั้งที่พิพาทกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑ จะมีได้ลงลายมือชื่อไว้ แต่ก็เป็นเรื่องข้อตกลงภายในของบริษัทจำเลยที่ ๑ ไม่อาจนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อปิดความรับผิดชอบต่อโจทก์ซึ่งบุคคลภายนอก ทั้งข้อความที่ลงโฆษณาก็เป็นเรื่องที่อยู่ในกิจการและประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ ฝ่ายเดียว พฤติการณ์ดังกล่าวบ่งชี้ว่าจำเลยที่ ๑ เซ็ดจำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของตนว่าจ้าง โจทก์โฆษณา จำเลยที่ ๑ จึงต้องผูกพันรับผิดชอบชำระสินจ้างแก่โจทก์

มาตรา ๘๒๓

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๗๖/๒๕๔๕ (ฎ.๑๕๕๕) จำเลยทั้งสองเคยตั้งให้โจทก์ลงโฆษณามาก่อนหลายครั้ง โดยจำเลยที่ ๒ เป็นผู้ลงลายมือชื่อในใบสั่งโฆษณา แม้ในครั้งที่พิพาทกรรมการผู้มีอำนาจของจำเลยที่ ๑ จะมีได้ลงลายมือชื่อไว้ แต่ก็เป็นเรื่องข้อตกลงภายในของบริษัทจำเลยที่ ๑ ไม่อาจนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อปิดความรับผิดชอบต่อโจทก์ซึ่งบุคคลภายนอก ทั้งข้อความที่ลงโฆษณาก็เป็นเรื่องที่อยู่ในกิจการและประโยชน์ของจำเลยที่ ๑ ฝ่ายเดียว พฤติการณ์ดังกล่าวบ่งชี้ว่าจำเลยที่ ๑ เซ็ด จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของตนว่าจ้าง โจทก์โฆษณา จำเลยที่ ๑ จึงต้องผูกพันรับผิดชอบชำระสินจ้างแก่โจทก์

มาตรา ๘๒๔

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๓๕/๒๕๔๕ (ฎ.๑๖๒๖) จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ทำสัญญาซื้อขายสินค้าแทนจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ เมื่อโจทก์ไม่ได้รับมอบสินค้าที่สั่งซื้อทั้งที่ชำระเงินไปแล้วและได้มีการบอกเลิกสัญญาซื้อขายแล้ว จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบแต่ลำพังตนเองด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๗๕๗

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๗๑-๒๐๗๔/๒๕๕๐ (ฎ.๘๘๘) การที่คู่ความแต่งตั้งทนายความให้ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนคนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ เป็นการตั้งตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๑๕ ว่าด้วยตัวแทน แม้สัญญาตัวแทนจะระงับไปเมื่อผู้ร้องถึงแก่กรรม ทนายผู้ร้องก็ยังมีอำนาจและหน้าที่จัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของผู้ร้องต่อไปจนกว่าทายาทหรือผู้แทนของผู้ร้องจะอาจเข้ามาปกป้องรักษาผลประโยชน์ของผู้ร้อง โดยการเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องผู้มรณะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒

ผู้ร้องถึงแก่กรรมวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ขณะคืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ทายาทหรือผู้จัดการมรดกหรือผู้ปกครองทรัพย์สินมรดกของผู้ร้องจึงอาจร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ในการดำเนินคดีของผู้ร้องได้ ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ร้องถึงแก่กรรม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ แต่ก็ไม่มีมาร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องตามบทบัญญัติดังกล่าว จนกระทั่งโจทก์ยื่นคำร้องขอให้จำหน่ายคดีศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้คู่ความฟังในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงถือได้ว่าเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ตัวแทนหรือทนายผู้ร้องจะจัดการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๘ แล้ว ทนายผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้ร้องต่อไป

มาตรา ๘๐๐

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๗/๒๕๕๐ (ฎ.๕๗๖) วัตถุประสงค์มอบอำนาจให้ ก. มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทและดำเนินคดีได้จนถึงที่สุด ก. จึงเป็นตัวแทนได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการ ย่อมมีอำนาจกระทำการแทนตัวการในสิ่งจำเป็นเพื่อให้กิจอันตัวการได้มอบหมายแก่ตนสำเร็จลุล่วงไป การตั้งทนายความเป็นการกระทำที่จำเป็นในการดำเนินคดี ก. จึงมีอำนาจตั้งทนายความยื่นคำร้องขอได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๐ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ วรรคสอง

มาตรา ๘๑๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๖๖/๒๕๕๐ (ฎ.๑๒๖๑) จำเลยที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่สั่งซื้อสินค้าจาก อ. ในฐานะเป็นตัวแทนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติโจทก์ซึ่งเป็นตัวการ เมื่อสินค้าต่าง ๆ ที่สั่งซื้อมา ไม่ได้มีการนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวของจำเลยทั้งสอง โจทก์จึงไม่มีความเสียหายอย่างใดเกิดขึ้นจากการที่จำเลยทั้งสองปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนที่ต้องรับผิดชอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **มาตรา ๘๑๒**

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๕๑/๒๕๕๐ (ฎ.๑๖๕๔) มูลหนี้ที่จำเลยทำหนังสือรับสภาพหนี้ให้แก่โจทก์เกิดจากความเสียหายที่จำเลยรับเป็นทนายความว่าความให้โจทก์ ซึ่งถือว่าโจทก์เป็นตัวการและจำเลยเป็นตัวแทน แล้วจำเลยไม่ฟ้องร้องคดีแพ่งเรียกหนี้เงินกู้จาก ป. แต่กลับปลอมสัญญาประนีประนอมยอมความว่าจำเลยได้ฟ้อง ป. และ ป. ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความรับผิดชอบชำระหนี้ให้แก่โจทก์ทำให้โจทก์เสียหาย ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่โจทก์ดังกล่าวจึงเกิดจากการที่จำเลยไม่ทำการเป็นตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ **มาตรา ๘๑๒** ซึ่งไม่มีบทบัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ ๑๐ ปี ตามมาตรา ๑๕๓/๑๐ มูลหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้จึงมีใช้กรณีละเมิดที่ต้องใช้อายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๔๒๐, ๔๔๘

มาตรา ๘๑๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๔๐/๒๕๕๐ (ฎ.๑๖๐๘) ส. เป็นกรรมการซึ่งลงลายมือชื่อและประทับตราของบริษัทจำเลยแล้วมีอำนาจกระทำการแทนจำเลยได้ แม้ ส. ไม่ได้ประทับตราของจำเลยในหนังสือที่ ส. มีไปถึงโจทก์ แต่หนังสือดังกล่าวมีชื่อจำเลยที่ด้านบนของกระดาษ ถือว่า ส. เป็นตัวแทนเข็ดของจำเลยจึงเป็นการกระทำของจำเลย ข้อความในหนังสือที่ว่าขอความกรุณาจากท่านช่วยลดราคาลงให้อีกบ้างตามควร พร้อมทั้งขอผ่อนผันการชำระค่าอุปกรณ์เป็นรายเดือนต่อไป จึงเป็นการกระทำการใด ๆ ของจำเลยอันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับตามสิทธิเรียกร้อง จึงเป็นการรับสภาพหนี้ซึ่งทำให้อายุความสะดุดหยุดลง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๖๗๓/๒๕๕๐ (ฎ.๒๓๓๓) โจทก์ขับรถจักรยานยนต์มาด้วยความเร็วสูง ทั้งที่เป็นทางร่วมทางแยกซึ่งโจทก์ต้องลดความเร็วของรถลงเพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุ เมื่อโจทก์มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๒ มาตรา ๗๐ โจทก์จึงมีส่วนประมาทอยู่ด้วย

รถแท็กซี่คันเกิดเหตุเป็นของจำเลยที่ ๒ มีชื่อและตราของจำเลยที่ ๒ ติดอยู่ที่ประตูรถทั้งสองด้าน คนทั่วไปที่ได้พบเห็นจะต้องเข้าใจว่าเป็นรถของจำเลยที่ ๒ การที่จำเลยที่ ๒ ยอมให้จำเลยที่ ๑ นำรถออกวิ่งรับคนโดยสารในนามของจำเลยที่ ๒ โดยเปิดเผย โดยจำเลยที่ ๒ ได้รับผลประโยชน์ด้วย เท่ากับจำเลยที่ ๒ จึงให้จำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๒ ในการรับบรรทุกคนโดยสาร จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกผู้สุจริตเสมือนว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของคนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑ และต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์ ตามมาตรา ๔๒๗ ประกอบมาตรา ๔๒๕ จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบของจำเลยที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบด้วย

มาตรา ๘๒๒

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๐๖/๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร แต่โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ร่วมกันรับผิดชอบเนื่องมาจากการเป็นตัวแทน จึงเป็นกรณีที่มูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน โจทก์จึงฟ้องจำเลยที่ ๑ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และจำเลยที่ ๒ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลชั้นต้นต่อศาลชั้นต้น ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕

การที่จำเลยที่ ๒ เป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่ชักชวนบุคคลทั่วไปให้มาทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลยที่ ๑ ทั้งมีหน้าที่รับเบี้ยประกันภัยแทนจำเลยที่ ๑ ด้วย ย่อมเป็นการทำให้บุคคลทั่วไปซึ่งรวมทั้งโจทก์เข้าใจและเชื่อว่าสิ่งที่จำเลยที่ ๒ พูดหรือกระทำนั้นเป็นการกระทำภายในขอบอำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ ผู้เป็นตัวแทน แม้การที่จำเลยที่ ๒ รับเงินค่าเบี้ยประกันภัยล่วงหน้าจะเป็นการกระทำนอกขอบอำนาจของการเป็นตัวแทน จำเลยที่ ๑ ในฐานะตัวการก็ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้สุจริตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๒ ประกอบมาตรา ๘๒๐ โดยไม่ต้องคำนึงว่าจำเลยที่ ๑ จะได้รับเงินค่าเบี้ยประกันภัยล่วงหน้าดังกล่าวหรือไม่

มาตรา ๘๒๘

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๕/๒๕๕๐ (ฎ.๒๕๔) จำเลยที่ ๒ แต่งตั้ง พ. ทนายความให้ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนจำเลยที่ ๒ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ เป็นการแต่งตั้งตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๑๕ ว่าด้วยตัวแทน แม้จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นตัวการถึงแก่ความตายไปจะเป็นผลให้สัญญาตัวแทนระงับไปก่อนที่ พ. จะยื่นอุทธรณ์ แต่ พ. ก็ยังคงมีอำนาจและหน้าที่จัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของจำเลยที่ ๒ คอไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๘ จนกว่าทายาทหรือผู้แทนของจำเลยที่ ๒ จะเข้ามาปกป้องรักษาประโยชน์ของจำเลยที่ ๒ ได้ อำนาจทนายความหาหมดสิ้นไปทันทีเมื่อจำเลยที่ ๒ ถึงแก่ความตายไม่ พ. จึงมีอำนาจลงนามในฐานะทนายจำเลยที่ ๒ ในอุทธรณ์แทนจำเลยที่ ๒ ได้

มาตรา ๘๒๙

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๗๑-๒๐๗๒/๒๕๕๐ (ฎ.๕๘๕) การที่คู่ความแต่งตั้งทนายความให้ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนตนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๐ เป็นการตั้งตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๑๕ ว่าด้วยตัวแทน แม้สัญญาตัวแทนจะระงับไปเมื่อผู้ร้องถึงแก่กรรม ทนายผู้ร้องก็ยังมีอำนาจและหน้าที่จัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของผู้ร้องต่อไปจนกว่าทายาทหรือผู้แทนของผู้ร้องจะอาจเข้ามาปกป้องรักษาผลประโยชน์ของผู้ร้อง โดยการเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องผู้มรณะตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒

ผู้ร้องถึงแก่กรรมวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ทายาทหรือผู้จัดการมรดกหรือผู้ปกครองทรัพย์สินมรดกของผู้ร้องจึงอาจร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ในการดำเนินคดีของผู้ร้องได้ ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ร้องถึงแก่กรรม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒ แต่ก็ไม่มีการร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องตามบทบัญญัติดังกล่าว จนกระทั่งโจทก์ยื่นคำร้องขอให้จำหน่ายคดีศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้คู่ความฟังในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ จึงถือได้ว่าเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ตัวแทนหรือทนายผู้ร้องจะจัดการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๘ แล้ว ทนายผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้ร้องต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๗๕๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๓๓/๒๕๕๑ (ฎ.๘๑๗) ช. เป็นตัวแทนในการหาผู้เอาประกันมีหน้าที่ชักชวนให้ผู้อื่นมาทำสัญญาประกันชีวิตกับจำเลย ไม่ใช่ตัวแทนในการทำสัญญาประกันชีวิตของจำเลยตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ.๒๕๓๕ มาตรา ๕ และมาตรา ๗๑ จึงไม่ใช่ตัวแทนของจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ ช. ได้ทราบหรือควรจะทราบข้อความจริงขณะทำหนังสือรับรองสุขภาพว่า ส. เคยป่วยเป็นโรคตับอักเสบและมีอาการแน่นหน้าอกเนื่องจากดื่มสุรามาก ได้รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล จะถือว่าจำเลยได้ทราบความจริงดังกล่าวด้วยหาได้ไม่

ส. รู้ว่าตนเป็นโรคตับอักเสบแต่ละเว้นไม่เปิดเผยข้อความจริงที่อาจจูงใจให้จำเลยปฏิเสธไม่ทำสัญญาหรือเรียกเบี้ยประกันสูงขึ้นยอมทำให้สัญญาประกันชีวิตระหว่าง ส. กับจำเลยเป็นโมฆียะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๖๕ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๗๕๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๖๔/๒๕๕๑ (ฎ.๑๖๓๘) โจทก์ฟ้องเรียกเงินคืนโดยตั้งข้อหาในคำฟ้องไว้อย่างไร ก็ไม่ผูกมัดให้ศาลต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องนั้นมาปรับแก้คดีตามที่โจทก์ตั้งข้อหาเท่านั้น แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลที่จะปรับข้อเท็จจริงเข้ากับบทกฎหมายที่ถูกต้องเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้

โจทก์ฟ้องอ้างว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด จ. มีมติให้ถอนหุ้นของ ส. มารดาเลี้ยงของโจทก์ซึ่งถึงแก่ความตาย โดยจะจ่ายเป็นเงินตอบแทนให้แก่โจทก์และ น. น้องสาวโจทก์คนละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และได้ฝากเงินไว้แก่จำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นอาของโจทก์ เพื่อให้นำไปซื้อบ้านให้แก่โจทก์และ น. จำเลยที่ ๒ มอบเงินดังกล่าวไว้แก่จำเลยที่ ๑ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ให้จำเลยที่ ๑ ทราบ ต่อมาจำเลยทั้งสองซื้อบ้านและใส่ชื่อ น. เป็นเจ้าของบ้าน โดยไม่มีชื่อโจทก์ และจำเลยที่ ๑ ยังแจ้งแก่ น. ห้ามมิให้โจทก์เข้าอยู่อาศัยในบ้านโดยเด็ดขาด โจทก์จึงฟ้องให้จำเลยทั้งสองคืนเงินส่วนของโจทก์ ดังนี้ หากฟ้องโจทก์เป็นความจริง ก็มีใช่เป็นเรื่องลาภมิควร ได้ เพราะมิใช่เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองรับเงินไว้โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมาย แต่เป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองรับเงินไว้ในลักษณะเป็นตัวแทนจัดการซื้อบ้านให้แก่โจทก์และ น.

มาตรา ๒๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๐๒/๒๕๕๑ (ฎ.๖๕๘) นิติกรรมที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ การนำสืบถึงการตั้งตัวแทนก็ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือมาแสดง จำเลยจึงไม่อาจนำพยานบุคคลมาสืบว่าจำเลยลงลายมือชื่อที่ช่องผู้กู้ในสัญญากู้ยืมเงินแทนจำเลยร่วม ปัญหาเรื่องข้อห้ามนำสืบพยานบุคคลเพิ่มเติม ดัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในพยานเอกสารตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๔ (ข) เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามมาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบด้วยมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗

มาตรา ๒๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๕๗/๒๕๕๑ (ฎ.๑๒๔๘) โจทก์ให้จำเลยเป็นตัวแทนรับจำนองที่ดิน และ โจทก์ฟ้องบังคับให้จำเลยคืนเงินค่าไถ่ถอนจำนองแก่โจทก์ เป็นเรื่องตัวการฟ้องเรียกทรัพย์สินคืนจากจำเลยซึ่งเป็นตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๐ แม้ไม่มีหลักฐานการมอบอำนาจเป็นหนังสือก็ฟ้องร้องให้บังคับคดีกันได้ไม่ขัดต่อมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง

โจทก์นำพยานบุคคลเข้าสืบเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาอันแท้จริงที่ว่าจำเลยเป็นเพียงผู้รับจำนองแทน โจทก์เป็นการนำสืบถึงการเป็นตัวแทนอีกส่วนหนึ่งด้วย ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่าง โจทก์กับจำเลย จึงมิใช่เป็นการนำสืบเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในหนังสือสัญญาจำนองที่ดิน กรณีไม่ต้องด้วยข้อห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๘๔ (ข)

มาตรา ๒๕๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๒๕/๒๕๕๑ (ฎ.๒๐๖๕) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๒๘ บัญญัติเพียงว่า ผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้น มิได้บัญญัติบังคับว่าการบอกกล่าวบังคับจำนองต้องทำเป็นหนังสือด้วย การมอบอำนาจให้ทนายความบอกกล่าวบังคับจำนองจึงไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือตามมาตรา ๗๒๘ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๐๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๐/๒๕๕๑ (ฎ.๑๐๐๕) การที่ ส. ทำหนังสือมอบอำนาจให้ ภ. เป็นผู้รับมอบอำนาจช่วง แม้ขณะนั้น ส. ยังมีได้รับมอบอำนาจจาก โจทก์ให้เป็นผู้ฟ้องคดีแทนก็หาใช่เป็นเรื่องที่มีได้ทำให้ถูกต้องตามแบบที่กฎหมายบังคับไว้อันจะตกเป็นโมฆะไม่ ผลคงมีเพียงว่า ภ. ยังไม่อาจฟ้องคดีแทน โจทก์โดยอาศัยหนังสือมอบอำนาจช่วงที่ทำกันไว้ในขณะนั้นได้เท่านั้น ต่อมาเมื่อ ส. ได้รับมอบอำนาจจาก โจทก์ให้มีอำนาจฟ้องคดีแทนแล้ว ก็มีได้เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือทำหนังสือมอบอำนาจช่วงขึ้นใหม่ หนังสือมอบอำนาจช่วงจึงสมบูรณ์ มีผลทำให้ ภ. มีอำนาจแต่งตั้งทนายความยื่นฟ้องและดำเนินคดีแทน โจทก์ได้ตั้งแต่วันที่ ส. ได้รับมอบอำนาจจากโจทก์เป็นต้นไป

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๑ วรรคสอง (๕) ห้ามมิให้ตัวแทนได้รับมอบอำนาจทั่วไปฟ้องคดีแทนตัวการ ในกรณีที่การมอบอำนาจมิได้ระบุให้ตัวแทนฟ้องคดีแทนตัวการได้เท่านั้นแต่ข้อความในหนังสือมอบอำนาจของโจทก์ระบุว่า โจทก์มอบอำนาจให้ ส. เป็นตัวแทนผู้รับมอบอำนาจของ โจทก์ โดยให้มีอำนาจฟ้องและดำเนินคดีแก่บุคคลหรือนิติบุคคลใดๆ ที่กระทำการก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ รวมทั้งให้มีอำนาจแต่งตั้งตัวแทนช่วง ซึ่งเป็นเรื่องที่โจทก์มอบอำนาจให้ เป็นตัวแทนมีอำนาจฟ้องคดีแทน โจทก์โดยตรงอยู่แล้ว และไม่จำเป็นต้องระบุไว้โดยเฉพาะเจาะจงว่าให้ฟ้องจำเลยที่ ๑ หรือบุคคลใด หรือฟ้องข้อหาใด จึงเป็นการมอบอำนาจที่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๘๐๖

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๗๕๕/๒๕๕๑ (ฎ.๑๒๘๕) ผู้ร้องเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้าง โดยให้จำเลยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แทนผู้ร้อง จำเลยย่อมมีฐานะเป็นตัวแทนของผู้ร้องและผู้ร้องอยู่ในฐานะเป็นตัวการซึ่งมิได้เปิดเผยชื่อ การที่จำเลยซึ่งมีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ใน โฉนดที่ดินพิพาทนำที่ดินดังกล่าว ไปจดทะเบียนจำนองไว้แก่โจทก์ ถือว่าผู้ร้องยอมให้จำเลยซึ่งเป็นตัวแทนของตนทำการออกหน้าเป็นตัวการในการจำนองที่ดินพิพาท ผู้ร้องจึงไม่อาจทำให้เสื่อมเสียถึงสิทธิของโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีต่อจำเลยซึ่งเป็นตัวแทน และ โจทก์ขวนขวายได้มาแต่ก่อนที่รู้ว่าจำเลยเป็นตัวแทน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๖ การจำนองที่ดินพิพาทจึงมีผลผูกพันผู้ร้อง ไม่ว่าผู้ร้องจะทราบเรื่องการจดทะเบียนจำนองหรือไม่

มาตรา ๘๐๘

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๓๑/๒๕๕๑ (ฎ.๘๗๐) ลูกหนี้มีวัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเงินการลงทุน ลูกหนี้ในฐานะตัวแทนต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดา จะต้องใช้ และสมควรจะต้องใช้ในการนำเงินของเจ้าหนี้ไปลงทุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๕๕ วรรคสาม การที่ลูกหนี้นำเงินของเจ้าหนี้ไปซื้อลดตั๋วแลกเงินที่ออกโดยบริษัท ก. และเป็นผู้รับรองการจ่ายเงินสั่งจ่ายให้แก่ ม. กับมีบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ส. เป็นผู้อาวัล เป็นการลงทุนโดยไม่ปฏิบัติตามหนังสือยืนยันนโยบายการลงทุนที่ลูกหนี้มีถึงประธานคณะกรรมการของเจ้าหนี้ว่า จะลงทุนในตั๋วแลกเงินที่ธนาคารรับรอง จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจตามที่ตุลาการ ได้มอบหมาย ซึ่งผลปรากฏต่อมาว่าเจ้าหนี้ไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินนั้น ได้ แม้เจ้าหนี้ได้ยื่นฟ้องเรียกเงินจากผู้สั่งจ่าย ผู้อาวัล และผู้สืบทอด กับ ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของผู้อาวัล และศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้แล้ว แต่ไม่เป็นที่แน่นอนว่าเจ้าหนี้จะได้รับเงินครบถ้วนหรือไม่ การกระทำของลูกหนี้จึงเป็นเหตุให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เจ้าหนี้

มาตรา ๘๐๙

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๓๑/๒๕๕๑ (ฎ.๘๗๐) ลูกหนี้มีวัตถุประสงค์ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเงินการลงทุน ลูกหนี้ในฐานะตัวแทนต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดา จะต้องใช้ และสมควรจะต้องใช้ในการนำเงินของเจ้าหนี้ไปลงทุนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๐๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๕๕ วรรคสาม การที่ลูกหนี้นำเงินของเจ้าหนี้ไปซื้อลดตั๋วแลกเงินที่ออกโดยบริษัท ก. และเป็นผู้รับรองการจ่ายเงินสั่งจ่ายให้แก่ ม. กับมีบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ส. เป็นผู้อาวัล เป็นการลงทุนโดยไม่ปฏิบัติตามหนังสือยืนยันนโยบายการลงทุนที่ลูกหนี้มีถึงประธานคณะกรรมการของเจ้าหนี้ว่า จะลงทุนในตั๋วแลกเงินที่ธนาคารรับรอง จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจตามที่ตุลาการ ได้มอบหมาย ซึ่งผลปรากฏต่อมาว่าเจ้าหนี้ไม่สามารถเรียกเก็บเงินตามตั๋วแลกเงินนั้น ได้ แม้เจ้าหนี้ได้ยื่นฟ้องเรียกเงินตามตั๋วแลกเงินจากผู้สั่งจ่าย ผู้อาวัล และผู้สืบทอด กับ ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของผู้อาวัลและศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้แล้ว แต่ไม่เป็นที่แน่นอนว่าเจ้าหนี้จะได้รับเงินครบถ้วนหรือไม่ การกระทำของลูกหนี้จึงเป็นเหตุให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่เจ้าหนี้

มาตรา ๘๒๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๐๓/๒๕๕๑ (ฎ.๘๘๗) ข้อความในหนังสือขอตรวจสอบยอดค้างชำระและเงินค้ำประกันที่ พ. รับรองความถูกต้องของยอดหนี้ ถือได้ว่าจำเลยได้กระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยให้เป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้องของโจทก์มีผลให้อายุความสะดุดหยุดลงในวันที่ พ. กระทำการรับรองถึงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และเริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เมื่อนับถึงวันที่ฟ้องคือวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๑ คดีโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ๒ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓/๑๔ (๑), ๑๕๓/๑๕ และ ๑๕๓/๓๔ (๑)

จำเลยรู้เห็นยินยอมให้ พ. เชิดตนเองกระทำการรับรองความถูกต้องของหนังสือตรวจสอบยอดหนี้ของโจทก์ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เสมือน พ. เป็นตัวแทนของจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑

มาตรา ๘๒๑

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๘๕๕/๒๕๕๑ (ฎ.๑๕๖๗) จำเลยมอบหมายให้ ว. ดูแลงานด้านการตลาดของบริษัทจำเลยและรู้เห็นในการทำงานของ ว. จึงเป็นพฤติการณ์ที่จำเลยได้เชิด ว. ออกแสดงเป็นตัวแทนของจำเลยหรือรู้แล้วยินยอมให้ ว. เชิดตัวเองออกแสดงเป็นตัวแทนของจำเลยในการจ้างโจทก์ทำงานกับจำเลย การที่ ว. รับโจทก์เข้าทำงานกับจำเลยโดยจ่ายค่าจ้างให้และจำเลยได้รับประโยชน์จากการทำงานของโจทก์มา โดยตลอดนั้น จึงมีผลผูกพันจำเลยเสมือนว่า ว. เป็นตัวแทนของจำเลยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑ จำเลยจึงเป็นนายจ้างโจทก์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๕ โดยเป็นผู้ซึ่งตกลงรับถูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้โดยมี ว. กระทำการเป็นตัวแทนของจำเลยดำเนินการแทน ดังนั้น ไม่ว่าจำเลยจะมีฐานะเป็นนายจ้างโจทก์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๕ หรือ มาตรา ๕ (๓) จำเลยก็เป็นนายจ้างโจทก์

มาตรา ๘๒๔

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๖/๒๕๕๑ (ฎ.๒๗) ตัวแทนที่จะต้องรับผิดชอบตามสัญญาแต่ถ้าพึงจะต้องเป็นตัวแทนที่ทำสัญญาแทนตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๘๒๔ จำเลยที่ ๒ ในฐานะตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ไม่ได้เข้าร่วมขนถ่ายสินค้าและทำให้สินค้าเสียหาย ดังนี้ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายดังกล่าว

ผู้ขนส่งได้รับสินค้าไว้จากผู้ส่ง ณ ดันทางในสภาพเรียบร้อยแต่ความเสียหายเกิดขึ้นในระหว่างที่สินค้าอยู่ในความดูแลของผู้ขนส่ง จำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นเจ้าของเรือที่ขนส่งสินค้าจึงต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายดังกล่าว จำเลยที่ ๖ ซึ่งเป็นตัวแทนจำเลยที่ ๕ ได้ทำสัญญาแทนจำเลยที่ ๕ ตัวการซึ่งอยู่ต่างประเทศและมีภูมิลำเนาในต่างประเทศ จำเลยที่ ๖ จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๕ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๔

เหตุที่จะไม่นำข้อจำกัดความรับผิดชอบมาใช้ตามพระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๖๐ ต้องเป็นเรื่องที่ผู้ขนส่งมีความบกพร่องอย่างร้ายแรง ซึ่งไม่รวมถึงการประมาทเลินเล่อธรรมดา เมื่อเหตุที่สินค้าเสียหายมิได้เกิดจากการที่จำเลยที่ ๕ ที่ ๖ หรือตัวแทนกระทำหรือละเว้นกระทำการโดยเจตนาที่จะให้เกิดการเสียหาย หรือโดยละเลย หรือไม่เอาใจใส่ทั้งที่รู้ว่าการเสียหายนั้นอาจเกิดขึ้นได้หรือไม่ซึ่งจะตกอยู่ในบังคับมาตรา ๖๐ (๑) จำเลยที่ ๕ และที่ ๖ จึงได้รับประโยชน์โดยผลของกฎหมายในการจำกัดความรับผิดชอบของผู้ขนส่งตามมาตรา ๕๘

คำพิพากษาฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๒

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๓๖๘/๒๕๕๒ (ฎ.๘๘๕) โจทก์กู้ยืมเงินจากจำเลยที่ ๑ และมอบหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓) หนังสือสำคัญที่ดินพิพาท หนังสือมอบอำนาจให้จดทะเบียน โอนของ ก. เจ้าของที่ดินเดิมและลงชื่อในหนังสือมอบอำนาจโดยที่ยังไม่กรอกข้อความให้ไว้แก่จำเลยที่ ๑ เป็นประกันหนี้กู้ยืม ต่อมาจำเลยที่ ๑ ปลอมหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวด้วยการกรอกข้อความโดยไม่ได้ได้รับความยินยอมและฝ่าฝืนคำสั่งของโจทก์โอนขายที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๒ พฤติการณ์ดังกล่าวข่มทำให้บุคคลภายนอกผู้สุจริตหลงเข้าใจว่าจำเลยที่ ๑ เป็นตัวแทนของโจทก์ในที่ดินพิพาท ทั้งการที่โจทก์ลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจโดยไม่กรอกข้อความถือเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โจทก์ไม่อาจยกเอาความผิดของตนดังกล่าวมาปฏิเสธความรับผิดชอบจำเลยที่ ๒ ซึ่งรับโอนที่ดินพิพาทมาโดยสุจริต

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๘๘/๒๕๕๒ (ฎ.๒๒๖๖) โจทก์มอบอำนาจให้จำเลยนำเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท ของ โจทก์ไปประกันตัว ก. ค่อศาลชั้นต้นแทน โจทก์ เมื่อคดีถึงที่สุดศาลชั้นต้นสั่งจ่ายเช็คจำนวน ๙๐,๐๐๐ บาท ระบุชื่อจำเลยเป็นผู้รับเงินให้แก่จำเลยในฐานะนายประกัน จำเลยมอบเช็คให้ โจทก์แต่ไม่ยอมมาเบิกเงินตามเช็คจากธนาคารกิน โจทก์ แต่จำเลยอยู่ในฐานะผู้ทรงที่พึงจะยื่นเช็คเพื่อให้ธนาคารใช้เงินแก่ตนเท่านั้น เงินที่ธนาคารพึงใช้ให้แก่จำเลยตามเช็คมิใช่เงินหรือทรัพย์สินที่จำเลยได้รับไว้เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนซึ่งจำเลยมีหน้าที่จะต้องส่งให้แก่โจทก์ซึ่งเป็นตัวการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๑๐ โดยตรง เมื่อหน้าที่จำเลยจะต้องชำระแก่โจทก์เป็นหนี้เงิน หากจำเลยไม่ชำระ ก็เป็นเรื่องที่โจทก์มีสิทธิจะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของจำเลย ซึ่งเป็นลูกหนี้รวมทั้งเงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ซึ่งบุคคลภายนอกค้างชำระแก่จำเลยตามมาตรา ๒๑๕ โจทก์จึงไม่มีสิทธิบังคับให้จำเลยเบิกถอนเงินจากธนาคารตามเช็คเพื่อมอบให้แก่โจทก์ รวมทั้งจะขอให้บังคับธนาคารตามเช็คซึ่งเป็นบุคคลภายนอกคดีใช้เงินตามเช็คที่ระบุชื่อจำเลยเป็นผู้รับเงินให้แก่โจทก์ก็ไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๓๕/๒๕๕๒ (ฎ.๑๘๒๕) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ มาตรา ๒๕ ตรี บัญญัติให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน (จำเลยที่ ๒) ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลขึ้นในธนาคารแห่งประเทศไทย (จำเลยที่ ๑) มีวัตถุประสงค์เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยมี “ฝ่ายจัดการกองทุน” เป็นเจ้าหน้าที่ และให้แยกไว้ต่างหากจากธุรกิจอื่น วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๘ จำเลยที่ ๑ ออกข้อบังคับว่าด้วยการแบ่งส่วนงานของสำนักงานใหญ่ของจำเลยที่ ๑ จัดตั้ง “ฝ่ายจัดการกองทุน” ขึ้นในส่วนงานของสำนักงานใหญ่ของจำเลยที่ ๑ ให้มีหน้าที่ดำเนินกิจการของจำเลยที่ ๒ และในวันเดียวกันได้ออกข้อบังคับของจำเลยที่ ๑ ว่าด้วยอัตราค่าจ้างของจำเลยที่ ๑ ให้เดิมอัตราค่าจ้างของ “ฝ่ายจัดการกองทุน” เข้าไปในอัตราค่าจ้างของจำเลยที่ ๑ ข้อบังคับทั้งสองฉบับนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป ซึ่งให้เห็นชัดเจนว่า “ฝ่ายจัดการกองทุน” ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ ตามมาตรา ๒๕ ตรี คือเจ้าหน้าที่ “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของจำเลยที่ ๑ นั่นเอง การดำเนินงานของจำเลยที่ ๒ ที่แยกออกจากธุรกิจอื่นของจำเลยที่ ๑ จึงต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ใน “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของจำเลยที่ ๑ เท่านั้น บุคคลนอกเหนือจาก “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ ๒ ไม่ได้

อัตราค่าจ้างของ “ฝ่ายจัดการกองทุน” ประกอบด้วยพนักงานของจำเลยที่ ๑ ที่สังกัดอยู่ฝ่ายจัดการกองทุนกับถูกจ้างตามสัญญาจ้าง แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใน “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของ

จำเลยที่ ๑ มีทั้งพนักงานและลูกจ้าง ดังนั้นการที่ ก. ซึ่งเป็นผู้จัดการของจำเลยที่ ๒ ในขณะนั้นและเป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๕ มาตรา ๒๘ สัตตรส ทำสัญญาจ้าง โจทก์เป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๒ ให้ทำงานในตำแหน่งที่ปรึกษาของจำเลยที่ ๒ ก็คือ การทำสัญญาจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างใน “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของจำเลยที่ ๑ นั่นเอง โจทก์จึงเป็นลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ แม้ในสัญญาจ้างแรงงานระบุว่า โจทก์ไม่มีฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของจำเลยที่ ๑ ก็ไม่มีผลลบถึงบทบัญญัติในมาตรา ๒๘ ครี จำเลยที่ ๒ เป็นผู้ทำสัญญาจ้างแรงงานกับโจทก์แทนจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ จึงเป็นตัวแทนของจำเลยที่ ๑ ในการทำสัญญากับโจทก์และการจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างอยู่ในความรับรู้และเห็นชอบของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ว่ากรและเป็นผู้จัดการของจำเลยที่ ๑ ตามมาตรา ๖ และในขณะเดียวกันจำเลยที่ ๑ ก็เป็นประธานกรรมการของคณะกรรมการของจำเลยที่ ๒ ด้วยตามมาตรา ๒๘ นว จำเลยที่ ๒ ไม่ได้ทำสัญญาจ้างโจทก์เกินขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน จำเลยที่ ๑ จึงต้องผูกพันตามสัญญาจ้างแรงงานต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐ และจำเลยที่ ๒ ซึ่งเป็นแค่เพียงตัวแทนไม่ต้องผูกพันรับผิดชอบต่อโจทก์ตามสัญญาจ้างแรงงาน

ตามสัญญาจ้างแรงงานข้อ ๑ (๓) ระบุว่า “...นายจ้างจะประเมินผลการปฏิบัติงานของลูกจ้างเพื่อพิจารณารับเข้าเป็นพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อไป...” หมายความว่าจำเลยที่ ๑ ในฐานะนายจ้างโดยมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้กระทำการแทนต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของโจทก์เพื่อพิจารณารับเข้าเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นที่เข้าใจได้ว่าโจทก์จะเข้าเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑ ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับผลการปฏิบัติงานเพียงประการเดียว หากผลการปฏิบัติงานผ่านเกณฑ์การประเมินจำเลยที่ ๑ ต้องรับ โจทก์เข้าเป็นพนักงาน เมื่อผลประเมินการปฏิบัติงานของโจทก์อยู่ในเกณฑ์ดีมากและผ่านการประเมินจำเลยที่ ๑ จึงต้องรับ โจทก์เข้าเป็นพนักงานตามสัญญา จะอ้างว่าการรับ โจทก์เข้าเป็นพนักงานหรือไม่เป็นอำนาจพิจารณาของจำเลยที่ ๑ และหน่วยงานของจำเลยที่ ๑ ไม่ต้องการบุคลากรเพิ่มไม่ได้ อีกทั้งแนวคิดเรื่ององค์กระกษัตร์เกิดขึ้นก่อนการจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างแล้วจำเลยที่ ๑ ก็ยังคงทำสัญญาจ้างแรงงาน หลังจากมีการทำสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการของจำเลยที่ ๑ จึงอนุมัติให้ดำเนินการกฤษฎีกาองค์กระกษัตร์ได้ จำเลยที่ ๑ จึงยกข้อที่ควรเป็นองค์กระกษัตร์ไม่รับ โจทก์เข้าเป็นพนักงานมาอ้างไม่ได้ จึงอ้างมาตรา ๒๐ มาปฏิเสธการรับ โจทก์เข้าเป็นพนักงานของจำเลยที่ ๑ ด้วยเหตุไม่มีความจำเป็นแก่ธุรกิจของจำเลยที่ ๑ ไม่ได้จำเลยที่ ๑ ต้องรับ โจทก์เข้าเป็นพนักงานตามสัญญาจ้างแรงงาน ข้อ ๑ (๓)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๓๐/๒๕๕๒ (ฎ.๖๔๘) หนังสือสัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยระบุว่าทำขึ้นระหว่างจำเลยที่ ๑ ผู้ว่าจ้างกับบริษัท โจทก์ผู้รับจ้าง แม้ ค. กรรมการของโจทก์คนหนึ่ง จะลงลายมือชื่อในสัญญาว่าจ้างดังกล่าว โดยมีได้ประทับตราสำคัญของโจทก์ตาม ข้อบังคับที่ จดทะเบียนไว้ซึ่งอาจไม่สมบูรณ์ในฐานะเป็นผู้แทนของโจทก์ แต่โจทก์ได้รับเอางานจ้างดังกล่าวมา ทำอันแสดงว่าโจทก์ยอมรับหนังสือสัญญาว่าจ้างดังกล่าว และเมื่อมีเหตุผิดสัญญาโจทก์ก็ได้ฟ้อง บังคับเอาแก่จำเลยทั้งสองตามสัญญา จึงถือได้ว่า ค. ทำสัญญาว่าจ้างในฐานะเป็นตัวแทนของโจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานการแต่งตั้งตัวแทนเป็นหนังสือ เนื่องจากสัญญาว่าจ้าง การรักษาความปลอดภัยเป็นสัญญาจ้างทำของซึ่ง ไม่มีกฎหมาย บังคับว่าต้องทำเป็นหนังสือหรือมี หลักฐานเป็นหนังสือ ดังนี้ สัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยจึงมีผลผูกพันโจทก์

สัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยเป็นสัญญาจ้างทำของซึ่งจะต้องปิดอากรแสตมป์ตาม บัญชีอัตราอากรแสตมป์ท้ายหมวด ๖ แห่งประมวลรัษฎากร แต่จำเลยทั้งสองให้การยอมรับว่าจำเลย ที่ ๒ เป็นผู้ลงลายมือชื่อทำสัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยตามฟ้องกับ โจทก์ตามฟ้องจริง มิได้ ปฏิเสธถึงความถูกต้องของข้อความในสัญญา เพียงแต่ต่อสู้ว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบเพราะ จำเลยที่ ๒ ลงลายมือชื่อในสัญญาว่าจ้างดังกล่าว โดยไม่ได้ประทับตราสำคัญของจำเลยที่ ๑ และ โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ได้มอบหมายหรือแต่งตั้งให้กระทำการแทนเท่านั้น จึง ต้องฟังว่าจำเลยทั้งสองยอมรับว่า จำเลยที่ ๒ ได้ทำสัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยกับ โจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยหนังสือสัญญาว่าจ้างเป็นหลักฐานในคดี ฉะนั้น แม้สัญญาว่าจ้างการรักษา ความปลอดภัยมิได้ปิดอากรแสตมป์ก็ไม่ต้องห้ามรับฟังตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๑๑๘

สัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยระบุว่าทำขึ้นระหว่างจำเลยที่ ๑ ผู้ว่าจ้างกับ โจทก์ ผู้รับจ้าง ทั้งหลังจากทำสัญญาว่าจ้างแล้วจำเลยที่ ๑ ก็ได้รับเอางานที่โจทก์รับจ้างทำทั้งหมด และได้ จ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญาบางส่วนให้แก่โจทก์ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ก็ได้ทำหนังสือขอยกเลิกสัญญาจ้าง กับโจทก์เอง พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ เชิดให้จำเลยที่ ๒ ออกแสดงเป็นตัวแทน ของคนในการเข้าทำสัญญาว่าจ้างการรักษาความปลอดภัยกับ โจทก์แล้ว จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นตัวการจึง ต้องรับผิดชอบ โจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๑

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๘๐๒/๒๕๕๒ (ฎ.๒๑๓๔) ช. นำหนังสือมอบอำนาจที่มี ส. ลงลายมือชื่อและหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทของจำเลยไปมอบให้แก่พนักงานสอบสวน แม้ ส. มิได้ประทับตราสำคัญของจำเลยลงในหนังสือมอบอำนาจ แต่การที่ ช. เจรจาดกกลางค่าเสียหายกับโจทก์ยอมชำระเงินให้แก่โจทก์ ๗๐,๐๐๐ บาท และรับรถกระบะจากโจทก์เพื่อนำไปซ่อม ทั้งยังนำรถบรรทุกสิบล้อคันเกิดเหตุคืนไปจากพนักงานสอบสวน ถือได้ว่าเป็นการเชิด ส. เป็นตัวแทนในการตกลงค่าเสียหายกับโจทก์ จำเลยจึงต้องรับผิดชอบตามที่ตกลงค่าเสียหายนั้นแม้จำเลยไม่มีชื่อเป็นเจ้าของรถบรรทุกสิบล้อทางทะเบียน (๘๒๑)

บันทึกการตกลงค่าเสียหายระหว่างโจทก์กับจำเลยไม่มีข้อความระบุชัดแจ้งว่าฝ่ายจำเลยจะชำระค่าซ่อมรถยนต์เป็นเงินเท่าใดและหากฝ่ายจำเลยไม่ซ่อมโจทก์จะเรียกร้องได้เพียงใด ไม่ชัดแจ้งที่จะเป็นการระงับข้อพิพาท จึงไม่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ จำเลยยังคงต้องรับผิดชอบในการกระทำละเมิดของลูกจ้าง

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๐๕/๒๕๕๒ (ฎ.๕๔๕) จำเลยลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจที่ยังไม่กรอกข้อความให้ อ. และ ว. ไปยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาท แต่บุคคลทั้งสองกลับสมคบกับโจทก์ไปกรอกข้อความจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทไว้กับโจทก์ จำเลยจะต้องรับผิดชอบในความเสี่ยงภัยที่ดินก่อนขึ้นค้ำกล่าว และถือเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน การที่ อ. และ ว. ปลอมหนังสือมอบอำนาจเป็นผลสืบเนื่องจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของจำเลยโดยตรงเมื่อโจทก์มิได้ล่วงรู้ถึงข้อตกลงระหว่างจำเลยกับ อ. และ ว. ผู้รับมอบอำนาจ ทั้งไม่อาจทราบว่ อ. และ ว. สมคบกันปลอมหนังสือมอบอำนาจ จึงยอมรับจดทะเบียนรับจำนองที่ดินพิพาทไว้โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน หากให้เพิกถอนนิติกรรมจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์อย่างมาก การที่โจทก์จดทะเบียนรับจำนองที่ดินพิพาทไว้จึงชอบแล้ว

(๘๒๒)